

วารสารวิชาการ

คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์

มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี

Faculty of Humanities and Social Sciences

Thepsatri Rajabhat University Journal

ปีที่ 14 ฉบับที่ 3 กันยายน-ธันวาคม 2566

Vol. 14 No. 3 September-December 2023

I S S N: 1685-2613

I S S N Online: 2673-0413

วารสารวิชาการ

คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์

มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี

Faculty of Humanities and Social Sciences
Thepsatri Rajabhat University Journal

ปีที่ 14 ฉบับที่ 3 กันยายน-ธันวาคม 2566

I S S N: 1685-2613

Vol. 14 No. 3 September-December 2023

I S S N Online: 2673-0413

กำหนดการเผยแพร่ ปีละ 3 ฉบับ

ฉบับที่ 1 มกราคม – เมษายน / ฉบับที่ 2 พฤษภาคม – สิงหาคม / ฉบับที่ 3 กันยายน – ธันวาคม

วัตถุประสงค์

1. เพื่อส่งเสริม สนับสนุน เผยแพร่ผลงานวิชาการและงานวิจัยที่มีคุณภาพของอาจารย์ บุคลากร และนักศึกษาทั้งภายในภายนอกสถาบัน
2. เพื่อแลกเปลี่ยนความรู้ทางวิชาการของอาจารย์ บุคลากร และนักศึกษาทั้งภายในภายนอกสถาบัน
3. เพื่อให้บริการทางสังคมในการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นทางวิชาการ

ขอบเขตเนื้อหา

บทความวิจัย บทความวิชาการ และบทความปริทรรศน์ทางด้านมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ โดยครอบคลุมเนื้อหาด้านการวิจัยและพัฒนาเพื่อแก้ไขปัญหาหรือก่อให้เกิดความรู้ใหม่ ด้านการศึกษา ด้านการวิจัยและพัฒนา และสาขาอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องด้านมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์

คณะกรรมการที่ปรึกษาวารสารวิชาการคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี:

อธิการบดีมหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี

คณบดีคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์

รองคณบดีฝ่ายบริหาร คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์

รองคณบดีฝ่ายวิชาการ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์

รองคณบดีฝ่ายกิจการนักศึกษา คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์

บรรณาธิการ: ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วีรวิชัย บุญส่ง

ผู้ช่วยบรรณาธิการ: ผู้ช่วยศาสตราจารย์ชนิดดา โชติช่วง, อาจารย์ชิน เพ็ญพิงสุข, อาจารย์พรณัทธิทย์ เพ็ชรวิจิตร, ผู้ช่วยศาสตราจารย์ธัชพล ทิธี

กองบรรณาธิการ: มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี

รองศาสตราจารย์ ดร.อรรธรม นิมิตลุง

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.รัชดา พงศ์ไพโรรัตน์

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุกัญญา พงษ์สิน

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วาสิตา เกิดผล ประสพศักดิ์

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ชลิตา แสนวิเศษ

อาจารย์ ดร.ภัทรพร โชคไพบูลย์

หน่วยงานภายนอก

ศาสตราจารย์ ดร.สมบุญม สุขสำราญ

ศาสตราจารย์ ดร.จ่านง อติวัฒน์สิทธิ์

รองศาสตราจารย์ ดร.เสาวลักษณ์ โสภกิติธัมพร

รองศาสตราจารย์ ดร.ธานี สุขเกษม

รองศาสตราจารย์ ดร.บุญร่วม คำเมืองแสน

รองศาสตราจารย์ ดร.รัตน์ะ ปัญญาภา

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ชาคร คัยนันท์

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สาธิต ทรัพย์รวงทอง

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ยงยุทธ ชำคง

พ.ต.ท. ดร. ภิรมพจน์ น้อมชอบพิทักษ์

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุมาลี เอี่ยมสมัย

สำนักงานราชบัณฑิตยสภา

มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์

มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร

โรงเรียนนายร้อยตำรวจสามพราน

วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนีนี พระพุทธบาท

เหรียญกบองบรรณาธิการวารสาร: อาจารย์ ดร.ภัทรพร โชคไพบูลย์

เลขานุการวารสาร: นางสาวสุนทรี รื่นชู

ภาพปก: อาจารย์ปริญญากัญญา ใจสอาด และอาจารย์ณฤทธิ ประจงแต่ง สวงวลีสิทธิ์ภาพปก

สำนักงาน: คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี

เลขที่ 321 ถนนนารายณ์มหาราช อำเภอเมือง จังหวัดลพบุรี 15000

โทรศัพท์ 064-313-8785 Email: husocjo@gmail.com และ <https://so01.tci-thaijo.org/index.php/truhusocjo/index>

คณะกรรมการกลั่นกรองบทความ

วารสารวิชาการคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี (Peer Review)

ผู้ทรงคุณวุฒิจากภายใน

1. รองศาสตราจารย์ ดร.ภาสกร เตชะขันหมาก	มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี
2. รองศาสตราจารย์ ดร.รัชดาภรณ์ อมรชีวิน	มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี
3. รองศาสตราจารย์ ดร.อรพรรณ นิมิตลุง	มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี
4. รองศาสตราจารย์ ว่าที่ร้อยตรี ดร.ชูชาติ พยอม	มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี
5. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ณัฐรสา หน่อทอง	มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี
6. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ภูวดล จุลสุคนธ์	มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี
7. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ภูเทพ ประภากร	มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี
8. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วิไล ทองแม่	มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี
9. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.มยุรี รัตนเสริมพงศ์	มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี
10. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วาสิตา เกิดผล ประสพศักดิ์	มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี
11. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุกัญญา พยุงสิน	มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี
12. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุชาลินี ศิริโคภาภิรมย์	มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี
13. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ว่าที่ร้อยตรี ดร.สุริยะ ชาญพิชัย	มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี
14. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ธัชพล ทีดี	มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี
15. ผู้ช่วยศาสตราจารย์วันดี เกาคำ	มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี
16. อาจารย์ ดร.พงศธร ไพจิตร	มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี
17. อาจารย์ ดร.ภัสสกร เลาสวัสดิกุล	มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี
18. อาจารย์ ดร.สมชาย วัชรปัญญาวงศ์	มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี

ผู้ทรงคุณวุฒิจากภายนอก

1. ศาสตราจารย์ ดร.กุลธิดา ท้วมสุข	มหาวิทยาลัยขอนแก่น
2. รองศาสตราจารย์ ดร.กานดา เตชะขันหมาก	มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา
3. รองศาสตราจารย์ ดร.โกเมน แพนพา	มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
4. รองศาสตราจารย์ ดร.จีระ ประทีป	มหาวิทยาลัยรังสิต
5. รองศาสตราจารย์ ดร.ชรินทร์ มั่งคั่ง	มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
6. รองศาสตราจารย์ ดร.โชติ บดีรัฐ	มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม
7. รองศาสตราจารย์ ดร.ณัฐริสา ทับทิม	มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม
8. รองศาสตราจารย์ ดร.เดือนเต็ม กฤษดาธานนท์	จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
9. รองศาสตราจารย์ ดร.ธานี สุขเกษม	มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์
10. รองศาสตราจารย์ ดร.ธีระภัทรา เอกผาชัยสวัสดิ์	มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์
11. รองศาสตราจารย์ ดร.นาตยา บิลันธนานนท์	มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
12. รองศาสตราจารย์ ดร.นันทนัย ประสานนาม	มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
13. รองศาสตราจารย์ ดร.ประภาส พาวินนท์	มหาวิทยาลัยรามคำแหง
14. รองศาสตราจารย์ ดร.ปิยะพร ตันณีกุล	มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร
15. รองศาสตราจารย์ ดร.พยุง ชีตาร์	มหาวิทยาลัยนครสวรรค์
16. รองศาสตราจารย์ ดร.ทิเชษฐ ทั่งโต	มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
17. รองศาสตราจารย์ ดร.พรณี บุญชรหิตถกิจ	มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์

18. รองศาสตราจารย์ ดร.พรอัมรินทร์ พรหมเกิด	มหาวิทยาลัยขอนแก่น
19. รองศาสตราจารย์ ดร.มานพ วสุทธิแพทย์	มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร
20. รองศาสตราจารย์ ดร.ยาใจ พงษ์บริบูรณ์	มหาวิทยาลัยภาคตะวันออกเฉียงเหนือ
21. รองศาสตราจารย์ ดร.รุ่งชัชดาพร เวหะชาติ	มหาวิทยาลัยทักษิณ
22. รองศาสตราจารย์ ดร.วราภฤต เกื้อนช้าง	มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตนครสวรรค์
23. รองศาสตราจารย์ ดร.วิวัฒน์ หามนตรี	มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
24. รองศาสตราจารย์ ดร.วิสุทธิ์ วิจิตรพัชรภรณ์	มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
25. รองศาสตราจารย์ ดร.สุนทรี ดวงทิพย์	มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร
26. รองศาสตราจารย์ ดร.สุพรรณิ เหลือบุญชู	สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์
27. รองศาสตราจารย์ ดร.สรณัฐ ไตลังคะ	มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
28. รองศาสตราจารย์ ดร.สนธยา สีละมาต	มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร
29. รองศาสตราจารย์ ดร.สมเกียรติ อินทสิงห์	มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
30. รองศาสตราจารย์ ดร.สัญญา เคนาภูมิ	มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
31. รองศาสตราจารย์ ดร.ศยามน อินสะอาด	มหาวิทยาลัยรามคำแหง
32. รองศาสตราจารย์ ดร.เอมอร แสนภูวา	มหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ
33. รองศาสตราจารย์ ดร.อุทัยวรรณ ภูเทศ	มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์
34. รองศาสตราจารย์ พ.ต.ท. ดร.ภฤชนพงศ์ พุตระกูล	มหาวิทยาลัยรังสิต
35. รองศาสตราจารย์ประภาศรี ศรีประดิษฐ์	มหาวิทยาลัยนเรศวร
36. รองศาสตราจารย์พัฒนา จันทนา	มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
37. รองศาสตราจารย์อัญชลี เศรษฐเสถียร	มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
38. รองศาสตราจารย์เอมอร ดิสปัญญา	มหาวิทยาลัยรามคำแหง
39. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กนกอร บุญมี	มหาวิทยาลัยภาคตะวันออกเฉียงเหนือ
40. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กันยารัตน์ เมืองแก้ว	มหาวิทยาลัยศิลปากร
41. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.จิระพร ชะโน	มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
42. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.จิราภรณ์ อัจฉริยะประสิทธิ์	มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา
43. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.จุฬารัตน์ บุชบงก์	มหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ
44. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ชัชวาล แอร่มหล้า	มหาวิทยาลัยราชภัฏหมู่บ้านจอมบึง
45. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.แดนวิชัย สายรักษา	มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
46. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เตชภณ ทองเต็ม	มหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ
47. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ธารณ ทองงอก	มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
48. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ธิดิยา ทองเกิน	มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์
49. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ธีระวัฒน์ มอนไธสง	มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา
50. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.นิติ เอี่ยมชื่น	มหาวิทยาลัยพะเยา
51. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.บุษกร วัฒนบุตร	มหาวิทยาลัยราชภัฏเทคโนโลยีสุรนารี
52. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ปิยนุช วิริยนะวัตร์	มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
53. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ปิยดี มากพา	มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร
54. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พิมุกต์ สมชอบ	มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี
55. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พิสิฐ นาสี	มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
56. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พิชญ์ บุญนิยม	มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร
57. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ภิรมย์ อันประเสริฐ	สมาคมกีฬาฟุตบอลแห่งประเทศไทย ในพระบรมราชูปถัมภ์
58. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ยงยุทธ ชำคอง	มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร

59. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.มนต์นภัส มโนการณณ์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
60. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เลเกีย เขียวดี มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร
61. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วราภรณ์ นันทะเสน มหาวิทยาลัยแม่โจ้
62. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วันเพ็ญ นันทะศรี มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร
63. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สรตี ปรีชาปัญญากุล มหาวิทยาลัยรามคำแหง
64. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สัญญาศรณ์ สวัสดิ์ไธสง มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร
65. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สัมพันธ์ รอดพึ่งครุฑ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรดิตถ์
66. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สาธิต ทรัพย์รวงทอง มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์
67. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สิทธิธรรม อ่องวุฒิวัฒน์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
68. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุดสรวง ยุทธนา มหาวิทยาลัยนครสวรรค์
69. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุทธิพันธ์ ชื่นชม มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่
70. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุภาสพงษ์ รุ้งทำนอง มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร
71. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุมาลี เอี่ยมสมัย วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนีนี พระพุทธบาท
72. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุศักดิ์ บุญเทียน มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร
73. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เสน่ห์ ใจสิทธิ์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
74. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ศารทูล สันติवासะ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
75. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ศิริรัตน์ ศรีสะอาด มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
76. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ศักดิ์ชัย ทิรัญรักษ์ มหาวิทยาลัยกรุงเทพธนบุรี
77. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อนรรฆ จรรย์ยานนท์ มหาวิทยาลัยมหิดล
78. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อภิเศก ปันสุวรรณ มหาวิทยาลัยศิลปากร
79. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อุดมลักษณ์ กุลศรีโรจน์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
80. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อำไพ ยงกุลวงมิช มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี
81. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อังคณา อ่อนธานี มหาวิทยาลัยนครสวรรค์
82. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.โอภามา จำแกะ มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร
83. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ภัทระ ลิ้มปิติระ มหาวิทยาลัยรามคำแหง
84. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ลาวัลย์ ไบมณथा มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
85. ผู้ช่วยศาสตราจารย์สังจา ไกรศรีรัตน์ มหาวิทยาลัยราชภัฏหมู่บ้านจอมบึง
86. พันตำรวจโท ดร.ศักดิ์วุฒิ วิบูลสมัย กองบัญชาการตำรวจสอบสวนกลาง
87. อาจารย์ ดร.เกวลิณ งามพิริยกร มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
88. อาจารย์ ดร.โกสุม โอมพรนุวัฒน์ วิทยาลัยสหวิทยาการ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
89. อาจารย์ ดร.เขมิกา ทองเรือง มหาวิทยาลัยนครพนม
90. อาจารย์ ดร.ชฎานิตย์ ยิ้มสวัสดิ์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
91. อาจารย์ ดร.ชัชชนพงษ์ จันวงศ์เดือน มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์
92. อาจารย์ ดร.ธารีรัตน์ ใจเอื้อย โรงเรียนหนองโสนพิทยาคม จังหวัดพิจิตร
93. อาจารย์ ดร.ธนัทเทพ เสียรประสิทธิ์ สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์
94. อาจารย์ ดร.นิคม โทะะลงธง โรงเรียนจักรคำคณาทร จังหวัดลำพูน
95. อาจารย์ ดร.นันทนธร บรรจงปรุ มหาวิทยาลัยรามคำแหง
96. อาจารย์ ดร.นันทิยา ทองหล่อ โรงเรียนโคกสำพานวิทยา จังหวัดลพบุรี
97. อาจารย์ ดร.ปฏิพัฒน์ บุญรักษ์ โรงเรียนบ้านป่าแขง จังหวัดพิจิตร
98. อาจารย์ ดร.ปรีดี หงษ์สตัน Linnaeus University ประเทศสวีเดน
99. อาจารย์ ดร.พัชรี ศิลารัตน์ มหาวิทยาลัยมหามงกุฎราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด

100. อาจารย์ ดร.พรทิศา ชนะโยธา มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด
101. อาจารย์ ดร.รัตนา ชุกซอน โรงเรียนจักรคำคณาทร จังหวัดลำพูน
102. อาจารย์ ดร.สาคร มหาหิงค์ วิทยาลัยพิชญบัณฑิต จังหวัดหนองบัวลำภู
103. อาจารย์ ดร.สุพรรณิ กัณหาดิลก วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี พระพุทธบาท
104. อาจารย์ ดร.สุภาพร พงศ์ภิญโญโอภาส มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร
105. อาจารย์ ดร.สุรวงศ์ วรรณปักษ์ มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต
106. อาจารย์ ดร.สุวัฒน์ จิตต์จันทร์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด
107. อาจารย์ ดร.อภิญา จอมพิจิตร มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร
108. อาจารย์ ดร.อาริตา สัมมารัตน์ วิทยาลัยนานาชาติ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตถ์

บทบรรณาธิการ

วารสารวิชาการของคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี ได้ตีพิมพ์ผลงานทางวิชาการของอาจารย์ นักศึกษา และผู้ที่สนใจอย่างต่อเนื่องตั้งแต่ พ.ศ. 2553 จนถึงปัจจุบัน พ.ศ. 2566 เป็นปีที่ 14 วารสารได้มีการพัฒนาแนวทางการดำเนินงานให้เป็นที่ยอมรับ โดยได้รับการรับรองคุณภาพจากศูนย์ดัชนีอ้างอิงวารสารไทย TCI จัดให้อยู่ในอันดับกลุ่ม 2 วารสารวิชาการคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี มีวัตถุประสงค์ในการจัดทำเพื่อส่งเสริม สนับสนุน เผยแพร่ผลงานวิชาการและงานวิจัยที่มีคุณภาพของอาจารย์ บุคลากร และนักศึกษาทั้งภายในและภายนอกสถาบัน เพื่อแลกเปลี่ยนความรู้และความคิดเห็นทางวิชาการ รวมถึงบริการทางสังคม

เนื้อหาในวารสารฉบับนี้ ประกอบด้วยบทความวิจัยและบทความวิชาการ จำนวน 13 เรื่อง คือ 1) ผลกระทบของทักษะทางวิชาชีพกับบัญชีและระบบสารสนเทศทางการบัญชีที่มีต่อประสิทธิภาพการจัดทำรายงานการเงินขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 2) แรงจูงใจในการปฏิบัติงานที่ส่งผลต่อความผูกพันของบุคลากร สำนักงานปลัดกระทรวงวัฒนธรรม 3) การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลดอนมะสังข์ อำเภอเมืองสุพรรณบุรี จังหวัดสุพรรณบุรี 4) การพัฒนาสื่อมัลติมีเดียเพื่อการเรียนรู้ด้วยตนเองเรื่องระบบสารสนเทศ สำหรับครูที่สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี เขต 1 5) แนวทางการบริหารงานตามกลยุทธ์การพัฒนาโรงเรียนในโครงการกองทุนการศึกษาจังหวัดลพบุรี 6) ผลการใช้ชุดกิจกรรมแนะแนวเพื่อเสริมสร้างแรงจูงใจในการเรียนภาษาจีนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนบ้านฉางกาญจนกุลวิทยา จังหวัดระยอง 7) การใช้แอปพลิเคชันเกมดนตรี เพื่อพัฒนาการจดจำตำแหน่งตัวโน้ตดนตรีบนบรรทัด 5 เส้น ของนักศึกษาชั้นปีที่ 1 สาขาวิชาดนตรีศึกษา 8) การพัฒนาทักษะการอ่านออกเสียงคำศัพท์ภาษาอังกฤษโดยใช้วีดิทัศน์ช่วยสอนสำหรับนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 9) การมีส่วนร่วมของนักศึกษาสาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ต่อการจัดกิจกรรมของสาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี 10) การพัฒนาบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน เรื่องการอ่านจับใจความสำคัญสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 11) การเปลี่ยนแปลงในวัยผู้สูงอายุและการออกกำลังกาย 12) การพัฒนาสมรรถนะครูในศตวรรษที่ 21 ของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน และ 13) การจัดการเรียนการสอนวิชานาฏศิลป์ไทยในรูปแบบการศึกษานอกระบบ: โรงเรียนนาฏศิลป์ไทย ชลบุรี ทุกบทความดังกล่าวได้ผ่านการพิจารณาจากผู้ทรงคุณวุฒิ 3 ท่าน รูปแบบ (Double - blinded) และการกลั่นกรองจากคณะกรรมการจัดทำวารสาร เนื้อหาสาระสำคัญของบทความในฉบับนี้มีความหลากหลาย ทรงคุณค่าในเชิงวิชาการ โดยมีเนื้อหาครอบคลุมทั้งกลุ่มมนุษยศาสตร์ สังคมศาสตร์ และการศึกษา

สุดท้ายนี้ ขอขอบพระคุณคณะทำงานทุกท่านที่ขับเคลื่อนวารสารฉบับนี้จนสำเร็จลุล่วงตามจุดประสงค์ในการเป็นวารสารที่ได้มาตรฐานเป็นที่ยอมรับของวงการวิชาการ ขอขอบพระคุณผู้ทรงคุณวุฒิทุกท่านที่ให้ความอนุเคราะห์ในการพิจารณา กลั่นกรองบทความและอาจารย์ นักศึกษา ผู้ที่สนใจทุกท่านที่ได้ส่งบทความเผยแพร่ในวารสารวิชาการ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี และหวังว่าจะได้รับความไว้วางใจเช่นนี้ตลอดไป

วีริชัญญ์ บุญส่ง

บรรณาธิการ

สารบัญ

	หน้า
กองบรรณาธิการ	(1)
คณะกรรมการกลั่นกรองบทความ	(2)
บทบรรณาธิการ	(5)
สารบัญ	(7)
บทความวิจัย	
ผลกระทบของทักษะทางวิชาชีพนักบัญชีและระบบสารสนเทศทางการบัญชีที่มีต่อประสิทธิภาพการจัดทำรายงานการเงินขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง : วิลาวรรณ บุญเกิด, และเบญจพร โมกขะเวส	1
แรงจูงใจในการปฏิบัติงานที่ส่งผลต่อความผูกพันของบุคลากร สำนักงานปลัดกระทรวงวัฒนธรรม : วราลักษณ์ วุฒิ, และกมลวรรณ วรรณธำ	21
การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลดอนมะสังข์อำเภอเมืองสุพรรณบุรี จังหวัดสุพรรณบุรี : สุรศักดิ์ โตประสี, กัญญาณัฐ เสียงใหญ่, และประภัสสร เจริญผล	35
การพัฒนาสื่อมัลติมีเดียเพื่อการเรียนรู้ด้วยตนเองเรื่องระบบสารสนเทศ สำหรับครูที่สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี เขต 1 : เทียมยศ ปะสาวะโน	55
แนวทางการบริหารงานตามกลยุทธ์การพัฒนาโรงเรียนในโครงการกองทุนการศึกษาจังหวัดลพบุรี : สุภาวี พูลประภาภรณ์, สรรชัย ชูชีพ, และเสริมทรัพย์ วรปัญญา	69
ผลการใช้ชุดกิจกรรมแนะแนวเพื่อเสริมสร้างแรงจูงใจในการเรียนภาษาจีนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนบ้านฉางกาญจนกุลวิทยา จังหวัดระยอง : อาภากร เสือเนียม, จิระสุข สุขสวัสดิ์, และนิธิวัฒน์ เมฆขจร	87
การใช้แอปพลิเคชันเกมดนตรี เพื่อพัฒนาการจดจำตำแหน่งตัวโน้ตดนตรีบนบรรทัด 5 เส้นของนักศึกษาชั้นปีที่ 1 สาขาวิชาดนตรีศึกษา : เจษฎา สุขสนิท	103
การพัฒนาทักษะการอ่านออกเสียงคำศัพท์ภาษาอังกฤษโดยใช้วีดิทัศน์ช่วยสอนสำหรับนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 : อัญชลีพร สมัยเสนีย์	117

	หน้า
การมีส่วนร่วมของนักศึกษาสาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ต่อการจัดกิจกรรมของสาขาวิชา รัฐประศาสนศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี : สุรฤกษ์ เกิดแก้ว, สุพรรณษา แก้วใส, อังชล พันธ์, และวันวิสา แยมกระจำง	133
การพัฒนาบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน เรื่องการอ่านจับใจความสำคัญ สำหรับนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 : ธนพล หอมพิกุล, พชรพรรณ สงพะเนาวิ, วิภาวี คำเจริญ, ศิวพร เวียงแก้ว, สิริลักษณ์ วิเลปนนะ, และปริญญา เงินพลอย	147
บทความวิชาการ	
การเปลี่ยนแปลงในวัยผู้สูงอายุและการออกกำลังกาย : บรรลือ รัตนจรัสโรจน์, และกรณทิพย์ ลิ้มนรรัตน์	165
การพัฒนาสมรรถนะครูในศตวรรษที่ 21 ของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน : จารุชา สมศรี, อัจฉรา วัฒนาณรงค์, โกศล มีคุณ, และวิภาภรณ์ ภูวัฒนกุล	181
การจัดการเรียนการสอนวิชานาฏศิลป์ไทยในรูปแบบการศึกษานอกระบบ: โรงเรียนนาฏศิลป์ไทย ชลบุรี : ภาวดา อีระวิทย์	197
ภาคผนวก	211
แนะนำผู้เขียน ขั้นตอนการดำเนินงานวารสารวิชาการคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ คำแนะนำสำหรับผู้นิพนธ์บทความ การจัดรูปแบบหน้ากระดาษวารสารวิชาการคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ รูปแบบการอ้างอิงแทรกในเนื้อหาและการเขียนเอกสารอ้างอิง จริยธรรมการวิจัย	

ผลกระทบของทักษะทางวิชาชีพนักบัญชีและระบบสารสนเทศทางการบัญชีที่มีต่อ
ประสิทธิภาพการจัดทำรายงานการเงินขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง

Effects of Professional Accountant Skills and Accounting Information
Systems on Financial Reporting Efficiency of Local Administrative
Organizations in the Lower Northeastern Region

วิลาวรรณ บุญเกิด,* และเบญจพร โมกขะเวส**
Wilawan Bukerd, and Benjaporn Mokkavesa

Received: June 8, 2023 Revised: July 29, 2023 Accepted: August 7, 2023

บทคัดย่อ

การศึกษานี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา 1. ผลกระทบของทักษะทางวิชาชีพนักบัญชีที่มีต่อประสิทธิภาพการจัดทำรายงานการเงิน 2. ผลกระทบของระบบสารสนเทศทางการบัญชีที่มีต่อประสิทธิภาพการจัดทำรายงานการเงิน เครื่องมือที่ใช้ได้แก่ แบบสอบถาม จำนวน 53 ข้อ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ เจ้าหน้าที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง จำนวน 273 คน ได้มาจากการคำนวณของ Taro Yamane สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ประกอบด้วย สถิติเชิงพรรณนา ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณเพื่อทดสอบสมมติฐานการวิจัย

ผลการศึกษาพบว่า 1. ทักษะทางวิชาชีพนักบัญชีโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณารายด้าน โดยเรียงลำดับของค่าเฉลี่ย พบว่า มากที่สุดคือ ทักษะทางคุณลักษณะเฉพาะบุคคล รองลงมาคือทักษะทางปฏิสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและการสื่อสาร ทักษะทางการบริหารองค์กรและการจัดการธุรกิจ ทักษะทางวิชาการเชิงปฏิบัติ และหน้าที่งาน และทักษะทางปัญญาตามลำดับ 2. ระบบสารสนเทศทางการบัญชีโดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้านโดยเรียงลำดับของค่าเฉลี่ย พบว่า มากที่สุดคือการจัดการข้อมูล รองลงมาคือการจัดทำสารสนเทศ การประมวลผลข้อมูล การควบคุมข้อมูล การรวบรวมข้อมูล และการรักษาความปลอดภัยของข้อมูลตามลำดับ และ 3. ประสิทธิภาพการจัดทำรายงานการเงินโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณารายด้าน โดยเรียงลำดับของค่าเฉลี่ย พบว่า มากที่สุดคือด้านความเชื่อถือได้ รองลงมาคือด้านความทันเวลา ด้านความครบถ้วน

* นักศึกษาหลักสูตรบัญชีมหาบัณฑิต คณะบัญชี มหาวิทยาลัยศรีปทุม

** ผู้ช่วยผู้อำนวยการหลักสูตรบัญชีมหาบัณฑิต คณะบัญชี มหาวิทยาลัยศรีปทุม

ด้านความเข้าใจได้ และด้านความเกี่ยวข้องกับการตัดสินใจตามลำดับ และผลการทดสอบสมมติฐาน พบว่า ทักษะทางวิชาชีพนักบัญชีและระบบสารสนเทศทางการบัญชีส่งผลกระทบต่อประสิทธิภาพการจัดทำรายงานการเงินที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.01 และ 0.05

คำสำคัญ: ทักษะทางวิชาชีพนักบัญชี, ประสิทธิภาพรายงานการเงิน, ระบบสารสนเทศทางการบัญชี, องค์ประกอบครองส่วนท้องถิ่น

Abstract

The objectives of this study were to study: 1. the effect of professional skills of accountants on financial reporting efficiency; and 2. the effect of accounting information systems on financial reporting efficiency. This research employed a 53-item questionnaire as a tool to collect data from 273 local government officers in the lower northeastern region. The samples were recruited using Taro Yamane's calculation. The descriptive statistics used to analyze the data were percentage, mean, and standard deviation and multiple regression analysis to test the research hypothesis.

The study found that: 1. the overall professional skills of accountants were at the highest level. When considering each aspect ranked by the average, the aspect with the highest average was individual characteristics, followed by interpersonal and communication skills, organization operation, and business management skills, practical academic skills and job functions, and cognitive skills, respectively; 2. for accounting information system, overall, was at a high level. When considering each aspect ranked by the average, data management was at the highest, followed by the preparation of information, data processing, data controlling, data collecting, and data security, respectively; and 3. for the financial reporting efficiency, overall, was at the highest level. When considering each aspect ranked by the average, reliability of information gained the highest average, followed by punctuality, completeness of information, information comprehensibility, and information that was relevant to decision-making, respectively. The results of hypothesis testing showed that the professional skills of accountants and the accounting information systems positively impacted the efficiency of financial reporting performance at a statistically significant level of 0.01 and 0.05.

Keywords: Accountant Professional Skills, Financial Report Performance, Accounting Information Systems, Local Government Organization

บทนำ

ปัจจุบันหน่วยงานภาครัฐให้ความสำคัญในการนำระบบสารสนเทศมาใช้มากยิ่งขึ้น โดยจะเห็นได้ว่า กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นซึ่งเป็นส่วนราชการในสังกัดกระทรวงมหาดไทย ได้มีการพัฒนาระบบการบันทึกบัญชีและการจัดทำรายงานการเงินด้วยระบบบัญชีคอมพิวเตอร์ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น หรือ e-LAAS ขึ้น ซึ่งระบบดังกล่าวประกอบไปด้วยระบบย่อย 5 ระบบ ได้แก่ ระบบงบประมาณ ระบบข้อมูลรายรับ ระบบข้อมูลรายจ่าย ระบบบัญชี และการบริหารระบบ ซึ่งการจัดทำรายงานการเงินในระบบบัญชีคอมพิวเตอร์ให้เกิดประสิทธิภาพนั้น จะต้องคำนึงถึงทักษะทางวิชาชีพนักบัญชีและระบบสารสนเทศทางการบัญชี แต่ยังมีองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่พบปัญหาและอุปสรรคการใช้งานระบบ เช่น ระบบยังมีความผิดพลาดเมื่อนำไปปฏิบัติจริง โปรแกรมที่ใช้เข้าใจยาก ขาดการกำกับดูแล เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานยังขาดความรู้ความเข้าใจในการปฏิบัติงาน และมีทัศนคติในการทำงานว่ามีความยุ่งยากซับซ้อนเกิดความล่าช้าในการทำงาน (เทียนใจ สุทธะ, 2561, หน้า 50) โดยปัจจัยเหล่านี้จะส่งผลกระทบต่อประสิทธิภาพการจัดทำรายงานการเงินขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ซึ่งประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานด้านบัญชีเป็นความสามารถในการปฏิบัติงานทางการบัญชีขั้นพื้นฐาน และเป็นไปตามหลักการบัญชีที่รับรองโดยทั่วไปจนทำให้การปฏิบัติงานนั้นมีความถูกต้องครบถ้วน และข้อมูลทางการบัญชีที่นำเสนอเป็นประโยชน์และทันต่อการตัดสินใจของผู้บริหารและผู้มีส่วนได้เสียของธุรกิจ ส่งผลต่อการดำเนินงานขององค์กรให้บรรลุวัตถุประสงค์ (ไศรยา บุตรอินทร์, วราพร เปรมพานิชนุกุล, และชจิต ก้อนทอง, 2557, หน้า 120) การจัดทำรายงานการเงินที่มีประสิทธิภาพจะต้องประกอบด้วย ด้านความเข้าใจได้ ด้านความเชื่อถือได้ ด้านความครบถ้วน ด้านความเกี่ยวข้องกับการตัดสินใจ และด้านความทันเวลา และประสิทธิภาพการจัดทำรายงานการเงินจะเกิดขึ้นได้นั้นควรเริ่มจากผู้ประกอบการวิชาชีพบัญชีต้องมีทักษะพื้นฐาน 5 ทักษะ ประกอบด้วย ทักษะทางปัญญา ทักษะทางวิชาการเชิงปฏิบัติและหน้าทำงาน ทักษะทางคุณลักษณะเฉพาะบุคคล ทักษะทางปฏิสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและการสื่อสาร ทักษะทางการบริหารองค์กรและการจัดการธุรกิจ (สภาวิชาชีพบัญชี ในพระบรมราชูปถัมภ์, 2557, หน้า 4) เพื่อสามารถนำไปสู่การปฏิบัติงานด้านบัญชีอย่างมีประสิทธิภาพ

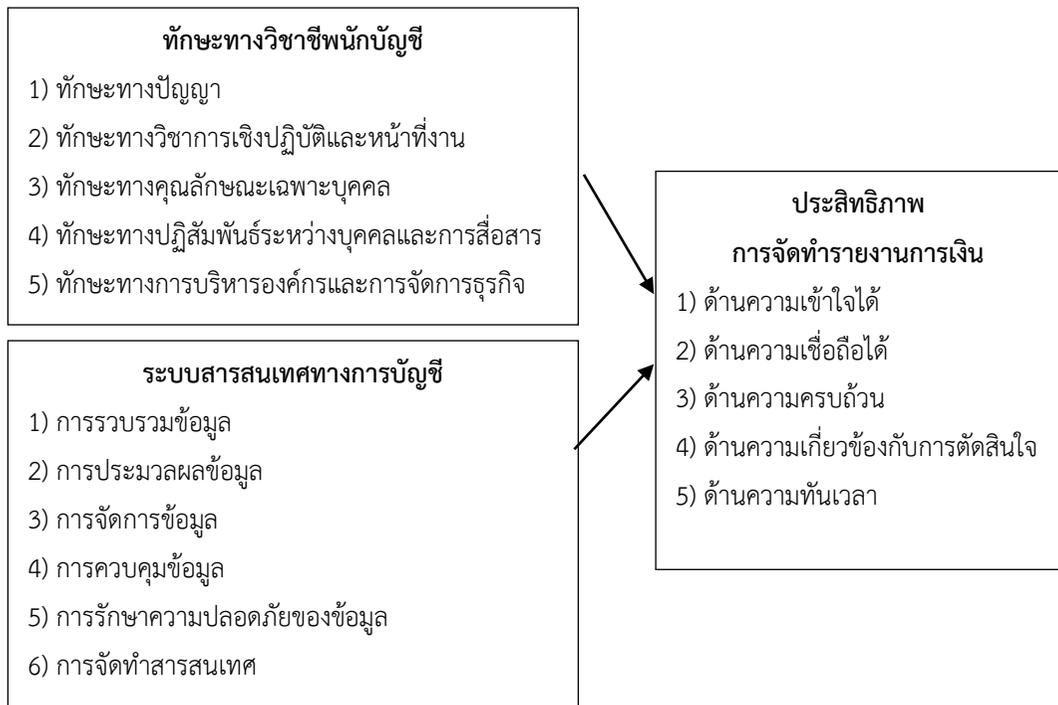
จากข้อมูลข้างต้น จะเห็นได้ว่าทักษะทางวิชาชีพนักบัญชีและระบบสารสนเทศทางการบัญชีส่งผลกระทบต่อประสิทธิภาพการจัดทำรายงานทางการเงิน เป็นไปได้ว่าหากบุคลากรมีทักษะทางวิชาชีพนักบัญชีและองค์กรมีระบบสารสนเทศทางการบัญชีอยู่ในระดับที่ดีจะส่งผลให้ประสิทธิภาพของรายงานทางการเงินมีคุณภาพสูงขึ้นไปด้วย และรายงานทางการเงินที่ดีและมีคุณภาพก็จะเป็นประโยชน์ต่อผู้ใช้รายงานทางการเงินทั้งในส่วนของ การวิเคราะห์ การวางแผนและการตัดสินใจในการพัฒนากระบวนการปฏิบัติงานให้ดียิ่งขึ้นได้ ดังนั้น ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาผลกระทบของทักษะทางวิชาชีพนักบัญชีและระบบสารสนเทศทางการบัญชีที่มีผลต่อประสิทธิภาพการจัดทำรายงานการเงินขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง เพื่อส่งเสริมให้ผู้ใช้บัญชีขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นหรือหน่วยงานอื่นของรัฐ สามารถปรับตัวและพัฒนาศักยภาพของตนเองในการปฏิบัติหน้าที่ได้อย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อเกิดประโยชน์สูงสุดต่อผู้ใช้รายงานทางการเงิน และเป็นแนวทางให้กับกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นในการพัฒนา ปรับปรุง ระบบบัญชีคอมพิวเตอร์ (e-LAAS) ให้มีประสิทธิภาพ

มากยิ่งขึ้น รวมถึงเป็นแนวทางให้กับหน่วยงานอื่นทั้งภาครัฐและเอกชนในการนำระบบสารสนเทศทางการบัญชีมาใช้ในการปฏิบัติงานอีกด้วย

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาผลกระทบของทักษะทางวิชาชีพนักบัญชีที่มีต่อประสิทธิภาพการจัดทำรายงานการเงินขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง
2. เพื่อศึกษาผลกระทบของระบบสารสนเทศทางการบัญชีที่มีต่อประสิทธิภาพการจัดทำรายงานการเงินขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง

กรอบแนวคิดการวิจัย

ภาพ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

สมมติฐานของการวิจัย

สมมติฐานข้อที่ 1 ทักษะทางวิชาชีพนักบัญชีส่งผลกระทบต่อประสิทธิภาพการจัดทำรายงานการเงิน ด้านความเข้าใจได้ ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง

สมมติฐานข้อที่ 2 ระบบสารสนเทศทางการบัญชีส่งผลกระทบต่อประสิทธิภาพการจัดทำรายงานการเงิน ด้านความเข้าใจได้ ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง

สมมติฐานข้อที่ 3 ทักษะทางวิชาชีพนักบัญชีส่งผลกระทบต่อประสิทธิภาพการจัดทำรายงานการเงิน ด้านความเชื่อถือได้ ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง

สมมติฐานข้อที่ 4 ระบบสารสนเทศทางการบัญชีส่งผลกระทบต่อประสิทธิภาพการจัดทำรายงานการเงิน ด้านความเชื่อถือได้ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง

สมมติฐานข้อที่ 5 ทักษะทางวิชาชีพนักบัญชีส่งผลกระทบต่อประสิทธิภาพการจัดทำรายงานการเงิน ด้านความครบถ้วน ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง

สมมติฐานข้อที่ 6 ระบบสารสนเทศทางการบัญชีส่งผลกระทบต่อประสิทธิภาพการจัดทำรายงานการเงิน ด้านความครบถ้วน ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง

สมมติฐานข้อที่ 7 ทักษะทางวิชาชีพนักบัญชีส่งผลกระทบต่อประสิทธิภาพการจัดทำรายงานการเงิน ด้านความเกี่ยวข้องกับการตัดสินใจ ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง

สมมติฐานข้อที่ 8 ระบบสารสนเทศทางการบัญชีส่งผลกระทบต่อประสิทธิภาพการจัดทำรายงานการเงิน ด้านความเกี่ยวข้องกับการตัดสินใจ ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง

สมมติฐานข้อที่ 9 ทักษะทางวิชาชีพนักบัญชีส่งผลกระทบต่อประสิทธิภาพการจัดทำรายงานการเงิน ด้านความทันเวลา ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง

สมมติฐานข้อที่ 10 ระบบสารสนเทศทางการบัญชีส่งผลกระทบต่อประสิทธิภาพการจัดทำรายงานการเงิน ด้านความทันเวลา ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ เจ้าหน้าที่ผู้ทำบัญชีขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง จำนวน 859 คน (กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น, 2563)

1.2 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ กำหนดกลุ่มตัวอย่างจากสูตรของ Taro Yamane (1973) ที่มีความคลาดเคลื่อน 0.05 และมีความเชื่อมั่น 95% จากการคำนวณจะได้กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการเก็บข้อมูล จำนวน 273 คน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้เก็บรวบรวมงานวิจัยในครั้งนี้ คือ แบบสอบถาม ซึ่งแบ่งออกเป็น 5 ตอน ดังนี้ ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม มีทั้งหมด 5 ข้อ มีลักษณะคำถามแบบปลายปิด เลือกคำตอบได้เพียงคำตอบเดียว (Check List) ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา ตำแหน่งงานปัจจุบัน และระยะเวลาในการปฏิบัติงาน ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับความคิดเห็นเกี่ยวกับทักษะทางวิชาชีพนักบัญชี มีทั้งหมด 15 ข้อ ประกอบด้วย ทักษะทางปัญญา ทักษะทางวิชาการเชิงปฏิบัติและหน้าที่งาน ทักษะทางคุณลักษณะเฉพาะบุคคล ทักษะทางปฏิสัมพันธ์ระหว่างบุคคล และการสื่อสาร และทักษะทางการบริหารองค์กรและการจัดการธุรกิจ ตอนที่ 3 แบบสอบถามเกี่ยวกับความคิดเห็นเกี่ยวกับระบบสารสนเทศทางการบัญชี มีทั้งหมด 18 ข้อ ประกอบด้วย การรวบรวมข้อมูล การประมวลผลข้อมูล

การจัดการข้อมูล การควบคุมข้อมูล การรักษาความปลอดภัยของข้อมูล และการจัดทำสารสนเทศ ตอนที่ 4 แบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับประสิทธิภาพการจัดทำรายงานการเงิน มีทั้งหมด 15 ข้อ ประกอบด้วย ด้านความเข้าใจได้ ด้านความเชื่อถือได้ ด้านความครบถ้วน ด้านความเกี่ยวข้องกับการตัดสินใจ และด้านความทันเวลา ลักษณะแบบสอบถามในตอนี่ 2 ตอนที่ 3 และตอนที่ 4 เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ตามแนวคิด Best (1977, p. 190) ประกอบด้วย 5 ระดับ ดังนี้

- ระดับ 5 หมายถึง ความคิดเห็นระดับมากที่สุด
- ระดับ 4 หมายถึง ความคิดเห็นระดับมาก
- ระดับ 3 หมายถึง ความคิดเห็นระดับปานกลาง
- ระดับ 2 หมายถึง ความคิดเห็นระดับน้อย
- ระดับ 1 หมายถึง ความคิดเห็นระดับน้อยที่สุด

ตอนที่ 5 เป็นข้อเสนอแนะเพิ่มเติม ซึ่งเป็นคำถามปลายเปิดให้ผู้ตอบแบบสอบถามระบุข้อเสนอแนะที่เกี่ยวข้องเพิ่มเติม และปัจจัยอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง ผู้วิจัยนำแบบสอบถามที่ออกแบบเสร็จแล้วไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิด้านเนื้อหา จำนวน 3 ท่าน ทำการตรวจสอบความถูกต้องของเนื้อหา (Content Validity) และหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) เท่ากับ 0.84 ผู้วิจัยนำเครื่องมือที่ผ่านการตรวจสอบจากผู้เชี่ยวชาญไปทดลองใช้ (Try Out) เพื่อตรวจสอบคุณภาพ ทั้งด้านความถูกต้อง (Validity) และด้านความเชื่อมั่น (Reliability) โดยวิธีการหาสัมประสิทธิ์อัลฟาของครอนบาค (Cronbach's Coefficient Alpha) เท่ากับ 0.983

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

หลังจากที่ผู้ศึกษาได้รวบรวมแนวความคิด ทฤษฎีและผลงานที่เกี่ยวข้องเพื่อนำมาเป็นแนวทางในการสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาตามกรอบแนวคิดในการศึกษา จะทำการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยการส่งแบบสอบถามไปยังกลุ่มตัวอย่างทางจดหมายพร้อมแนบหนังสือขอความอนุเคราะห์และความร่วมมือในการตอบแบบสอบถามผ่านทางระบบกูเกิลฟอร์ม (Google Form) โดยให้เวลาตอบกลับ 1 เดือน หากยังมีได้รับกลับภายในระยะเวลาดังกล่าว จะดำเนินการโทรติดต่อกลับไปยังกลุ่มตัวอย่างเพื่อขอความร่วมมือเป็นครั้งที่ 2

4. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติเชิงพรรณนาใช้ในการวิเคราะห์เพื่ออธิบายลักษณะทั่วไปของข้อมูล โดยตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามใช้ตารางแจกแจงความถี่และค่าร้อยละ ตอนที่ 2 อธิบายความคิดเห็นเกี่ยวกับทักษะทางวิชาชีพนักบัญชี ตอนที่ 3 อธิบายความคิดเห็นเกี่ยวกับระบบสารสนเทศทางการบัญชี และตอนที่ 4 อธิบายความคิดเห็นเกี่ยวกับประสิทธิภาพการจัดทำรายงานการเงินใช้ โดยการวิเคราะห์ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน แปลผลตามระดับความสำคัญ และการวิเคราะห์สถิติเชิงอนุมานใช้ในการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณเพื่อทดสอบผลกระทบและสมมติฐานการวิจัย

ผลการวิจัย

1. สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม พบว่า เจ้าหน้าที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่างส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง จำนวน 233 คน คิดเป็นร้อยละ 85.35 อายุ 40 - 49 ปี จำนวน 115 คน คิดเป็นร้อยละ 42.13 มีการศึกษาระดับปริญญาตรี จำนวน 160 คน คิดเป็นร้อยละ 58.61 มีตำแหน่งปัจจุบันเป็นนักวิชาการเงินและบัญชี จำนวน 95 คน คิดเป็นร้อยละ 34.80 และมีระยะเวลาในการปฏิบัติงาน 11 - 20 ปี จำนวน 147 คน คิดเป็นร้อยละ 53.84

2. สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับทักษะทางวิชาชีพนักบัญชี ประกอบด้วย ทักษะทางปัญญา ทักษะทางวิชาการเชิงปฏิบัติและหน้าที่งาน ทักษะทางคุณลักษณะเฉพาะบุคคล ทักษะทางปฏิสัมพันธ์ระหว่างบุคคล และการสื่อสาร และทักษะทางการบริหารองค์กรและการจัดการธุรกิจ โดยวิเคราะห์หาค่าเฉลี่ย (\bar{x}) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) นำเสนอในรูปแบบตารางพร้อมการบรรยาย ดังตาราง 1

ตาราง 1 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของทักษะทางวิชาชีพนักบัญชีของเจ้าหน้าที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง โดยภาพรวม

ทักษะทางวิชาชีพนักบัญชี	\bar{x}	S.D.	ระดับ
1. ทักษะทางปัญญา	4.50	0.51	มากที่สุด
2. ทักษะทางวิชาการเชิงปฏิบัติและหน้าที่งาน	4.53	0.48	มากที่สุด
3. ทักษะทางคุณลักษณะเฉพาะบุคคล	4.59	0.46	มากที่สุด
4. ทักษะทางปฏิสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและการสื่อสาร	4.58	0.49	มากที่สุด
5. ทักษะทางการบริหารองค์กรและการจัดการธุรกิจ	4.54	0.51	มากที่สุด
รวม	4.55	0.39	มากที่สุด

จากตาราง 1 พบว่า ทักษะทางวิชาชีพนักบัญชีของเจ้าหน้าที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x} = 4.55$, S.D. = 0.39) เมื่อพิจารณารายด้าน โดยเรียงลำดับของค่าเฉลี่ย พบว่า มากที่สุดคือ ทักษะทางคุณลักษณะเฉพาะบุคคล ($\bar{x} = 4.59$, S.D. = 0.46) รองลงมาคือทักษะทางปฏิสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและการสื่อสาร ($\bar{x} = 4.58$, S.D. = 0.49) ทักษะทางการบริหารองค์กรและการจัดการธุรกิจ ($\bar{x} = 4.54$, S.D. = 0.51) ทักษะทางวิชาการเชิงปฏิบัติและหน้าที่งาน ($\bar{x} = 4.53$, S.D. = 0.48) และทักษะทางปัญญา ($\bar{x} = 4.50$, S.D. = 0.51) ตามลำดับ

3. สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับระบบสารสนเทศทางการบัญชี ประกอบด้วย การรวบรวมข้อมูล การประมวลผลข้อมูล การจัดการข้อมูล การควบคุมข้อมูล การรักษาความปลอดภัยของข้อมูล และการจัดทำสารสนเทศ โดยวิเคราะห์หาค่าเฉลี่ย (\bar{x}) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) นำเสนอในรูปแบบตารางพร้อมการบรรยาย ดังตาราง 2

ตาราง 2 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของระบบสารสนเทศทางการบัญชีขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง โดยภาพรวม

ระบบสารสนเทศทางการบัญชี	\bar{x}	S.D.	ระดับ
1. การรวบรวมข้อมูล	4.42	0.46	มาก
2. การประมวลข้อมูล	4.47	0.49	มาก
3. การจัดการข้อมูล	4.50	0.46	มาก
4. การควบคุมข้อมูล	4.45	0.48	มาก
5. การรักษาความปลอดภัยของข้อมูล	4.40	0.51	มาก
6. การจัดทำสารสนเทศ	4.47	0.47	มาก
รวม	4.45	0.40	มาก

จากตาราง 2 พบว่า ระบบสารสนเทศทางการบัญชีขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.45$, S.D. = 0.40) เมื่อพิจารณารายด้านโดยเรียงลำดับของค่าเฉลี่ย พบว่า มากที่สุดคือการจัดการข้อมูล ($\bar{x} = 4.50$, S.D. = 0.46) รองลงมาคือการจัดทำสารสนเทศ ($\bar{x} = 4.47$, S.D. = 0.47) การประมวลข้อมูล ($\bar{x} = 4.47$, S.D. = 0.49) การควบคุมข้อมูล ($\bar{x} = 4.45$, S.D. = 0.48) การรวบรวมข้อมูล ($\bar{x} = 4.42$, S.D. = 0.46) และการรักษาความปลอดภัยของข้อมูล ($\bar{x} = 4.40$, S.D. = 0.51) ตามลำดับ

4. สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับประสิทธิภาพการจัดทำรายงานการเงิน ประกอบด้วย ด้านความเข้าใจได้ ด้านความเชื่อถือได้ ด้านความครบถ้วน ด้านความเกี่ยวข้องกับการตัดสินใจ และด้านความทันเวลา โดยวิเคราะห์หาค่าเฉลี่ย (\bar{x}) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) นำเสนอในรูปแบบตารางพร้อมการบรรยายดังตาราง 3

ตาราง 3 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของประสิทธิภาพการจัดทำรายงานการเงินขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง โดยภาพรวม

ประสิทธิภาพการจัดทำรายงานการเงิน	\bar{x}	S.D.	ระดับ
1. ด้านความเข้าใจได้	4.64	0.48	มากที่สุด
2. ด้านความเชื่อถือได้	4.67	0.43	มากที่สุด
3. ด้านความครบถ้วน	4.66	0.42	มากที่สุด
4. ด้านความเกี่ยวข้องกับการตัดสินใจ	4.62	0.45	มากที่สุด
5. ด้านความทันเวลา	4.66	0.45	มากที่สุด
รวม	4.65	0.36	มากที่สุด

จากตาราง 3 พบว่า ประสิทธิภาพการจัดทำรายงานการเงินขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x} = 4.65$, S.D. = 0.36) เมื่อพิจารณารายด้าน โดยเรียงลำดับของค่าเฉลี่ย พบว่า มากที่สุดคือ ด้านความเชื่อถือได้ ($\bar{x} = 4.67$, S.D. = 0.43) รองลงมาคือ ด้านความทันเวลา ($\bar{x} = 4.66$, S.D. = 0.45) ด้านความครบถ้วน ($\bar{x} = 4.66$, S.D. = 0.42) ด้านความเข้าใจได้ ($\bar{x} = 4.64$, S.D. = 0.48) และด้านความเกี่ยวข้องกับการตัดสินใจ ($\bar{x} = 4.62$, S.D. = 0.45) ตามลำดับ

5. สรุปผลการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ เพื่อทดสอบสมมติฐานผลกระทบของทักษะทางวิชาชีพนักบัญชีที่มีต่อประสิทธิภาพการจัดทำรายงานการเงินขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง ปรากฏผลดังตาราง 4

ตาราง 4 แสดงค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยพหุคูณ ด้านความเข้าใจได้ ด้านความเชื่อถือได้ ด้านความครบถ้วน ด้านความเกี่ยวข้องกับการตัดสินใจ ด้านความทันเวลา

ตัวแปร	ประสิทธิภาพการจัดทำรายงานการเงิน										VIF
	เข้าใจได้		เชื่อถือได้		ครบถ้วน		การตัดสินใจ		ทันเวลา		
	β	P-Value	β	P-Value	β	P-Value	β	P-Value	β	P-Value	
A ₁	0.185	0.008**	0.080	0.278	0.169	0.021*	0.182	0.011*	0.063	0.359	1.857
A ₂	-0.022	0.742	0.084	0.243	0.002	0.977	0.072	0.299	0.063	0.353	1.893
A ₃	0.105	0.166	-0.023	0.774	0.119	0.135	0.025	0.748	0.199	0.009**	2.201
A ₄	0.124	0.103	0.202	0.013*	0.160	0.047*	0.186	0.017*	0.127	0.093	2.235
A ₅	0.243	0.002**	0.181	0.030*	0.096	0.243	0.144	0.074	0.198	0.012*	2.384

* นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ** นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

A₁ = ทักษะทางปัญญา, A₂ = ทักษะทางวิชาการเชิงปฏิบัติและหน้าที่งาน, A₃ = ทักษะทางคุณลักษณะเฉพาะบุคคล,

A₄ = ทักษะทางปฏิสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและการสื่อสาร, A₅ = ทักษะทางการบริหารองค์กรและการจัดการธุรกิจ

จากตาราง 4 เมื่อตรวจสอบค่า VIF ของตัวแปรอิสระทุกตัวมีค่าน้อยกว่า 10 คือ อยู่ระหว่าง 1.857 - 2.384 ซึ่งแสดงให้เห็นว่าความคลาดเคลื่อนไม่มีปัญหาสหสัมพันธ์กัน นั่นคือ ไม่เกิด Multicollinearity และเมื่อวิเคราะห์ค่า Durbin-Watson มีค่าอยู่ระหว่าง 1.949 - 2.170 ซึ่งอยู่ในช่วงระหว่าง 1.50 - 2.50 แสดงว่าตัวแปรอิสระทั้งหมดนี้ไม่มีอัตตสัมพันธ์ในข้อมูล (Autocorrelation) ดังนั้นจึงนำตัวแปรอิสระทั้งหมดเข้าสู่ตัวแบบสมการถดถอย จากการวิเคราะห์ พบว่า

1. ทักษะทางวิชาชีพนักบัญชีส่งผลกระทบต่อประสิทธิภาพการจัดทำรายงานการเงิน ด้านความเข้าใจได้ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง ได้แก่ ทักษะทางปัญญา ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติทดสอบค่า P-Value เท่ากับ 0.008 (Sig = 0.008 < 0.01) มีค่า Beta = 0.185 และทักษะทางการบริหารองค์กรและการจัดการธุรกิจ ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติทดสอบค่า P-Value เท่ากับ 0.002 (Sig = 0.002 < 0.01) มีค่า Beta

= 0.243 ในขณะที่ทักษะทางวิชาการเชิงปฏิบัติและหน้าที่งาน มีค่า Sig เท่ากับ 0.742 ทักษะทางคุณลักษณะเฉพาะบุคคล มีค่า Sig เท่ากับ 0.166 และทักษะทางปฏิสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและการสื่อสาร มีค่า sig เท่ากับ 0.103 แสดงว่าไม่ส่งผลกระทบต่อประสิทธิภาพการจัดทำรายงานการเงิน ด้านความเข้าใจได้

2. ทักษะทางวิชาชีพนักบัญชีส่งผลกระทบต่อประสิทธิภาพการจัดทำรายงานการเงิน ด้านความเชื่อถือได้ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง ได้แก่ ทักษะทางปฏิสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและการสื่อสาร ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติทดสอบค่า P-Value เท่ากับ 0.013 (Sig = 0.013 < 0.05) มีค่า Beta = 0.202 และทักษะทางการบริหารองค์กรและการจัดการธุรกิจ ระดับนัยสำคัญทางสถิติทดสอบค่า P-Value เท่ากับ 0.030 (Sig = 0.030 < 0.05) มีค่า Beta = 0.181 ในขณะที่ทักษะทางปัญญา มีค่า Sig เท่ากับ 0.278 ทักษะทางวิชาการเชิงปฏิบัติและหน้าที่งาน ค่า Sig เท่ากับ 0.243 และทักษะทางคุณลักษณะเฉพาะบุคคล มีค่า Sig เท่ากับ 0.774 แสดงว่าไม่ส่งผลกระทบต่อประสิทธิภาพการจัดทำรายงานการเงิน ด้านความเชื่อถือได้

3. ทักษะทางวิชาชีพนักบัญชีส่งผลกระทบต่อประสิทธิภาพการจัดทำรายงานการเงิน ด้านความครบถ้วนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง ได้แก่ ทักษะทางปัญญา ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติทดสอบค่า P-Value เท่ากับ 0.021 (Sig = 0.021 < 0.05) มีค่า Beta = 0.169 และทักษะทางปฏิสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและการสื่อสาร ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติทดสอบค่า P-Value เท่ากับ 0.047 (Sig = 0.047 < 0.05) มีค่า Beta = 0.160 ในขณะที่ทักษะทางวิชาการเชิงปฏิบัติและหน้าที่งาน มีค่า Sig เท่ากับ 0.977 ทักษะทางคุณลักษณะเฉพาะบุคคล มีค่า Sig เท่ากับ 0.135 และทักษะทางการบริหารองค์กรและการจัดการธุรกิจ มีค่า Sig เท่ากับ 0.243 แสดงว่าไม่ส่งผลกระทบต่อประสิทธิภาพการจัดทำรายงานการเงิน ด้านความครบถ้วน

4. ทักษะทางวิชาชีพนักบัญชีส่งผลกระทบต่อประสิทธิภาพการจัดทำรายงานการเงิน ด้านความเกี่ยวข้องกับการตัดสินใจขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง ได้แก่ ทักษะทางปัญญา ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติทดสอบค่า P-Value เท่ากับ 0.011 (Sig = 0.011 < 0.05) มีค่า Beta = 0.182 และทักษะทางปฏิสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและการสื่อสาร ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติทดสอบค่า P-Value เท่ากับ 0.017 (Sig = 0.017 < 0.05) มีค่า Beta = 0.186 ในขณะที่ทักษะทางวิชาการเชิงปฏิบัติและหน้าที่งาน มีค่า Sig เท่ากับ 0.299 ทักษะทางคุณลักษณะเฉพาะบุคคล มีค่า Sig เท่ากับ 0.748 และทักษะทางการบริหารองค์กรและการจัดการธุรกิจ มีค่า Sig เท่ากับ 0.074 แสดงว่าไม่ส่งผลกระทบต่อประสิทธิภาพการจัดทำรายงานการเงิน ด้านความเกี่ยวข้องกับการตัดสินใจ

5. ทักษะทางวิชาชีพนักบัญชีส่งผลกระทบต่อประสิทธิภาพการจัดทำรายงานการเงิน ด้านความทันเวลาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง ได้แก่ ทักษะทางคุณลักษณะเฉพาะบุคคล ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติทดสอบค่า P-Value เท่ากับ 0.009 (Sig = 0.009 < 0.01) มีค่า Beta = 0.199 และทักษะทางการบริหารองค์กรและการจัดการธุรกิจ ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติทดสอบค่า P-Value เท่ากับ 0.012 (Sig = 0.012 < 0.05) มีค่า Beta = 0.198 ในขณะที่ทักษะทางปัญญา มีค่า Sig เท่ากับ 0.359 ทักษะทางวิชาการเชิงปฏิบัติและหน้าที่งาน มีค่า Sig เท่ากับ 0.353 และทักษะทางปฏิสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและการสื่อสาร มีค่า Sig เท่ากับ 0.093 แสดงว่าไม่ส่งผลกระทบต่อประสิทธิภาพการจัดทำรายงานการเงิน ด้านความทันเวลา

ตาราง 5 แสดงค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยพหุคูณ เพื่อทดสอบสมมติฐานผลกระทบของระบบสารสนเทศทางการบัญชีที่มีต่อประสิทธิภาพการจ้ดทำรายงานการเงินขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง ด้านความเข้าใจได้ ด้านความเชื่อถือได้ ด้านความครบถ้วน ด้านความเกี่ยวข้องกับการตัดสินใจ ด้านความทันเวลา

ตัวแปร	ประสิทธิภาพการจ้ดทำรายงานการเงิน										VIF
	เข้าใจได้		เชื่อถือได้		ครบถ้วน		การตัดสินใจ		ทันเวลา		
	β	P-Value	β	P-Value	β	P-Value	β	P-Value	β	P-Value	
B ₁	-0.083	0.313	0.047	0.595	0.028	0.736	-0.083	0.327	0.054	0.540	2.779
B ₂	0.092	0.294	0.119	0.205	0.185	0.039*	0.137	0.128	0.059	0.524	3.057
B ₃	0.130	0.136	0.022	0.814	0.149	0.094	0.147	0.101	0.050	0.590	2.858
B ₄	0.015	0.858	0.085	0.345	0.095	0.268	0.067	0.439	0.108	0.226	2.688
B ₅	0.242	0.003**	0.034	0.691	0.009	0.910	0.121	0.137	0.063	0.455	2.509
B ₆	0.207	0.011*	0.187	0.032*	0.121	0.145	0.186	0.025*	0.186	0.031*	2.492

* นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ** นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

B₁ = การรวบรวมข้อมูล, B₂ = การประมวลผลข้อมูล, B₃ = การจัดการข้อมูล, B₄ = การควบคุมข้อมูล,

B₅ = การรักษาความปลอดภัยของข้อมูล, B₆ = การจัดทำสารสนเทศ

จากตาราง 5 เมื่อตรวจสอบค่า VIF ของตัวแปรอิสระทุกตัวมีค่าน้อยกว่า 10 คือ อยู่ระหว่าง 2.492 - 3.057 ซึ่งแสดงให้เห็นว่าความคลาดเคลื่อนไม่มีปัญหาสหสัมพันธ์กัน นั่นคือ ไม่เกิด Multicollinearity และเมื่อวิเคราะห์ค่า Durbin-Watson มีค่าอยู่ระหว่าง 1.628 - 1.941 ซึ่งอยู่ในช่วงระหว่าง 1.50 - 2.50 แสดงว่าตัวแปรอิสระทั้งหมดนี้ไม่มีอัตตสัมพันธ์ในข้อมูล (Autocorrelation) ดังนั้น จึงนำตัวแปรอิสระทั้งหมดเข้าสู่ตัวแบบสมการถดถอย จากการวิเคราะห์ พบว่า

1. ระบบสารสนเทศทางการบัญชีส่งผลกระทบต่อประสิทธิภาพการจ้ดทำรายงานการเงิน ด้านความเข้าใจได้ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง ได้แก่ การรักษาความปลอดภัยของข้อมูลที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติทดสอบค่า P-Value เท่ากับ 0.003 (Sig = 0.003 < 0.01) มีค่า Beta = 0.242 และการจัดทำสารสนเทศ ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติทดสอบค่า P-Value เท่ากับ 0.011 (Sig = 0.011 < 0.05) มีค่า Beta = 0.207 ในขณะที่การรวบรวมข้อมูล มีค่า Sig เท่ากับ 0.313 การประมวลผลข้อมูล มีค่า Sig เท่ากับ 0.294 การจัดการข้อมูล มีค่า Sig เท่ากับ 0.136 และการควบคุมข้อมูล มีค่า Sig เท่ากับ 0.858 แสดงว่า ไม่ส่งผลกระทบต่อประสิทธิภาพการจ้ดทำรายงานการเงิน ด้านความเข้าใจได้

2. ระบบสารสนเทศทางการบัญชีส่งผลกระทบต่อประสิทธิภาพการจ้ดทำรายงานการเงิน ด้านความเชื่อถือได้ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง ได้แก่ การจัดทำสารสนเทศ ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติทดสอบค่า P-Value เท่ากับ 0.032 (Sig = 0.032 < 0.05) มีค่า Beta = 0.187 ในขณะที่การรวบรวม

ข้อมูล มีค่า Sig เท่ากับ 0.595 การประมวลผลข้อมูล มีค่า Sig เท่ากับ 0.205 การจัดการข้อมูล มีค่า Sig เท่ากับ 0.814 การควบคุมข้อมูล 0.345 มีค่า Sig เท่ากับ 0.345 และการรักษาความปลอดภัยของข้อมูล มีค่า Sig เท่ากับ 0.691 แสดงว่าไม่ส่งผลกระทบต่อประสิทธิภาพการจัดทำรายงานการเงิน ด้านความเชื่อถือได้

3. ระบบสารสนเทศทางการบัญชีส่งผลกระทบต่อประสิทธิภาพการจัดทำรายงานการเงิน ด้านความครบถ้วนขององค์ประกอบส่วนท้องถิ่นในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง ได้แก่ การประมวลผลข้อมูลที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติทดสอบค่า P-Value เท่ากับ 0.039 (Sig = 0.039 < 0.05) มีค่า Beta = 0.185 ในขณะที่การรวบรวมข้อมูล มีค่า Sig เท่ากับ 0.736 การจัดการข้อมูล มีค่า Sig เท่ากับ 0.094 การควบคุมข้อมูล มีค่า Sig เท่ากับ 0.268 การรักษาความปลอดภัยของข้อมูล มีค่า Sig เท่ากับ 0.910 และการจัดทำสารสนเทศ มีค่า Sig เท่ากับ 0.145 แสดงว่าไม่ส่งผลกระทบต่อประสิทธิภาพการจัดทำรายงานการเงิน ด้านความครบถ้วน

4. ระบบสารสนเทศทางการบัญชีส่งผลกระทบต่อประสิทธิภาพการจัดทำรายงานการเงิน ด้านความเกี่ยวข้องกับการตัดสินใจขององค์ประกอบส่วนท้องถิ่นในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง ได้แก่ การจัดทำสารสนเทศ ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติทดสอบค่า P-Value เท่ากับ 0.025 (Sig = 0.025 < 0.05) มีค่า Beta = 0.186 ในขณะที่การรวบรวมข้อมูล มีค่า Sig เท่ากับ 0.327 การประมวลผลข้อมูล มีค่า Sig เท่ากับ 0.128 การจัดการข้อมูล มีค่า Sig เท่ากับ 0.101 การควบคุมข้อมูล มีค่า Sig เท่ากับ 0.439 และการรักษาความปลอดภัยของข้อมูล มีค่า Sig เท่ากับ 0.137 แสดงว่าไม่ส่งผลกระทบต่อประสิทธิภาพการจัดทำรายงานการเงิน ด้านความเกี่ยวข้องกับการตัดสินใจ

5. ระบบสารสนเทศทางการบัญชีส่งผลกระทบต่อประสิทธิภาพการจัดทำรายงานการเงิน ด้านความทันเวลาขององค์ประกอบส่วนท้องถิ่นในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง ได้แก่ การจัดทำสารสนเทศที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติทดสอบค่า P-Value เท่ากับ 0.031 (Sig = 0.031 < 0.05) มีค่า Beta = 0.186 ในขณะที่การรวบรวมข้อมูล มีค่า Sig เท่ากับ 0.540 การประมวลผลข้อมูล มีค่า Sig เท่ากับ 0.524 การจัดการข้อมูล มีค่า Sig เท่ากับ 0.590 การควบคุมข้อมูล มีค่า Sig เท่ากับ 0.226 และการรักษาความปลอดภัยของข้อมูล มีค่า Sig เท่ากับ 0.455 แสดงว่าไม่ส่งผลกระทบต่อประสิทธิภาพการจัดทำรายงานการเงิน ด้านความทันเวลา

อภิปรายผล

จากการศึกษาผลกระทบของทักษะทางวิชาชีพนักบัญชีและระบบสารสนเทศทางการบัญชีที่มีต่อประสิทธิภาพการจัดทำรายงานการเงินขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง ผู้ศึกษาได้พบประเด็นสำคัญที่ควรนำมาอภิปรายผล ดังต่อไปนี้

1. ทักษะทางวิชาชีพนักบัญชีของเจ้าหน้าที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่างโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาทางด้านโดยเรียงลำดับของค่าเฉลี่ย พบว่า มากที่สุดคือ ทักษะทางคุณลักษณะเฉพาะบุคคล รองลงมาคือทักษะทางปฏิสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและการสื่อสาร ทักษะทางการบริหารองค์กรและการจัดการธุรกิจ ทักษะทางวิชาการเชิงปฏิบัติและหน้าที่งาน และทักษะทางปัญญา สามารถอภิปรายผลได้ดังนี้

ตามวัตถุประสงค์การวิจัยที่หนึ่ง เพื่อศึกษาผลกระทบของทักษะทางวิชาชีพนักบัญชีที่มีต่อประสิทธิภาพการจัดทำรายงานการเงินขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง พบว่า ทักษะทางบัญชีส่งผลกระทบเชิงบวกต่อประสิทธิภาพการจัดทำรายงานการเงินด้านความเข้าใจได้ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ส่วนด้านความครบถ้วน ด้านความเกี่ยวข้องกับการตัดสินใจ มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ทักษะทางด้านคุณลักษณะเฉพาะบุคคลส่งผลกระทบต่อด้านความทันเวลา อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ทักษะทางปฏิสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและการสื่อสารส่งผลกระทบต่อด้านความเชื่อถือได้ ด้านความครบถ้วน และด้านความเกี่ยวข้องกับการตัดสินใจ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ทักษะทางการบริหารองค์กรและการจัดการธุรกิจส่งผลกระทบต่อด้านความเข้าใจได้ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ส่วนด้านความเชื่อถือได้ และด้านความทันเวลา มีระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ทั้งนี้อาจเป็นเพราะผู้ทำบัญชีมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักการบันทึกบัญชีจึงได้นำมาพัฒนาปรับปรุงให้งานมีความน่าเชื่อถือ ครบถ้วน เข้าใจได้ สามารถนำไปใช้ในการตัดสินใจได้ทันเวลาส่งผลให้การปฏิบัติงานขององค์กรมีประสิทธิภาพ

สอดคล้องกับผลการศึกษาของ จีรวิฑูมิ แดงสะอาด (2561) ได้ศึกษาผลกระทบของสมรรถนะของนักบัญชีที่มีต่อคุณภาพของรายงานการเงินขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดสิงห์บุรี พบว่า ทักษะทางการบริหารองค์กรและการจัดการธุรกิจมีผลกระทบต่อคุณภาพของรายงานการเงินด้านความเข้าใจได้ ทักษะทางปัญญา ทักษะทางคุณลักษณะเฉพาะบุคคล และทักษะทางการบริหารองค์กรและการจัดการธุรกิจมีผลกระทบต่อด้านความเกี่ยวข้องกับการตัดสินใจ ทักษะทางปัญญา และทักษะองค์การและการจัดการธุรกิจส่งผลกระทบต่อด้านความเชื่อถือได้ ทักษะทางการบริหารองค์กรและการจัดการธุรกิจมีผลกระทบต่อด้านการเปรียบเทียบกันได้ และสอดคล้องกับผลการศึกษาของ สุกุณา มาอู่ (2562) ได้ศึกษาทักษะของผู้ประกอบวิชาชีพบัญชีที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย พบว่า ทักษะทางปัญญา ทักษะคุณลักษณะเฉพาะส่วนบุคคล และทักษะองค์การและการจัดการธุรกิจส่งผลกระทบต่อประสิทธิภาพการปฏิบัติงานด้านความถูกต้อง ทักษะคุณลักษณะเฉพาะส่วนบุคคล ทักษะองค์การและการจัดการธุรกิจส่งผลกระทบต่อด้านความทันเวลาด้านบัญชี ทักษะทางปัญญา ทักษะคุณลักษณะเฉพาะส่วนบุคคล ทักษะการสื่อสารปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่น ทักษะองค์การและการจัดการธุรกิจส่งผลกระทบต่อด้านความครบถ้วน และตรวจสอบได้ด้านบัญชี ทั้งนี้ ผลการวิจัยครั้งนี้จะช่วยสนับสนุนทฤษฎีการเรียนรู้ที่ว่า การเรียนรู้ คือ กระบวนการที่ทำให้คนเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม ความคิด คนสามารถเรียนรู้ได้จาก การได้ย่นการสัมผัส การอ่าน การใช้เทคโนโลยี ซึ่งการเรียนรู้เกิดขึ้นได้ตลอดเวลา ทุกสถานที่จากประสบการณ์ และการฝึกอบรมอย่างต่อเนื่องเพื่อการเพิ่มศักยภาพทางวิชาชีพ

ในขณะที่ทักษะทางวิชาการเชิงปฏิบัติและหน้าที่งาน ทักษะทางคุณลักษณะเฉพาะบุคคลไม่ส่งผลกระทบต่อด้านความเข้าใจได้ ด้านความเชื่อถือได้ ด้านความครบถ้วน ด้านความเกี่ยวข้องกับการตัดสินใจ ทักษะทางปัญญา ทักษะทางวิชาการเชิงปฏิบัติและหน้าที่งาน ทักษะทางปฏิสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและการสื่อสารไม่ส่งผลกระทบต่อด้านความทันเวลา ทักษะทางการบริหารองค์กรและการจัดการธุรกิจไม่ส่งผลกระทบต่อด้านความครบถ้วน ด้านความเกี่ยวข้องกับการตัดสินใจ ทักษะทางปฏิสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและการสื่อสารไม่ส่งผลกระทบต่อด้านความเข้าใจได้ ทักษะทางปัญญาไม่ส่งผลกระทบต่อด้านความเชื่อถือได้ อาจเป็นเพราะมาตรฐานการบัญชีภาครัฐและนโยบายบัญชี

ภาครัฐมีการปรับปรุงทำให้เจ้าหน้าที่ไม่เข้าใจในมาตรฐานดังกล่าว จึงควรให้ความสำคัญในการพัฒนาตนเอง ศึกษาเปรียบเทียบ กฎหมาย มาตรฐานที่เกี่ยวข้องเพิ่มเติมหรือเข้ารับการฝึกอบรมจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อให้การจัดทำรายงานการเงินมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาของ ญฐภัทร หงษ์พงษ์ (2560) ได้ศึกษาผลกระทบของทักษะทางวิชาชีพที่มีต่อคุณภาพรายงานทางการเงินของผู้ทำบัญชีในเขตกรุงเทพมหานครและนนทบุรี พบว่า ทักษะทางด้านปัญญา ทักษะด้านการจัดการบุคคลไม่มีอิทธิพลต่อคุณภาพรายงานทางการเงินในมิติด้านความเกี่ยวข้องกับการตัดสินใจ ทักษะด้านการจัดการบุคคลไม่มีอิทธิพลต่อด้านความเป็นตัวแทนอันเที่ยงธรรม ทักษะด้านการจัดการบุคคลไม่มีอิทธิพลต่อด้านความสามารถเปรียบเทียบกันได้ ทักษะด้านการจัดการบุคคลไม่มีอิทธิพลต่อด้านความสามารถพิสูจน์ยืนยัน ทักษะด้านความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและการสื่อสาร ไม่มีอิทธิพลต่อด้านความทันเวลา

2. ระบบสารสนเทศทางการบัญชีขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้านโดยเรียงลำดับของค่าเฉลี่ย พบว่า มากที่สุดคือการจัดการข้อมูล รองลงมาคือการจัดทำสารสนเทศ การประมวลผลข้อมูล การควบคุมข้อมูล การรวบรวมข้อมูล และการรักษาความปลอดภัยของข้อมูล สามารถอภิปรายผลได้ดังนี้

ตามวัตถุประสงค์การวิจัยที่สอง เพื่อศึกษาระบบสารสนเทศทางการบัญชีที่มีต่อประสิทธิภาพการจัดทำรายงานการเงินขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง พบว่า การประมวลผลข้อมูล ส่งผลกระทบต่อประสิทธิภาพการจัดทำรายงานการเงินด้านความครบถ้วน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 การรักษาความปลอดภัยของข้อมูลส่งผลกระทบต่อด้านความเข้าใจได้ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 การจัดทำสารสนเทศส่งผลกระทบต่อด้านความเข้าใจได้ ด้านความเชื่อถือได้ ด้านความเกี่ยวข้องกับการตัดสินใจ และด้านความทันเวลา อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ทั้งนี้อาจเป็นเพราะระบบสารสนเทศทางการบัญชีเป็นระบบที่ถูกพัฒนาขึ้นให้เป็นสารสนเทศทางการบัญชีที่เป็นประโยชน์ในการตัดสินใจต่อผู้ใช้ และถูกออกแบบเพื่อสนับสนุนงานทางด้านบัญชีและกิจกรรมที่เกี่ยวข้องส่งผลให้การจัดทำรายงานทางการเงินขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับผลการศึกษาของ เพ็ญพิชชา ผลไพฑูย์ (2561) ได้ศึกษาประสิทธิภาพของระบบสารสนเทศทางบัญชีภายใต้ระบบ ระบบบริหารการเงินการคลังภาครัฐแบบอิเล็กทรอนิกส์ (GFMS) ที่มีผลต่อความสำเร็จในการปฏิบัติงานทางบัญชี พบว่า การจัดการข้อมูลมีผลต่อความสำเร็จในการปฏิบัติงานทางบัญชีด้านความสัมพันธ์กันของข้อมูล การรักษาความปลอดภัยของข้อมูลมีผลต่อด้านความแม่นยำของข้อมูล การประมวลผลข้อมูลมีผลต่อด้านความทันเวลาของข้อมูล การจัดการข้อมูลมีผลต่อด้านความรัดกุมของข้อมูล และสอดคล้องกับผลการศึกษาของ ธมลวรรณ เจนธนสาร (2563) ได้ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานระบบบริหารการเงินการคลังภาครัฐแบบอิเล็กทรอนิกส์ ของกรมปศุสัตว์ พบว่า การนำเข้าข้อมูลและผลลัพธ์/การติดตามข้อมูลส่งผลกระทบต่อประสิทธิภาพการปฏิบัติงานระบบบริหารการเงินการคลังภาครัฐด้านความครบถ้วนถูกต้องและเชื่อถือได้ ด้านการนำเข้าข้อมูล การประมวลผลข้อมูล และผลลัพธ์/การติดตามข้อมูลส่งผลต่อด้านความโปร่งใส ด้านการนำเข้าข้อมูล และการประมวลผลข้อมูลส่งผลต่อด้านความรวดเร็วทันเวลา การประมวลผลข้อมูล และผลลัพธ์/การติดตามข้อมูลส่งผลต่อด้านความเข้าใจได้ การประมวลผลข้อมูลส่งผลต่อด้านการเปรียบเทียบกันได้ ทั้งนี้ ผลการวิจัยครั้งนี้จะช่วยสนับสนุนทฤษฎีการยอมรับเทคโนโลยี ของ Davis, Bagozzi, & Warshaw (1989) ที่ว่าปัจจัยหลักที่ส่งผลโดยตรงต่อการยอมรับ

เทคโนโลยีหรือนวัตกรรม ของผู้ใช้ ได้แก่ การรับรู้ถึงความง่ายในการใช้งาน และการรับรู้ถึงประโยชน์ที่เกิดจากการใช้ และปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความตั้งใจเชิงพฤติกรรมในการใช้เทคโนโลยี และสนับสนุนแบบจำลองความสำเร็จของระบบสารสนเทศของ DeLone, & McLean (2003) ที่ว่าการนำระบบสารสนเทศมาใช้ก็บ่งชี้ว่าจะประสบความสำเร็จและเป็นประโยชน์ต่อองค์กรมากน้อยเพียงใดขึ้นอยู่กับปัจจัยหลายประการ เช่น คุณภาพของระบบ (System Quality) คุณภาพของสารสนเทศ (Information Quality) และคุณภาพของการบริการ (Service Quality)

ในขณะที่การรวบรวมข้อมูล การประมวลผลข้อมูล การจัดการข้อมูล การควบคุมข้อมูลไม่ส่งผลกระทบต่อ ด้านความเข้าใจได้ ด้านความเชื่อถือได้ ด้านความเกี่ยวข้องกับการตัดสินใจ ด้านความทันเวลา การรักษาความปลอดภัย ของข้อมูลไม่ส่งผลกระทบต่อด้านความเชื่อถือได้ ด้านความครบถ้วน ด้านความเกี่ยวข้องกับการตัดสินใจ ด้านความทันเวลา การรวบรวมข้อมูล การจัดการข้อมูล การควบคุมข้อมูล การจัดทำสารสนเทศไม่ส่งผลกระทบต่อด้านความครบถ้วน อาจเป็นเพราะองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเพิ่งเริ่มใช้รูปแบบการจัดการรายงานการเงินตามมาตรฐานบัญชีภาครัฐ และนโยบายบัญชีภาครัฐ ประกอบกับระบบสารสนเทศทางการบัญชีที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นใช้นั้นมีผู้ใช้งาน เป็นจำนวนมาก จึงอาจทำให้ระบบมีการประมวลผลล่าช้าและไม่มีเสถียรภาพเท่าที่ควร ซึ่งทำให้องค์กรปกครองส่วน ท้องถิ่นบางแห่งไม่สามารถส่งรายงานการเงินได้ทันตามเวลาที่กำหนด สอดคล้องกับผลการศึกษาของ ปรีชญนิษฐ์ ประจักษ์จิตร (2563) ได้ศึกษาปัจจัยเชิงสาเหตุของระบบสารสนเทศทางการบัญชีที่มีอิทธิพลต่อคุณภาพรายงาน ทางการเงินของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมในเขตกรุงเทพมหานคร พบว่า คุณภาพของระบบสารสนเทศ การบัญชีมีผลกระทบต่อคุณภาพของงบการเงินด้านความเชื่อถือได้ และขัดแย้งกับผลการศึกษาของ อภิญา คองวิริยะกุล, ไพลิน นิลนิยม, และศุภธินี ปราชญ์ศรีภูมิ (2561) ได้ศึกษาผลกระทบของประสิทธิภาพการประยุกต์ใช้ ระบบสารสนเทศทางการบัญชีที่มีต่อการปฏิบัติงานที่ดีทางการบัญชีของธุรกิจเคมีภัณฑ์ในประเทศไทย พบว่า ประสิทธิภาพการประยุกต์ใช้ระบบสารสนเทศทางการบัญชีด้านความสมบูรณ์ครบถ้วน ด้านความเกี่ยวข้องกับการตัดสินใจ และด้านความทันเวลา มีความสัมพันธ์และผลกระทบเชิงบวกกับการปฏิบัติงานที่ดีทางการบัญชี

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์

1. ผู้ทำบัญชีขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นควรศึกษาและทำความเข้าใจเกี่ยวกับวิธีการจัดทำรายงาน การเงินตามคู่มือ ระเบียบ และหนังสือสั่งการต่าง ๆ เพื่อบันทึกบัญชีให้ถูกต้องตามมาตรฐานการบัญชีภาครัฐและ นโยบายบัญชีภาครัฐ และควรส่งเสริมให้มีการพัฒนาศักยภาพของเจ้าหน้าที่อย่างต่อเนื่องและสม่ำเสมอ เพื่อความ รวดเร็วและมีเสถียรภาพนำไปสู่ผลการรายงานการเงินที่มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

2. จากผลการศึกษาพบว่า ทักษะทางวิชาชีพนักบัญชีและระบบสารสนเทศทางการบัญชีส่งผลกระทบต่อ ประสิทธิภาพการจัดทำรายงานการเงินขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่างอย่างมี นัยสำคัญทางสถิติเป็นสิ่งสะท้อนให้เห็นว่า องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นควรส่งเสริมและพัฒนาทักษะวิชาชีพนักบัญชี ให้กับผู้ปฏิบัติในการจัดทำรายงานการเงินดังกล่าว รวมถึงสะท้อนให้เห็นว่าผู้ดูแลระบบบัญชีคอมพิวเตอร์ (e-LAAS)

ควรพัฒนาและปรับปรุงระบบให้มีเสถียรภาพ รองรับการเข้าใช้งานของเจ้าหน้าที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นได้เป็นอย่างดีและมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

ข้อเสนอแนะสำหรับการทำวิจัยในครั้งต่อไป

1. นอกจากทักษะทางวิชาชีพนักบัญชีและระบบสารสนเทศทางการบัญชีที่ส่งผลกระทบต่อประสิทธิภาพการจัดทำรายงานการเงินขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่างแล้ว ควรทำการศึกษาในเรื่องแรงจูงใจในการปฏิบัติงานด้านต่าง ๆ เช่น ค่าตอบแทน ความเจริญก้าวหน้าในอาชีพ เป็นต้น

2. การวิจัยครั้งต่อไปควรศึกษาทักษะทางวิชาชีพนักบัญชีและระบบสารสนเทศทางการบัญชีของเจ้าหน้าที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในภาคอื่น ๆ เพื่อให้ผลการศึกษารอบคลุมและพัฒนาต่อยอดงานวิจัยให้ดียิ่งขึ้น

เอกสารอ้างอิง

- กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น. (2563). **องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง**. สืบค้น กันยายน 15, 2565, จาก <http://www.dla.go.th/work/abt/index.jsp>.
- จิรวุฒิ แดงสะอาด. (2561). **ผลกระทบของสมรรถนะของนักบัญชีที่มีต่อคุณภาพของรายงานการเงินขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดสิงห์บุรี**. การค้นคว้าอิสระปริญญาโทบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยศรีปทุม.
- ณัฐภัทร หงษ์พงษ์. (2560). **ผลกระทบของทักษะทางวิชาชีพที่มีต่อคุณภาพรายงานทางการเงินของผู้ทำบัญชีในเขตกรุงเทพมหานครและนนทบุรี**. การค้นคว้าอิสระปริญญาโทบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยศรีปทุม.
- เทียนใจ สุทะ. (2561). **การประเมินผลการใช้งานระบบบัญชีคอมพิวเตอร์ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (e-LAAS) ขององค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดเชียงใหม่**. การค้นคว้าอิสระปริญญาโทบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่.
- ธมลวรรณ เจนธนสาร. (2563). **ปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานระบบบริหารการเงิน การคลังภาครัฐแบบอิเล็กทรอนิกส์ (GFMS) ของกรมปศุสัตว์**. การค้นคว้าอิสระปริญญาโทบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยศรีปทุม.
- ปรีชญนิษฐ์ ประจักษ์จิตร. (2563). **ปัจจัยเชิงสาเหตุของระบบสารสนเทศทางการบัญชีที่มีอิทธิพลต่อคุณภาพรายงานทางการเงินของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมในเขตกรุงเทพมหานคร**. การศึกษาค้นคว้าอิสระปริญญาโทบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยศรีปทุม.
- เพ็ญพิชชา ผลไพบูลย์. (2561). **ประสิทธิผลของระบบสารสนเทศทางบัญชีภายใต้ระบบ GFMS ที่มีผลต่อความสำเร็จในการปฏิบัติงานทางบัญชี**. การศึกษาค้นคว้าปริญญาโทบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยศรีปทุม.
- โคธยา บุตรอินทร์, วราพร เปรมพาณิชย์นุกูล, และชจิต ก้อนทอง. (2557, กรกฎาคม - สิงหาคม). **ผลกระทบของการเรียนรู้มาตรฐานการบัญชีที่มีต่อประสิทธิภาพการปฏิบัติงานทางการบัญชีของผู้ทำบัญชีในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือ**. วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, 33(4), 118 - 129.
- สกุณา มาอู่. (2562). **ทักษะของผู้ประกอบวิชาชีพบัญชีที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย**. การค้นคว้าอิสระปริญญาโทบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยศรีปทุม.
- สภาวิชาชีพบัญชี ในพระบรมราชูปถัมภ์. (2557). **มาตรฐานการศึกษาระหว่างประเทศสำหรับผู้ประกอบวิชาชีพ ฉบับที่ 3 เรื่อง ทักษะทางวิชาชีพ**. สืบค้น กันยายน 15, 2565, จาก https://acpro-std.tfac.or.th/uploads/files/2005_IES3.pdf.

อภิญา คงวิริยะกุล, ไพลิน นิลนิยม, และศุทธิณี ปราชญ์ศรีภูมิ. (2561, ตุลาคม - ธันวาคม). ผลกระทบของประสิทธิภาพการประยุกต์ใช้ระบบสารสนเทศทางการบัญชีที่มีต่อการปฏิบัติงานที่ดีทางการบัญชีของธุรกิจเคมีภัณฑ์ในประเทศไทย. **วารสารการบัญชีและการจัดการ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม**, **10(4)**, 1 - 10.

Best, J. W. (1977). **Research in Education** (3rd ed). Englewood Cliffs, New Jersey: Prentice Hall, Inc.

Davis, F. D., Bagozzi, R. P., & Warshaw, P. R. (1989, August). User Acceptance of Computer Technology: A Comparison of Two Theoretical Models. **Management Science**, **35(8)**, 982 – 1003.

Delone, W. H., & McLean, E. R. (2003, December). The DeLone and McLean Model of Information Systems Success: A Ten-Year Update. **Journal of Management Information Systems**, **19(4)**, 9 - 30.

Yamane, T. (1973). **Statistics: An Introductory Analysis** (2nd ed). New York: Harper and Row.

แรงจูงใจในการปฏิบัติงานที่ส่งผลต่อความผูกพันของบุคลากร
สำนักงานปลัดกระทรวงวัฒนธรรม

Motivation Affecting Employee Engagement of the Office of the
Permanent Secretary, Ministry of Culture

วาราลักษณ์ วุฒิ,* และกมลวรรณ วรรณธำง**
Wararug Wutti, and Kamonwan Wanthanang

Received: May 12, 2023 Revised: June 8, 2023 Accepted: June 13, 2023

บทคัดย่อ

การวิจัยเรื่องแรงจูงใจในการปฏิบัติงานที่ส่งผลต่อความผูกพันของบุคลากรสำนักงานปลัดกระทรวงวัฒนธรรม มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1. ศึกษาแรงจูงใจของบุคลากรสำนักงานปลัดกระทรวงวัฒนธรรม 2. ศึกษาความผูกพันของบุคลากรสำนักงานปลัดกระทรวงวัฒนธรรม และ 3) ศึกษาแรงจูงใจที่ส่งผลต่อความผูกพันของบุคลากรสำนักงานปลัดกระทรวงวัฒนธรรม กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ บุคลากรสำนักงานปลัดกระทรวงวัฒนธรรม จำนวน 212 คน ได้มาโดยการสุ่มแบบแบ่งชั้นภูมิ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสอบถาม จำนวน 45 ข้อ มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.94 การวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณ

ผลการวิจัยพบว่า 1. แรงจูงใจในการปฏิบัติงานของบุคลากรสำนักงานปลัดกระทรวงวัฒนธรรม ภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ด้านการได้รับการยอมรับนับถือ ด้านความสำเร็จของงานและความก้าวหน้าในหน้าที่การงาน ด้านความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล ด้านสภาพแวดล้อมในการทำงาน ด้านเงินเดือนและผลประโยชน์ตอบแทน 2. ความผูกพันของบุคลากรสำนักงานปลัดกระทรวงวัฒนธรรม ภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ด้านความเต็มใจที่จะใช้ความพยายามในการทุ่มเทการทำงาน ด้านความภูมิใจ ด้านความรู้สึกรู้สึกว่าเป็นส่วนหนึ่งขององค์กร และด้านความเชื่อมั่นและยอมรับเป้าหมายขององค์กร 3. แรงจูงใจในการปฏิบัติงาน ด้านการได้รับการยอมรับนับถือ ด้านความสำเร็จของงาน และด้านความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล ส่งผลต่อความผูกพันของบุคลากรสำนักงานปลัดกระทรวงวัฒนธรรม อยู่ในระดับค่อนข้างสูง (ร้อยละ 64.50) อย่างมีระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ .05

คำสำคัญ: ความผูกพันของบุคลากร, แรงจูงใจในการปฏิบัติงาน, สำนักงานปลัดกระทรวงวัฒนธรรม

* คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา

** ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา

Abstract

The research on the motivation affecting employee engagement in the Office of the Permanent Secretary, Ministry of Culture aims to: 1. study the employees' motivation in working in the Office of the Permanent Secretary, Ministry of Culture; 2. investigate the employee engagement in the organization; and 3) study the motivation affecting on the employee engagement in the organization. The samples were 212 employees working at the Office of the Permanent Secretary, Ministry of Culture, recruited by stratified random sampling. The research instrument was a 45-item questionnaire with a reliability value of 0.94. The data were analyzed using percentages, mean, standard deviations, and multiple regression.

The results showed that: 1. overall, the employees' motivation in working in the Office of the Permanent Secretary was at a high level. When considering each aspect ranking from the highest mean to the lowest, being recognized and respected gained the highest mean, followed by working achievement and working advancement, interpersonal aspect, working environment, salary, and benefits, respectively; 2. employee engagement in the organization, overall, was also at a high level. When considering each aspect ranking from the highest mean to the lowest, the willingness to put devotion and effort in working was at the highest mean, followed by having pride in the organization, being part of the organization, and having strong belief and acceptance of the goals and values of the organization, respectively; and 3. the motivation in working including being recognized and respected, working achievement and interpersonal issue, highly impacted the employee engagement (64.50 percentage) in the Office of the Permanent Secretary, Ministry of Culture with the statistical significance at .05.

Keywords: Employee Engagement, Performance Motivation, The Office of The Permanent Secretary, Ministry of Culture

บทนำ

บุคลากรภาครัฐ เป็นผู้ปฏิบัติงานตามภารกิจหลักขององค์กร และยังได้รับมอบหมายให้ปฏิบัติ ภารกิจ นโยบายเร่งด่วนเป็นจำนวนมาก ทำให้บุคลากรต้องทุ่มเทเวลาให้กับการปฏิบัติงานในหน้าที่หลักและปฏิบัติภารกิจ นโยบายเร่งด่วนที่ได้รับมอบหมายอย่างเต็มที่ ส่งผลให้มีข้อจำกัดในด้านเวลาที่ถ่ายทอดองค์ความรู้และประสบการณ์ จากรุ่นที่สุ่รุ่นน้อง โดยเฉพาะประสบการณ์จากผู้ที่จะเกษียณอายุราชการ ทำให้บุคลากรที่รับงาน ต่อจากผู้ที่จะเกษียณ อายุราชการขาดความต่อเนื่องในการปฏิบัติงาน ซึ่งส่งผลต่อขวัญกำลังใจของผู้ปฏิบัติงานที่ยังอยู่ในระบบราชการ ดังนั้น ทรัพยากรมนุษย์เป็นปัจจัยที่สำคัญที่สุดขององค์กร แม้วางค์กรจะมีการจัดระบบงานหรือกำหนดวัตถุประสงค์ ไว้ดีเพียงใดก็ตาม หากบุคลากรมีความรู้ ความสามารถ หรือมีศักยภาพไม่เพียงพอต่อการปฏิบัติหน้าที่หรือมีทัศนคติ ที่ไม่ดีต่องาน และเหมาะสมกับบริบทที่เปลี่ยนแปลงไปตลอดเวลา ซึ่งสอดคล้องกับพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการ พลเรือน พ.ศ. 2551 หมวด 4 ต้องพัฒนาและเพิ่มพูนประสิทธิภาพและเสริมสร้างแรงจูงใจในการปฏิบัติราชการ โดยมาตรา 72 ให้ส่วนราชการมีหน้าที่ดำเนินการให้การเพิ่มพูนประสิทธิภาพและเสริมสร้างแรงจูงใจแก่ข้าราชการพลเรือนสามัญ เพื่อให้ข้าราชการพลเรือนสามัญ คุณภาพ คุณธรรม จริยธรรม คุณภาพชีวิต มีขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติราชการ ให้เกิดผลสัมฤทธิ์ต่อภารกิจของรัฐ (กระทรวงวัฒนธรรม, 2565ก, หน้า 33)

ภายใต้แนวทางการพัฒนาบุคลากรภาครัฐ พ.ศ. 2563 – 2565 ได้กำหนดให้มีประเด็นการพัฒนาบุคลากร ภาครัฐ โดยเฉพาะกลุ่มผู้บริหารของส่วนราชการซึ่งมีความสำคัญในการขับเคลื่อนองค์กร และการพัฒนาประเทศ การทำงานในยุคดิจิทัลและศตวรรษที่ 21 และการสร้างนวัตกรรมที่ตอบสนองต่อการขับเคลื่อนภารกิจตามแผนปฏิรูป ประเทศ แผนยุทธศาสตร์ชาติ ตลอดจนการพัฒนาาระบบราชการในอนาคต โดยมีกำหนดรายละเอียดกรอบทักษะ สำคัญที่บุคลากรภาครัฐและส่วนราชการนำไปปฏิบัติใน 2 กลุ่มทักษะ ได้แก่ 1) ทักษะเชิงยุทธศาสตร์ (Strategic Skillset) ซึ่งเป็นทักษะสำคัญในการตอบสนองต่อบริบทการเปลี่ยนแปลง และสนับสนุนการขับเคลื่อนการปฏิรูป ประเทศ เช่น ทักษะด้านดิจิทัล ทักษะการสื่อสารและโน้มน้าว เป็นต้น 2) ทักษะด้านภาวะผู้นำ (Leadership Skillset) ซึ่งเป็นทักษะสำคัญในการทำงานตามบทบาทหน้าที่ความรับผิดชอบ และจำเป็นอย่างยิ่งต่อเส้นทางอาชีพ สอดรับกับการพัฒนาภาวะผู้นำในทุกกระดับ นอกจากนี้ ได้กำหนดให้มีการส่งเสริมผู้นำภาครัฐให้เป็นต้นแบบทาง ความคิดและพฤติกรรมในการทำงานเพื่อประชาชนและประโยชน์ส่วนรวม และสามารถถ่ายทอด โน้มน้าวบุคลากร ในหน่วยงานให้ปฏิบัติตาม ตลอดจนปลูกฝังบุคลากรภาครัฐให้มีกรอบความคิด (Mindset) และค่านิยมการทำงาน เพื่อประชาชนและส่วนรวม ยึดมั่นในหลักคุณธรรมจริยธรรม ผู้บริหารยังต้องใช้ความรู้ความสามารถในการบริหารจัดการ และการมีวิสัยทัศน์ในการบริหารงานให้ทันสมัยกับการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว การพัฒนาบุคลากรภาครัฐ เพื่อเสริมสร้างขีดสมรรถนะในการบริหารทรัพยากรบุคคล ให้สามารถสนับสนุนการดำเนินงานขององค์กรให้บรรลุ วิสัยทัศน์และพันธกิจ โดยนำนโยบาย กฎ ระเบียบที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งกรอบแนวความคิดการบริหารทรัพยากรบุคคล (HR Scorecard) พิจารณาจากปัจจัยต่าง ๆ ที่ส่งผลต่อการบริหารทรัพยากรบุคคลเพื่อพัฒนาทรัพยากรบุคคล ด้วยเทคโนโลยีที่มีความพร้อมในการสนับสนุนการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ของส่วนราชการ รวมถึงการพัฒนาความรู้ ความสามารถ ทักษะและสมรรถนะ ของบุคลากรอย่างเป็นระบบและเสริมสร้างคุณภาพชีวิตที่ดีให้แก่บุคลากร นอกจากนี้ผู้นำปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีและสร้างแรงบันดาลใจให้กับผู้ใต้บังคับบัญชาและพฤติกรรมในการทำงาน

ส่งผลให้ผู้ใต้บังคับบัญชาที่มีความพึงพอใจต่อสภาพแวดล้อมในการทำงาน ระบบงานและบรรยากาศการทำงาน ตลอดจนมีการนำเทคโนโลยีการสื่อสารเข้ามาใช้ในการบริหารราชการและการให้บริการแก่ประชาชน ซึ่งจะส่งเสริมให้ข้าราชการและปฏิบัติงานได้ใช้ศักยภาพอย่างเต็มที่ โดยไม่สูญเสียรูปแบบการใช้ชีวิตส่วนตัว มีการส่งเสริมความสัมพันธ์อันดีระหว่างฝ่ายบริหารของส่วนราชการกับข้าราชการและบุคลากรผู้ปฏิบัติงานและในระหว่างข้าราชการและผู้ปฏิบัติงานด้วยตนเอง (สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน (ก.พ.), 2563, หน้า 8)

โดยทั่วไปแล้วความต้องการทางจิตใจและความต้องการทางสังคมซึ่งเป็นนามธรรมเป็นเรื่องของจิตใจไม่สามารถจับต้องได้ นอกจากการศึกษาเรื่องแรงจูงใจเป็นการมุ่งที่จะตอบคำถามที่ว่าทำไมจึงจะทำให้คนอยากทำงานหรือเต็มใจในการทำงาน ซึ่งแนวความคิดนี้เชื่อว่า หากคนมีความตั้งใจและเต็มใจทำงานแล้วผลงานที่ออกมาจะดีและผู้ที่ทำงานก็จะมีความสุขในการทำงานเพราะได้ทำงานโดยมีเป้าหมายหรือทำเพื่อสิ่งที่ตนต้องการ นอกจากแรงจูงใจในการปฏิบัติงานเป็นการกระตุ้นให้บุคลากรทำงาน และยังต้องมีความผูกพันต่อองค์กร ซึ่งบุคลากรแสดงความรู้สึกและพฤติกรรมออกมาในทางบวก โดยมีความรู้สึกผูกพันทางจิตใจที่มีต่อค่านิยมขององค์กรและความทุ่มเทที่จะเป็นส่วนหนึ่ง ในการขับเคลื่อนองค์กรไปสู่เป้าหมายที่ตั้งไว้ โดยมีความจงรักภักดีต่อองค์กร และมีความตั้งใจที่จะทำงานกับองค์กร จากการศึกษาของ คนธรัตน์ อินทวิญเมือง (2563, หน้า 5) บุคลากรนั้นยังคงทำงานในองค์กรนั้นต่อไปด้วยความเต็มใจ ถึงแม้ว่าทฤษฎีแรงจูงใจและความผูกพันต่อองค์กรจะมีแนวคิดต่างกัน แต่ทั้งสองแนวคิดต่างมีจุดประสงค์ เพื่อส่งเสริมพฤติกรรมการทำงานในการขับเคลื่อนองค์กรไปสู่ความเป็นเลิศ จากกรรณการงานด้านบุคลากร ควรมีการปรับปรุงกรอบอัตราค่าจ้างให้มีความเหมาะสมกับปริมาณงาน การจัดตั้งกลุ่มงานควรมีภารกิจที่ชัดเจน ไม่ซ้ำซ้อนกับภารกิจเดิม ส่งเสริมความก้าวหน้าให้แก่บุคลากรทั้งส่วนกลางและส่วนภูมิภาคอย่างเท่าเทียมกัน ควรสรรหา และบรรจุให้เต็มกรอบอัตราค่าจ้าง คัดเลือกบุคคลที่มีความสามารถตรงกับงาน มีมาตรฐานและเงื่อนไขที่ชัดเจนในการพิจารณาขยายและเปิดโอกาสให้บุคลากรสามารถย้ายกลับภูมิลำเนาได้ตามประสงค์ (สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน (ก.พ.), 2564, หน้า 20 - 22)

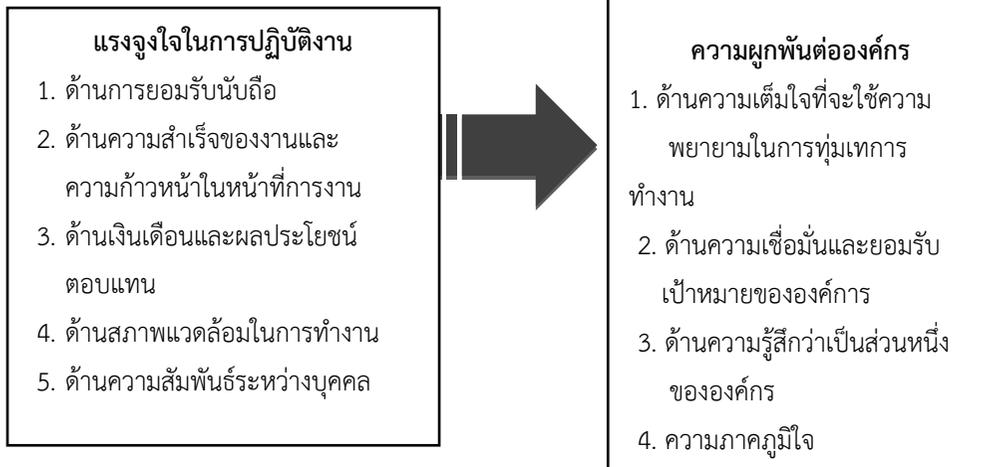
องค์กรควรให้ความสำคัญในเรื่องระบบงานการบริหารค่าตอบแทน ความก้าวหน้าในหน้าที่การงาน การจัดการผลการดำเนินการของบุคลากร การยกย่องชมเชย การสื่อสาร การสรรหา และการว่าจ้าง เพื่อกระตุ้นให้บุคลากรทั้งหมดปฏิบัติงานให้องค์กรได้อย่างมีประสิทธิภาพและเต็มความสามารถ ระบบเหล่านี้สนับสนุนการดำเนินการที่ดี ส่งผลให้มีการเรียนรู้ระหว่างบุคลากรและองค์กร ระบบงานเป็นการออกแบบระบบการทำงานของบุคลากรในองค์กร ทั้งที่เป็นทางการและไม่เป็นทางการ เพื่อให้การปฏิบัติงานบรรลุพันธกิจ เป้าประสงค์เชิงยุทธศาสตร์ และใช้ศักยภาพของบุคลากรได้อย่างมีประสิทธิภาพสูงสุด (กระทรวงวัฒนธรรม, 2565, หน้า 11)

สำหรับการศึกษาในครั้งนี้ ผู้วิจัยมีความสนใจที่จะศึกษาเพื่อให้เกิดความชัดเจนที่จะนำไปสู่ผลสรุปของการศึกษาที่ว่า แรงจูงใจในการปฏิบัติงานที่ส่งผลต่อความผูกพันของบุคลากรสำนักงานปลัดกระทรวงวัฒนธรรม เพื่อเป็นประโยชน์สำหรับผู้บริหารของหน่วยงานและหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้อง

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาแรงจูงใจของบุคลากรสำนักงานปลัดกระทรวงวัฒนธรรม
2. เพื่อศึกษาความผูกพันของบุคลากรสำนักงานปลัดกระทรวงวัฒนธรรม
3. เพื่อศึกษาแรงจูงใจที่ส่งผลต่อความผูกพันของบุคลากรสำนักงานปลัดกระทรวงวัฒนธรรม

กรอบแนวคิด

ภาพ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

จากการทบทวนแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง สามารถอธิบายกรอบแนวคิดในการวิจัยเรื่องแรงจูงใจที่ส่งผลต่อความผูกพันของบุคลากรสำนักงานปลัดกระทรวงวัฒนธรรม โดยกำหนดตัวแปรที่ใช้ในการศึกษา 2 ตัวแปร คือ 1) ตัวแปรต้น คือ แรงจูงใจในการปฏิบัติงาน ได้แก่ ด้านการยอมรับนับถือ ด้านความสำเร็จของงานและความก้าวหน้าในหน้าที่การงาน ด้านเงินเดือนและผลประโยชน์ตอบแทน ด้านสภาพแวดล้อมในการทำงาน และด้านความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล 2) ตัวแปรตาม คือ ความผูกพันต่อองค์กร ได้แก่ ด้านความเต็มใจที่จะใช้ความพยายามในการทุ่มเทการทำงาน ด้านความเชื่อมั่นและยอมรับเป้าหมายขององค์กร ด้านความรู้สึกรู้สึกว่าเป็นส่วนหนึ่งขององค์กร และด้านความภาคภูมิใจ

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มเป้าหมาย

1.1 ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ บุคลากรสำนักงานปลัดกระทรวงวัฒนธรรม จำนวน 7 กอง 1 ศูนย์ ได้แก่ กองกลาง กองกฎหมาย กองการต่างประเทศ กองตรวจราชการ กองเฝ้าระวังทางวัฒนธรรม กองพิธีการศพที่ได้รับพระราชทาน กองยุทธศาสตร์และแผนงาน ศูนย์เทคโนโลยีสารสนเทศ รวมทั้งสิ้นจำนวน 450 คน

1.2 กลุ่มเป้าหมายที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ บุคลากรสำนักงานปลัดกระทรวงวัฒนธรรม จำนวน 7 กอง 1 ศูนย์ ได้แก่ กองกลาง กองกฎหมาย กองการต่างประเทศ กองตรวจราชการ กองเฝ้าระวังทางวัฒนธรรม กองพิธีการศพที่ได้รับพระราชทาน กองยุทธศาสตร์และแผนงาน ศูนย์เทคโนโลยีสารสนเทศ จำนวน 212 คน ด้วยวิธีการสุ่มตัวอย่างแบบชั้นภูมิอย่างมีสัดส่วน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

2.1 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสอบถาม ประกอบด้วย 4 ส่วน ได้แก่

ส่วนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม ประกอบด้วย เพศ อายุ ระดับการศึกษา ตำแหน่งงาน และอายุการทำงาน

ส่วนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับการสร้างแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของบุคลากร ในสำนักงานปลัดกระทรวงวัฒนธรรม แบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ จำนวน 5 ด้าน ด้านละ 5 ข้อ ได้แก่ 1) ด้านการยอมรับนับถือ 2) ความสำเร็จของงานและความก้าวหน้าในหน้าที่การงาน 3) ด้านเงินเดือนและผลประโยชน์ตอบแทน 4) ด้านสภาพแวดล้อมในการทำงาน 5) ด้านความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล จำนวนทั้งสิ้น 25 ข้อ

ส่วนที่ 3 แบบสอบถามเกี่ยวกับความผูกพันต่อองค์กรของบุคลากรสำนักงานปลัดกระทรวงวัฒนธรรม แบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ จำนวน 4 ด้าน ด้านละ 5 ข้อ ได้แก่ 1) ด้านความเต็มใจที่จะใช้ความพยายามในการทุ่มเทการทำงาน 2) ด้านความเชื่อมั่นและยอมรับเป้าหมายขององค์กร 3) ด้านความรู้สึกว่าเป็นส่วนหนึ่งขององค์กร 4) ด้านความภาคภูมิใจ จำนวนทั้งสิ้น 20 ข้อ

ส่วนที่ 4 ปัญหา อุปสรรค ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

2.2 การสร้างและหาคุณภาพของเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

2.2.1 ศึกษาเอกสาร แนวคิด ทฤษฎี รวมทั้งผลงานที่เกี่ยวข้องกับแรงจูงใจและความผูกพันต่อองค์กร เพื่อกำหนดแนวคิดในการศึกษา

2.2.2 ศึกษาแนวทางการสร้างแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ เพื่อสอบถามบุคลากรของสำนักงานปลัดกระทรวงวัฒนธรรม

2.2.3 นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นเสนอให้อาจารย์ที่ปรึกษาตรวจสอบความถูกต้องครบถ้วนของเนื้อหา ประเด็นคำถาม และดำเนินการปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำของอาจารย์ที่ปรึกษา

2.3 การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ ตรวจสอบความเที่ยงตรงตามเนื้อหา (Content Validity) โดยผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่าน โดยหาค่าดัชนีความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของเนื้อหา (IOC) ซึ่งได้ค่า IOC ที่ยอมรับได้ในแต่ละข้อคำถาม คือ ตั้งแต่ 0.5 ขึ้นไป ค่า IOC ของแบบสอบถามทั้งหมด เฉลี่ยเท่ากับ 0.70 แสดงว่าแบบสอบถามทุกข้อที่ใช้ในงานวิจัยครั้งนี้มีคุณภาพ ตรวจสอบตามเนื้อหา อยู่ในเกณฑ์ที่ยอมรับได้

2.4 การทดสอบเครื่องมือ

2.4.1 ตรวจสอบความเชื่อมั่น (Reliability) โดยการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach, 1990, pp. 202 - 204) ค่าความเชื่อมั่นจะมีค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา ระหว่าง 0 - 1 ถ้าใกล้ 1 แสดงว่าแบบสอบถามมีความเชื่อมั่นสูง

2.4.2 นำแบบสอบถามที่แก้ไขแล้วไปทดลองใช้ (Try Out) ที่กรมการศาสนา กระทรวงวัฒนธรรม ซึ่งพนักงานมีลักษณะคล้ายคลึงกับประชากรกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 ชุด ผลการทดลองค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามเท่ากับ 0.94 ถือว่าแบบสอบถามมีความเชื่อมั่นในระดับสูงสามารถใช้แบบสอบถามเก็บข้อมูลได้

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

3.1 เรียงลำดับรหัสแบบสอบถามใส่หมายเลขกำกับแบบสอบถาม ดำเนินการนำแบบสอบถามพร้อมหนังสือขอความร่วมมือที่ได้จากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยาถึงปลัดกระทรวงวัฒนธรรม เพื่อขอความอนุเคราะห์ให้บุคลากรตอบแบบสอบถาม โดยแจ้งวัตถุประสงค์ในการเก็บข้อมูลไปแจกให้กับบุคลากรของสำนักงานปลัดกระทรวงวัฒนธรรมที่เป็นกลุ่มตัวอย่างเป็นผู้กรอกแบบสอบถามด้วยตนเอง พร้อมเก็บรวบรวมและนำแบบสอบถามส่งคืน จนได้แบบสอบถามครบจำนวน 212 ชุด

3.2 นำแบบสอบถามที่ได้มาตรวจสอบความถูกต้อง ความสมบูรณ์ของแบบสอบถาม และดำเนินการขั้นตอนของการวิเคราะห์สรุปผลตามขั้นตอนของการวิจัย

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

4.1 นำแบบสอบถามที่สมบูรณ์มาลงรหัส ให้คะแนนตามน้ำหนักคะแนนแต่ละข้อ และบันทึกข้อมูลลงคอมพิวเตอร์ เพื่อวิเคราะห์ข้อมูล โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ SPSS

4.2 นำข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามมาลงรหัส (Coding Sheet) ตามที่กำหนดรหัสไว้ล่วงหน้า

4.3 ทำการกรอกข้อมูลตามรหัสลงในโปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ

4.4 ตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูลและแก้ไขข้อผิดพลาดที่เกิดจากการกรอกข้อมูล

4.5 วิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ

4.6 ทำการวิเคราะห์ข้อมูลและนำผลการคำนวณมาวิเคราะห์ข้อมูล ตามความมุ่งหมายและสมมติฐานของการศึกษาวิจัยต่อไป

5. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

5.1 การวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับแรงจูงใจของบุคลากร ทำการวิเคราะห์โดยการหาค่าคะแนนเฉลี่ย (Mean) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

5.2 การวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับความผูกพันต่อองค์กร ทำการวิเคราะห์โดยการหาค่าคะแนนเฉลี่ย และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

5.3 การวิเคราะห์แรงจูงใจที่ส่งผลต่อความผูกพันต่อองค์กรของบุคลากรสำนักงานปลัดกระทรวงวัฒนธรรม โดยวิธีการหาค่าการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ (Multiple Regression Analysis)

ผลการวิจัย

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม พบว่า บุคลากรสำนักงานปลัดกระทรวงวัฒนธรรมที่ตอบแบบสอบถามทั้งหมดจำนวน 212 คน พบว่า ส่วนใหญ่เป็นเพศชาย มีอายุ 31 – 40 ปี มีการศึกษาระดับปริญญาตรี ตำแหน่งงาน ลูกจ้างเหมาบริการ และมีอายุงาน ไม่เกิน 5 ปี พบผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์ ดังนี้

1. ผลการศึกษาระดับแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของบุคลากรของสำนักงานปลัดกระทรวงวัฒนธรรม ปรากฏผล ดังนี้

จากวัตถุประสงค์ข้อที่ 1 แรงจูงใจในการปฏิบัติงานของบุคลากรสำนักงานปลัดกระทรวงวัฒนธรรม โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อวิเคราะห์เป็นรายด้าน พบว่า แรงจูงใจในการปฏิบัติงานอยู่ในระดับมาก จำนวน 3 ด้าน ได้แก่ ด้านการได้รับการยอมรับนับถือ ด้านความสำเร็จของงานและความก้าวหน้าในหน้าที่การงาน ด้านสภาพแวดล้อมในการทำงาน และด้านความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลรองลงมา อยู่ในระดับปานกลาง ดังตาราง 1

ตาราง 1 ผลการวิเคราะห์ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของบุคลากรสำนักงานปลัดกระทรวงวัฒนธรรม ในภาพรวม 5 ด้าน

ด้าน	แรงจูงใจในการปฏิบัติงาน	\bar{x}	S.D.	ระดับ
1.	ด้านการได้รับการยอมรับนับถือ	3.99	0.67	มาก
2.	ด้านความสำเร็จของงานและความก้าวหน้าในหน้าที่การงาน	3.99	0.66	มาก
3.	ด้านเงินเดือนและผลประโยชน์	3.27	1.16	ปานกลาง
4.	ด้านสภาพแวดล้อมในการทำงาน	3.52	0.99	มาก
5.	ด้านความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล	3.99	0.69	มาก
รวม		3.60	0.62	มาก

2. ผลการศึกษาระดับความผูกพันของบุคลากรของสำนักงานปลัดกระทรวงวัฒนธรรมปรากฏผล ดังนี้

จากวัตถุประสงค์ข้อที่ 2 ความผูกพันของบุคลากรสำนักงานปลัดกระทรวงวัฒนธรรมโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อวิเคราะห์เป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากที่สุด จำนวน 1 ด้าน ได้แก่ ด้านความเต็มใจที่จะใช้ความพยายามในการทุ่มเทการทำงาน รองลงมา อยู่ในระดับมาก จำนวน 3 ด้าน ได้แก่ ความภาคภูมิใจ ด้านความรู้สึกว่าเป็นส่วนหนึ่งขององค์กร และด้านความเชื่อมั่นและยอมรับเป้าหมายขององค์กร ดังตาราง 2

ตาราง 2 ผลการวิเคราะห์ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความผูกพันของบุคลากรสำนักงาน ปลัดกระทรวงวัฒนธรรม ในภาพรวม 4 ด้าน

ด้าน	ความผูกพันของบุคลากรของสำนักงานปลัดกระทรวงวัฒนธรรม	\bar{x}	S.D.	ระดับ
1.	ด้านความเต็มใจที่จะใช้ความพยายามในการทุ่มเทการทำงาน	4.38	0.56	มากที่สุด
2.	ด้านความเชื่อมั่นและยอมรับเป้าหมายขององค์กร	3.92	0.75	มาก
3.	ด้านความรู้สึกรู้ว่าเป็นส่วนหนึ่งขององค์กร	3.94	0.75	มาก
4.	ด้านความภาคภูมิใจ	4.07	0.66	มาก
รวม		4.08	0.59	มาก

3. ผลการศึกษาแรงจูงใจในการปฏิบัติที่ส่งผลต่อความผูกพันของบุคลากรของสำนักงานปลัดกระทรวงวัฒนธรรมปรากฏผล ดังนี้

จากวัตถุประสงค์ข้อที่ 3 แรงจูงใจในการปฏิบัติงานที่ส่งผลต่อความผูกพันของบุคลากรสำนักงานปลัดกระทรวงวัฒนธรรม โดยภาพรวมสามารถร่วมกันทำนายความผูกพันของบุคลากรสำนักงานปลัดกระทรวงวัฒนธรรม มีจำนวน 3 ตัวแปร คือ ด้านการได้การยอมรับนับถือ ด้านความสำเร็จของงาน และด้านความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐาน โดยสามารถร่วมกันพยากรณ์ความผูกพันของบุคลากรสำนักงานปลัดกระทรวงวัฒนธรรม ได้ร้อยละ 64.50 อยู่ในระดับค่อนข้างสูง ส่วนที่เหลืออีก ร้อยละ 35.50 เกิดจากอิทธิพลของตัวแปรอื่น จำนวน 2 ตัวแปร คือ ด้านเงินเดือนและผลประโยชน์ตอบแทน รองลงมา คือ ด้านสภาพแวดล้อมในการทำงาน ไม่ส่งผลต่อความผูกพันของบุคลากรสำนักงานปลัดกระทรวงวัฒนธรรม ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐาน ดังตาราง 3

ตาราง 3 ผลการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณ (Multiple Regression) ความผูกพันของบุคลากรสำนักงานปลัดกระทรวงวัฒนธรรม

ด้าน	แรงจูงใจในการปฏิบัติงานของบุคลากรสำนักงานปลัดกระทรวงวัฒนธรรม	B	β	t	Sig.
	ค่าคงที่	0.878		5.220	0.000
1.	ด้านการได้การยอมรับนับถือ	0.174	0.200	3.381	0.001*
2.	ด้านความสำเร็จของงานและความก้าวหน้าในหน้าที่การงาน	0.278	0.314	4.978	0.000*
3.	ด้านเงินเดือนและผลประโยชน์ตอบแทน	0.017	0.033	0.590	0.556
4.	ด้านสภาพแวดล้อมในการทำงาน	0.036	0.060	1.062	0.289
5.	ด้านความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล	0.304	0.358	6.331	0.000*

R = 0.808, R² = 0.653, Adjusted R² = 0.645, S.E.^{est} = 0.35058

*ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ .05

$$\text{สมการพยากรณ์คะแนนดิบ} \quad Y = 0.878 + 0.174X_1^* + 0.278X_2^* + 0.304X_5^*$$

$$\text{สมการพยากรณ์คะแนนมาตรฐาน} \quad Z = 0.200Z_1^* + 0.314Z_2^* + 0.358Z_5^*$$

อภิปรายผล

1. ผลวิเคราะห์ระดับแรงจูงใจในการปฏิบัติงานที่ส่งผลต่อความผูกพันของบุคลากรสำนักงานปลัดกระทรวงวัฒนธรรม อภิปรายได้ดังนี้

ผลการวิเคราะห์ระดับแรงจูงใจในการปฏิบัติงานที่ส่งผลต่อความผูกพันของบุคลากรสำนักงานปลัดกระทรวงวัฒนธรรม โดยภาพรวมรายด้านอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า แรงจูงใจในการปฏิบัติงานอยู่ในระดับมาก จำนวน 3 ด้าน ได้แก่ ด้านการได้รับการยอมรับนับถือ ด้านความสำเร็จของงานและความก้าวหน้าในหน้าที่การงาน ด้านสภาพแวดล้อมในการทำงาน และด้านความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลรองลงมา อยู่ในระดับปานกลาง เนื่องจากบุคลากรได้รับการยกย่องชมเชยจากผู้บังคับบัญชา หลังจากการปฏิบัติงานกับหน่วยงาน รวมถึงการประสานงานกับหน่วยงาน และสามารถให้คำปรึกษากับเพื่อนร่วมงานหรือบุคคลอื่นได้ ทำให้บุคลากรมีความภาคภูมิใจในผลสำเร็จของงานที่ทำ ซึ่งเพื่อนร่วมงานมีการช่วยเหลือแก้ปัญหาจากการปฏิบัติงาน จนทำให้รู้สึกว่าการปฏิบัติงานกับเพื่อนร่วมงานทำให้เกิดความผูกพันต่อองค์กร ผลการศึกษาสอดคล้องกับ ปฏิมากร ทิพลีศ (2564) ได้ศึกษาเรื่องแรงจูงใจในการทำงานที่มีอิทธิพลต่อความผูกพันต่อองค์กรของสมาชิกศูนย์ส่งเสริมศิลปาชีฟบ้านกุดนาขาม อำเภอเจริญศิลป์ จังหวัดสกลนคร ผลการวิจัยพบว่า แรงจูงใจในการทำงานของสมาชิกศูนย์ส่งเสริมศิลปาชีฟบ้านกุดนาขาม โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับการศึกษาของ รัตมี เอกณรงค์ (2556) ได้ศึกษาเรื่องแรงจูงใจในการทำงานและความพึงพอใจในงานที่มีความสัมพันธ์กับความผูกพันต่อองค์กรของพนักงาน (ระดับปฏิบัติการ) สำนักงานทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์ในกรุงเทพมหานคร จากผลการวิเคราะห์ข้อมูล พบว่า แรงจูงใจในการทำงานของสำนักงานทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์ โดยรวมอยู่ในระดับมาก

2. ผลวิเคราะห์ระดับความผูกพันของบุคลากรสำนักงานปลัดกระทรวงวัฒนธรรม อภิปรายได้ดังนี้

ผลการวิเคราะห์ระดับความผูกพันของบุคลากรสำนักงานปลัดกระทรวงวัฒนธรรม ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากที่สุด จำนวน 1 ด้าน ได้แก่ ด้านความเต็มใจที่จะใช้ความพยายามในการทุ่มเทการทำงาน รองลงมาอยู่ในระดับมาก จำนวน 3 ด้าน ได้แก่ ความภาคภูมิใจด้านความรู้สึกรู้สึกว่าเป็นส่วนหนึ่งขององค์กร และด้านความเชื่อมั่นและยอมรับเป้าหมายขององค์กร เนื่องจากบุคลากรมีความตั้งใจและพยายามทำงานที่รับผิดชอบให้สำเร็จ บรรลุเป้าหมาย แม้จะเจอปัญหาอุปสรรค เพื่อให้องค์กรบรรลุเป้าหมาย นำพาองค์กรสู่ความเป็นเลิศ ทำให้รู้สึกมีความกระตือรือร้นอยากที่จะปฏิบัติงานอยู่เสมอ ผลการศึกษาสอดคล้องกับ จิระพร จันทภาโส (2557) ได้ศึกษาเรื่อง ความผูกพันต่อองค์กรของข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาในวิทยาลัยเทคนิคหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา ผลการศึกษพบว่า ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาในวิทยาลัยเทคนิคหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา มีระดับความผูกพันต่อองค์กร โดยรวมทุกด้านอยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับ ปฏิมากร ทิพลีศ (2564) ได้ศึกษาเรื่อง แรงจูงใจในการทำงานที่มีอิทธิพลต่อความผูกพันต่อองค์กร

ของสมาชิกศูนย์ส่งเสริมศิลปาชีพบ้านกุดนาขาม อำเภอเจริญศิลป์ จังหวัดสกลนคร ผลการวิจัยพบว่า ความผูกพันต่อองค์กรของสมาชิกศูนย์ส่งเสริมศิลปาชีพบ้านกุดนาขาม โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก

3. ผลวิเคราะห์แรงจูงใจในการปฏิบัติงานที่ส่งผลต่อความผูกพันของบุคลากรสำนักงานปลัดกระทรวงวัฒนธรรม จากการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ (Multiple Regression Analysis) อภิปรายได้ดังนี้

ผลการวิเคราะห์แรงจูงใจในการปฏิบัติงานที่ส่งผลต่อความผูกพันของบุคลากรสำนักงานปลัดกระทรวงวัฒนธรรม ในภาพรวมอยู่ในระดับค่อนข้างสูง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า แรงจูงใจในการปฏิบัติงานที่ส่งผลต่อความผูกพันของบุคลากรสำนักงานปลัดกระทรวงวัฒนธรรม จำนวน 3 ด้าน ได้แก่ 1. ด้านการได้รับการยอมรับนับถือ 2. ด้านความสำเร็จของงานและความก้าวหน้าในหน้าที่การงาน และ 3. ด้านความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เนื่องจากผู้บังคับบัญชามอบหมายการปฏิบัติงานพิเศษนอกจากงานประจำนั้น บุคลากรได้รับความชมเชยและการมีส่วนร่วมจากเพื่อนร่วมงานที่ช่วยเหลือในการแก้ไขปัญหา ส่งผลให้ได้รับการชมเชยจากการที่เต็มใจปฏิบัติงาน จนได้รับการเลื่อนตำแหน่งหน้าที่การงานที่สูงขึ้นตามระยะเวลาที่เหมาะสม มีความภาคภูมิใจในผลสำเร็จของงานที่ทำ และมีกำลังใจในการปฏิบัติงานต่อไปเพื่อองค์กร ส่วนหนึ่งมาจากเพื่อนร่วมงานมีความสามัคคี สามารถทำงานเป็นทีมอย่างดี ทำให้รู้สึกว่าการปฏิบัติงานกับเพื่อนร่วมงานทำให้เกิดความผูกพันต่อองค์กร ผลการศึกษาสอดคล้องกับ ปฏิภากร ทิพลี (2564) ได้ศึกษาเรื่อง แรงจูงใจในการทำงานที่มีอิทธิพลต่อความผูกพันต่อองค์กรของสมาชิกศูนย์ส่งเสริมศิลปาชีพบ้านกุดนาขาม อำเภอเจริญศิลป์ จังหวัดสกลนคร ผลการวิจัยพบว่า แรงจูงใจในการทำงาน ด้านความสัมพันธ์ของผู้ร่วมงานในการปฏิบัติงาน ด้านการยอมรับนับถือ ด้านสภาพแวดล้อมของสถานที่ทำงาน ด้านความรับผิดชอบต่องานที่ปฏิบัติ ด้านค่าตอบแทนและรายได้ มีอิทธิพลต่อความผูกพันต่อองค์กรของสมาชิกศูนย์ส่งเสริมศิลปาชีพบ้านกุดนาขาม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ = .620 ส่วนอีก 2 ด้าน ที่ไม่ส่งผลต่อความผูกพันของบุคลากรสำนักงานปลัดกระทรวงวัฒนธรรม ได้แก่ ด้านเงินเดือนและผลประโยชน์ตอบแทน รองลงมา คือ ด้านสภาพแวดล้อมในการทำงาน ซึ่งไม่สอดคล้องกับ เทียนศรี บางม่วงงาม (2562) ได้ศึกษาเรื่อง ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อความผูกพันต่อองค์กรของบุคลากรที่ผ่านโครงการอบรมวิศวะกรใหม่ กรณีศึกษา: บริษัทเอกชนแห่งหนึ่งในเขตกรุงเทพมหานคร ผลการศึกษาพบว่า ปัจจัยที่มีผลต่อความผูกพันต่อองค์กรของบุคลากร ได้แก่ ปัจจัยด้านลักษณะงาน ปัจจัยด้านประสบการณ์ในการทำงาน และปัจจัยด้านสภาพแวดล้อมภายในองค์กร

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์

1. ด้านการยอมรับนับถือ สำนักงานปลัดกระทรวงวัฒนธรรม มีแผนองค์กรคุณธรรมประจำปีเพื่อให้บุคลากรส่วนราชการปฏิบัติร่วมกันในองค์กร โดยมีกระบวนการคัดเลือกบุคคลคุณธรรมของส่วนราชการ ซึ่งเป็นการยกย่องเป็นแบบอย่างที่ดีในการปฏิบัติงานและพฤติกรรมการทำงาน การได้รับความร่วมมือในการปฏิบัติงานจากเพื่อนร่วมงาน ส่งผลให้เกิดการยอมรับนับถือ ความผูกพันและความผูกพันของบุคลากรที่มีต่อองค์กร

2. ด้านความสำเร็จของงานและความก้าวหน้าในหน้าที่การงาน สำนักงานปลัดกระทรวงวัฒนธรรม ควรมีการกำหนดโครงสร้างและอัตรากำลังของบุคลากรชัดเจน โดยกระบวนการสรรหา คัดเลือก แต่งตั้งบุคลากร การเลื่อนระดับตำแหน่งตามระเบียบที่กำหนด โปร่งใส ถูกต้อง และส่งเสริมพัฒนาบุคลากรอย่างจริงจังเป็นการเปิดโอกาสในการส่งเสริมให้ได้รับการพัฒนาอบรมอย่างทั่วถึงทุกระดับสายงาน เพื่อให้บุคลากรของสำนักงานปลัดกระทรวงวัฒนธรรมยังคงปรับปรุงและพัฒนางานที่รับผิดชอบหรือได้รับมอบหมายให้ดียิ่งขึ้นต่อไป

3. ด้านเงินเดือนและผลประโยชน์ สำนักงานปลัดกระทรวงวัฒนธรรม ควรเปิดโอกาสให้บุคลากรได้รับการพัฒนาให้มีความสามารถในการแข่งขันและพัฒนาศักยภาพในการทำงาน โดยใช้ระบบคุณธรรมในการประเมินผลการปฏิบัติงาน เช่น การเลื่อนตำแหน่ง เงินเดือน และการโยกย้าย รวมถึงกองทุนสวัสดิการอื่น ๆ ขององค์กรที่จัดตั้งขึ้นเป็นต้น สวัสดิการยังคงเป็นปัจจัยที่สำคัญที่ทำให้บุคลากรทำงานในองค์กร

4. ด้านสภาพแวดล้อมในการทำงาน สำนักงานปลัดกระทรวงวัฒนธรรม ควรให้ความสำคัญกับสภาพแวดล้อมในที่ทำงาน ซึ่งอาจส่งผลกระทบต่อการใช้ชีวิตส่วนตัวของแต่ละบุคคล ควรจัดให้มีสิ่งอำนวยความสะดวกขั้นพื้นฐานที่เอื้อต่อการปฏิบัติงาน มีการนำระบบเทคโนโลยีสารสนเทศเครื่องมือ อุปกรณ์ต่าง ๆ มาสนับสนุนการปฏิบัติงาน

5. ด้านความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล สำนักงานปลัดกระทรวงวัฒนธรรม ควรมีการจัดกิจกรรมและส่งเสริมสานสัมพันธ์บุคลากรในองค์กร เช่น กิจกรรมส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม กิจกรรมสืบสานประเพณี วัฒนธรรมของไทย กิจกรรมจิตอาสาเพื่อสังคม และกิจกรรมส่งเสริมด้านสุขภาพอนามัยของบุคลากร ส่งผลให้บุคลากรในสำนักงานปลัดกระทรวงวัฒนธรรมมีความสามัคคีและสามารถทำงานเป็นทีมได้เป็นอย่างดี

ข้อเสนอแนะสำหรับการทำวิจัยในครั้งต่อไป

1. จากการวิจัยครั้งนี้ทำให้ทราบถึงแรงจูงใจในการปฏิบัติงานที่ส่งผลต่อความผูกพันต่อองค์กร ผู้วิจัยคาดหวังว่าจะมีผู้สนใจนำไปใช้เป็นแนวทางในการสำรวจความคิดเห็นของบุคลากรที่ปฏิบัติงานอื่น ๆ ของกระทรวงวัฒนธรรมต่อไป เพื่อให้เกิดภาพรวมขององค์กรอย่างแท้จริง ดังนั้น ก็เพื่อเป็นภาพสะท้อนแก่ผู้บริหารในองค์กรที่จะนำผลการวิจัยเหล่านี้มาใช้ให้เกิดประโยชน์แก่องค์กร

2. ในการวิจัยครั้งต่อไป ควรเปลี่ยนแปลงกลุ่มประชากรเป็นบุคลากรสำนักงานปลัดกระทรวงวัฒนธรรมที่ปฏิบัติงาน ณ สำนักงานวัฒนธรรมจังหวัดทั่วประเทศ เพื่อศึกษาแรงจูงใจในการปฏิบัติงานที่ส่งผลต่อความผูกพันของบุคลากรได้หลากหลายและมีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

3. เนื่องจากการวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาเชิงปริมาณ เพื่อให้ทราบรายละเอียดในเชิงลึก สำหรับการศึกษาครั้งต่อไปอาจเพิ่มการวิจัยเชิงคุณภาพ

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงวัฒนธรรม. (2565ก). แผนการพัฒนาบุคลากร สำนักงานปลัดกระทรวงวัฒนธรรม. สืบค้น
 ธันวาคม 15, 2565, จาก https://www2.m-culture.go.th/hrd/ewt_dl_link.php?nid=1682.
- _____. (2565ข). แผนกลยุทธ์การบริหารทรัพยากรบุคคล สำนักงานปลัดกระทรวงวัฒนธรรม ประจำปี
 งบประมาณ พ.ศ. 2565 – 2569. สืบค้น ธันวาคม 15, 2565, จาก https://mocbackend.m-culture.go.th/province/ewt/Chachoengsao/ewt_dl_link.php?nid=2107.
- คนธรัตน์ อ้นขวัญเมือง. (2563). ปัจจัยที่มีผลต่อความผูกพันธันองค์การของบุคลากร: กรณีศึกษาสำนักงาน
 การบินพลเรือนแห่งประเทศไทย. สารนิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- จิระพร จันทภาโส. (2558) ความผูกพันต่อองค์การของข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา
 ในวิทยาลัยเทคนิคหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา. สารนิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยหาดใหญ่.
- ปฎิมากร ทิพเลิศ. (2564). แรงจูงใจในการทำงานที่ส่งผลต่อความผูกพันต่อองค์การของสมาชิก
 ศูนย์ส่งเสริมศิลปาชีวะบ้านกุดนาขาม อำเภอเจริญศิลป์ จังหวัดสกลนคร. วิทยานิพนธ์ปริญญา
 มหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.
- รัศมี เอกณรงค์. (2556). แรงจูงใจในการทำงานและความพึงพอใจในงานที่มีความสัมพันธ์กับความผูกพัน
 ต่อองค์การของพนักงาน (ระดับปฏิบัติการ) สำนักงานทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์
 ในกรุงเทพมหานคร. สารนิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- เทียนศรี บางม่วงงาม. (2562). ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อความผูกพันต่อองค์การของบุคลากรที่ผ่านโครงการ
 อบรมวิศวกรใหม่ กรณีศึกษา: บริษัทเอกชนแห่งหนึ่งในเขตกรุงเทพมหานคร. สารนิพนธ์
 มหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยเกริก.
- คณะกรรมการข้าราชการพลเรือน (ก.พ.). (2560). คู่มือแนวทางการพัฒนาบุคลากรภาครัฐ พ.ศ. 2563 - 2565.
 สืบค้น ธันวาคม 10, 2565, จาก [https://www.ocsc.go.th/sites/default/files/attachment/
 page/guide_civilservice_update.pdf](https://www.ocsc.go.th/sites/default/files/attachment/page/guide_civilservice_update.pdf).
- _____. (2564). แบบรายงานการบริหารทรัพยากรบุคคล ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2564 ของสำนักงาน
 ปลัดกระทรวงวัฒนธรรม. สืบค้น ธันวาคม 15, 2565, จาก https://www2.m-culture.go.th/personnel/ewt_dl_link.php?nid=1542.
- Cronbach, L. J. (1990). *Essentials of Psychological Testing* (5th ed.). New York: Harper
 Collins Publishers.

การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหาร
ส่วนตำบลดอนมะสังข์ อำเภอเมืองสุพรรณบุรี จังหวัดสุพรรณบุรี
Participation of The People in The Preparation of Local Development
Plans of Donmasang Sub-district Administrative Organization, Mueang
Supanburi District in Supanburi Province

สุรศักดิ์ โตประสี, * กัญญาณัฐ เสียงใหญ่, ** และประภัสสร เจริญผล ***
Surasak Toprasee, Kanyanat Seangyai, and Prapatson Charoenphon

Received: March 15, 2023 Revised: April 20, 2023 Accepted: May 11, 2023

บทคัดย่อ

การวิจัยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา 1. ระดับปัจจัยการมีส่วนร่วมของประชาชน 2. ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชน 3. เปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของประชาชน และ 4. ความสัมพันธ์ของปัจจัยการมีส่วนร่วมของประชาชน เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ กลุ่มตัวอย่างคือ ประชาชนที่อาศัยอยู่ในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลดอนมะสังข์ จำนวน 358 คน ได้มาโดยใช้หลักการคำนวณของ Yamane เครื่องมือที่ใช้คือ แบบสอบถาม จำนวน 46 ข้อ วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติเชิงพรรณนา ได้แก่ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และทดสอบสมมติฐานโดยใช้สถิติเชิงอนุมาน ได้แก่ การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของตัวแปรที่จำแนกเป็น 2 กลุ่ม การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน

ผลการวิจัยพบว่า 1. ปัจจัยการมีส่วนร่วมของประชาชนในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ แรงจูงใจ และค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ทศนคติ 2. การมีส่วนร่วมของประชาชนในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านดำเนินการ และค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านรับประโยชน์ 3. ประชาชนที่มีปัจจัยส่วนบุคคล ด้านเพศ อายุ การศึกษา สถานภาพสมรส อาชีพ และรายได้ที่แตกต่างกันมีส่วนร่วมที่ต่างกัน อย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 4. ปัจจัยการมีส่วนร่วมของประชาชน

* ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ประจักษ์สุตรรัฐประศาสนศาสตร์มหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา

** ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ประจักษ์สุตรรัฐประศาสนศาสตร์มหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา

*** นักศึกษาปริญญาโท หลักสูตรรัฐประศาสนศาสตร์มหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา

ด้านทัศนคติ ผลประโยชน์ แรงจูงใจ และโอกาสที่เอื้ออำนวย มีความสัมพันธ์เชิงบวก อยู่ในระดับปานกลาง กับการมีส่วนร่วมของประชาชน ที่ระดับนัยสำคัญ .01

คำสำคัญ: การมีส่วนร่วม, แผนพัฒนาท้องถิ่น, องค์การบริหารส่วนตำบล

Abstract

This research aimed to study 1. the level of people participation factor, 2. the level of people participation, 3. to compare public participation, and 4. the relationship between factors and public participation in the preparation of local development plans. It is survey research. The sample comprised 358 people living in the Don Masang Subdistrict Administrative Organization. The instrument used for data collection was a questionnaire. Descriptive statistics were used to analyze and were analyzed using descriptive statistics, i.e., frequency, percentage, MEAN, and standard deviation. The hypothesis was tested by inferential statistics – One-way ANOVA and Pearson's correlation coefficient.

The findings revealed the following. 1. The factors of public participation in the preparation were found at a high level. After item analysis, motivation was the item with the highest MEAN, followed by benefits and attitude as the one with the lowest MEAN. 2. The public participation was generally found at the high level. After item analysis, the operation was the item with the highest MEAN, followed by a decision and sharing benefits was the one with the lowest MEAN. 3. Personal factors such as sex, age, education, marital status, occupation, and income did not significantly affect difference in public participation in the preparation of local development plans at the .05 level. 4. The factors, i.e., attitude, benefits, motivation, and opportunity, were positively related at the moderate level to public participation in the preparation of local development plans at 0.01 significance level.

Keywords: Participation, Local Development Plans, Subdistrict Administrative Organization

บทนำ

การมีส่วนร่วมภาคประชาชนมีความสำคัญของระบอบประชาธิปไตยแบบตัวแทน เพราะประชาชนทั่วโลกมีบทบาทมากขึ้นในการกำหนดวาระและการตัดสินใจของสาธารณะที่ส่งผลกระทบต่อประชาชน ซึ่งจะช่วยให้ภาครัฐมีแนวปฏิบัติที่ดีและมีประโยชน์ต่อประชาชนอย่างแท้จริง (OECD, 2020, p. 3) จึงเห็นได้ว่าการให้บทบาทแก่ประชาชนมีส่วนร่วมพิจารณาและตัดสินใจเป็นแนวทางที่ประเทศที่ใช้ระบอบประชาธิปไตยในโลกต่างให้ความสำคัญและนำแนวทางการมีส่วนร่วมของประชาชนมาปฏิบัติอย่างแพร่หลาย

ประเทศไทยได้มีการนำกระบวนการมีส่วนร่วมมาใช้ในการพัฒนาท้องถิ่นนับตั้งแต่มีพระราชบัญญัติว่าด้วยการปกครองส่วนท้องถิ่น ในบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย 2560 หมวด 14 ว่าด้วยการปกครองส่วนท้องถิ่น ในมาตรา 250 ได้ระบุให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีอำนาจและหน้าที่ดูแลและจัดทำบริการสาธารณะที่เป็นประโยชน์ของประชาชนตามหลักการพัฒนาอย่างยั่งยืน (รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย, 2560, หน้า 74) นอกจากนี้ระเบียบกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยการจัดทำแผนพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (กระทรวงมหาดไทย, 2548, หน้า 114) ได้กำหนดให้การจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นต้องมีกระบวนการจัดประชุมประชาคมโดยใช้หลักการมีส่วนร่วมของประชาชน เพื่อรับฟังความคิดเห็น สภาพปัญหาความเดือดร้อน ตลอดจนความต้องการของประชาชนและจะต้องดำเนินการโดยจัดให้มีสภาท้องถิ่น โดยให้คณะกรรมการแต่ละชุดมีบทบาทหน้าที่ในกระบวนการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นตามที่ระเบียบกำหนด ในการจัดทำแผนบางอย่างที่เกี่ยวข้องกับปัญหาที่มีผลกระทบต่อสุขภาพหรือวิถีชีวิตความเป็นอยู่อย่างรุนแรง คณะกรรมการพัฒนาท้องถิ่นก็อาจต้องจัดทำในรูปของการรับฟังความคิดเห็นสาธารณะ (Public Hearings) เพื่อนำข้อมูลไปประกอบการร่างแผนพัฒนาท้องถิ่นนั้นด้วย

องค์การบริหารส่วนตำบลคอนมะสังข์ อำเภอเมืองสุพรรณบุรี จังหวัดสุพรรณบุรี มีการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นเพื่อใช้เป็นกรอบแนวทางในการจัดทำงบประมาณรายจ่ายประจำปี ตามระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยการจัดทำแผนพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ได้จัดให้มีการจัดประชุมประชาคมเพื่อรับฟังความคิดเห็นของประชาชนภายในตำบลคอนมะสังข์ โดยแยกเป็นรายหมู่บ้านเพื่อรับฟังสภาพปัญหาความเดือดร้อน และความต้องการที่แท้จริงของประชาชน อย่างไรก็ตาม ปัญหาที่เกิดขึ้นในการประชุมประชาคมหมู่บ้านในแต่ละครั้ง ประสบปัญหาในเรื่องการให้ความร่วมมือของประชาชนภายในหมู่บ้านในการเข้าร่วมประชุมประชาคมเพื่อรับฟังความคิดเห็นและปัญหาความต้องการของประชาชน ประชาชนในตำบลขาดการให้ความร่วมมือเข้าร่วมการประชุมประชาคมหมู่บ้านตามกำหนดวันเวลาที่วางแผนไว้ ประชาชนให้ความสำคัญในการเข้าร่วมประชุมประชาคมน้อย ไม่ได้สัดส่วนของการประชุมประชาคมตามที่กำหนด ทำให้มติที่ประชุมประชาคมจึงเกิดจากกลุ่มคนส่วนน้อย ดังนั้นกลุ่มบุคคลที่ไม่ได้เข้าร่วมการประชุมประชาคมจึงเกิดข้อโต้แย้งสำหรับการพัฒนาภายในหมู่บ้านและภายในตำบล บางครั้งผู้เข้าร่วมการประชุมประชาคมส่วนใหญ่เป็นผู้นำชุมชนในพื้นที่ จึงทำให้การประชุมประชาคมเพื่อรับฟังความคิดเห็น รับฟังปัญหาความต้องการของประชาชนได้รับข้อมูลที่ไม่สอดคล้องกับความต้องการของประชาชน และไม่สามารถแก้ไขปัญหาของหมู่บ้านและตำบลได้อย่างแท้จริง นอกจากนี้ ประชาชนบางส่วนยังขาดความรู้ความเข้าใจในสภาพปัญหาที่แท้จริงและมองไม่เห็นประโยชน์ที่จะได้รับจากการมีส่วนร่วมประชุมประชาคม อีกทั้งเจ้าหน้าที่บางคนยังขาดความกระตือรือร้นที่จะให้ความรู้แก่ประชาชนในเรื่องกระบวนการมีส่วนร่วมและประโยชน์ที่ประชาชนจะได้รับจากการเข้ามามีส่วนร่วมในการ

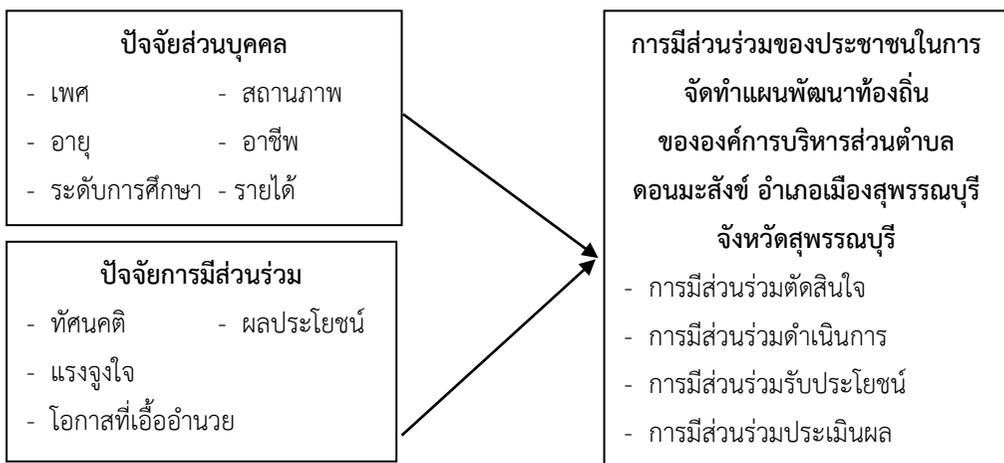
จัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น ผลสัมฤทธิ์ของการดำเนินงานบริหารและพัฒนาขององค์การบริหารส่วนตำบลมะสังข์ จึงไม่อาจบรรลุเป้าหมายสูงสุดตามปรัชญาองค์กร อีกทั้งประชาชนก็ไม่ได้ผลประโยชน์เต็มที่จากทรัพยากรที่ใช้ไปในการพัฒนาด้วย

จากสภาพปัญหาข้างต้นผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนที่ให้ความร่วมมือในการเข้าร่วมประชุมประชาคม ส่งผลให้การจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นไม่สามารถแก้ปัญหาของหมู่บ้านและตำบลได้ ดังนั้นแนวทางควรเป็นการหาแนวทางให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมอย่างไร เพื่อนำไปสู่การจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นได้อย่างมีประสิทธิภาพ และนำผลการศึกษาที่ได้ไปใช้เป็นแนวทางปรับปรุงการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นของตำบลดอนมะสังข์ อันจะเป็นการเสริมให้การดำเนินงานบริหารและพัฒนาขององค์การบริหารส่วนตำบลดอนมะสังข์ มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลเพิ่มขึ้น

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับปัจจัยการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลดอนมะสังข์ อำเภอเมืองสุพรรณบุรี จังหวัดสุพรรณบุรี
2. เพื่อศึกษาระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลดอนมะสังข์ อำเภอเมืองสุพรรณบุรี จังหวัดสุพรรณบุรี
3. เพื่อศึกษาเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลดอนมะสังข์ อำเภอเมืองสุพรรณบุรี จังหวัดสุพรรณบุรี
4. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ของปัจจัยการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลดอนมะสังข์ อำเภอเมืองสุพรรณบุรี จังหวัดสุพรรณบุรี

กรอบแนวความคิด

ภาพ 1 กรอบแนวความคิด

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มเป้าหมาย

1.1 ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ประชาชนที่อาศัยอยู่ในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลดอนมะสังข์ อำเภอเมืองสุพรรณบุรี จังหวัดสุพรรณบุรี ซึ่งมีจำนวนทั้งหมด 3,394 คน ข้อมูล ณ วันที่ 31 มีนาคม 2565 (สำนักบริหารการทะเบียน กรมการปกครอง, 2565)

1.2 กลุ่มเป้าหมายที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ประชาชนที่อาศัยอยู่ในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลดอนมะสังข์ จำนวน 358 คน ซึ่งได้จากการคำนวณหาขนาดของกลุ่มตัวอย่างที่เหมาะสมสำหรับการวิจัย โดยใช้หลักการคำนวณของ Yamane (1973) ที่ความเชื่อมั่น 95% โดยการสุ่มแบบกลุ่มตามขั้นตอนดังนี้ (ภัทรารวรรณ แซ่ลี, 2557, หน้า 34)

ตาราง 1 ประชาชนที่อาศัยอยู่ในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลดอนมะสังข์ อำเภอเมืองสุพรรณบุรี จังหวัดสุพรรณบุรี

ชื่อหมู่บ้าน	จำนวนประชากร(คน)	จำนวนกลุ่มตัวอย่าง (คน)
1. บ้านดอนมะสังข์	753	79
2. บ้านหนองบอน	570	60
3. บ้านลาดตาล	785	83
4. บ้านริ้วห้วยพรอด	930	98
5. บ้านลาดตะโก	356	38
รวมทั้งหมด	3,394	358

ที่มา: สำนักบริหารการทะเบียน กรมการปกครอง (2565)

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

การวิจัยนี้ผู้วิจัยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการวิจัยครั้งนี้ โดยผู้วิจัยดำเนินการสร้างและวิเคราะห์คุณภาพของเครื่องมือ ดังรายละเอียด ต่อไปนี้

2.1 ขั้นตอนการสร้างเครื่องมือ

2.1.1 สร้างแบบสอบถามจากการศึกษารายละเอียดแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการมีส่วนร่วมของประชาชน ซึ่งแบบสอบถามที่สร้างขึ้น เนื้อหาแบ่งออกเป็น 4 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา สถานภาพ อาชีพ และรายได้

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามปัจจัยการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น ได้แก่ ทศนคติ ผลประโยชน์ แรงจูงใจ และโอกาสที่เอื้ออำนวย จำนวน 20 ข้อ โดยข้อคำถามในแต่ละด้านมีลักษณะเป็นแบบมาตราประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ ตามแบบของลิเคิร์ต (Likert's Scale) โดยกำหนดค่าของคะแนนเป็นระดับการมีส่วนร่วม ดังนี้

5	หมายถึง เห็นด้วยอยู่ในระดับมากที่สุด
4	หมายถึง เห็นด้วยอยู่ในระดับมาก
3	หมายถึง เห็นด้วยอยู่ในระดับปานกลาง
2	หมายถึง เห็นด้วยอยู่ในระดับน้อย
1	หมายถึง เห็นด้วยอยู่ในระดับน้อยที่สุด

ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามวัดระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น ได้แก่ ด้านการตัดสินใจ ด้านดำเนินการ ด้านรับผลประโยชน์ และด้านการประเมินผล จำนวน 20 ข้อ โดยข้อคำถามในแต่ละด้านมีลักษณะเป็นแบบมาตราประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ ตามแบบของลิเคิร์ต (Likert's Scale) โดยกำหนดค่าของคะแนน เป็นระดับการมีส่วนร่วม ดังนี้

5	หมายถึง มีส่วนร่วมอยู่ในระดับมากที่สุด
4	หมายถึง มีส่วนร่วมอยู่ในระดับมาก
3	หมายถึง มีส่วนร่วมอยู่ในระดับปานกลาง
2	หมายถึง มีส่วนร่วมอยู่ในระดับน้อย
1	หมายถึง มีส่วนร่วมอยู่ในระดับน้อยที่สุด

ตอนที่ 4 เป็นคำถามแบบปลายเปิด เป็นคำถามเกี่ยวกับข้อเสนอแนะอื่น ๆ เกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลดอนมะสังข์ อำเภอเมืองสุพรรณบุรี จังหวัดสุพรรณบุรี

2.2 การตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ

2.2.1 การวิเคราะห์ความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา จากการศึกษาแนวคิด ทฤษฎี งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง จากเอกสาร ตำราต่าง ๆ ตลอดจนศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลดอนมะสังข์ อำเภอเมืองสุพรรณบุรี จังหวัดสุพรรณบุรี นำมาวิเคราะห์และสังเคราะห์ กำหนดเป็นกรอบแนวคิดในการวิจัยครั้งนี้ และสร้างแบบสอบถามที่ใช้เป็นเครื่องมือในการศึกษา โดยให้ข้อคำถามครอบคลุมกรอบแนวคิดทุกประเด็น เสนอผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบความถูกต้องและความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) โดยใช้ผู้ทรงคุณวุฒิที่มีวุฒิการศึกษาหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต จำนวน 3 ท่าน ซึ่งได้ค่า IOC (Index of Congruence) 0.67 ถึง 1.00 จากนั้นนำแบบสอบถามฉบับที่สมบูรณ์นี้ ไปทดสอบความเชื่อมั่น (Reliability)

2.2.2 การวิเคราะห์ความเชื่อมั่นของเครื่องมือ โดยการนำแบบสอบถามฉบับสมบูรณ์ ซึ่งผ่านความเห็นชอบของผู้ทรงคุณวุฒิเรียบร้อยแล้ว ไปทดลอง (Try Out) กับประชาชนในตำบลดอนตาล อำเภอเมืองสุพรรณบุรี จังหวัดสุพรรณบุรี ซึ่งเป็นพื้นที่ใกล้เคียงกับกลุ่มตัวอย่างที่จะศึกษา ทั้งนี้ได้ทำการทดสอบจำนวน 30 คน โดยการตอบแบบสอบถามเหมือนกับการใช้แบบสอบถามในสถานการณ์จริงทุกประการ จากนั้นนำแบบสอบถามที่ทดลองแล้ว ทั้ง 30 ชุด มาวิเคราะห์หาความเชื่อมั่นด้วยวิธีของครอนบาค (Cronbach's Alpha) ซึ่งได้ค่าแอลฟา (Alpha) 0.975 แสดงว่าแบบสอบถามมีคุณภาพดี มีความเชื่อมั่นสูง สามารถนำคำถามไปใช้เก็บข้อมูลต่อไปได้

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยทำการเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง ตามขั้นตอน ดังนี้

3.1 ประสานงานไปยังผู้นำชุมชน ผู้นำท้องที่ ผู้นำท้องถิ่น เพื่อขออนุญาตเข้าพื้นที่ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ชี้แจงวัตถุประสงค์ของการวิจัยและขั้นตอนในการเก็บรวบรวมข้อมูล พร้อมทั้งขอความร่วมมือผู้นำชุมชน ช่วยประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนในหมู่บ้านและตำบลได้รับทราบเบื้องต้น

3.2 เก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง ตามจำนวนกลุ่มตัวอย่างที่กำหนดไว้แยกตามหมู่บ้าน จำนวน 358 คน โดยก่อนแจกแบบสอบถาม อธิบายพร้อมทำความเข้าใจในข้อคำถามก่อน และให้กลุ่มตัวอย่างทำการตอบแบบสอบถาม จากนั้นก็เก็บรวบรวมชุดแบบสอบถามที่ประชากรกลุ่มตัวอย่างตอบเรียบร้อยแล้ว เพื่อนำไปวิเคราะห์ข้อมูลต่อไป

3.3 ระยะเวลาในการเก็บข้อมูล 20 กันยายน 2565 – 3 พฤศจิกายน 2565 รวมระยะเวลา 45 วัน

3.4 นำข้อมูลที่เก็บรวบรวมจากแบบสอบถาม จำนวน 358 ชุด มาทำการวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติ

4. การวิเคราะห์ข้อมูล การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูปทางสถิติ (SPSS) เพื่อวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

4.1 การวิเคราะห์ข้อมูล

4.1.1 ข้อมูลพื้นฐานของประชาชน ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา สถานภาพ อาชีพ และรายได้ วิเคราะห์ข้อมูลด้วยการแจกแจงความถี่ และค่าร้อยละ

4.1.2 วิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับปัจจัยการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น ขององค์การบริหารส่วนตำบลดอนมะสังข์ โดยการหาค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) โดยกำหนดเกณฑ์ในการประเมินวัดระดับความคิดเห็น 5 ระดับ การแปลความหมายค่าเฉลี่ยของความคิดเห็น โดยใช้เกณฑ์ของ บุญชม ศรีสะอาด (2545, หน้า 102 - 103) ดังนี้

คะแนนเฉลี่ย 4.51 – 5.00 หมายถึง เห็นด้วยมากที่สุด

คะแนนเฉลี่ย 3.51 – 4.50 หมายถึง เห็นด้วยมาก

คะแนนเฉลี่ย 2.51 – 3.50 หมายถึง เห็นด้วยปานกลาง

คะแนนเฉลี่ย 1.51 – 2.50 หมายถึง เห็นด้วยน้อย

คะแนนเฉลี่ย 1.00 – 1.50 หมายถึง เห็นด้วยน้อยที่สุด

4.1.3 วิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น ขององค์การบริหารส่วนตำบลดอนมะสังข์ โดยการหาค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน โดยกำหนดเกณฑ์ในการประเมิน วัดระดับความคิดเห็น 5 ระดับ การแปลความหมายค่าเฉลี่ยของความคิดเห็น โดยใช้เกณฑ์ของ บุญชม ศรีสะอาด (2545, หน้า 102 - 103) ดังนี้

คะแนนเฉลี่ย 4.51 – 5.00 หมายถึง มีส่วนร่วมมากที่สุด

คะแนนเฉลี่ย 3.51 – 4.50 หมายถึง มีส่วนร่วมมาก

คะแนนเฉลี่ย 2.51 – 3.50 หมายถึง มีส่วนร่วมปานกลาง

คะแนนเฉลี่ย 1.51 – 2.50 หมายถึง มีส่วนร่วมน้อย

คะแนนเฉลี่ย 1.00 – 1.50 หมายถึง มีส่วนร่วมที่น้อยที่สุด

4.1.4 วิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร 2 ตัว คือ ปัจจัยการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลดอนมะสังข์ และการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลดอนมะสังข์ โดยกำหนดเกณฑ์ในการแปลค่าสหสัมพันธ์การแปลค่า r ของ Pearson's Coefficient Correlation (ชูศรี วงศ์รัตน์, 2541, หน้า 316) ความสัมพันธ์เชิงบวกหรือลบดูที่สัญลักษณ์ทางคณิตศาสตร์

4.2 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

4.2.1 สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) ได้แก่ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน

4.2.2 สถิติเชิงอนุมาน (Inferential Statistics)

- ค่า t-distribution เพื่อใช้ทดสอบเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของตัวแปรที่จำแนกเป็น 2 กลุ่ม
- ค่า F-distribution ค่าการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One – Way Analysis of Variance – One – Way ANOVA) เพื่อวิเคราะห์เปรียบเทียบความแตกต่างของตัวแปรที่จำแนกตั้งแต่ 2 กลุ่มขึ้นไป
- การทดสอบสหสัมพันธ์ (Correlations) เพื่อหาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระกับตัวแปรตาม โดยมีนัยสำคัญทางสถิติ 0.01

4.2.3 กำหนดค่าระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05

ผลการวิจัย

การวิจัยนี้เป็นการศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลดอนมะสังข์ อำเภอเมืองสุพรรณบุรี จังหวัดสุพรรณบุรี ผู้วิจัยนำเสนอผลวิเคราะห์ข้อมูล จำแนกออกเป็น 6 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ลักษณะทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม พบว่า ประชาชนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นเพศชายมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 50.8 อายุ 40 – 49 ปี มากที่สุด ร้อยละ 31.3 ระดับการศึกษา มัธยมศึกษาตอนปลาย/ปวช. มากที่สุด ร้อยละ 24.3 สถานภาพ สมรส มากที่สุด ร้อยละ 68.7 อาชีพ เกษตรกรรม มากที่สุด ร้อยละ 26.8 รายได้ 5,000 – 10,000 บาท มากที่สุด ร้อยละ 35.8

ตอนที่ 2 การศึกษาระดับปัจจัยการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลดอนมะสังข์ อำเภอเมืองสุพรรณบุรี จังหวัดสุพรรณบุรี

ตาราง 2 ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ปัจจัยการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาฯ โดยภาพรวม

ลำดับ	ปัจจัยการมีส่วนร่วม	(\bar{X})	(S.D.)	ระดับ
1.	ทัศนคติ	4.21	0.67	มาก
2.	ผลประโยชน์	4.24	0.71	มาก
3.	แรงจูงใจ	4.30	0.70	มาก
4.	โอกาสที่เอื้ออำนวย	4.22	0.72	มาก
รวมเฉลี่ย		4.24	0.70	มาก

จากตาราง 2 พบว่า ปัจจัยการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาฯ ในภาพรวมเห็นด้วยอยู่ในระดับมาก ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.24 และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ แรงจูงใจ เห็นด้วยอยู่ในระดับมาก ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.30 รองลงมา คือ ผลประโยชน์ เห็นด้วยอยู่ในระดับมาก ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.24 และค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ทัศนคติ เห็นด้วยอยู่ในระดับมาก ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.21

ตอนที่ 3 การศึกษาระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลดอนมะสังข์ อำเภอเมืองสุพรรณบุรี จังหวัดสุพรรณบุรี

ตาราง 3 ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาฯ โดยภาพรวม

ลำดับ	การมีส่วนร่วมของประชาชน	(\bar{X})	(S.D.)	ระดับ
1.	การมีส่วนร่วมตัดสินใจ	4.16	0.69	มาก
2.	การมีส่วนร่วมดำเนินการ	4.17	0.76	มาก
3.	การมีส่วนร่วมรับประโยชน์	4.07	0.76	มาก
4.	การมีส่วนร่วมประเมินผล	4.12	0.78	มาก
รวมเฉลี่ย		4.13	0.75	มาก

จากตาราง 3 พบว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาฯ ในภาพรวมมีส่วนร่วมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.13 และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านดำเนินการ มีส่วนร่วมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.17 รองลงมา คือ ด้านตัดสินใจ มีส่วนร่วมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.16 และค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านรับประโยชน์ มีส่วนร่วมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.07

ตอนที่ 4 การเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลดอนมะสังข์ อำเภอเมืองสุพรรณบุรี จังหวัดสุพรรณบุรี

ตาราง 4 การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาฯ จำแนกตาม เพศ

เพศ	ชาย		หญิง		T	p - value
	N = 182		N =176			
การมีส่วนร่วมของประชาชน	(\bar{x})	(S.D)	(\bar{x})	(S.D)		
	82.27	9.272	82.97	8.614	-0.736	.462

$p \leq 0.05$

จากตาราง 4 พบว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาฯ จำแนกตามเพศที่ต่างกันมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลดอนมะสังข์ แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ 0.05

ตาราง 5 การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียวของค่าเฉลี่ยการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาฯ จำแนกตามอายุ

แหล่งความแปรปรวน	SS	df	MS	F	p - value
ระหว่างกลุ่ม	289.623	5	57.925	.721	.608
ภายในกลุ่ม	28297.408	352	80.390		
รวม	28587.031	357			

$p \leq 0.05$

จากตาราง 5 พบว่า ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียวของค่าเฉลี่ยการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาฯ จำแนกตามอายุที่ต่างกันมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลดอนมะสังข์ แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ 0.05

ตาราง 6 การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียวของค่าเฉลี่ยการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาฯ จำแนกตามการศึกษา

แหล่งความแปรปรวน	SS	df	MS	F	p - value
ระหว่างกลุ่ม	259.166	5	51.833	.644	.666
ภายในกลุ่ม	28327.865	352	80.477		
รวม	28587.031	357			

$p \leq 0.05$

จากตาราง 6 พบว่า ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียวของค่าเฉลี่ยการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาฯ จำแนกตามการศึกษาที่แตกต่างกัน มีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลดอนมะสังข์ แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ 0.05

ตาราง 7 การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียวของค่าเฉลี่ยการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาฯ จำแนกตามสถานภาพสมรส

แหล่งความแปรปรวน	SS	df	MS	F	p - value
ระหว่างกลุ่ม	232.407	4	58.102	.723	.576
ภายในกลุ่ม	28354.624	353	80.325		
รวม	28587.031	357			

$p \leq 0.05$

จากตาราง 7 พบว่า ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียวของค่าเฉลี่ยการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาฯ จำแนกตามสถานภาพสมรสที่แตกต่างกัน มีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลดอนมะสังข์ แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ 0.05

ตาราง 8 การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียวของค่าเฉลี่ยการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาฯ จำแนกตามอาชีพ

แหล่งความแปรปรวน	SS	df	MS	F	p - value
ระหว่างกลุ่ม	441.931	6	73.655	.919	.482
ภายในกลุ่ม	28145.100	351	80.185		
รวม	28587.031	357			

$p \leq 0.05$

จากตาราง 8 พบว่า ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียวของค่าเฉลี่ยการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาฯ จำแนกตามอาชีพที่แตกต่างกัน มีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลดอนมะสังข์ แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ 0.05

ตาราง 9 การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียวของค่าเฉลี่ยการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนา
จำแนกตามรายได้

แหล่งความแปรปรวน	SS	df	MS	F	p - value
ระหว่างกลุ่ม	659.156	5	131.831	1.662	.143
ภายในกลุ่ม	27927.874	352	79.341		
รวม	28587.031	357			

$p \leq 0.05$

จากตาราง 9 พบว่า ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียวของค่าเฉลี่ยการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนา จำแนกตามรายได้ที่แตกต่างกัน การมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลดอนมะสังข์ แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ 0.05

ตอนที่ 5 การศึกษาความสัมพันธ์ของปัจจัยการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลดอนมะสังข์ อำเภอเมืองสุพรรณบุรี จังหวัดสุพรรณบุรี

ตาราง 10 ผลการทดสอบสหสัมพันธ์ของตัวแปรอิสระที่มีต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนา

ตัวแปร	ค่าสหสัมพันธ์ (r)	p - value	ระดับความสัมพันธ์
โอกาสที่เอื้ออำนวย (X_4)	$r = .677^{**}$.000	ปานกลาง
แรงจูงใจ (X_3)	$r = .583^{**}$.000	ปานกลาง
ผลประโยชน์ (X_2)	$r = .491^{**}$.000	ปานกลาง
ทัศนคติ (X_1)	$r = .387^{**}$.000	ปานกลาง
ผลรวมของตัวแปรอิสระ ($X_{รวม}$)	$r = .678^{**}$.000	ปานกลาง

** นัยสำคัญทางสถิติ 0.01

จากตาราง 10 พบว่า การตรวจสอบสหสัมพันธ์ของตัวแปรอิสระกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนา ผลรวมของตัวแปรอิสระมีความสัมพันธ์เชิงบวกในระดับปานกลาง ($r = .678^{**}$) กับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลดอนมะสังข์ อำเภอเมืองสุพรรณบุรี จังหวัดสุพรรณบุรี ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.01

ตอนที่ 6 ข้อเสนอแนะอื่น ๆ

ประชาชนที่อาศัยอยู่ในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลดอนมะสังข์ อำเภอเมืองสุพรรณบุรี จังหวัดสุพรรณบุรี ที่เป็นกลุ่มตัวอย่างในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ได้ให้ข้อเสนอแนะอื่น ๆ ดังนี้

1. ควรมีการประชาสัมพันธ์โครงการที่ได้ดำเนินการตามแผนแต่ละปีที่ภาคประชาชนเสนอในเวทีประชุมประชาคมของหมู่บ้าน มีจำนวน 1 ราย

2. การได้เป็นส่วนร่วมในคณะกรรมการต่าง ๆ ซึ่งทำให้ประชาชนได้รับประโยชน์เป็นเรื่องที่ดี และการดำเนินโครงการต่าง ๆ ที่อยู่ในแผนนับว่าประชาชนได้รับประโยชน์ที่สุด มีจำนวน 1 ราย

อภิปรายผลการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ ผลการวิจัยครั้งนี้สามารถอภิปรายผลตามวัตถุประสงค์ได้ดังนี้

1. ปัจจัยการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลดอนมะสังข์ อำเภอเมืองสุพรรณบุรี จังหวัดสุพรรณบุรี

ด้านทัศนคติ ปัจจัยการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาฯ ในภาพรวม เห็นด้วยอยู่ในระดับมาก ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ มิ่งมงคล รอดวัตร (2560) ได้กล่าวถึงปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจของประชาชนว่า จะเข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมหรือกระบวนการดำเนินงานหรือไม่นั้น เกิดจากกิจกรรมที่จะเข้าร่วมนั้นสอดคล้องกับทัศนคติ ความตระหนักรู้ของข้อมูลข่าวสาร และการสนับสนุนจากภาครัฐ จากผลการวิจัยสามารถอภิปรายได้ว่า ประชาชนเข้าไปมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลดอนมะสังข์ เนื่องจากมีความตระหนักถึงความสำคัญและประโยชน์ที่จะเกิดขึ้นจากการมีส่วนร่วมของประชาชนในท้องถิ่นของตนเอง เกิดจากการมีส่วนร่วมแสดงความคิดเห็น ตลอดจนเสนอแนะแนวทางการพัฒนาท้องถิ่น ร่วมแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นและพัฒนาท้องถิ่นให้มีความเจริญ

ด้านผลประโยชน์ ปัจจัยการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาฯ ด้านผลประโยชน์ ในภาพรวม เห็นด้วยอยู่ในระดับมาก ซึ่งประชาชนมีความคาดหวังว่าปัญหาหรือความเดือดร้อนที่เกิดขึ้นนั้นจะได้รับการแก้ไข โดยกำหนดในแผนพัฒนาท้องถิ่น และประชาชนมีความต้องการจัดลำดับความสำคัญของปัญหาที่เกิดขึ้นในแต่ละหมู่บ้านหรือในท้องถิ่นให้ได้รับการแก้ไขอย่างเร่งด่วน และประชาชนจะได้รับประโยชน์จากการดำเนินกิจกรรม/โครงการ สอดคล้องกับแนวคิดของ พระจิวชัย สนธิธมโม (วรรณานวิน) (2561) ได้กล่าวถึง ผลประโยชน์จากการมีส่วนร่วมประชาชนก่อให้เกิดประโยชน์ต่อชุมชน สามารถสร้างความเป็นกลาง และความโปร่งใสในการทำงาน เห็นประโยชน์ส่วนรวมมากกว่าส่วนตน รวมทั้งยังนำความรู้ไปแก้ไขปัญหาอย่างยั่งยืน จากผลการวิจัยสามารถอภิปรายได้ว่า ประชาชนเข้าไปมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลดอนมะสังข์ เนื่องจากประชาชนมีความต้องการที่จะเสนอปัญหาและความเดือดร้อนของตนเองที่กำลังประสบอยู่ให้ได้รับการแก้ไข โดยมีการจัดลำดับความสำคัญของปัญหาที่เกิดขึ้นร่วมกันในแต่ละหมู่บ้านหรือในท้องถิ่นเพื่อให้ได้รับการแก้ไขอย่างเป็นรูปธรรมโดยกำหนดเป็นโครงการไว้ในแผนพัฒนาท้องถิ่น ซึ่งประชาชนจะได้รับประโยชน์จากการดำเนินกิจกรรม/โครงการ ซึ่งตนเองนั้นได้มีส่วนร่วมในการเสนอความคิดเห็นนั่นเอง

ด้านแรงจูงใจ ปัจจัยการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาฯ ด้านแรงจูงใจ ในภาพรวมเห็นด้วยอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับแนวคิดของ Addink (2019) แสดงให้เห็นว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนนั้น อาจถูกกระตุ้นโดยแรงจูงใจในระดับประชาธิปไตย จากผลการวิจัยสามารถอภิปรายได้ว่า ประชาชนเข้าไปมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาฯ เนื่องจากได้รับการชักชวนจากสมาชิกภายในหมู่บ้าน/ตำบล และยังเห็นถึงความสำคัญในการมีส่วนร่วม

จัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น นอกจากจะทำให้คนในหมู่บ้าน/ตำบลเกิดความสามัคคีแล้ว ยังทำให้หมู่บ้าน/ตำบลน่าอยู่ ประชาชนมีคุณภาพชีวิตที่ดียิ่งขึ้น

ด้านโอกาสที่เอื้ออำนวย ปัจจัยการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาฯ ในภาพรวมเห็นด้วย อยู่ในระดับมาก ประชาชนมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นทุกครั้งที่มีโอกาส มีเวลาเพียงพอในการมีส่วนร่วมจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น ทั้งยังยินดีสละเวลาเข้าร่วมจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น มีโอกาสได้แสดงความคิดเห็นอย่างอิสระ ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ จงดี โปธิ์สลัด (2558) ได้กล่าวถึงปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจของประชาชนว่าจะเข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมหรือกระบวนการดำเนินงานหรือไม่นั้น เกิดจากโอกาสที่เอื้ออำนวยในการเข้าร่วมกิจกรรมตามขั้นตอน และสอดคล้องกับแนวคิดของ ลัดดาวรรณ นนปะติ, และวัลลภ รัฐนิตรานนท์ (2559) กล่าวว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนท้องถิ่นเกิดจากโอกาสที่เอื้ออำนวยในการรับรู้ข้อมูลข่าวสาร จากผลการวิจัยสามารถอภิปรายได้ว่า ประชาชนมีความเห็นว่าการประชาสัมพันธ์เพื่อจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลตอนมะสังข์สามารถเข้าถึงทุกกลุ่มบุคคล ซึ่งประชาชนจะมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นทุกครั้งที่มีโอกาส มีเวลาเพียงพอในการมีส่วนร่วมจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น ทั้งยังยินดีสละเวลาเข้าร่วมจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น เพื่อจะได้มีโอกาสแสดงความคิดเห็นอย่างอิสระ

2. การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลตอนมะสังข์ อำเภอเมืองสุพรรณบุรี จังหวัดสุพรรณบุรี

ด้านตัดสินใจ การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาฯ ในภาพรวม มีส่วนร่วมอยู่ในระดับมาก และมีส่วนร่วมกำหนดแนวทางในการพัฒนาท้องถิ่น เข้าร่วมการประชุมเพื่อเสนอปัญหาความต้องการร่วมกัน ร่วมกันแสดงความคิดเห็น พิจารณาสาเหตุของปัญหาตลอดจนความต้องการของประชาชนในท้องถิ่น เพื่อจัดลำดับความสำคัญของโครงการพัฒนาท้องถิ่น ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ อภิสิทธิ์ สรพิมพ์ (2559) กล่าวไว้ว่า ประชาชนควรมีส่วนร่วมในการตัดสินใจแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นชุมชน ประชาชนมีส่วนร่วมในการเสนอแนะเพื่อปรับปรุงระบบการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล และประชาชนได้เข้าร่วมประชุมเกี่ยวกับโครงการหรือกิจกรรมต่าง ๆ ของหน่วยงาน จากผลการวิจัยสามารถอภิปรายได้ว่า ประชาชนมีส่วนร่วมตัดสินใจในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลตอนมะสังข์ เนื่องจากต้องการร่วมกำหนดแนวทางในการพัฒนาท้องถิ่น โดยจะเข้าร่วมการประชุมเพื่อเสนอปัญหาความต้องการของท้องถิ่นร่วมกัน ร่วมกันแสดงความคิดเห็น พิจารณาสาเหตุของปัญหาตลอดจนความต้องการของประชาชนในท้องถิ่น เพื่อจัดลำดับความสำคัญของโครงการพัฒนาท้องถิ่น นับว่าเป็นการมีส่วนร่วมอย่างแท้จริงในกระบวนการพัฒนาของภาครัฐ

ด้านดำเนินการ การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาฯ ในภาพรวม มีส่วนร่วมอยู่ในระดับมากและมีส่วนร่วมเสนอรายชื่อตลอดจนคัดเลือกตัวแทนเข้าเป็นคณะกรรมการในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น มีส่วนสนับสนุนคณะกรรมการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น มีส่วนร่วมสนับสนุนทางการเงิน วัสดุอุปกรณ์ แรงงานเพื่อนำไปพัฒนาท้องถิ่น และผลจากการมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นทำให้ประชาชนในตำบลมีคุณภาพชีวิตที่ดี สอดคล้องกับงานวิจัยของ ผิน ปานขาว, และชลิดา กันหาลิตา (2564) ได้ศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาลตำบลนคราม อำเภอบางปลาม้า จังหวัดสุพรรณบุรี ด้านการมีส่วนร่วมในการดำเนิน

กิจกรรมจะต้องมีการตรวจสอบและการประเมินผลเป็นระยะ โดยให้ประชาชนผู้ที่มีส่วนได้เสียเข้ามาตรวจสอบและประเมินผลในขั้นตอนการดำเนินงานด้วย จากผลการวิจัยสามารถอภิปรายได้ว่า ประชาชนได้มีส่วนร่วมเสนอรายชื่อตลอดจนคัดเลือกตัวแทนเข้าเป็นคณะกรรมการในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น มีส่วนสนับสนุนคณะกรรมการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น มีส่วนร่วมสนับสนุนทางการเงิน วัสดุอุปกรณ์ แรงงานเพื่อนำไปพัฒนาท้องถิ่น และผลจากการมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นทำให้ประชาชนในตำบลมีคุณภาพชีวิตที่ดี ซึ่งนับว่าเป็นความสำเร็จจากการมีส่วนร่วมของประชาชนอย่างแท้จริง

ด้านรับประโยชน์ การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาฯ ในภาพรวม มีส่วนร่วมอยู่ในระดับมาก ประชาชนได้รับประโยชน์จากโครงการ/กิจกรรม ที่เกี่ยวข้องกับงานด้านการส่งเสริมอาชีพ สร้างรายได้เพิ่มให้กับประชาชนในท้องถิ่น งานด้านสาธารณสุข โภชนา การศึกษา ศาสนา การกีฬา วัฒนธรรม ประเพณี งานด้านการสาธารณสุข การป้องกันและควบคุมโรค และประชาชนได้รับประโยชน์จากการเข้าร่วมโครงการ/กิจกรรม สอดคล้องกับงานวิจัยของ ปิยะมาศ สีนุทพาศี (2562) ได้ศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลท่าไร่ อำเภอเมือง จังหวัดนครศรีธรรมราช ด้านการรับผลประโยชน์ในภาพรวม มีส่วนร่วมอยู่ในระดับมาก การมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ ได้แก่ การจัดสรรงบประมาณในแต่ละชุมชนยังไม่เป็นธรรม การจัดสรรงบประมาณด้านการส่งเสริมอาชีพยังไม่เพียงพอ ไฟฟ้าแสงสว่างถนนภายในหมู่บ้านยังไม่เพียงพอ มีความเสี่ยงต่อการเกิดอุบัติเหตุและอาชญากรรม จากผลการวิจัยสามารถอภิปรายได้ว่า ประชาชนมีส่วนร่วมรับประโยชน์จากการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลดอนมะสังข์ เนื่องจากประชาชนได้รับประโยชน์จากโครงการ/กิจกรรม

ด้านประเมินผล การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนา ด้านประเมินผลในภาพรวม มีส่วนร่วมอยู่ในระดับมากและประชาชนได้ร่วมเป็นคณะกรรมการติดตามและประเมินผลแผนพัฒนาท้องถิ่น มีส่วนร่วมติดตามและตรวจสอบการดำเนินงานของโครงการ/กิจกรรมที่บรรจุไว้ในแผนพัฒนาท้องถิ่น ทั้งยังมีส่วนร่วมในการติดตามประเมินผลความสำเร็จในการจัดทำโครงการ/กิจกรรมขององค์การบริหารส่วนตำบล สอดคล้องกับงานวิจัยของ มุกดากระแสนุสร (2558) ได้ศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนา 3 ปี ของเทศบาลตำบลบางเสาธง จังหวัดสมุทรปราการ ด้านร่วมติดตามและประเมินผลในภาพรวมมีส่วนร่วมอยู่ในระดับมาก และกิจกรรม/โครงการที่ดำเนินการเสร็จแล้วสามารถอำนวยความสะดวกหรือเกิดประโยชน์ในภาพรวมภายในหมู่บ้าน และได้ติดตามการดำเนินงานของโครงการที่กำลังดำเนินอยู่ในหมู่บ้าน จากผลการวิจัยสามารถอภิปรายได้ว่า ประชาชนมีส่วนร่วมประเมินผลจากการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลดอนมะสังข์ เนื่องจากประชาชนได้ร่วมเป็นคณะกรรมการติดตามและประเมินผลแผนพัฒนาท้องถิ่น มีส่วนร่วมติดตามการดำเนินงานของโครงการ/กิจกรรมที่บรรจุไว้ในแผนพัฒนาท้องถิ่น

3. เปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลดอนมะสังข์ อำเภอเมืองสุพรรณบุรี จังหวัดสุพรรณบุรี

จากผลการวิจัยผู้วิจัยมีความเห็นว่า ตำบลดอนมะสังข์ฯ มีเพียง 5 หมู่บ้าน ประชาชนในตำบลก็มีจำนวนไม่มาก งบประมาณในการพัฒนาตำบลในแต่ละปีงบประมาณก็มีอย่างจำกัดเมื่อเทียบกับพื้นที่ตำบลอื่น ๆ ในเขตอำเภอเมืองสุพรรณบุรีแล้ว จึงไม่มีความหลากหลายของประชากรในพื้นที่ และไม่มีความแตกต่างในลักษณะส่วน

บุคคลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชน ดังนั้นในความคิดเห็นของประชาชนที่มีปัจจัยส่วนบุคคล ในด้านเพศ อายุ การศึกษา สถานภาพสมรส อาชีพ และรายได้ที่แตกต่างกัน จึงมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาฯ แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 สอดคล้องกับงานวิจัยของ อีรพล แก้วกำเนิด (2562) ได้ศึกษาการมีส่วนร่วมในการจัดการขยะของประชาชนในองค์การบริหารส่วนตำบลย่านยาว อำเภอสามชุก จังหวัดสุพรรณบุรี ในประเด็นที่ว่าประชาชนที่มี เพศ อายุ ระดับการศึกษา สถานภาพสมรส อาชีพ รายได้ ต่างกัน มีส่วนร่วมทำหน้าที่อาสาสมัครตำรวจชุมชน แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ 0.05

4. ความสัมพันธ์ของปัจจัยการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลดอนมะสังข์ อำเภอเมืองสุพรรณบุรี จังหวัดสุพรรณบุรี

ปัจจัยการมีส่วนร่วมของประชาชน ด้านทัศนคติ ผลประโยชน์ แรงจูงใจ และโอกาสที่เอื้ออำนวย มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาฯ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ผู้วิจัยมีความเห็นว่า ปัจจัยสำคัญที่ส่งต่อการมีส่วนร่วม 4 ปัจจัย ได้แก่ ปัจจัยด้านทัศนคติ ผลประโยชน์ แรงจูงใจ และโอกาสที่เอื้ออำนวย สอดคล้องกับแนวความคิดของ ธนจิรา พวงผกา (2559) กล่าวว่า ประชาชนต้องเปิดโอกาสในเวทีประชาคมเข้าร่วมแสดงความคิดเห็นในการพัฒนาฯ โดยร่วมรับรู้ ร่วมคิด ร่วมตัดสินใจ ร่วมรับผลประโยชน์ ตลอดจนการเสนอความคิดเห็นในการตัดสินใจจัดทำแผนในแต่ละขั้นตอน ตลอดจนแนวคิดของ วันวิสา แซ่ม้อย, และโชติ บศิริรัฐ (2565) กล่าวว่า การมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ ประชาชนในเขตเทศบาลนครพิษณุโลกส่วนใหญ่มีส่วนร่วมในระดับมาก ได้แก่ เทศบาลได้สนับสนุนวัสดุสิ่งของ เช่น เครื่องอุปโภคบริโภค เครื่องมือ เครื่องใช้ สำหรับการประกอบอาชีพของชุมชนหรือกลุ่มแม่บ้าน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าในชุมชนเทศบาลนครพิษณุโลกมีการจัดตั้งสมาคมพัฒนาอาชีพและส่งเสริมรายได้ เป็นการสร้างรายได้ให้แก่สมาชิกในชุมชน โดยเทศบาลจะสนับสนุนเครื่องอุปโภค เครื่องมือเครื่องใช้ให้กับประชาชนในชุมชนหรือแม่บ้าน เพื่อให้ประชาชนสามารถประกอบอาชีพพึ่งพาตนเอง เลี้ยงตัวเองและครอบครัวได้ ปัจจัยด้านแรงจูงใจ สอดคล้องแนวคิดของ อภิเดช สิทธิพรหม, และ เทพศักดิ์ บุญรัตพันธุ์ (2561) โดยประชาชนส่วนใหญ่ได้มีการรวมกลุ่มในการพัฒนาชุมชนและสร้างความเจริญให้แก่ชุมชนของตนเองต้องใช้ความรู้ความสามารถก่อให้เกิดประโยชน์ต่อชุมชนและมีทัศนคติที่ดีต่อการมีส่วนร่วม จึงต้องสร้างแรงจูงใจและเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมอย่างเท่าเทียมกัน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ อีรพล แก้วกำเนิด (2562) เรื่องการมีส่วนร่วมในการจัดการขยะของประชาชนในองค์การบริหารส่วนตำบลย่านยาว อำเภอสามชุก จังหวัดสุพรรณบุรี ในประเด็นที่ว่าปัจจัยที่กำหนดการมีส่วนร่วมที่ศึกษาทั้ง 4 ตัว เรียงตามค่าสัมประสิทธิ์ของกาถดถอยจากมากไปหาน้อย คือ แรงจูงใจ โอกาสที่เอื้ออำนวย ทัศนคติ ผลประโยชน์ของตนเอง มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับการมีส่วนร่วมจัดการขยะในชุมชน

ข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัยเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลดอนมะสังข์ อำเภอเมืองสุพรรณบุรี จังหวัดสุพรรณบุรี ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะดังนี้

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์

1. องค์การบริหารส่วนตำบลดอนมะสังข์ควรสร้างทัศนคติให้ประชาชนในเชิงบวกต่อการเสนอแนวทางการพัฒนาตำบล เพื่อเปิดโอกาสให้ประชาชนสามารถแสดงความคิดเห็นได้อย่างอิสระ

2. องค์การบริหารส่วนตำบลดอนมะสังข์ควรมีการประชาสัมพันธ์เพื่อสร้างแรงจูงใจพร้อมเน้นย้ำการชักชวนจากสมาชิกในหมู่บ้านให้มีส่วนร่วมจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น อันเป็นการส่งเสริมให้การจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นประสบความสำเร็จ สามารถตอบสนองความต้องการที่แท้จริงของประชาชนในท้องถิ่นได้

3. องค์การบริหารส่วนตำบลดอนมะสังข์ควรเปิดโอกาสในเวทีประชาคมเข้าร่วมแสดงความคิดเห็นในการพัฒนาฯ โดยร่วมรับรู้ ร่วมคิด ร่วมตัดสินใจ ร่วมรับผลประโยชน์ ตลอดจนการเสนอความคิดเห็นในการตัดสินใจจัดทำแผนในแต่ละขั้นตอน จากนั้นควรนำปัญหาหรือความเดือดร้อนของประชาชนที่ได้จากการร่วมเสนอความคิดเห็นมากำหนดเป็นโครงการ/กิจกรรมการพัฒนา

ข้อเสนอแนะสำหรับการทำวิจัยในครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอื่น ๆ เพื่อนำข้อบกพร่องไปปรับปรุงและส่งเสริมให้ประชาชนมีส่วนร่วมมากขึ้น

2. ควรศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น ในตัวชี้วัดอื่น ๆ เช่น ปัจจัยการมีส่วนร่วมด้านรางวัล ข้อมูลข่าวสาร ความรู้และทักษะ และอำนาจการตัดสินใจ เพื่อดูการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงมหาดไทย. (2548). ระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยการจัดทำแผนพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น. กรุงเทพฯ: กรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น.
- จตุรี โพธิ์สลับ. (2558). ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมของประชาชนในโครงการหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียงต้นแบบของอำเภอบางไทร จังหวัดพระนครศรีอยุธยา. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์.
- ชูศรี วงศ์รัตน์. (2541). เทคนิคการใช้สถิติเพื่อการวิจัย (พิมพ์ครั้งที่ 7). กรุงเทพฯ: ศูนย์หนังสือจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ธนจิรา พวงผกา. (2559). ปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาสามปีของเทศบาลตำบลบางเตือ อำเภอมืองปทุมธานี จังหวัดปทุมธานี. การค้นคว้าอิสระปริญญาโทมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- ธีรพล แก้วกำเนิด. (2562). การมีส่วนร่วมในการจัดการขยะของประชาชนในองค์การบริหารส่วนตำบลย่านยาว อำเภอสามชูก จังหวัดสุพรรณบุรี. สารนิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2545). การวิจัยเบื้องต้น (พิมพ์ครั้งที่ 6). กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.
- ปิยะมาศ สินธุพาชี. (2562, มกราคม - มิถุนายน). การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลท่าไร่ อำเภอมือง จังหวัดนครศรีธรรมราช. วารสารมงกุฎทักษิณ, 1(1), 21 - 38.
- ผิน ปานขาว, และชลิตา กันทาลิลา. (2564, กรกฎาคม - ธันวาคม). การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาลตำบลต้นคราม อำเภอบางปลาม้า จังหวัดสุพรรณบุรี. วารสารวิชาการมหาวิทยาลัยนอร์ท กรุงเทพ, 10(2), 146 - 154.
- พระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น. (2542, 11 พฤศจิกายน). ราชกิจจานุเบกษา เล่ม 116 ตอนที่ 114 ก หน้า 5.
- พระธวัชชัย สนธิธมโม (วรรณ นาวัน). (2561). การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชนในเขตเทศบาลเมืองสระแก้ว จังหวัดสระแก้ว. สารนิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- มิ่งมกล รอดวัตร. (2560). การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาการท่องเที่ยวอำเภอหัวหิน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยนานาชาติแสตมฟอร์ด.
- รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย. (2560, 6 เมษายน). ราชกิจจานุเบกษา เล่ม 134 ตอนที่ 40 ก หน้า 74.

- ลัดดาวรรณ นนปะติ, และวัลลภ รัฐฉัตรานนท์. (2559, กรกฎาคม - ธันวาคม). การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น: กรณีศึกษาองค์การบริหารส่วนตำบลวัดละมุด อำเภอนครชัยศรี จังหวัดนครปฐม. *วารสารการบริหารปกครอง (Governance Journal)*, 5(2), 289 - 305.
- วันวิสา แซ่มซ้อย, และโชติ บติรัฐ. (2565, มกราคม - เมษายน). การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาลนครพิษณุโลก อำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก. *วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชพฤกษ์*, 8(1), 374 - 385.
- สำนักบริหารการทะเบียน กรมการปกครอง. (2565). สถิติประชากรทางการทะเบียนราษฎร (รายเดือน). สืบค้น เมษายน 17, 2565, จาก <https://stat.bora.dopa.go.th/stat/statnew/statMONTH/statmonth/#/mainpage>.
- อภิสิทธิ์ สรพิมพ์. (2559). การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลวังหลวง อำเภอเฝ้าไร่ จังหวัดหนองคาย. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.
- อภิเดช สิทธิพรหม, และเทพศักดิ์ บุญรัตพันธุ์. (2561, มกราคม - มิถุนายน). การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลรอบเมือง อำเภอเมือง จังหวัดร้อยเอ็ด. *วารสารอิเล็กทรอนิกส์การเรียนรู้ทางไกลเชิงนวัตกรรม*, 8(1), 137 - 149.
- Addink, H. (2019). *Good Governance: Concept and Context*. Retrieved July 1, 2022, from <https://oxford.universitypressscholarship.com/view/10.1093/oso/9780198841159.001.0001/oso-9780198841159-chapter-9>.
- OECD. (2020). *Innovative Citizen Participation and New Democratic Institutions*. Retrieved July 2, 2022, from <https://read.oecd-library.org/governance>.
- Yamane, T. (1973). *Statistics: An Introductory Analysis* (2nd ed). New York: Harper and Row.

การพัฒนาสื่อมัลติมีเดียเพื่อการเรียนรู้ด้วยตนเองเรื่องระบบสารสนเทศ
สำหรับครูที่สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี เขต 1
A Development of Self-Learning Multimedia in topic of Information
System for Teacher at Saraburi Primary Educational Service Area Office 1

เทียมยศ ปะสาวะโน*
Tiamyod Pasawano

Received: May 14, 2023 Revised: July 19, 2023 Accepted: August 22, 2023

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1. พัฒนาและหาประสิทธิภาพของสื่อมัลติมีเดียเพื่อการเรียนรู้ด้วยตนเองเรื่องระบบสารสนเทศสำหรับครูที่สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี เขต 1 2. เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ก่อนเรียนและหลังเรียนกับสื่อมัลติมีเดียเพื่อการเรียนรู้ด้วยตนเองเรื่องระบบสารสนเทศ และ 3. ศึกษาความพึงพอใจของครูประถมศึกษาจังหวัดสระบุรีที่มีต่อสื่อมัลติมีเดียเพื่อการเรียนรู้เรื่องระบบสารสนเทศ เครื่องมือที่ใช้สำหรับการวิจัย ได้แก่ สื่อมัลติมีเดียเพื่อการเรียนรู้ด้วยตนเองเรื่องระบบสารสนเทศ แบบทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียน จำนวน 10 ข้อ และแบบสอบถามความพึงพอใจ จำนวน 11 ข้อ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา คือ ครูในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี เขต 1 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2565 จำนวน 30 คน ได้มาจากสุ่มตัวอย่างแบบง่าย เครื่องมือที่ใช้ได้แก่ 1. สื่อมัลติมีเดียเพื่อการเรียนรู้ด้วยตนเองเรื่องระบบสารสนเทศ 2. แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และ 3. แบบสอบถามความพึงพอใจสำหรับครู จำนวน 11 ข้อ สถิติที่ใช้สำหรับการวิจัย ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการทดสอบค่าทีอย่างไม่เป็นอิสระ

ผลการวิจัยพบว่า 1. สื่อมัลติมีเดียเพื่อการเรียนรู้ด้วยตนเองเรื่องระบบสารสนเทศสำหรับครูที่สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี เขต 1 ทั้ง 3 องค์ประกอบมีประสิทธิภาพ 82.05/81.63 ซึ่งเป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้ 2. ผลการเรียนรู้ด้วยตนเองของครูที่สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี เขต 1 หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 3. ความพึงพอใจของครูที่มีต่อสื่อมัลติมีเดียเพื่อการเรียนรู้ด้วยตนเองเรื่องระบบสารสนเทศอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.29

คำสำคัญ: การเรียนรู้ด้วยตนเอง, ระบบสารสนเทศ, สื่อมัลติมีเดีย

* ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. อาจารย์คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี

Abstract

The purposes of this research were to 1. develop and evaluate the efficiency of self-learning multimedia in the topic of information systems for the teacher at Saraburi primary educational service area office 1, 2. compare learning outcomes before and after learning by usage of self-learning multimedia in the topic of information system, and 3. examine the satisfaction of teachers of primary educational level in Saraburi toward the self-learning multimedia in the topic of information system. The samples of this study were from the teacher at Saraburi Primary Educational Service Area Office 1 in the second semester of 2022. Thirty samples were randomized by simple random sampling. The research instruments were 1. self-learning multimedia on information systems, 2. the achievement tests, and 3. the 11-item teacher satisfaction questionnaires. The statistics used in the study were mean, standard deviation, and t-test for dependent samples.

The results revealed that 1. all 3 sections of the development of self-learning multimedia in the topic of information systems for teachers at Saraburi Primary Educational Service Area office 1 are practical, showing 82.05/81.63, respectively, 2. The post-test of the self-learning achievements of teacher at Saraburi primary educational service area office 1 is higher than that of the pre-test with significantly different level of .05, and 3. The teacher satisfaction towards the self-learning multimedia in topic of information system at high level 4.29.

Keywords: Self-learning, Information System, Multimedia

บทนำ

ปัจจุบันเทคโนโลยีเข้ามามีปัจจัยสำคัญในการดำรงชีวิตของมนุษย์ ซึ่งเป็นยุคที่โลกก้าวเข้าสู่ยุคของเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารจนอาจเรียกยุคนี้ว่าเป็นยุคดิจิทัลเปลี่ยนโลก ด้วยความก้าวหน้าของเทคโนโลยีและการส่งเสริมจากทุกภาคส่วนของประเทศไทยทำให้เกิดการพัฒนานวัตกรรมต่าง ๆ เป็นจำนวนมาก ยิ่งเทคโนโลยีมีความก้าวหน้ามากขึ้นเท่าใดยิ่งทำให้มีนวัตกรรมรูปแบบต่าง ๆ เกิดมากขึ้นเท่านั้น ทุกสังคมจึงต้องปรับตัวและรับมือกับความเปลี่ยนแปลงอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ โดยเฉพาะในแวดวงการศึกษาการนำเอานวัตกรรมมาใช้ในการจัดการเรียนการสอนสามารถพัฒนาคุณภาพและศักยภาพในการเรียนรู้ได้อย่างเต็มที่ รวมไปถึงวงการศึกษาที่มีการนำเทคโนโลยีคอมพิวเตอร์มาใช้สร้างสื่อเพื่อช่วยเสริมประสิทธิภาพการเรียนการสอน เนื่องจากสื่อที่สร้างขึ้นสามารถสนองความแตกต่างของผู้เรียนได้เป็นอย่างดี สามารถเลือกเวลา สถานที่เรียน เนื้อหา และรูปแบบการเรียนได้อย่างอิสระ ตามความเหมาะสมของผู้เรียนแต่ละคน จึงกล่าวได้ว่าสื่อที่สร้างโดยคอมพิวเตอร์สามารถสนับสนุนการจัดการเรียนรู้โดยยึดผู้เรียนเป็นสำคัญได้เป็นอย่างดี สภาพปัญหาที่พบเกี่ยวกับการใช้คอมพิวเตอร์ในโรงเรียนได้แก่ เมื่อต้องใช้คอมพิวเตอร์ทำงานที่ซับซ้อน จะถือว่ายากแก่การเรียนรู้และยากจะทำความเข้าใจสำหรับผู้เรียนในช่วงระยะเวลาสั้น ๆ และปัญหาส่วนมากคือ ผู้เรียนทำการเรียนไปแล้วไม่เข้าใจหรือเรียนไปแล้วลืม ทั้งนี้เนื่องมาจากสาเหตุสำคัญ ได้แก่ ความแตกต่างระหว่างบุคคล สติปัญญา ความรู้พื้นฐานและประสบการณ์เดิมของผู้เรียน ทำให้ผู้เรียนไม่สามารถเรียนได้เท่ากันหมด รวมทั้งเนื้อหาที่ต้องศึกษามีจำนวนมาก แต่มีเวลาจำกัดในการศึกษาหรือปฏิบัติในแต่ละหัวข้อ ทำให้ผู้เรียนมีความเข้าใจในเนื้อหาที่แตกต่างกัน และขาดการปฏิสัมพันธ์กับบทเรียน อาจเกิดความเบื่อหน่ายอีกด้วย ประการสุดท้ายผู้ใหญ่ที่เข้าใจตนเองและมีความรับผิดชอบต่อผลของการตัดสินใจได้ก่อนการเรียนรู้ และต้องการจะรู้ว่าเพราะเหตุใดหรือทำไมเขาจึงจำเป็นต้องเรียนรู้ เขาจะได้รับประโยชน์อะไรจากการเรียนรู้และจะสูญเสียประโยชน์อะไรบ้าง เพื่อพัฒนาสมรรถนะอาชีพที่สอดคล้องกับความถนัดความสนใจ ถือเป็น การ Upskill และ Reskill เพื่อยกระดับทักษะที่มีให้ดีกว่าเดิมและการสร้างทักษะขึ้นมาใหม่ที่เป็นต่อการทำงาน เพื่อพัฒนาตัวเองอยู่เสมอ (Tough, A., 2018, p. 64)

สื่อมัลติมีเดียเพื่อการเรียนรู้ด้วยตนเองเป็นการใช้คอมพิวเตอร์ผสมผสานรูปแบบการนำเสนอข้อมูลข่าวสารเพื่อก่อให้เกิดการรับรู้ที่หลากหลาย เช่น การมองเห็น การได้ยินเสียง รวมไปถึงความสามารถในการมีปฏิสัมพันธ์หรือโต้ตอบกับสื่อ ทำให้มีการนำสื่อมัลติมีเดียมาประยุกต์ใช้เป็นสื่อการเรียนการสอนอย่างแพร่หลาย เพราะสามารถสร้างแรงจูงใจและกระตุ้นให้เกิดการเรียนรู้ และเข้าใจเนื้อหาได้ดี สื่อสามารถโต้ตอบกับผู้เรียน ทำให้ผู้เรียนรับทราบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนได้ทันที นอกจากนี้ยังประหยัดค่าสิ่งคน เวลา และงบประมาณ โดยลดความจำเป็นในการใช้ผู้สอน หรือเครื่องมือที่มีราคาแพง สื่อสามารถเข้าถึงผู้เรียนได้ในวงกว้าง เข้าใจบทเรียนชัดเจนขึ้น สามารถศึกษาด้วยตนเองได้ทั้งในและนอกห้องเรียน หรือผู้ที่เรียนได้ช้าก็สามารถทบทวนความรู้ความเข้าใจของตนเองได้ ดังนั้นการนำสื่อมัลติมีเดียมาใช้จะทำให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากสื่อที่หลากหลาย ทันสมัย น่าสนใจ ส่งผลดีต่อการเรียนรู้ในเรื่องนั้น ๆ (บุปผชาติ ทิพทิกรณ์, และคณะ (2561, หน้า 47 - 48)

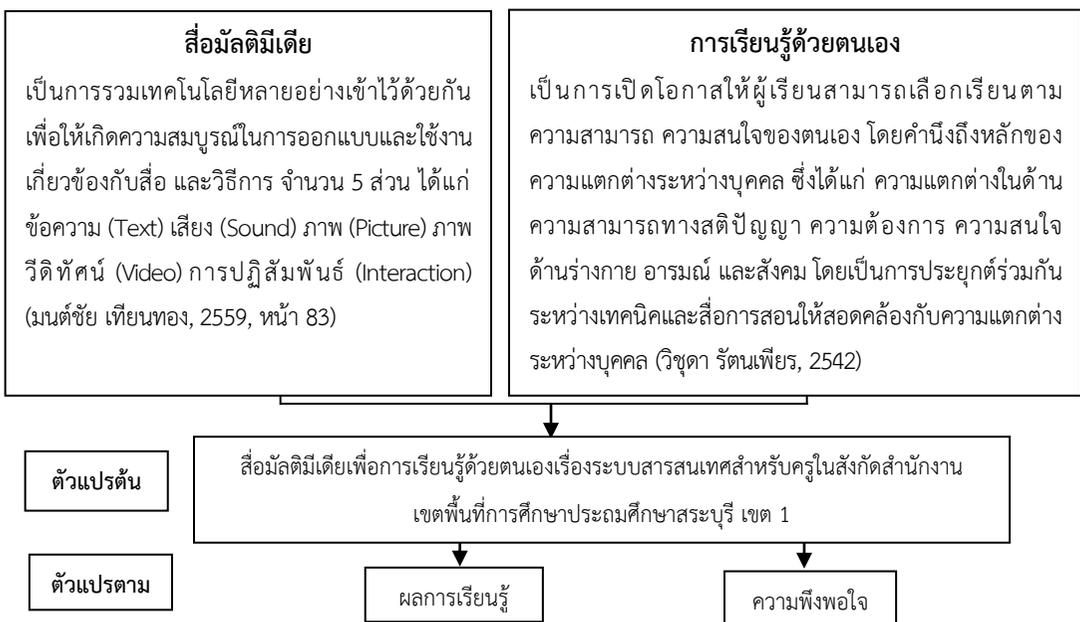
จากที่กล่าวมาข้างต้นผู้วิจัยจึงเห็นว่า การพัฒนาสื่อมัลติมีเดียจะเป็นแนวทางหนึ่งที่จะช่วยแก้ปัญหาการใช้เทคโนโลยี ช่วยเพื่อการทำงานในองค์กรได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยเฉพาะในห้วงเวลาหลังการระบาดของโรคโควิด - 19

หรือยุคปกติใหม่ (New Normal) จำเป็นต้องฝึกทักษะการใช้งานระบบคอมพิวเตอร์เพื่อให้สามารถก้าวทันโลก เทคโนโลยีได้ตลอดเวลา โดยออกแบบให้มีการเรียนรู้ด้วยตนเองเพื่อเกิดความสะดวกของแต่ละบุคคล และเหตุผลที่เลือกวิจัยกับกลุ่มเป้าหมายคือ ครูในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี เขต 1 นั้น เพราะบุคลากรกลุ่มนี้ต้องใช้โปรแกรมดังกล่าวโดยตรงเพื่อจัดเก็บเอกสาร จุรการรับส่ง ประสานงานต่าง ๆ และเป็นกลุ่มที่ใกล้ชิดกับนักเรียน ซึ่งโปรแกรมพื้นฐานนี้ครูทุกคนต้องมีความรู้ความเข้าใจเพื่อใช้ในการปฏิบัติงานด้านการสอนและการบริหารงานในโรงเรียน ส่งเสริมประสบการณ์ให้ครูยุคดิจิทัลมีทักษะการเรียนรู้ทางเทคโนโลยี ดังนั้นผู้วิจัยจึงมุ่งมั่นที่จะพัฒนาสื่อมัลติมีเดียเพื่อการเรียนรู้ด้วยตนเอง เพื่อเป็นการตอบสนองความแตกต่างระหว่างบุคคล ช่วยลดปัญหาในเรื่องของเวลาเรียนรู้ของแต่ละบุคคล ทำให้มีความพึงพอใจและเกิดความสุขสนานในการเรียนรู้ รวมทั้งมีทักษะจากการได้ฝึกปฏิบัติมากขึ้นจนเกิดความชำนาญ และสามารถนำเทคนิคต่าง ๆ มาปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพและนำมาใช้ในการทำงานต่อยอดให้ดียิ่งขึ้น

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. พัฒนาสื่อมัลติมีเดียเพื่อการเรียนรู้ด้วยตนเอง สำหรับครูในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี เขต 1 ให้มีประสิทธิภาพ
2. เปรียบเทียบสื่อมัลติมีเดียเพื่อการเรียนรู้ด้วยตนเองก่อนเรียนและหลังเรียนกับสื่อมัลติมีเดียเพื่อการเรียนรู้ด้วยตนเอง สำหรับครูในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี เขต 1
3. ศึกษาความพึงพอใจของครูที่มีต่อสื่อมัลติมีเดียเพื่อการเรียนรู้ด้วยตนเอง

กรอบแนวคิดการวิจัย

ภาพ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ประชากรที่เลือกใช้ในการศึกษา คือ ครูในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี เขต 1 มีทั้งหมด 8 อำเภอ ประกอบด้วย อำเภอเมืองสระบุรี อำเภอหนองแขง อำเภอเสนาห์ อำเภอบ้านหมอ อำเภอพระพุทธบาท อำเภอหนองโดน อำเภอดอนพุด และอำเภอเฉลิมพระเกียรติ ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2565 จำนวน 123 คน

1.2 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยคือ ครูในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี เขต 1 มีทั้งหมด 8 อำเภอ ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2565 จำนวน 30 คน ใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบง่าย (Simple Random Sampling)

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

2.1 สื่อมัลติมีเดียเพื่อการเรียนรู้ด้วยตนเอง สำหรับครูในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี เขต 1 ผู้รับการฝึกสามารถเรียนรู้และทบทวนได้ตามความต้องการ โดยการนำโปรแกรม Microsoft Office 365 มาใช้ในการเรียนรู้เนื่องจากครูจำเป็นต้องใช้โปรแกรมพื้นฐานเหล่านี้ในการทำงานวิชาการ

2.2 แบบทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียน ใช้ชุดฝึกเป็นแบบทดสอบสำหรับวัดผลการเรียนรู้ก่อนเรียนและหลังเรียนจากการใช้สื่อมัลติมีเดียเพื่อการเรียนรู้ด้วยตนเอง เพื่อใช้สำหรับวัดพื้นฐานความรู้เดิมและผลการเรียนรู้หลังการใช้สื่อมัลติมีเดีย

2.3 แบบสอบถามความพึงพอใจ เป็นแบบสอบถามความพึงพอใจของครูในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี เขต 1 ที่มีต่อสื่อมัลติมีเดียเพื่อการเรียนรู้ด้วยตนเอง ส่วนเกณฑ์ที่ใช้ในการกำหนดค่าคะแนน ได้แก่ 5 หมายถึง มากที่สุด 4 หมายถึง มาก 3 หมายถึง ปานกลาง 2 หมายถึง พอใช้ และ 1 หมายถึง น้อย

เกณฑ์ที่ใช้ในการแปลผลค่าเฉลี่ย ได้แก่

ค่าเฉลี่ย	ระดับความคิดเห็น
4.50 - 5.00	พอใจมากที่สุด
3.50 - 4.49	พอใจมาก
2.50 - 3.49	พอใจปานกลาง
1.50 - 2.49	พอใจน้อย
1.00 - 1.49	พอใจน้อยที่สุด

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล มีขั้นตอนการดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล ดังต่อไปนี้

3.1 ข้อมูลปฐมภูมิ (Primary Data) เก็บรวบรวมจากกลุ่มตัวอย่างซึ่งเป็นครูในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี เขต 1 โดยใช้แบบสอบถาม

3.2 ข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary Data) เก็บรวบรวมจากหนังสือ เอกสารงานวิจัย และบทความจากเว็บไซต์ที่เกี่ยวข้องทางอินเทอร์เน็ตโดยมีขั้นตอนในการเก็บรวบรวมข้อมูล การผลิตและพัฒนาสื่อมัลติมีเดียเพื่อการเรียนรู้

ด้วยตนเองสำหรับครูในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี เขต 1 ผู้วิจัยได้พัฒนาสื่อมัลติมีเดียแบ่งเป็นขั้นตอน ดังนี้

3.2.1 ขั้นการวิเคราะห์ (Analysis)

3.2.1.1 กำหนดเป้าหมายของเนื้อหาที่ต้องการ และรวบรวมข้อมูลต่าง ๆ จากเอกสาร ฎระเบียบขององค์กร ฐานข้อมูลระบบคอมพิวเตอร์ และอินเทอร์เน็ต

3.2.1.2 วิเคราะห์เนื้อหา และรวบรวมข้อมูลต่าง ๆ เพื่อให้ได้แนวทางในการพัฒนาสื่อมัลติมีเดียเพื่อการเรียนรู้ด้วยตนเองสำหรับครูประถมศึกษา

3.2.1.3 วิเคราะห์ผู้เรียนรู้ เช่น ความรู้พื้นฐาน ระดับความสามารถและความสนใจต่อการเรียนรู้

3.2.1.4 เขียนจุดประสงค์เชิงพฤติกรรม สำหรับการพัฒนาครูประถมศึกษา

3.2.1.4.1 กำหนดจุดประสงค์เชิงพฤติกรรม กำหนดกิจกรรมและสื่อประกอบการพัฒนาสื่อมัลติมีเดียให้สอดคล้องตามเนื้อหาและวัตถุประสงค์ ได้แก่ ความรู้ ความจำ ความเข้าใจ การนำไปใช้ในการวิเคราะห์เพื่อนำมาใช้ในการประเมินผลผู้เรียน

3.2.1.4.2 การออกแบบสื่อตามแนวคิดการเรียนรู้ด้วยตนเอง ผู้วิจัยนำสื่อมาใช้เป็นเครื่องมือในการเรียนรู้โดยนำภาพนิ่ง ภาพเคลื่อนไหว เสียง วิดีทัศน์ และข้อความมาผสมผสานกันเพื่อให้การเรียนรู้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

3.2.1.4.3 ออกแบบแบบประเมินค่าดัชนีความสอดคล้องของข้อคำถามกับวัตถุประสงค์ (IOC)

3.2.1.4.4 ให้ผู้เชี่ยวชาญประเมินค่าดัชนีความสอดคล้องของข้อคำถามกับวัตถุประสงค์ของมัลติมีเดียตามแนวคิดการเรียนรู้ด้วยตนเอง ด้วยแบบประเมินค่าดัชนีความสอดคล้องของข้อคำถามวัตถุประสงค์ (IOC) โดยผู้เชี่ยวชาญด้านวัดและประเมินผล จำนวน 3 ท่าน เพื่อตรวจสอบความเหมาะสมของข้อคำถามแล้วนำมาปรับปรุงแก้ไข

3.2.1.4.5 ให้ผู้เชี่ยวชาญประเมินประสิทธิภาพของสื่อมัลติมีเดียตามแนวคิดการเรียนรู้ด้วยตนเอง ด้วยแบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับคุณภาพของสื่อมัลติมีเดียโดยผู้เชี่ยวชาญด้านเนื้อหา จำนวน 3 ท่าน เพื่อตรวจสอบความเหมาะสมของเนื้อหา แล้วนำมาปรับปรุงแก้ไข

3.2.2 ขั้นการออกแบบ (Design)

3.2.2.1 เขียนแผนโครงเรื่อง (Storyboard) เพื่อตรวจสอบความถูกต้องของเนื้อหา การใช้ภาษา การใช้ภาพประกอบ การเชื่อมโยง และส่วนประกอบอื่น ๆ โดยออกแบบให้ผู้เรียนรู้สามารถเลือกเนื้อหาใดก่อนก็ได้ เมื่อทำแบบฝึกหัดท้ายบทเรียนแล้วผู้ใช้ไม่เข้าใจเนื้อหาส่วนใดก็สามารถย้อนกลับมาดูเนื้อหานั้นได้อีก ซึ่งแบ่งเนื้อหา ออกเป็น 3 หน่วย คือ หน่วยการเรียนรู้ที่ 1 Microsoft Word 365 หน่วยการเรียนรู้ที่ 2 Microsoft Excel 365 และหน่วยการเรียนรู้ที่ 3 Microsoft PowerPoint 365

3.2.2.2 นำแผนโครงเรื่อง (Storyboard) ที่ปรับปรุงแก้ไขแล้ว เสนอให้ผู้เชี่ยวชาญด้านเนื้อหา จำนวน 3 ท่าน ตรวจสอบความเหมาะสมด้านเนื้อหา ซึ่งผู้เชี่ยวชาญแนะนำให้ปรับการเรียบเรียงเนื้อหาให้มีความสอดคล้องกันมากขึ้น ผู้วิจัยจึงได้กลับมาปรับปรุงแก้ไขเนื้อหาตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ โดยขั้นตอน

การออกแบบ การพัฒนา การนำไปใช้ ผู้วิจัยได้ยึดหลักการและทฤษฎีของ มนต์ชัย เทียนทอง (2559, หน้า 83 - 86) มีรายละเอียดดังนี้

3.2.3 ขั้นตอนการพัฒนา (Development)

3.2.3.1 ลงมือสร้างสื่อมัลติมีเดียเพื่อการเรียนรู้ด้วยตนเอง สำหรับครูในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี เขต 1

3.2.3.2 นำสื่อมัลติมีเดียเพื่อการเรียนรู้ด้วยตนเอง สำหรับครูในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี เขต 1 ที่สร้างเสร็จสมบูรณ์แล้วให้ผู้เชี่ยวชาญด้านสื่อ 3 ท่านประเมิน ซึ่งผู้เชี่ยวชาญแนะนำให้ปรับปรุงสื่อให้มีความน่าสนใจมากขึ้น ผู้วิจัยได้นำสื่อมาปรับปรุงเพิ่มเติมตามคำแนะนำ

3.2.4 ขั้นการนำไปใช้ (Implementation) หลังจากปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญแล้ว จึงนำไปทดลองหาประสิทธิภาพของสื่อโดยการนำไปทดลองแบบกลุ่มใหญ่ภาคสนาม จำนวน 30 คน เพื่อหาประสิทธิภาพของสื่อ

3.2.5 ขั้นการประเมินผล (Evaluation) การประเมินผลจากการเรียนรู้ด้วยสื่อมัลติมีเดีย ด้วยการทำแบบทดสอบผลการเรียนรู้ที่เกิดขึ้นระหว่างเรียนและหลังการเรียนรู้สื่อมัลติมีเดีย และประเมินผลความพึงพอใจในการใช้สื่อมัลติมีเดียด้วยแบบประเมินเพื่อหาผลสรุปประสิทธิภาพของสื่อ

4. การวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยขอสรุปสถิติที่ใช้การวิเคราะห์ข้อมูลดังต่อไปนี้

4.1 หาประสิทธิภาพของสื่อมัลติมีเดียตามแนวคิดการเรียนรู้ด้วยตนเอง สำหรับครูในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี เขต 1 โดยใช้สูตรการหาประสิทธิภาพ E1/E2 (ชัยยงค์ พรมวงศ์, 2556, หน้า 9 - 10)

4.2 หาผลสัมฤทธิ์ระหว่างเรียนและหลังเรียนของครูประถมศึกษาที่เรียนจากสื่อมัลติมีเดียตามแนวคิดการเรียนรู้ด้วยตนเอง โดยใช้แบบทดสอบระหว่างเรียนและหลังการเรียนรู้ ใช้สถิติ t-test Dependent

4.3 วิเคราะห์ข้อมูลแบบสอบถามความพึงพอใจ โดยหาค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัย

1. ผลการพัฒนาและหาประสิทธิภาพของสื่อมัลติมีเดียเพื่อการเรียนรู้ด้วยตนเองตามเกณฑ์ 80/80

ผลการวิเคราะห์หาประสิทธิภาพของสื่อมัลติมีเดียเพื่อการเรียนรู้ด้วยตนเองสำหรับครูในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี เขต 1 ผู้วิจัยได้นำเสนอผลงานดังต่อไปนี้

การทดลองกลุ่มใหญ่แบบภาคสนาม จำนวน 30 คน ประกอบไปด้วย ครูที่เก่งปานกลาง และครูที่อ่อนอย่างละ 10 คน เรียนรู้เนื้อหา Microsoft Word, Excel และ Power Point อย่างละ 20 นาที สามารถนำเสนอผลการวิเคราะห์หาประสิทธิภาพของสื่อ 1 ได้ผลการพัฒนาและหาประสิทธิภาพ 80/80 ของสื่อมัลติมีเดียกลุ่มภาคสนาม จำนวน 30 คน ปรากฏผลดังนี้

ตาราง 1 แสดงการหาประสิทธิภาพจากคะแนนร้อยละของการทำกิจกรรมระหว่างการทดลองและ ค่าคะแนนร้อยละของแบบทดสอบหลังการทดลอง E_1/E_2 ของกลุ่มใหญ่แบบภาคสนาม จำนวน 30 คน

ลำดับที่	คะแนนร้อยละ คะแนนระหว่างเรียน	คะแนนร้อยละ คะแนนแบบทดสอบหลังเรียน
E_1/E_2	$E_1=82.05$	$E_2=81.63$

จากตาราง 1 ผลการหาประสิทธิภาพจากคะแนนร้อยละของการทำกิจกรรมระหว่างการทดลอง และค่าคะแนนร้อยละของแบบทดสอบหลังการทดลอง E_1/E_2 ของกลุ่มใหญ่แบบภาคสนามจำนวน 30 คน เรียนรู้เนื้อหา 3 หน่วย มีแบบทดสอบ 10 ข้อต่อหน่วยและใช้เวลาทั้งหมด 1 ชั่วโมง พบว่า การหาประสิทธิภาพของมัลติมีเดียเพื่อการเรียนรู้ด้วยตนเองสำหรับครูในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี เขต 1 เป็นไปตามเกณฑ์ 80/80 คือ E_1 มีค่าเท่ากับ 82.05 และ E_2 มีค่าเท่ากับ 81.63

2. การเปรียบเทียบผลคะแนนก่อนเรียนและหลังเรียนกับสื่อมัลติมีเดียเพื่อการเรียนรู้ด้วยตนเอง

การเปรียบเทียบคะแนนก่อนเรียนและหลังเรียนกับสื่อมัลติมีเดียเพื่อการเรียนรู้ด้วยตนเองสำหรับครูในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี เขต 1 สามารถนำเสนอผลการวิเคราะห์ การเปรียบเทียบผลคะแนนก่อนเรียนและหลังเรียนได้ดังต่อไปนี้

ตาราง 2 การเปรียบเทียบผลคะแนนก่อนเรียนและหลังเรียนกับสื่อมัลติมีเดียเพื่อการเรียนรู้ด้วยตนเองสำหรับครูในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี เขต 1

การทดลอง	n	\bar{x}	S.D.	t	p
หลังเรียนด้วยสื่อมัลติมีเดีย	30	17.65	2.89	66.02	.00
ก่อนเรียนด้วยสื่อมัลติมีเดีย	30	22.50	2.90		

* $p < 0.05$

จากตาราง 2 ผลการเปรียบเทียบคะแนนก่อนเรียนและหลังเรียนกับสื่อมัลติมีเดียเพื่อการเรียนรู้ด้วยตนเองสำหรับครูในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี เขต 1 พบว่า คะแนนก่อนเรียนมีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 22.50 และคะแนนหลังการเรียนมีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 17.65 และเมื่อได้ทำการเปรียบเทียบผลคะแนนระหว่างเรียนและหลังเรียนด้วยสื่อมัลติมีเดียเพื่อการเรียนรู้ด้วยตนเอง สำหรับครูในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรีเขต 1 มีผลการทดลองก่อนเรียน สูงกว่าหลังเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3. ผลการวิเคราะห์ความพึงพอใจของผู้เรียนที่มีต่อสื่อมัลติมีเดียเพื่อการเรียนรู้ด้วยตนเอง

เมื่อทำการทดลองใช้สื่อมัลติมีเดียเพื่อการเรียนรู้ด้วยตนเองสำหรับครูในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี เขต 1 แล้วได้ดำเนินการให้ครูที่เข้าฝึกอบรมทำการกรอกแบบสอบถามความพึงพอใจ โดยมีผลการวิเคราะห์ดังต่อไปนี้

ตาราง 3 แสดงผลการวิเคราะห์ผลความพึงพอใจของผู้เรียนที่มีต่อสื่อมัลติมีเดียเพื่อการเรียนรู้ด้วยตนเอง สำหรับครูในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี เขต 1 จำนวน 30 คน

รายการประเมิน	\bar{x}	S.D.	แปลผล
1. ด้านเนื้อหา			
1.1 เนื้อหาในสื่อมัลติมีเดีย ไม่ง่ายหรือยากเกินไป	3.76	0.89	มาก
1.2 มีเนื้อหาใหม่ ๆ ให้ได้เรียนรู้	3.80	0.83	มาก
1.3 ผู้เรียนมีความเข้าใจเนื้อหาสื่อมัลติมีเดีย	3.82	0.87	มาก
ค่าเฉลี่ยด้านเนื้อหา	3.80	0.86	มาก
2. ด้านการนำเสนอสื่อมัลติมีเดีย			
2.1 ภาพที่นำเสนอในสื่อมัลติมีเดียมีความชัดเจนเข้าใจง่าย	3.88	0.84	มาก
2.2 คุณภาพของเสียงประกอบมีความชัดเจน เข้าใจง่าย	3.91	0.83	มาก
2.3 รูปแบบตัวอักษร ขนาดและสีตัวอักษรมีความชัดเจน อ่านง่าย	3.88	0.84	มาก
2.4 สื่อมัลติมีเดียมีความน่าสนใจ	3.88	0.84	มาก
ค่าเฉลี่ยด้านการนำเสนอสื่อมัลติมีเดีย	3.88	0.83	มาก
3. ด้านกิจกรรม			
3.1 กิจกรรมเสริมสร้างความรู้	3.82	0.87	มาก
3.2 กิจกรรมสามารถเรียนรู้ได้ตลอดเวลา	4.19	0.85	มาก
3.3 คำอธิบายเนื้อหาชัดเจนและเข้าใจง่าย	4.13	0.89	มาก
3.4 ความพึงพอใจโดยรวมที่มีต่อสื่อมัลติมีเดีย	4.22	0.82	มาก
ค่าเฉลี่ยด้านกิจกรรม	4.09	0.84	มาก
รวม	3.92	0.85	มาก

ตาราง 3 ผลการวิจัยความพึงพอใจของครูที่มีต่อสื่อมัลติมีเดียเพื่อการเรียนรู้ด้วยตนเอง สำหรับครูในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี เขต 1 จำนวน 30 คน พบว่า มีระดับความพึงพอใจโดยรวมอยู่ในระดับมาก $\bar{x}=3.92$, S.D.=0.8 โดยผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีความพึงพอใจในด้านกิจกรรม $\bar{x}=4.09$, S.D.=0.84 รองลงมาด้านการนำเสนอสื่อมัลติมีเดีย $\bar{x}=3.88$, S.D.=0.83 และด้านเนื้อหา $\bar{x}=3.80$, S.D.=0.86 ตามลำดับ

อภิปรายผลการวิจัย

ในการทำงานวิจัยเรื่องสื่อมัลติมีเดียเพื่อการเรียนรู้ด้วยตนเองสำหรับครูในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี เขต 1 ผู้วิจัยได้ทำการหาข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัยก่อนทำการวิเคราะห์และสังเคราะห์ โดยมีที่ปรึกษาและผู้เชี่ยวชาญในแต่ละด้านคอยแนะนำแนวทางการทำงานวิจัยตามแนวทางของกระบวนการ

ทำงานวิจัย เป็นผลให้การทำงานเป็นไปด้วยความเรียบร้อยตั้งแต่กระบวนการสร้างสื่อ หาประสิทธิภาพ การทดลอง และการสรุปผล โดยมีการทดลองเป็นที่น่าพอใจ สรุปได้ดังนี้

1. สื่อมัลติมีเดียเพื่อการเรียนรู้ด้วยตนเองสำหรับครูในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี เขต 1 มีประสิทธิภาพสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนด 80/80 โดยมีค่าเฉลี่ย 82.05/81.63 แสดงว่า สื่อมัลติมีเดียที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นมีประสิทธิภาพและมีความเหมาะสมที่จะนำไปใช้ในการจัดการเรียนรู้ได้เป็นอย่างดีด้วยเหตุผลดังต่อไปนี้

ประการที่ 1 ด้านเนื้อหา ขั้นตอน และวิธีการนำเสนอเนื้อหา ได้ผ่านการตรวจสอบข้อมูลจากผู้เชี่ยวชาญ ด้านการสอนวิชาคอมพิวเตอร์ โดยภาพรวมแล้วผู้เชี่ยวชาญมีความเห็นอยู่ในระดับมาก อีกทั้งผู้เรียนสามารถเลือกเรียนเนื้อหาได้อย่างอิสระ เพราะการเรียนรู้ผ่านสื่อมัลติมีเดียกำลังเป็นที่น่าสนใจเรียนรู้อย่างกว้างขวาง ซึ่งเป็นสิ่งที่เกิดขึ้นเองตามธรรมชาติจะบังคับมิได้ (วีโล อองค์ธนาสุข, 2561) บุคลากรในวัยนี้ต้องการศึกษาต้องการเรียนรู้ และต้องการที่จะศึกษาเอง ถ้าหากจะทำสิ่งใดก็เป็นเพราะเขาสนใจที่จะทำเอง และสอดคล้องกับพฤติกรรมการเรียนรู้ของผู้ใหญ่ที่มุ่งศึกษาเพื่อนำไปใช้ประโยชน์เป็นสำคัญ (Tough, A., 2018)

ประการที่ 2 ด้านการออกแบบสื่อมัลติมีเดียที่ผู้วิจัยได้สร้างขึ้น อาศัยหลักการออกแบบของ ฌ็องกร สงคราม (2559) โดยการศึกษาหลักการออกแบบและนำมาปรับใช้ในการออกแบบเพื่อทำการพัฒนาสื่อมัลติมีเดีย เพื่อการเรียนรู้ด้วยตนเองสำหรับครูในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี เขต 1 โดยเนื้อหาของสื่อจะประกอบไปด้วยแบบทดสอบก่อนเรียน และแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์หลังเรียน แบบฝึกหัดประจำแต่ละบท ซึ่งผู้วิจัยได้แบ่งเนื้อหา ออกเป็น 3 หน่วย คือ หน่วยการเรียนรู้ที่ 1 Microsoft Word 365 หน่วยการเรียนรู้ที่ 2 Microsoft Excel 365 และหน่วยการเรียนรู้ที่ 3 Microsoft PowerPoint 365 ทำให้ครูได้เรียนรู้ไปตามขั้นตอนได้เป็นอย่างดี ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของสกินเนอร์ที่ว่า ถ้าแบ่งเนื้อหาวิชาที่จะถ่ายทอดให้ผู้เรียนเป็นตอน ๆ ทีละน้อย เหมาะสมกับวุฒิภาวะของผู้เรียน ผู้เรียนจะได้รับความรู้ได้ดีกว่าการให้ความรู้แก่ผู้เรียนครั้งละมาก ๆ” (ธราภรณ์ ศรีงาน, และคณะ, 2562)

ประการที่ 3 ด้านรูปแบบการนำเสนอสื่อมัลติมีเดียเพื่อการเรียนรู้ด้วยตนเองสำหรับครูในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี เขต 1 ที่ผู้วิจัยได้สร้างขึ้นนี้ ได้จัดเนื้อหาและแบบฝึกหัดในแต่ละเรื่องให้มีความครอบคลุมและมีการจัดลำดับเนื้อหาจากง่ายไปหายาก แบ่งเนื้อหาเป็นตอน ๆ จัดโครงสร้างอย่างเป็นระเบียบ และมีความสัมพันธ์กัน ง่ายต่อการใช้งาน ซึ่งทำให้ผู้เรียนสามารถเรียนรู้ได้ตามความสามารถของแต่ละคน ส่วนการให้ผลย้อนกลับในทันที เป็นอีกสิ่งที่สำคัญที่ทำให้สื่อมัลติมีเดียเพื่อการเรียนรู้ด้วยตนเองมีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้ เนื่องจากการให้ผลย้อนกลับนั้น เป็นการเสริมแรงให้กับผู้เรียนได้ทราบผลการเรียนของตนเองทันทีที่ทำแบบทดสอบเสร็จ ทำให้เกิดความสนใจในการเรียน ตั้งใจที่จะตอบคำถามและไม่รู้สึกละอายใจ การที่ผู้เรียนได้ทราบความก้าวหน้าในการเรียน ทำให้ผู้เรียนมีกำลังใจในการเรียนมากขึ้น และเกิดความกระตือรือร้นที่จะเรียน ซึ่งสอดคล้องกับความคิดเห็นของ ฌ็องกร สงคราม (2559) ที่ว่า สื่อมัลติมีเดียเป็นสื่อที่มีประสิทธิภาพสูงต่อการเรียนรู้ของผู้เรียน ไม่ยุ่งยากซับซ้อน ผู้เรียนสามารถนำมาศึกษาได้อย่างสะดวก ผู้เรียนสามารถควบคุมลำดับการเรียนรู้ การเลือกเนื้อหาบทเรียน การทำกิจกรรมในบทเรียน การตรวจสอบความก้าวหน้า และการทดสอบด้วยตนเอง สามารถตอบสนองความแตกต่างระหว่างบุคคล โดยผู้เรียนแต่ละคนสามารถควบคุมเวลาเรียน ได้ด้วยตนเองตามความสามารถ ความถนัดของแต่ละคน

2. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้วยสื่อมัลติมีเดียเพื่อการเรียนรู้ด้วยตนเองสำหรับครูในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี เขต 1 สูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 อันเนื่องมาจากเหตุผลดังต่อไปนี้

ประการที่ 1 การเรียนรู้สื่อมัลติมีเดียเพื่อการเรียนรู้ด้วยตนเองสำหรับครูในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี เขต 1 ก่อนที่ผู้เรียนจะเรียนรู้ด้วยตนเอง ผู้วิจัยได้ทำการอธิบายการใช้งาน และภายหลังจากที่ได้อธิบายแล้ว ผู้เรียนทุกคนต้องทำแบบทดสอบก่อนเรียน ผลปรากฏว่า ผู้เรียนทำแบบทดสอบก่อนเรียนได้คะแนนไม่ต่ำเท่าที่ควร ซึ่งอาจเกิดจากเนื้อหาดังกล่าวยังไม่ได้เรียน ซึ่งแบบทดสอบก่อนเรียนดังกล่าวจะประกอบไปด้วยเนื้อหา ตัวอย่าง ซึ่งเป็นส่วนที่ผู้เรียนจะได้เรียนรู้ในสื่อ จึงเป็นสาเหตุที่ทำให้ผู้เรียนทำคะแนนก่อนเรียนได้ไม่ต่ำเท่าที่ควร เพราะผู้เรียนยังไม่ได้ลงมือเรียนรู้เนื้อหาดังกล่าวเลย (สถาพร ขุนเพชร, 2562)

ประการที่ 2 ในการจัดการเรียนด้วยสื่อมัลติมีเดียเพื่อการเรียนรู้ด้วยตนเองสำหรับครูในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี เขต 1 เมื่อผู้เรียนได้ทำการเรียนจนครบทุกหน่วยแล้ว ผู้เรียนจะต้องทำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน (หลังเรียน) ผลปรากฏว่า ผู้เรียนจำนวน 30 คน ทำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน (หลังเรียน) ได้คะแนนเพิ่มขึ้นจากการทำแบบทดสอบก่อนเรียน ซึ่งเป็นผลมาจากผู้เรียนได้เกิดการเรียนรู้ด้วยตนเอง และในแต่ละหน่วยมีเนื้อหา ตัวอย่าง และแบบฝึกหัดย่อยประจำหน่วยให้ผู้เรียนได้ฝึกทำ และเมื่อทำการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้วยสื่อมัลติมีเดียเพื่อการเรียนรู้ด้วยตนเองสำหรับครูในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี เขต 1 หลังเรียนด้วยสื่อมัลติมีเดียแล้ว ผลปรากฏว่าสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3. ความพึงพอใจของผู้เรียนที่มีต่อสื่อมัลติมีเดียเพื่อการเรียนรู้ด้วยตนเองสำหรับครูในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี เขต 1 โดยใช้แบบสอบถามความพึงพอใจ พบว่า ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.29 ความพึงพอใจของเรียนอยู่ในระดับมาก โดยค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ ความพึงพอใจโดยรวมที่มีต่อสื่อมัลติมีเดีย พบว่า มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.22 กิจกรรมสามารถเรียนรู้ได้ทุกเวลา พบว่า มีค่าเฉลี่ย เท่ากับ 4.19 มีคำอธิบายเนื้อหาชัดเจนและเข้าใจง่าย พบว่า มีค่าเฉลี่ย เท่ากับ 4.13 คุณภาพของเสียงประกอบมีความชัดเจน เข้าใจง่ายพบว่ามีค่าเฉลี่ย เท่ากับ 3.91 ภาพที่นำเสนอในสื่อมัลติมีเดียมีความชัดเจนเข้าใจง่าย พบว่า มีค่าเฉลี่ย เท่ากับ 3.88 รูปแบบตัวอักษร ขนาดและสีตัวอักษรมีความชัดเจน อ่านง่าย พบว่า มีค่าเฉลี่ย เท่ากับ 3.88 และค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ได้แก่ เนื้อหาในสื่อมัลติมีเดียไม่ง่ายหรือยากจนเกินไป พบว่า มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.76 ความพึงพอใจของผู้เรียนอยู่ในระดับมาก เพราะสื่อมัลติมีเดียเป็นการเรียนแบบอิสระ สามารถเรียนรู้ได้ด้วยตนเอง การมีปฏิสัมพันธ์ สามารถเลือกเรียนและทบทวนเนื้อหาได้บ่อยครั้งตามที่ต้องการ ซึ่งสอดคล้องกับ นวลนุช ศรีทองดี (2561) ที่ว่าการเรียนรู้ด้วยตนเองเป็นวิธีการเรียนรู้ที่มีโครงสร้างอย่างเป็นระบบ ช่วยให้ผู้เรียนมีอิสระในการเลือกเรียนตามเวลาสถานที่เรียน ซึ่งพฤติกรรมการเรียนรู้ของผู้ใหญ่จะรู้สึกตื่นเต้นกับประสบการณ์ใหม่ที่ได้รับ เช่น ชื่นชอบสีสรรนาการออกแบบหน้าจอ มีความแปลกตา กระบวนการเรียนรู้ของแต่ละขั้นตอนช่วยทำให้สนุกน่าติดตาม และก็ได้ประโยชน์อย่างสูงสุดอีกด้วย

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์

1. การเรียนการสอนโดยใช้สื่อมัลติมีเดียเพื่อการเรียนรู้ด้วยตนเอง จะเห็นว่าให้ผลการเรียนรู้ที่เพิ่มขึ้น เนื่องจากผู้เรียนสามารถเข้าไปใช้บทเรียนได้อย่างอิสระในการเลือกเรียนตามความสนใจ ความถนัด แต่ยังมีหัวข้อที่ยากเป็นพิเศษ เช่น Microsoft Excel ควรเพิ่มคลิปวิดีโอสั้น ๆ ช่วยอธิบายให้ชัดเจนยิ่งขึ้น

2. รูปแบบการเรียนการสอนที่ใช้สื่อมัลติมีเดีย มีข้อดีในการตอบสนองต่อความแตกต่างระหว่างบุคคลได้เป็นอย่างดี ครูสามารถเลือกเรียนได้ตามความสนใจ และสามารถเรียนกี่ครั้งก็ได้ แต่ทั้งนี้สื่อมัลติมีเดียเป็นเพียงสื่อชนิดหนึ่งที่น่ามาใช้ในการเรียนการสอน เพื่อเป็นทางเลือกหนึ่งให้ครู ซึ่งต้องมีการติดตามผลอย่างต่อเนื่อง

ข้อเสนอแนะสำหรับการทำวิจัยในครั้งต่อไป

ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะในการทำงานวิจัยครั้งต่อไป กล่าวคือ ควรมีการสนับสนุนให้มีสื่อการเรียนรู้ด้วยตนเองในรูปแบบใหม่ ๆ ในหัวข้อสื่อมัลติมีเดียด้านอื่น ๆ เช่น

1. สื่อมัลติมีเดียเพิ่มทักษะในด้าน Hardware หรือเนื้อหาเฉพาะด้านช่าง โดยแบ่งเนื้อหาออกเป็นกลุ่ม ๆ เช่น การเขียนโปรแกรม หรือการซ่อมแซมเครื่องคอมพิวเตอร์ทางด้าน Hardware หรือ Software

2. สื่อมัลติมีเดียทางการสอนควรมีการเพิ่มระบบหรือ Function ในการโต้ตอบกับคำตอบหรือคำถามของครูผู้สอนด้วยเพื่อให้เกิดความรู้สึกร่วมกันกับสื่อมากยิ่งขึ้น

เอกสารอ้างอิง

- ชัยยงค์ พรหมวงศ์. (2556, กรกฎาคม – ธันวาคม). การทดสอบประสิทธิภาพสื่อหรือชุดการสอน. **วารสารศิลปการศึกษาศาสตร์วิจัย**, 5(1), 1 – 20.
- ณัฐกร สงคราม. (2559). การออกแบบและพัฒนามัลติมีเดียเพื่อการเรียนรู้ (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ธราภรณ์ ศรีงาน, และคณะ. (2562). การศึกษาตัวอย่างชิ้นงานและการนำเสนอแบบมัลติมีเดีย. สืบค้น มกราคม 26, 2565, จาก <http://pirun.ku.ac.th/~g4966078/kob.doc>.
- นवलนุช ศรีทองดี. (2561). การศึกษาเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ก่อนและหลังการเรียนของนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการได้ยินในการเรียนวิชาภาษาไทยระดับประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนเศรษฐเสถียร ด้วยบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน. สืบค้น มกราคม 26, 2564, จาก <http://thaiedresearch.org/result.php?id=5220>.
- บุปผชาติ ทัพทิกกรณ์, และคณะ. (2561). ความรู้เกี่ยวกับสื่อมัลติมีเดียเพื่อการศึกษา. กรุงเทพฯ: CURS ภาลาดพร้าว.
- มนต์ชัย เทียนทอง. (2559). การออกแบบและพัฒนาคอร์สแวร์สำหรับบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน. กรุงเทพฯ: ศูนย์ผลิตตำราเรียนสถาบันเทคโนโลยี พระจอมเกล้าพระนครเหนือ.
- วิชุดา รัตนเพียร. (2542, มีนาคม - มิถุนายน). การเรียนการสอนผ่านเว็บ: ทางเลือกใหม่ของเทคโนโลยีการศึกษาไทย. **วารสารครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย**, 27(3), 29 - 33.
- วิไล องค์กรานาสุข. (2561). การพัฒนาบทเรียนคอมพิวเตอร์มัลติมีเดียเรื่อง การผลิตรายการโทรทัศน์. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- สถาพร ชุนเพชร. (2543). การสร้างและหาประสิทธิภาพบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนแบบมัลติมีเดีย วิชากลศาสตร์ของไหล เรื่องการไหลภายในท่อ ตามหลักสูตรระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง สถาบันเทคโนโลยีราชมงคล พุทธศักราช 2542. วิทยานิพนธ์ปริญญาโท สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ.
- Tough, A. (2018). *The Adult's Learning Projects: A Fresh Approach to Theory and Practice in Adult Education*. Toronto: Ontario Institute for Studies in Education.

แนวทางการบริหารงานตามกลยุทธ์การพัฒนาโรงเรียนในโครงการกองทุนการศึกษา จังหวัดลพบุรี

Administration Guidelines According to The School Development Strategies of School in Educational Fund Project, Lop Buri Province

สุภาวี พูลประภาภรณ์,* สรรชัย ชูชีพ,** และเสริมทรัพย์ วรปัญญา***

Supawee Phunpraphaphon, Sunchai Chucheeep, and Sermsap Worapanya

Received: June 25, 2023 Revised: August 10, 2023 Accepted: August 15, 2023

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1. ศึกษาสภาพการบริหารงานตามกลยุทธ์การพัฒนาโรงเรียนในโครงการกองทุนการศึกษาจังหวัดลพบุรี 2. พัฒนาแนวทางการบริหารงานตามกลยุทธ์การพัฒนาโรงเรียนในโครงการกองทุนการศึกษาจังหวัดลพบุรี กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา หรือรักษาการในตำแหน่ง ผู้อำนวยการสถานศึกษา จำนวน 4 คน และครู จำนวน 31 คน จำนวนรวมทั้งสิ้น 35 คน เครื่องมือที่ใช้ ได้แก่ แบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ จำนวน 5 ข้อ และแบบสัมภาษณ์เชิงลึก สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ยส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) โดยใช้การเขียนบรรยาย

ผลการศึกษาพบว่า 1. สภาพการบริหารงานตามกลยุทธ์การพัฒนาโรงเรียนในโครงการกองทุนการศึกษาจังหวัดลพบุรี ภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยเรียงค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย ดังนี้ 1) กลยุทธ์ที่ 3 การพัฒนาคุณลักษณะของนักเรียนให้มีวินัย คุณธรรม จริยธรรม 2) กลยุทธ์ที่ 4 การพัฒนาทักษะชีวิต และทักษะอาชีพ 3) กลยุทธ์ที่ 5 การบริหารจัดการโรงเรียนให้มีคุณภาพ 4) กลยุทธ์ที่ 1 การพัฒนาครูให้มีศักยภาพในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน 5) กลยุทธ์ที่ 2 การยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และ 2. แนวทางการบริหารงานตามกลยุทธ์การพัฒนาโรงเรียนในโครงการกองทุนการศึกษาจังหวัดลพบุรี ประกอบด้วย 2 กลยุทธ์ 18 แนวทาง ดังนี้ กลยุทธ์ที่ 1 การพัฒนาครูให้มีศักยภาพในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ประกอบด้วย 7 แนวทาง เช่น การพัฒนาศักยภาพของครูให้ตรงกับความสามารถของนักเรียน มีศักยภาพในการแยกความสามารถของนักเรียนเป็นรายบุคคล กลยุทธ์ที่ 2 การยกระดับ

* นักศึกษาหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี

** อาจารย์ที่ปรึกษา สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี

*** อาจารย์ที่ปรึกษา สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี

ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ประกอบด้วย 11 แนวทาง เช่น การพัฒนานักเรียนที่เน้นการพัฒนาด้านสติปัญญา (IQ) ตามหลักสูตร และกระบวนการจัดการเรียนรู้ที่เน้นนักเรียนเป็นสำคัญ

คำสำคัญ: กลยุทธ์การพัฒนา, โครงการกองทุนการศึกษา, โรงเรียนในโครงการกองทุนการศึกษาจังหวัดลพบุรี

Abstract

The purposes of this research were to 1. study the administrative situation with the school development strategy in the Education Fund Project, Lopburi Province; 2. develop administration guidelines according to the school development strategies of schools in the Educational Fund Project, Lop Buri Province. The sample group includes 4 directors or acting director positions and 31 teachers, totaling 35 samples. The research instrument included a Rating Scale questionnaire 5-level and an in-depth interview. The data was analyzed by using percentages, mean values, and standard deviations, and content analysis was used using descriptive writing.

The results showed that: 1. Administrative situation with the school development strategy in the Education Fund Project, Lopburi Province when considering the total, were at a high level, sorted by average from highest to lowest as follows: 1) Strategy 3 Development of students' characteristics to have discipline, morality, and ethics, 2) Strategy 4 Development of life skills, 3) Strategy 5 Quality school management, 4) Strategy 1 Developing teachers to have potential in organizing teaching and learning activities, 5) Strategy 2 Raising learning achievement. 2. Develop administration guidelines with the school development strategy in the Lop Buri Provincial Education Fund Project consists of 2 strategies, namely Strategy 1 Developing teachers to have the potential to organize teaching and learning activities, which consists of 7 approaches, such as developing teachers' potential to match students' abilities and having the potential to classify individual student's abilities; strategy 2, Elevating academic achievement consists of 11 approaches such as intellectual development of students based on curriculum guidelines and student-centered learning process.

Keywords: Development Strategy, Education Fund Project, School in Educational Fund Project
Lop Buri Province

บทนำ

ยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี ได้ให้ความสำคัญต่อทรัพยากรมนุษย์ซึ่งเป็นปัจจัยในการขับเคลื่อนที่สำคัญ อย่งยิ่งในการยกระดับการพัฒนาประเทศไปสู่เป้าหมายในทุกมิติ ดังนั้นจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องมีการวางรากฐานในการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ของประเทศอย่างเป็นระบบ ให้เป็นทรัพยากรมนุษย์ที่ดี เก่ง และมีคุณภาพพร้อมขับเคลื่อนการพัฒนาประเทศไปข้างหน้าอย่างเต็มศักยภาพ มีทักษะที่จำเป็นในศตวรรษที่ 21 และการพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต โดยมีสัมมาชีพตามความถนัดของตนเอง (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2561, หน้า 30) การศึกษาเป็นกระบวนการเรียนรู้เพื่อความเจริญงอกงามของบุคคลและสังคม เป็นปัจจัยเกื้อหนุนให้บุคคลเรียนรู้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต เพื่อสามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2545, หน้า 2 - 14) ในปัจจุบันเด็กและเยาวชนจำนวนมากไม่น้อยที่ได้รับผลกระทบจากปัญหาและสภาพแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลงไปอย่างไม่สร้างสรรค์ของสังคม นักเรียนมักมีพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ ทั้งนี้ครอบคลุมและเป็นสภาพแวดล้อมที่มีอิทธิพลต่อสภาพของพฤติกรรมเด็กและเยาวชนเป็นอย่างยิ่ง (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2552, หน้า 3 - 4)

ใน พ.ศ. 2555 พระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศรมหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราชบรมนาถบพิตร ทรงรับสั่งให้จัดตั้งกองทุนการศึกษาขึ้น อันเป็นโครงการพระราชดำริโครงการสุดท้าย เพื่อสร้างคนดีให้แก่บ้านเมือง ดังรับสั่งที่มีกับคณะองคมนตรีว่า “ฉันจะตั้งกองทุนการศึกษา ให้เอาเงินฉันไปใช้ ไปทำอะไรก็ได้ เป้าหมายคือให้โรงเรียนสร้างคนดีให้แก่บ้านเมือง” เป็นพระราชประสงค์ให้คณะองคมนตรีได้จัดตั้งกองทุนการศึกษาขึ้น และดำเนินการในสถานศึกษาเพื่อพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมให้นักเรียน และพระราชทานชื่อโครงการว่า “โครงการกองทุนการศึกษา” (มติชน, 2559, ย่อหน้า 2) พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวมหาวชิราลงกรณบดินทรเทพยวรางกูรทรงมีพระมหากรุณาธิคุณ โปรดเกล้าโปรดกระหม่อมให้คณะองคมนตรีดำเนินการสืบสาน รักษา ต่อยอดโครงการกองทุนการศึกษาของพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร ตามพระบรมราโชบายที่พระราชทานไว้ และให้พัฒนาให้ดีขึ้นเพื่อสร้างพื้นฐานแก่เยาวชนไทยให้มีคุณลักษณะ 4 ประการ คือ 1) มีทัศนคติที่ดี และถูกต้อง 2) มีพื้นฐานชีวิตที่มั่นคง เข้มแข็ง 3) มีอาชีพ มีงานทำ 4) เป็นพลเมืองดี มีระเบียบวินัย ซึ่งจากการที่คณะองคมนตรีได้เดินทางไปตรวจเยี่ยมการดำเนินงานของโรงเรียนในโครงการกองทุนการศึกษาในระยะเวลากว่า 1 ปีที่ผ่านมาได้พบว่า แผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนบางแห่งไม่สอดคล้องตามบริบทของโรงเรียน ส่งผลให้การดำเนินงานไม่บรรลุผลสัมฤทธิ์ที่ต้องการ คือ คุณลักษณะที่ดีของนักเรียนตามเป้าหมายของโครงการกองทุนการศึกษา (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2562, หน้า 1 - 2) การจัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของโรงเรียนในโครงการกองทุนการศึกษา พบว่า แผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษา ไม่สามารถนำสู่การปฏิบัติได้จริง ไม่ตรงกับบริบทของสถานศึกษา ทำให้โรงเรียนไม่สามารถขับเคลื่อนการบริหารจัดการศึกษาสู่การเป็นโรงเรียนคุณภาพ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2563, หน้า 1)

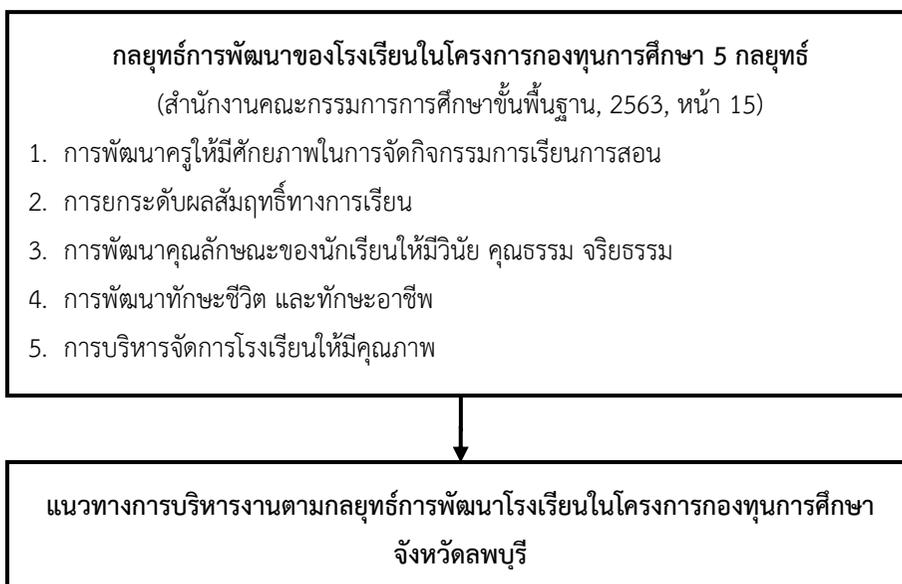
จากการศึกษาข้อมูลทั้งหมดที่ได้กล่าวมาผู้วิจัยเล็งเห็นถึงความสำคัญและความจำเป็นอย่างยิ่งในการศึกษาแนวทางการบริหารงานตามกลยุทธ์การพัฒนาโรงเรียนในโครงการกองทุนการศึกษา เพราะจะช่วยให้สำนักงานโครงการกองทุนศึกษานำข้อมูลให้ผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนในโครงการกองทุนการศึกษาอื่น ใช้เป็นแนวทาง

การบริหารงานให้ไปสู่ความสำเร็จ อีกทั้งสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลพบุรี เขต 2 สามารถนำไปประกอบการวางแผน เพื่อสนับสนุนและส่งเสริมการดำเนินงานโรงเรียนในโครงการกองทุนการศึกษาจังหวัดลพบุรีให้มีประสิทธิภาพ ผู้วิจัยจึงเลือกศึกษาจากสถานศึกษาที่เป็นโรงเรียนในโครงการกองทุนการศึกษาจังหวัดลพบุรี จำนวน 4 โรงเรียน คือ โรงเรียนชุมชนบ้านแก่งเสือเต้น โรงเรียนบ้านโคกรกรกฟ้า โรงเรียนบ้านลำโป่งเพชร และโรงเรียนบ้านเขาขวาง เนื่องจากการดำเนินงานของโรงเรียนต้องดำเนินงานภายใต้กลยุทธ์การพัฒนาโรงเรียนในโครงการกองทุนการศึกษาทั้ง 5 กลยุทธ์ ผู้วิจัยจึงมีความต้องการศึกษาแนวทางการบริหารงาน เพื่อใช้พัฒนาการดำเนินงานขับเคลื่อนโรงเรียนในโครงการกองทุนการศึกษา ซึ่งจะยังประโยชน์ต่อการพัฒนานักเรียนให้มีคุณภาพและบรรลุเป้าหมายการจัดการศึกษาต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพการบริหารงานตามกลยุทธ์การพัฒนาโรงเรียนในโครงการกองทุนการศึกษาจังหวัดลพบุรี ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา และครูโรงเรียนในโครงการกองทุนการศึกษา
2. เพื่อพัฒนาแนวทางการบริหารงานตามกลยุทธ์การพัฒนาโรงเรียนในโครงการกองทุนการศึกษาจังหวัดลพบุรี

กรอบแนวคิด

ภาพ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มเป้าหมาย

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา และครูโรงเรียนในโครงการกองทุนการศึกษา จังหวัดลพบุรี จำนวน 4 โรงเรียน ประกอบด้วย ผู้บริหารสถานศึกษา หรือรักษาการในตำแหน่ง ผู้อำนวยการสถานศึกษา จำนวน 4 คน และครู จำนวน 31 คน รวมประชากรทั้งหมดจำนวน 35 คน ดังนี้

1.1 โรงเรียนชุมชนบ้านแก่งเสือเต้น ประกอบด้วย ผู้บริหารสถานศึกษาและครู รวม 15 คน

1.2 โรงเรียนบ้านลำโป่งเพชร ประกอบด้วย ผู้บริหารสถานศึกษาและครู รวม 8 คน

1.3 โรงเรียนบ้านโกรกกรกฟ้า ประกอบด้วย รักษาการในตำแหน่ง ผู้อำนวยการสถานศึกษาและครู รวม 4 คน

1.4 โรงเรียนบ้านเขาขวาง ประกอบด้วย ผู้บริหารสถานศึกษาและครู รวม 8 คน

ผู้วิจัยใช้ประชากรทั้งหมดในการวิจัย โดยเป็นผู้บริหารสถานศึกษา หรือรักษาการในตำแหน่ง ผู้อำนวยการสถานศึกษา และครูในโรงเรียนในโครงการกองทุนการศึกษาจังหวัดลพบุรี จำนวนทั้งสิ้น 35 คน (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลพบุรี เขต 2, 2565)

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาแนวทางการบริหารงานตามกลยุทธ์การพัฒนาโรงเรียนในโครงการกองทุนการศึกษาจังหวัดลพบุรี ในครั้งนี้เป็นแบบสอบถาม (Questionnaire) และแบบสัมภาษณ์โดยสัมภาษณ์เชิงลึก (In-Depth Interview) ดังนี้

2.1 แบบสอบถามประเภทคำถามปลายปิด (Closed Form) ซึ่งผู้วิจัยได้สร้างขึ้นเอง โดยศึกษาข้อมูลจากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง จากนั้นได้ขอรับคำแนะนำจากอาจารย์ที่ปรึกษา เพื่อนำมาประกอบในการสร้างแบบสอบถามแนวทางการบริหารงานตามกลยุทธ์การพัฒนาโรงเรียนในโครงการกองทุนการศึกษาจังหวัดลพบุรี ซึ่งแบ่งแบบสอบถามออกเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับสถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม เป็นคำถามแบบตรวจสอบรายการ (Check List)

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับการบริหารงานตามกลยุทธ์การพัฒนาโรงเรียนในโครงการกองทุนการศึกษาจังหวัดลพบุรี ซึ่งประกอบด้วย 5 กลยุทธ์ ได้แก่ 1) การพัฒนาครูให้มีศักยภาพในการจัดการเรียนการสอน 2) การยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน 3) การพัฒนานักเรียนให้มีวินัย คุณธรรม จริยธรรม 4) การพัฒนาทักษะชีวิต ทักษะอาชีพ และ 5) การบริหารจัดการโรงเรียนคุณภาพ ซึ่งมีลักษณะเป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ และสร้างตามแบบการวัดของลิคเคอร์ท (Likert), (สุวรีย์ ศิริโกคาภิรมย์, 2546, หน้า 139 - 140) โดยมีเกณฑ์ ดังนี้

5 หมายถึง มีการดำเนินงานอยู่ในระดับมากที่สุด

4 หมายถึง มีการดำเนินงานอยู่ในระดับมาก

3 หมายถึง มีการดำเนินงานอยู่ในระดับปานกลาง

2 หมายถึง มีการดำเนินงานอยู่ในระดับน้อย

1 หมายถึง มีการดำเนินงานอยู่ในระดับน้อยที่สุด

2.2 การสัมภาษณ์เชิงลึก โดยเก็บข้อมูลจากผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informants) โดยใช้วิธีเลือกแบบเฉพาะเจาะจง (Purposive Sampling) ผู้ให้ข้อมูลสำคัญที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือผู้ทรงคุณวุฒิ ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา หรือข้าราชการในตำแหน่ง ผู้อำนวยการสถานศึกษาและครูที่ปฏิบัติหน้าที่โรงเรียนในโครงการกองทุนการศึกษา เป็นตัวแทนโรงเรียนละ 2 คน (ผู้บริหารสถานศึกษา หรือข้าราชการในตำแหน่งผู้อำนวยการสถานศึกษา และครู) ประธานกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานเป็นตัวแทนโรงเรียนละ 1 คน และอาสาสมัครโรงเรียนในโครงการกองทุนการศึกษาจังหวัดลพบุรี จำนวน 2 คน รวม 14 คน

2.3 การหาคุณภาพเครื่องมือ

2.3.1. แบบสอบถาม

2.3.1.1 ขอคำแนะนำจากอาจารย์ที่ปรึกษา ตรวจสอบเครื่องมือที่สร้างไว้ เพื่อพิจารณาปรับปรุงให้สอดคล้องและเหมาะสมกับขอบเขตที่กำหนด

2.3.1.2 การตรวจสอบความเที่ยงตรง (Validity) ผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามโดยอาจารย์ที่ปรึกษาได้ทำการตรวจสอบเบื้องต้นและมีการปรับปรุงแก้ไขแล้ว นำเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 คน โดยการหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Item-objective Congruence: IOC) ซึ่งข้อคำถามมีค่าดัชนีความสอดคล้องอยู่ระหว่าง 0.60 - 1.00

2.3.1.3 นำแบบสอบถามไปทดลองใช้ (Try Out) กับผู้บริหารสถานศึกษาและครูที่ไม่ใช่กลุ่มเป้าหมายที่ใช้ในการวิจัย จำนวน 30 คน จำแนกเป็นผู้บริหารสถานศึกษา 5 คน และครู จำนวน 25 คน

2.3.1.4 ตรวจสอบหาความเชื่อมั่น (Reliability) โดยใช้สูตรตามวิธีการของครอนบาค (Cronbach, 1971, p.160) ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.914

2.3.1.5 นำแบบสอบถามที่ได้ปรับปรุงแก้ไขเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษา เพื่อขอความเห็นเป็นแบบสอบถามฉบับสมบูรณ์เพื่อใช้ในการวิจัย

2.3.2 แบบสัมภาษณ์

2.3.2.1 นำแบบสัมภาษณ์เชิงลึกให้อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม ผู้ทรงคุณวุฒิที่เกี่ยวข้องเพื่อร่วมให้ความเห็น

2.3.2.2 ตรวจสอบแก้ไข และปรับปรุงแบบสัมภาษณ์ให้มีความสมบูรณ์มากขึ้น เพื่อให้แบบสัมภาษณ์สามารถสื่อความหมายได้อย่างชัดเจน และได้ข้อมูลที่ตรงประเด็นตามวัตถุประสงค์

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

3.1 แบบสอบถาม การเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลจากผู้บริหารสถานศึกษา และครูโรงเรียนในโครงการกองทุนการศึกษา จังหวัดลพบุรี ตามขั้นตอนดังนี้

3.1.1 ผู้วิจัยทำแบบบันทึกเสนอคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี ออกหนังสือเพื่อขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากผู้บริหารสถานศึกษา และครูโรงเรียนในโครงการกองทุนการศึกษา จังหวัดลพบุรี ซึ่งเป็นกลุ่มเป้าหมาย

3.1.2 ผู้วิจัยส่งแบบสอบถาม ผ่านระบบอิเล็กทรอนิกส์ของเขตพื้นที่ และขอรับแบบสอบถามคืน ในระยะเวลาที่กำหนด เพื่อตรวจนับและตรวจหาความสมบูรณ์ของแบบสอบถาม

3.1.3 นำแบบสอบถามที่ได้รับกลับคืนมาตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถามทุกฉบับ เพื่อนำไปใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลต่อไป ซึ่งผู้วิจัยส่งไปทั้งหมดจำนวน 35 ฉบับ ได้รับกลับคืนมาจำนวน 35 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100

3.2 การสัมภาษณ์เชิงลึก การเก็บรวบรวมข้อมูลในการสัมภาษณ์เชิงลึกครั้งนี้ ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล จากผู้บริหารสถานศึกษาหรือรักษาการในตำแหน่งผู้อำนวยการสถานศึกษา และครูที่ปฏิบัติหน้าที่โรงเรียนในโครงการกองทุนการศึกษา เป็นตัวแทนโรงเรียนละ 2 คน (ผู้บริหารสถานศึกษาหรือรักษาการในตำแหน่งผู้อำนวยการสถานศึกษา และครู) ประธานกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานเป็นผู้แทนโรงเรียนละ 1 คน และอาสาสมัครนิเทศโรงเรียนในโครงการกองทุนการศึกษาจังหวัดลพบุรี จำนวน 2 คน รวม 14 คน ตามขั้นตอนดังนี้

3.2.1 ผู้วิจัยทำแบบบันทึกเสนอคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี ออกหนังสือเพื่อขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยการสัมภาษณ์เชิงลึกจากผู้บริหารสถานศึกษา ครู ประธานคณะกรรมการสถานศึกษา และอาสาสมัครนิเทศโรงเรียนในโครงการกองทุนการศึกษาจังหวัดลพบุรี ซึ่งเป็นกลุ่มเป้าหมาย

3.2.2 ผู้วิจัยสัมภาษณ์เชิงลึก โดยการลงพื้นที่เก็บข้อมูลด้วยตนเอง และการสัมภาษณ์เชิงลึกผ่านระบบออนไลน์ โดยคำนึงถึงความสะดวกของผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ใช้การจดบันทึกและการบันทึกเสียงของผู้ให้ข้อมูลสำคัญ เพื่อให้สามารถตรวจหาความถูกต้องสมบูรณ์ของข้อมูล ได้อย่างครบถ้วน

3.2.3 นำข้อมูลที่ได้รับจากการสัมภาษณ์เชิงลึกมาตรวจสอบความสมบูรณ์และความครบถ้วนของข้อมูล เพื่อนำไปใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลแนวทางการบริหารงานของโรงเรียนในโครงการกองทุนการศึกษา จังหวัดลพบุรีต่อไป

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

4.1 ผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามทั้งหมดมาตรวจสอบหาความสมบูรณ์ ความถูกต้องในการตอบแบบสอบถาม และวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป ซึ่งมีขั้นตอนการวิเคราะห์ ดังนี้

ตอนที่ 1 วิเคราะห์สถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม โดยการแจกแจงความถี่ (Frequency) และการหาค่าร้อยละ (Percentage) แล้วนำเสนอข้อมูลในรูปตารางประกอบความเรียง

ตอนที่ 2 วิเคราะห์การบริหารงานตามกลยุทธ์การพัฒนาโรงเรียนในโครงการกองทุนการศึกษา จังหวัดลพบุรี โดยใช้ค่าสถิติพื้นฐาน ได้แก่ ค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) แบ่งเป็นรายด้าน นำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลในรูปตารางประกอบความเรียง ใช้เกณฑ์การแปลความหมายข้อมูล (ประคอง กรรณสูตร, 2542, หน้า 108) ดังนี้

ค่าเฉลี่ยตั้งแต่	4.50 – 5.00	หมายถึง มีการดำเนินงานอยู่ในระดับมากที่สุด
ค่าเฉลี่ยตั้งแต่	3.50 – 4.49	หมายถึง มีการดำเนินงานอยู่ในระดับมาก
ค่าเฉลี่ยตั้งแต่	2.50 – 3.49	หมายถึง มีการดำเนินงานอยู่ในระดับปานกลาง
ค่าเฉลี่ยตั้งแต่	1.50 – 2.49	หมายถึง มีการดำเนินงานอยู่ในระดับน้อย
ค่าเฉลี่ยตั้งแต่	1.00 – 1.49	หมายถึง มีการดำเนินงานอยู่ในระดับน้อยที่สุด

โดยนำข้อมูลที่ได้จากการวิเคราะห์มาเรียงลำดับจากกลยุทธ์ที่มีการดำเนินงานอยู่ในระดับมากที่สุดไปหาน้อยที่สุด จากนั้นนำกลยุทธ์ที่มีการดำเนินงานที่มีค่าเฉลี่ยต่ำกว่าค่าเฉลี่ยในภาพรวม มาสร้างเป็นประเด็นสัมภาษณ์เชิงลึกต่อไป

4.2 ผู้วิจัยได้นำข้อมูลจากการสัมภาษณ์เชิงลึกทั้งหมดมาตรวจสอบหาความสมบูรณ์ และเรียบเรียงแยกประเด็นข้อมูลโดยยึดความสอดคล้องกับกรอบแนวคิดของการวิจัย และวิเคราะห์แนวทางการบริหารงานตามกลยุทธ์การพัฒนาโรงเรียนในโครงการกองทุนการศึกษาจังหวัดลพบุรี สรุปลงอภิปรายผล

ผลการวิจัย

1. การวิเคราะห์ข้อมูลสภาพการบริหารงานตามกลยุทธ์การพัฒนาโรงเรียนในโครงการกองทุนการศึกษาจังหวัดลพบุรี ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา และครูโรงเรียนในโครงการกองทุนการศึกษา ดังนี้

ตาราง 1 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การบริหารงานตามกลยุทธ์การพัฒนาโรงเรียนในโครงการกองทุนการศึกษาจังหวัดลพบุรี ในภาพรวม

ด้าน	หัวข้อ	μ	σ	ระดับ
1.	กลยุทธ์ที่ 1 การพัฒนาครูให้มีศักยภาพในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน	4.42	0.46	มาก
2.	กลยุทธ์ที่ 2 การยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน	4.41	0.43	มาก
3.	กลยุทธ์ที่ 3 การพัฒนาคุณลักษณะของนักเรียนให้มีวินัย คุณธรรม จริยธรรม	4.62	0.39	มากที่สุด
4.	กลยุทธ์ที่ 4 การพัฒนาทักษะชีวิต และทักษะอาชีพ	4.61	0.37	มากที่สุด
5.	กลยุทธ์ที่ 5 การบริหารจัดการโรงเรียนให้มีคุณภาพ	4.51	0.40	มากที่สุด
รวม		4.50	0.36	มากที่สุด

จากตาราง 1 การบริหารงานตามกลยุทธ์การพัฒนาโรงเรียนในโครงการกองทุนการศึกษาจังหวัดลพบุรี ในภาพรวม พบว่า อยู่ในระดับมากที่สุด ($\mu = 4.50$, $\sigma = 0.36$) และเมื่อพิจารณาเป็นรายกลยุทธ์เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย ดังนี้ กลยุทธ์ที่ 3 การพัฒนาคุณลักษณะของนักเรียนให้มีวินัย คุณธรรม จริยธรรม ($\mu = 4.62$, $\sigma = 0.39$), กลยุทธ์ที่ 4 การพัฒนาทักษะชีวิต และทักษะอาชีพ ($\mu = 4.61$, $\sigma = 0.37$) กลยุทธ์ที่ 5

การบริหารจัดการโรงเรียนให้มีคุณภาพ ($\mu = 4.51$, $\sigma = 0.40$) กลยุทธ์ที่ 1 การพัฒนาครูให้มีศักยภาพในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ($\mu = 4.42$, $\sigma = 0.46$) และกลยุทธ์ที่ 2 การยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ($\mu = 4.41$, $\sigma = 0.43$) ตามลำดับ

2. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับแนวทางการบริหารงานตามกลยุทธ์การพัฒนาโรงเรียนในโครงการกองทุนการศึกษาจังหวัดลพบุรี

จากการวิจัยเรื่อง แนวทางการบริหารงานตามกลยุทธ์การพัฒนาโรงเรียนในโครงการกองทุนการศึกษาจังหวัดลพบุรี ผู้วิจัยได้หาแนวทางการบริหารงานตามกลยุทธ์การพัฒนาโรงเรียนในโครงการกองทุนการศึกษาจังหวัดลพบุรีในกลยุทธ์ที่มีการดำเนินงานต่ำกว่าค่าเฉลี่ยในภาพรวม จำนวน 2 กลยุทธ์ ประกอบด้วย กลยุทธ์ที่ 1 การพัฒนาครูให้มีศักยภาพในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน และกลยุทธ์ที่ 2 การยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน โดยการสัมภาษณ์เชิงลึกผู้ทรงคุณวุฒิ/ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ จำนวน 14 คน และใช้การวิเคราะห์เนื้อหาสรุปแนวทางการบริหารงานตามกลยุทธ์การพัฒนาโรงเรียนในโครงการกองทุนการศึกษาจังหวัดลพบุรีได้ผลการวิเคราะห์ ดังนี้

กลยุทธ์ที่ 1 การพัฒนาครูให้มีศักยภาพในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน

แนวทางการดำเนินโครงการ หรือกิจกรรมที่สอดคล้องกับกลยุทธ์ที่ 1 การพัฒนาครูให้มีศักยภาพในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน โดยครูควรมีการปรับปรุงพัฒนางานของตนเองให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น มีการปรับเปลี่ยนวิธีการสอน พัฒนาตนเองในด้านคุณธรรมจริยธรรมในรูปแบบต่าง ๆ ผู้บริหารสถานศึกษาควรใช้โครงการคุณธรรมบริหาร และพัฒนาครู ปรับทัศนคติ และสร้างแรงจูงใจให้ครูเกิดความกระตือรือร้นในการพัฒนาตนเอง ควรมีการกำกับติดตามให้ครูมีการสรุปการเข้าร่วมการพัฒนาตนเอง และมีการกำกับติดตามการขยายผลสู่นักเรียน และนิเทศติดตามตรวจสอบการดำเนินงานอย่างต่อเนื่องและใกล้ชิด เพื่อปรับปรุงพัฒนาให้เป็นไปตามเป้าหมาย โรงเรียนควรมีการวางแผนกำหนดแนวทางสร้างความตกลงร่วมกันในการพัฒนาตนเองของครู บริหารจัดการโรงเรียนให้เป็นองค์กรแห่งความสุข บริหารงานแบบมีส่วนร่วม โดยทุกคนมีจุดมุ่งหมายเดียวกัน

กลยุทธ์ที่ 2 การยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

แนวทางการดำเนินโครงการ หรือกิจกรรมที่สอดคล้องกับกลยุทธ์ที่ 2 การยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ครูควรมีการสร้างแรงจูงใจในการเรียนให้กับนักเรียนให้สนใจใฝ่เรียนรู้ เสริมแรงด้วยวิธีการต่าง ๆ มีการพัฒนาสื่อการสอนจากแหล่งต่าง ๆ นำเทคโนโลยีการสอนมาใช้ในการจัดการเรียนรู้ มีการจัดกระบวนการเรียนการสอนแบบเน้นย้ำซ้ำทวน ให้นักเรียนได้ฝึกปฏิบัติอย่างเป็นประจำ โดยครูต้องใส่ใจนักเรียนให้มากยิ่งขึ้นตามกระบวนการครูรักเด็ก เกร็ดรักครู ส่งเสริมให้ครูกับนักเรียนได้ใกล้ชิดกันมากยิ่งขึ้น เพื่อให้นักเรียนเปิดใจที่จะเรียนรู้ ผู้บริหารสถานศึกษาควรมีการเสริมแรง หรือรางวัลแก่ครูที่จัดการเรียนการสอนได้ตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ มีการใช้กระบวนการ PLC แก้ไขปัญหา โดยขับเคลื่อนร่วมกันทั้งโรงเรียนอย่างจริงจังและต่อเนื่อง เพื่อร่วมกันยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนให้สูงขึ้น หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรมีการลดภาระงานเอกสารครูให้น้อยลง เพื่อให้ครูมีเวลาอยู่กับนักเรียนให้มากยิ่งขึ้น หน่วยงานต้นสังกัดควรมีการจัดสรรบุคลากรเพิ่มเติมให้กับโรงเรียนที่มีบุคลากรไม่เพียงพอ เพื่อให้ครูครบชั้นเรียนและเพียงพอต่อภาระงาน

อภิปรายผลการวิจัย

การวิจัย เรื่อง แนวทางการบริหารงานตามกลยุทธ์การพัฒนาโรงเรียนในโครงการกองทุนการศึกษา จังหวัดลพบุรี ผู้วิจัยได้อภิปรายผลในประเด็นที่สำคัญตามวัตถุประสงค์ของการวิจัยที่ตั้งไว้ ดังนี้

1. การบริหารงานตามกลยุทธ์การพัฒนาโรงเรียนในโครงการกองทุนการศึกษาจังหวัดลพบุรี ในภาพรวมพบว่า อยู่ในระดับมากที่สุด ซึ่งสอดคล้องกับ มยุรี นาริ่ง, และเชาวฤทธิ์ จงเกษกรณ์ (2565) ได้ศึกษาเรื่องรูปแบบการบริหารโรงเรียนในโครงการกองทุนการศึกษาสู่ความสำเร็จของโรงเรียนห้วยขาแข้งวิทยาคม ผลการวิจัยสรุปว่า รูปแบบการบริหารโรงเรียนในโครงการกองทุนการศึกษาสู่ความสำเร็จ พบว่า ความคิดเห็นโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ทั้งนี้อาจเป็นเพราะโรงเรียนดำเนินงานตามแนวทางของโครงการกองทุนการศึกษาภายใต้ 3 เสาหลัก 5 กลยุทธ์ คือ การสร้างโอกาสทางการศึกษาให้กับเยาวชนที่ขาดแคลนได้เติบโตเป็นพลเมืองที่ดี มีความรู้พัฒนาโรงเรียน พัฒนาคู มุ่งเน้นการปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรมที่ดีให้เกิดขึ้นกับนักเรียน ดำเนินงานตามภารกิจของโรงเรียนในโครงการกองทุนการศึกษา คือ การสร้างคนดีให้แก่บ้านเมือง โดยนอกจากนี้ยังมีการตรวจเยี่ยม การจัดการศึกษาของโรงเรียนโครงการกองทุนการศึกษาจังหวัดลพบุรีจากสำนักงานโครงการกองทุนการศึกษา นำโดยรองคณบดีและอาสาสมัครโครงการกองทุนการศึกษา รวมถึงหน่วยงานที่เกี่ยวข้องอย่างสม่ำเสมอ

1.1 การบริหารงานตามกลยุทธ์การพัฒนาโรงเรียนในโครงการกองทุนการศึกษาจังหวัดลพบุรี กลยุทธ์ที่ 1 การพัฒนาคูให้มีศักยภาพในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยการดำเนินงานที่อยู่ในระดับมากที่สุดคือ ผู้บริหารสถานศึกษากำกับการดำเนินงานอย่างต่อเนื่องให้เป็นไปตามเป้าหมายของโครงการ/กิจกรรมที่ตอบสนองต่อกลยุทธ์ที่ 1 การพัฒนาคูให้มีศักยภาพในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน มีการกำกับติดตามการดำเนินงานให้เป็นไปตามเป้าหมายของแผนพัฒนาการจัดการศึกษาตามรายปีอย่างต่อเนื่อง และการดำเนินงานน้อยที่สุด คือ ครุนำผลการพัฒนาตนเองมาใช้พัฒนานักเรียนได้อย่างเหมาะสมกับความสามารถของนักเรียน ซึ่งสอดคล้องกับ อภิวรรณ ยอดมงคล (2562) ที่ได้ศึกษาเรื่องการพัฒนาครูเพื่อพัฒนาโรงเรียนมัธยมศึกษาในเขตพัฒนาพิเศษเฉพาะกิจ จังหวัดชายแดนภาคใต้ พบว่า ประเด็นกลยุทธ์ด้านการเสริมสร้างคุณภาพผู้บริหารและครูให้พร้อมอาชีพ มีความเหมาะสมความเป็นประโยชน์ อยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะผู้บริหารสถานศึกษาส่งเสริมให้ครูจัดการเรียนการสอนที่เน้นนักเรียนเป็นสำคัญ มีการบริหารจัดการชั้นเรียนเชิงบวกเป็นประจำ

1.2 การบริหารงานตามกลยุทธ์การพัฒนาโรงเรียนในโครงการกองทุนการศึกษาจังหวัดลพบุรี กลยุทธ์ที่ 2 การยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยการดำเนินงานที่อยู่ในระดับมากที่สุดคือ โรงเรียนดำเนินงานเป็นไปตามเป้าหมายของโครงการ/กิจกรรม ที่ตอบสนองต่อกลยุทธ์ที่ 2 การยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเป็นประจำทุกปี ซึ่งผู้บริหารสถานศึกษามีการกำกับติดตามการดำเนินงานทั้งระหว่างดำเนินงานและหลังเสร็จสิ้นโครงการ/กิจกรรมอย่างต่อเนื่อง ซึ่งประเด็นที่มีการดำเนินงานน้อย คือ ครูจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมให้นักเรียนได้รับการพัฒนาทั้งทางด้านสติปัญญา (IQ) และทัศนคติ (EQ) ตามโครงการ/กิจกรรมเป็นประจำ ซึ่งสอดคล้องกับ พัชรี หอมรินทร์ และยุภาติ ปณะราช (2559) ที่ได้ศึกษาเรื่องแนวทางการบริหารเพื่อยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในกลุ่มโรงเรียนลานกระบือ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 1

พบว่า สภาพการบริหารเพื่อยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะผู้บริหารสถานศึกษามีการกำกับติดตามการดำเนินงานทั้งระหว่างดำเนินงาน และหลังเสร็จสิ้นโครงการอย่างต่อเนื่อง การกำกับติดตามการดำเนินงานตามหลักสูตรสถานศึกษา โดยมีกระบวนการจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมการเรียนรู้ของนักเรียนที่หลากหลาย

1.3 การบริหารงานตามกลยุทธ์การพัฒนาโรงเรียนในโครงการกองทุนการศึกษาจังหวัดลพบุรี กลยุทธ์ที่ 3 การพัฒนาคุณลักษณะของนักเรียนให้มีวินัย คุณธรรม จริยธรรม ในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด โดยการดำเนินงานที่อยู่ในระดับมากที่สุดคือ ครูจัดการเรียนการสอนบูรณาการที่ส่งเสริมนักเรียนให้เป็นผู้มีคุณธรรมจริยธรรมตามคุณธรรมอัตลักษณ์ของโรงเรียน ผ่านกระบวนการโครงการคุณธรรม ประเด็นที่มีการดำเนินงานน้อย คือ ผู้บริหารสถานศึกษาดำเนินงานเพื่อส่งเสริมพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนให้มีวินัยและเป็นตัวอย่าง หรือผู้นำที่สร้างสรรค์ของชุมชน และยังสอดคล้องกับ สุรดา ไชยสงคราม, ปิยพงษ์ สุเมตติกุล, และพทุทธ์ ศิริบรรณพิทักษ์ (2556) ที่ได้ทำการศึกษาเรื่องกลยุทธ์การบริหารเพื่อพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนประถมศึกษาในโรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน พบว่า สภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารเพื่อพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนประถมศึกษาในโรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานอยู่ในระดับมากที่สุด ทั้งนี้อาจเป็นเพราะโรงเรียนมีการจัดโครงการและกิจกรรมอย่างต่อเนื่องและสม่ำเสมอ อีกทั้งยังได้รับการนิเทศติดตามจากโครงการกองทุนการศึกษาโดยองคมนตรีและคณะอาสาสมัครโครงการกองทุนการศึกษาเป็นประจำทุกปี จึงส่งผลทำให้การดำเนินงานเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ

1.4 การบริหารงานตามกลยุทธ์การพัฒนาโรงเรียนในโครงการกองทุนการศึกษาจังหวัดลพบุรี กลยุทธ์ที่ 4 การพัฒนาทักษะชีวิต และทักษะอาชีพ ในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด โดยการดำเนินงานที่อยู่ในระดับมากที่สุดคือ โรงเรียนมีการจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมนักเรียนให้มีทักษะชีวิต มีพัฒนาการสมวัย เรียนรู้จากการคิด และปฏิบัติจริง ซึ่งประเด็นที่มีการดำเนินงานน้อย คือ ผู้บริหารสถานศึกษากำกับติดตามการดำเนินงานโครงการ/กิจกรรม เป็นไปตามเป้าหมายของแผนพัฒนาการจัดการศึกษาตามรายปีอย่างต่อเนื่อง โดยสอดคล้องกับ สุริยา สมฤทธิ์ (2565) ที่ได้ศึกษาเรื่องการพัฒนากลยุทธ์การบริหารจัดการศูนย์การเรียนรู้โดยใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงเป็นฐานสู่ทักษะชีวิตโรงเรียนเพียงหลวง 16 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 4 ผลการวิจัยพบว่า กลยุทธ์มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด ทั้งนี้อาจเป็นเพราะโรงเรียนมีการจัดโครงการและกิจกรรมที่พัฒนาทักษะชีวิต และทักษะอาชีพอย่างต่อเนื่อง ส่งเสริมนักเรียนมีพัฒนาการสมวัย เรียนรู้จากการคิด และปฏิบัติจริง สามารถนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้

1.5 การบริหารงานตามกลยุทธ์การพัฒนาโรงเรียนในโครงการกองทุนการศึกษาจังหวัดลพบุรี กลยุทธ์ที่ 5 การบริหารจัดการโรงเรียนให้มีคุณภาพ ในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด โดยการดำเนินงานที่อยู่ในระดับมากที่สุดคือ โรงเรียนมีการสำรวจความพร้อมด้านอาคารสถานที่ เช่น บ้านพักครู อาคารเรียน สิ่งอำนวยความสะดวกที่เอื้อต่อการจัดการเรียนการสอนให้พร้อมใช้งานอย่างมีประสิทธิภาพสม่ำเสมอ ประเด็นที่มีการดำเนินงานน้อย คือ ผู้บริหารสถานศึกษามีระบบบริหารจัดการคุณภาพของสถานศึกษา เพื่อพัฒนาวิชาการที่เน้นพัฒนานักเรียนอย่างรอบด้านให้เป็นไปตามหลักสูตรสถานศึกษาและมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐานทั้ง 3 มาตรฐานเป็นประจำทุกปีการศึกษา

ซึ่งสอดคล้องกับ สาทิต ครูพจันท์ (2559) ที่ได้ศึกษาวิจัยเรื่องแนวปฏิบัติที่เป็นเลิศในการบริหารงานโรงเรียน โครงการกองทุนการศึกษาในจังหวัดสุพรรณบุรี พบว่า ผลการตรวจสอบแนวปฏิบัติที่เป็นเลิศในการบริหารงานโรงเรียนโครงการกองทุนการศึกษาตามความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ พบว่า มีความเหมาะสม มีความเป็นไปได้ มีความถูกต้อง อยู่ในระดับมากที่สุด ทั้งนี้อาจเป็นเพราะมีการจัดโครงการ และกิจกรรมที่สอดคล้องกับกลยุทธ์ที่ 5 การบริหารจัดการโรงเรียนให้มีคุณภาพอย่างต่อเนื่องส่งผลให้การบริหารงานเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ

2. แนวทางการบริหารงานตามกลยุทธ์การพัฒนาโรงเรียนในโครงการกองทุนการศึกษาจังหวัดลพบุรี โดยผู้วิจัยได้หาแนวทางการบริหารงานในกลยุทธ์ที่มีการดำเนินงานต่ำกว่าค่าเฉลี่ยในภาพรวม จำนวน 2 กลยุทธ์ ประกอบด้วย กลยุทธ์ที่ 1 การพัฒนาครูให้มีศักยภาพในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน และกลยุทธ์ที่ 2 การยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน มีดังนี้

2.1 แนวทางการดำเนินงานตามกลยุทธ์ที่ 1 การพัฒนาครูให้มีศักยภาพในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน โดยเน้นการพัฒนาศักยภาพของครูให้ตรงกับความสามารถของนักเรียน มีศักยภาพในการแยกความสามารถของนักเรียนเป็นรายบุคคล พัฒนาศักยภาพได้ตรงตามความต้องการ มีการบริหารจัดการชั้นเรียนเชิงบวก วางแผนกำหนดแนวทางสร้างข้อตกลงร่วมกันในการพัฒนาตนเองของครู บริหารจัดการโรงเรียนให้เป็นองค์กรแห่งความสุข บริหารงานแบบมีส่วนร่วม ใช้โครงการคุณธรรมบริหาร และพัฒนาครู ปรับทัศนคติ และสร้างแรงจูงใจให้ครูเกิดความกระตือรือร้นในการพัฒนาตนเอง นิเทศติดตามตรวจสอบการดำเนินงานอย่างต่อเนื่อง และใกล้ชิด เพื่อปรับปรุงพัฒนาให้เป็นไปตามเป้าหมาย และมีการทบทวนหลังการปฏิบัติงานร่วมกัน ซึ่งสอดคล้องกับ ประวิทย์ ประมาณ (2560) ได้ศึกษารูปแบบกิจกรรมการลดเวลาเรียนเพิ่มเวลารู้ในโรงเรียนกองทุนการศึกษาจังหวัดพระนครศรีอยุธยา โดยพบว่า รูปแบบกิจกรรมการลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ในโรงเรียนกองทุนการศึกษาจังหวัดพระนครศรีอยุธยา มีองค์ประกอบ 6 ด้าน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะครูมีบทบาทสำคัญและจำเป็นอย่างยิ่งในกระบวนการจัดการเรียนการสอน รวมถึงเป็นกลไกสำคัญในการขับเคลื่อนการจัดการศึกษา การส่งเสริมพัฒนาครูในการปฏิบัติงานตามมาตรฐานตำแหน่งจะส่งผลให้งานมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

2.2 แนวทางการดำเนินงานตามกลยุทธ์ที่ 2 การยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน พัฒนานักเรียนที่เน้นการพัฒนาด้านสติปัญญา (IQ) หลักสูตรและกระบวนการจัดการเรียนรู้ที่เน้นนักเรียนเป็นสำคัญ การอ่าน การเขียน การสื่อสารและการคิดคำนวณ คณิตวิเคราะห์อย่างมีวิจารณญาณ ผลคะแนน O-NET, NT, RT การสื่อสารภาษาอื่นที่นอกเหนือจากภาษาไทย มีความสามารถในการสร้างนวัตกรรม ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการสื่อสาร การพัฒนานักเรียนให้มีทัศนคติที่ดี (EQ) รักสถาบัน มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ จัดสรรทรัพยากรให้กับโรงเรียนเพิ่มเติม โดยโรงเรียนพูดคุยกับผู้ปกครองเพื่อทำความเข้าใจในการจัดการศึกษา ดำเนินงานด้วยการมีส่วนร่วม ครูต้องใส่ใจนักเรียนให้มากยิ่งขึ้นตามกระบวนการ ครูรักเด็ก เด็กรักครู มีการใช้กระบวนการ PLC แก้ไขปัญหา โดยขับเคลื่อนร่วมกันทั้งโรงเรียนอย่างจริงจังและต่อเนื่อง นอกจากนี้ต้องลดภาระงานเอกสารครูให้น้อยลง จัดสรรบุคลากรเพิ่มเติมให้กับโรงเรียนที่บุคลากรไม่เพียงพอให้ครบชั้นเรียน ทั้งนี้การพัฒนาคุณภาพ การจัดการศึกษาของโรงเรียนนอกเหนือจากความมุ่งมั่นตั้งใจของผู้บริหารและครูแล้ว หน่วยงานต้นสังกัด ทั้งสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ รวมทั้งหน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรให้

การสนับสนุนทรัพยากร เพื่อการจัดการเรียนการสอนอย่างเพียงพอ เพื่อให้การดำเนินงานบรรลุเป้าหมายกลยุทธ์ที่กำหนดไว้ โดยสอดคล้องกับ ปิยณัฐ กุสุมาลย์ (2560) ได้ศึกษาเรื่องแนวทางการพัฒนาครูโดยใช้แนวคิดชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพในการจัดการเรียนรู้ สำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 27 พบว่า การพัฒนาครูโดยใช้แนวคิดชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพในการจัดการเรียนรู้ มีแนวทางการดำเนินงาน ดังนี้ 1) ส่งเสริม สนับสนุน และสร้างความเข้าใจแก่ครูในโรงเรียนเกี่ยวกับชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ 2) จัดครูให้ทำงานจัดการเรียนรู้ร่วมกันดำเนินการตามการพัฒนาครูโดยใช้แนวคิดชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ และ 3) ประเมินความก้าวหน้าการดำเนินงานชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ โดยนิเทศติดตามการทำงานจัดการเรียนรู้ร่วมกันของครู โดยใช้การเสวนาสะท้อนผลหลังการปฏิบัติงาน

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์

1. จากผลการวิจัยพบว่า กลยุทธ์ที่ 1 การพัฒนาครูให้มีศักยภาพในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ครูนำผลการพัฒนาตนเองมาใช้พัฒนานักเรียนได้อย่างเหมาะสมกับความสามารถของนักเรียนอย่างต่อเนื่อง ดังนั้นผู้บริหารสถานศึกษาควรส่งเสริมให้ครูเข้ารับการพัฒนาตนเอง โดยการศึกษาคู่ต่อในระดับที่สูงขึ้น มีการนิเทศการสอนโดยการเปิดชั้นเรียน พัฒนาบทเรียนร่วมกัน (Lesson Study) พัฒนานักเรียนโดยใช้กระบวนการ PLC ร่วมกันอย่างสม่ำเสมอ

2. จากผลการวิจัยพบว่า กลยุทธ์ที่ 2 การยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ครูจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมให้นักเรียนได้รับการพัฒนาทั้งทางด้านสติปัญญา และทัศนคติ ตามโครงการ หรือกิจกรรมเป็นประจำ ดังนั้นผู้บริหารสถานศึกษาควรส่งเสริมให้ครูจัดกิจกรรมที่พัฒนาทั้งทางด้านสติปัญญา และทัศนคติ โดยใช้กระบวนการโครงการคุณธรรม การสอนแบบ Active Learning น้อมนำหลักการทรงงานของพระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศรมหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราชบรมนาถบพิตร และพระบรมราโชบายด้านการศึกษาของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวมหาวชิราลงกรณบดินทรเทพยวรางกูรมาปฏิบัติ

3. ผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนในโครงการกองทุนการศึกษาจังหวัดลพบุรี สามารถนำแนวทางการบริหารงานตามกลยุทธ์การพัฒนาโรงเรียนในโครงการกองทุนการศึกษาไปประกอบการวางแผน เพื่อพัฒนาประสิทธิภาพของการบริหารจัดการศึกษาให้มีประสิทธิภาพ

4. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลพบุรี เขต 2 สามารถนำแนวทางการบริหารงานไปประกอบการวางแผน เพื่อสนับสนุน และส่งเสริมการดำเนินงานโรงเรียนในโครงการกองทุนการศึกษาจังหวัดลพบุรีให้มีประสิทธิภาพ

5. สำนักงานโครงการกองทุนการศึกษาควรนำข้อมูลผลการวิจัยให้ผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนในโครงการกองทุนการศึกษาอื่นใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาให้ไปสู่ความสำเร็จต่อไป

ข้อเสนอแนะสำหรับการทำวิจัยในครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษาวิจัยประเมินความต้องการจำเป็น หรือวิจัยเพื่อพัฒนารูปแบบการบริหารงาน เพื่อนำข้อมูลจากการศึกษามาใช้ในการวางแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของโรงเรียนให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น
2. ควรมีการศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จของการดำเนินงานตามกลยุทธ์การพัฒนาโรงเรียนในโครงการกองทุนการศึกษา เพื่อนำผลการศึกษามาเป็นข้อมูลในการวางแผนพัฒนาภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา
3. ควรมีการศึกษาวิจัยแนวทางการพัฒนาการบริหารงานตามกลยุทธ์การพัฒนาโรงเรียนในโครงการกองทุนการศึกษาในจังหวัดอื่น ๆ เพื่อเปรียบเทียบผลการวิจัย และนำไปปรับปรุงพัฒนากลยุทธ์ในภาพรวมของโครงการกองทุนการศึกษาต่อไป

เอกสารอ้างอิง

- ประคอง วรรณสุด. (2542). **สถิติเพื่อการวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์**. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ประวิทย์ ประมาณ. (2560, กันยายน - ธันวาคม). รูปแบบกิจกรรมการลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ในโรงเรียน
กองทุนการศึกษา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา. **วารสารวิจัยราชภัฏกรุงเทพฯ**, 4(3), 39 - 46.
- ปิยัญญู กุศลมาลย์. (2560). **แนวทางการพัฒนาครูโดยใช้แนวคิดชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพในการจัดการ
การเรียนรู้ สำหรับสถานศึกษา**. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- พัชรี หอมรื่น, และยุภาติ ปณระราช. (2559). **แนวทางการบริหารเพื่อยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในกลุ่ม
โรงเรียนลานกระบือ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 1**.
วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร.
- มดิชน. (2559, 4 พฤศจิกายน). **155 โรงเรียน ใต้ร่วมกองทุนการศึกษา ด้วยน้ำพระราชหฤทัยในหลวง ร.9**.
สืบค้น พฤษภาคม 6, 2564, จาก https://www.matichon.co.th/education/news_347693.
- มยุรี นาริ่ง, และเชาวฤทธิ์ จงเกษกรณ์. (2565, กันยายน). รูปแบบการบริหารโรงเรียนในโครงการ
กองทุนการศึกษาสู่ความสำเร็จของโรงเรียนห้วยขาแข้งวิทยาเขต. **วารสารมหาจุฬานาครทรรพ**,
9(9), 165 - 183.
- สาธิต ครุฑจันทร์. (2559). **แนวปฏิบัติที่เป็นเลิศในการบริหารงานโรงเรียนโครงการกองทุนการศึกษา
ในจังหวัดสุพรรณบุรี**. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม.
- สุรดา ไชยสงคราม, ปิยพงษ์ สมตติกุล, และพฤทธิ ศิริบรรณพิทักษ์. (2556, ตุลาคม - ธันวาคม). กลยุทธ์
การบริหารเพื่อพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนประถมศึกษาในโรงเรียนสังกัด
สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. **วารสารครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย**,
40(4), 162 - 179.
- สุรียา สมฤทธิ์. (2565, ตุลาคม). การพัฒนากลยุทธ์การบริหารจัดการศูนย์การเรียนรู้โดยใช้หลักปรัชญา
ของเศรษฐกิจพอเพียงเป็นฐานสู่ทักษะชีวิตโรงเรียนเพียงหลวง 16 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
ประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 4. **วารสารสังคมศาสตร์และมานุษยวิทยาเชิงพุทธ**, 7(10), 38 - 58.
- สุรวิทย์ ศิริโกคาภิรมย์. (2546). **การวิจัยทางการศึกษา**. ลพบุรี: สถาบันราชภัฏเทพสตรี.
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลพบุรี เขต 2. (2565). **แผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาขั้นพื้นฐาน
ระยะ 3 ปี (พ.ศ.2563-2565) สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลพบุรี เขต 2**. ลพบุรี:
ควิกก็้อปปี.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2552). **ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน** (พิมพ์ครั้งที่ 2).
กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน.
- _____. (2562). **แผนพัฒนาการจัดการศึกษาของโรงเรียนในโครงการกองทุนการศึกษา**. กรุงเทพฯ: สำนักงาน
คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน.

_____. (2563). โครงการอบรมการนำแผนพัฒนาการจัดการศึกษาสู่การปฏิบัติจริง โรงเรียนกลุ่มพิเศษ.
กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน.

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. (2545). พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542

และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ.

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2561). แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม

แห่งชาติฉบับที่สิบสอง พ.ศ. 2560-2564. กรุงเทพฯ: สำนักงานพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ.

อภิวรรณ ยอดมงคล. (2562). การพัฒนากลยุทธ์เพื่อพัฒนาโรงเรียนมัธยมศึกษาในเขตพัฒนาพิเศษเฉพาะกิจ
จังหวัดชายแดนภาคใต้. วิทยานิพนธ์ปริญญาดุษฎีบัณฑิต มหาวิทยาลัยหาดใหญ่.

Cronbach, Lee J. (1971). *Essentials of Psychological Testing*. New York: Harper & Row.

Likert, R. (1967). *The Human Organization: Its Management and Value*. New York: McGraw-Hill.

ผลการใช้ชุดกิจกรรมแนะแนวเพื่อเสริมสร้างแรงจูงใจในการเรียนภาษาจีน
ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนบ้านฉางกาญจนกุลวิทยา
จังหวัดระยอง

The Effects of Using a Guidance Activities Package to Enhance
Chinese Learning Motivation of Grade 10 Students
at Ban Chang Kanchanakul Wittaya School in Rayong Province

อาภากร เสือเนียม,* จิระสุข สุขสวัสดิ์,** และนิติพัฒน์ เมฆขจร***
Arpakorn Suaniam, Jirasuk Suksawat, and Nitipat Mekkhachorn

Received: December 1, 2022 Revised: March 8, 2023 Accepted: March 23, 2023

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อเปรียบเทียบแรงจูงใจในการเรียนภาษาจีนของนักเรียนกลุ่มทดลองก่อนและหลังการใช้ชุดกิจกรรมแนะแนวเพื่อเสริมสร้างแรงจูงใจในการเรียนภาษาจีน และเพื่อเปรียบเทียบแรงจูงใจในการเรียนภาษาจีนของนักเรียนกลุ่มทดลองที่ใช้ชุดกิจกรรมแนะแนวเพื่อเสริมสร้างแรงจูงใจในการเรียนภาษาจีนกับนักเรียนกลุ่มควบคุมที่ใช้ชุดสนเทศหลังการทดลอง กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 จำนวน 60 คน โรงเรียนบ้านฉางกาญจนกุลวิทยา จังหวัดระยอง ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2565 แบ่งเป็นกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม กลุ่มละ 30 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ชุดกิจกรรมแนะแนวเพื่อเสริมสร้างแรงจูงใจในการเรียนภาษาจีน จำนวน 1 ชุด ชุดสนเทศ จำนวน 1 ชุด และแบบวัดแรงจูงใจในการเรียนภาษาจีน จำนวน 30 ข้อ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการทดสอบค่าที

ผลการวิจัยพบว่า ภายหลังจากการใช้ชุดกิจกรรมแนะแนวเพื่อเสริมสร้างแรงจูงใจในการเรียนภาษาจีน นักเรียนกลุ่มทดลองมีคะแนนเฉลี่ยแรงจูงใจในการเรียนภาษาจีนสูงกว่าก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และนักเรียนกลุ่มทดลองที่ใช้ชุดกิจกรรมแนะแนวเพื่อเสริมสร้างแรงจูงใจในการเรียนภาษาจีนมีคะแนนเฉลี่ยแรงจูงใจในการเรียนภาษาจีนหลังการทดลองสูงกว่านักเรียนกลุ่มควบคุมที่ใช้ชุดสนเทศอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

คำสำคัญ: ชุดกิจกรรมแนะแนว, นักเรียนมัธยมศึกษา, ภาษาจีน, แรงจูงใจในการเรียน

* นักศึกษาระดับปริญญาโท คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

** ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

*** รองศาสตราจารย์ ดร. คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

Abstract

This research aims to compare the Chinese learning motivation of an experimental group students before and after using a guidance activities package to enhance Chinese learning motivation. The research also aims to compare the motivation for learning Chinese between the experimental group students who used the guidance activities package, and the control group students who used the information set after the experiment. The research samples were 60 grade 10 students at Ban Chang Kanchanakul Wittaya School, Rayong Province, during the first semester of the 2022 academic year. They were assigned into an experimental group and a control group, each of which consisted of 30 students. Research instruments included: a guidance activities package to enhance Chinese learning motivation; an information set; and a Chinese learning motivation assessment form with 30 items. Statistics used for data analysis were percentage, mean, standard deviation, and t-test.

The research revealed that: after using the guidance activities package to enhance Chinese learning motivation, the experimental group students' post-experiment mean score of Chinese learning motivation was significantly higher than their pre-experiment with a statistical significance of .01; and after the experiment, the post-experiment mean score of Chinese learning motivation of the experimental group students, who used the guidance activities package, was significantly higher than the post-experiment mean score of the control group students, who used the information set at the .01 level of statistical significance.

Keywords: Guidance Activities Package, High School Student, Chinese, Learning Motivation

บทนำ

ในโลกยุคปัจจุบันอุตสาหกรรมทั่วโลกเริ่มให้ความสำคัญในการทำธุรกิจที่หลากหลายกับต่างประเทศมากขึ้น ทำให้ประเทศไทยต้องมีการปรับเปลี่ยนแผนพัฒนาใหม่เพื่อรองรับอุตสาหกรรมของโลกในอนาคต โครงการพัฒนาระเบียงเศรษฐกิจภาคตะวันออก (Eastern Economic Corridor: EEC) จึงเกิดขึ้นเพื่อสานต่อความสำเร็จจากแผนพัฒนาเศรษฐกิจภาคตะวันออกหรือ Eastern Seaboard ส่งผลให้โรงเรียนบ้านฉางกาญจนกุลวิทยา อำเภอบ้านฉาง จังหวัดระยอง ซึ่งอยู่ในเขตพื้นที่เป้าหมายนำร่อง จำเป็นต้องมีการเรียนการสอนที่เกี่ยวข้องกับโครงการ EEC เพื่อให้นักเรียนสามารถประกอบอาชีพในอุตสาหกรรมใหม่ในอนาคตเหล่านี้ด้วย จึงมีนโยบายบรรจุการจัดการเรียนการสอนที่เกี่ยวข้องกับกลุ่มอุตสาหกรรมใหม่ และเนื่องจากวิสัยทัศน์ของโรงเรียนได้มุ่งเน้นไปที่ด้านภาษาเป็นอันดับแรก การจัดการเรียนการสอนภาษาต่างประเทศภายในโรงเรียนจึงมีถึง 3 ภาษา คือ ภาษาอังกฤษ ภาษาญี่ปุ่น และภาษาจีน โดยจัดหลักสูตรเป็นวิชาเลือกเสรีสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา และเป็นวิชาบังคับสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาสายศิลป์ - ภาษาทุกห้อง ทำให้แรงจูงใจในการเรียนจึงเป็นสิ่งสำคัญต่อการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศของนักเรียน โดยเฉพาะแรงจูงใจในการเรียนภาษาจีน ซึ่งหมายถึงสถานะที่ทำให้บุคคลเกิดแรงขับในการอยากเรียนรู้ และมีความมุ่งมั่นในการเรียนภาษาจีนให้ประสบความสำเร็จตามเป้าหมายที่กำหนดไว้เพื่อนำไปสู่การบรรลุความสำเร็จจากการเรียนภาษาจีน แบ่งเป็น 3 ด้าน คือ แรงจูงใจภายใน แรงจูงใจภายนอก และเป้าหมาย (Spaulding, 1992; อ้างถึงใน ศุภิกานิรติศัย, 2561, หน้า 142) ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ Gardner (1985, pp. 50 - 56) ที่กล่าวว่า ทักษะคิดและความถนัดทางภาษาต่าง ๆ มีความเกี่ยวข้องกันกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาต่างประเทศของผู้เรียน โดยมีทักษะคิดเป็นสิ่งสำคัญอย่างยิ่งในการเรียนรู้ภาษาที่สอง การเกิดทักษะคิดทางบวกหรือทางลบนั้นมีผลมาจากแรงจูงใจ ซึ่งประกอบด้วยองค์ประกอบ 4 อย่าง คือ เป้าหมาย (Goal) ความมานะพยายาม (Effortful Behavior) ความปรารถนาที่จะบรรลุเป้าหมาย (A Desire to Attain The Goal) และเจตคติ (Attitude) ดังนั้น แรงจูงใจจึงเป็นปัจจัยหลักที่ช่วยส่งเสริมให้การเรียนภาษาจีนของนักเรียนประสบความสำเร็จตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ เพื่อทำสิ่งต่าง ๆ ได้อย่างมีจุดมุ่งหมาย เกิดแรงผลักดัน ความอดทน และความเพียรพยายามที่จะเดินไปสู่เป้าหมายให้สำเร็จ (วิไลวรรณ เพชรเศรษฐ์, 2561, หน้า 64)

ผู้วิจัยได้ทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวกับแรงจูงใจในการเรียนภาษาจีนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย พบว่า งานวิจัยส่วนใหญ่จะเป็นนักศึกษาในระดับอุดมศึกษา เนื่องจากการเรียนการสอนภาษาจีนในระดับมัธยมศึกษาเป็นรายวิชาเพิ่มเติมที่ไม่ได้ถูกบรรจุอยู่ในหลักสูตรสถานศึกษาบังคับของทุกโรงเรียน จึงทำให้โรงเรียนที่เปิดสอนในรายวิชาภาษาจีนในปัจจุบันยังมีค่อนข้างน้อย นอกจากนี้งานวิจัยที่พบยังเน้นการศึกษาวิจัยเชิงสำรวจและเน้นการพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนมากกว่าการสร้างแรงจูงใจในการเรียน ดังเช่นงานวิจัยของ เฝิง ลี่ถิง (2557, หน้า 36 - 37) ได้ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อแรงจูงใจในการเรียนภาษาจีนของนักศึกษามหาวิทยาลัยสยาม พบว่า มีปัจจัยหลายด้านที่ส่งผลต่อแรงจูงใจในการเรียนภาษาจีน เช่น หลักสูตรของสถานศึกษา วิธีการสอน สื่อและอุปกรณ์การเรียนการสอนที่ดึงดูดใจ และปัจจัยด้านครอบครัว สอดคล้องกับงานวิจัยเกี่ยวกับปัจจัยต่าง ๆ ในการเรียนภาษาจีนอีก 2 งานวิจัย ได้แก่ งานวิจัยของ วรทา รุ่งบานจิต และคณะ (2560, หน้า 793 - 799) ได้วิจัยเกี่ยวกับแรงจูงใจในการเรียนวิชาภาษาจีนของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา พบว่า มีแรงจูงใจภายนอกที่ส่งผลต่อแรงจูงใจในการเรียนภาษาจีน คือ 1) ผู้สอนมีบุคลิกภาพที่ดี 2) ภาษาจีนกำลังเป็นที่นิยมในปัจจุบัน 3) ครอบครัวให้การสนับสนุนในการเรียนภาษาจีน และ

4) นักศึกษาต้องการพัฒนาตนเอง งานวิจัยของแพรวา รัตทยา (2564, หน้า 4 - 6) ได้ศึกษาแรงจูงใจและกลวิธีการเรียนภาษาจีนของนักศึกษามหาวิทยาลัยแม่โจ้ พบว่า ปัจจัยที่ส่งผลต่อแรงจูงใจในการเรียนภาษาจีน ได้แก่ 1) การมีพื้นฐานความรู้ภาษาจีน 2) การเห็นความสำคัญของการใช้ภาษาจีนต่อการทำงานในอนาคต 3) เรียนตามเพื่อนหรือตามคำแนะนำจากคนรอบข้าง และ 4) เรียนเพราะความชอบส่วนตัว

นอกจากนี้จากการสัมภาษณ์เบื้องต้นเกี่ยวกับปัญหาในการเรียนการสอนครูผู้สอนภาษาจีนทั้งชาวไทยและชาวจีน พบว่า นักเรียนสนใจเรียนภาษาจีนน้อย และขาดแรงจูงใจในการเรียนภาษาจีน โดยมีพฤติกรรมต่าง ๆ เช่น ไม่เข้าร่วมชั้นเรียน ให้ความร่วมมือกับกิจกรรมภายในห้องเรียนน้อย ขาดการส่งงานและขาดสอบ และสอบไม่ผ่านเกณฑ์ เป็นต้น พฤติกรรมเหล่านี้ทำให้นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในรายวิชาภาษาจีนค่อนข้างต่ำ ซึ่งจะส่งผลกระทบต่อการศึกษาต่อหรือการทำงานที่ต้องใช้ภาษาจีนของนักเรียนซึ่งมีการแข่งขันสูงในอนาคต ทั้งยังก่อให้เกิดความรู้สึกด้านลบกับการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศโดยเฉพาะภาษาจีนอีกด้วย ผู้วิจัยจึงเล็งเห็นถึงความสำคัญในการแก้ไขปัญหาและพัฒนาพฤติกรรมนักเรียนเหล่านี้ของนักเรียนให้ดีขึ้น โดยการสร้างแรงจูงใจและทัศนคติในการเรียนภาษาจีนให้นักเรียนเกิดความสนใจ รู้สึกอยากเรียน เห็นประโยชน์ และมีความสุขในการเรียนภาษาจีนมากขึ้นผ่านชุดกิจกรรมแนะแนวเพื่อเสริมสร้างแรงจูงใจในการเรียนภาษาจีนที่ผู้วิจัยได้พัฒนาขึ้น โดยชุดกิจกรรมแนะแนวเป็นกระบวนการหนึ่งที่จะช่วยพัฒนาส่งเสริมให้นักเรียนเรียนรู้และเข้าใจผ่านกิจกรรมการเรียนรู้ในรูปแบบต่าง ๆ เช่น พาวเวอร์พอยต์ (PowerPoint) วิดิทัศน์ (Video) เกี่ยวกับประเทศจีน อาหารจีน ศิลปะและวัฒนธรรมจีน แอนิเมชัน (Animation) เพลงจีน กิจกรรมกลุ่มปฏิสัมพันธ์แลกเปลี่ยนเรียนรู้ การทดลองจากประสบการณ์ตรง และการใช้ตัวแบบผ่านสื่อต่าง ๆ ที่ทันสมัยและน่าสนใจ สอดคล้องกับความต้องการของนักเรียน ส่งผลให้นักเรียนเกิดแรงจูงใจในการเรียนภาษาจีนมากขึ้น เพิ่มความรู้สึกด้านบวกและลดความรู้สึกด้านลบที่อาจเป็นอุปสรรคต่อการเรียนภาษาจีนได้ ซึ่งจะช่วยกระตุ้นให้นักเรียนเกิดแรงผลักดันในการทำสิ่งต่าง ๆ เกี่ยวกับภาษาจีนในอนาคตให้บรรลุผลได้อย่างมีประสิทธิภาพ

จากการทบทวนวรรณกรรมงานวิจัยที่ผ่านมา ยังไม่พบงานวิจัยเกี่ยวกับผลการใช้ชุดกิจกรรมแนะแนวเพื่อเพิ่มแรงจูงใจในการเรียนภาษาจีนโดยเฉพาะ แต่มีงานวิจัยที่ศึกษาตัวแปรใกล้เคียงเกี่ยวกับการเพิ่มแรงจูงใจในการเรียน ได้แก่ การวิจัยของ เพ็ญประภา พุฒซ้อน (2559, หน้า 9 - 10) ได้ศึกษาผลการสร้างแรงจูงใจในการเรียนวิชาภาษาไทยโดยใช้เบียร์รณกรของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนเตรียมอุดมศึกษาพัฒนาการ ผลการวิจัยพบว่า การใช้เบียร์รณกรสามารถสร้างแรงจูงใจในการเรียนของผู้เรียนให้เพิ่มขึ้นได้ อีกทั้งยังส่งผลให้นักเรียนมีทัศนคติที่ดีต่อวิชาภาษาไทย และมีความสุขในการเรียนมากขึ้นด้วย งานวิจัยของ วิไลวรรณ เพชรเศรษฐ์ (2561, หน้า 66) ได้ศึกษาผลการใช้ชุดกิจกรรมแนะแนวโดยใช้กรอบความคิดแบบเติบโตเพื่อพัฒนาการตั้งเป้าหมายทางการศึกษาของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนขจรเกียรติศึกษา จังหวัดภูเก็ต ผลการวิจัยพบว่า ภายหลังจากใช้ชุดกิจกรรมแนะแนว นักเรียนกลุ่มทดลองมีคะแนนการตั้งเป้าหมายทางการศึกษาสูงกว่าก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 วรรณุช มะธิพิไซ (2561, หน้า 439) ได้ศึกษาผลการใช้ชุดกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาการควบคุมตนเองด้านการเรียนภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนสีกาวิทยา ผลการวิจัยพบว่า ภายหลังจากใช้ชุดกิจกรรมแนะแนว นักเรียนกลุ่มทดลองมีระดับการควบคุมตนเองด้านการเรียนภาษาอังกฤษสูงกว่าก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แสดงให้เห็นว่างานวิจัยส่วนใหญ่ยังเน้นศึกษาการวิจัยเชิงสำรวจ

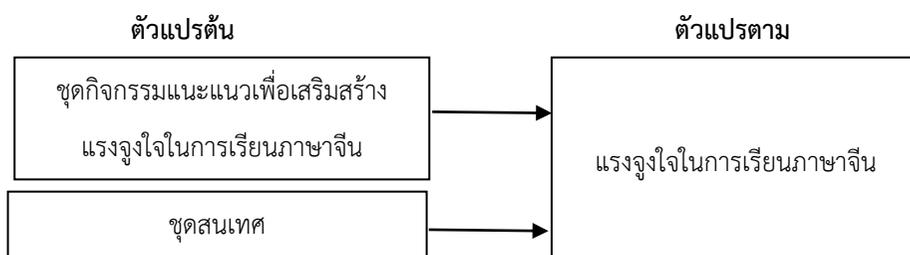
เกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อแรงจูงใจในการเรียนภาษาจีน และเน้นศึกษาการใช้ชุดกิจกรรมแนะแนวในตัวแปรต่าง ๆ ที่ใกล้เคียง เช่น แรงจูงใจในการเรียนภาษาต่าง ๆ การตั้งเป้าหมายทางการศึกษา การควบคุมตนเองในการเรียนภาษาต่างประเทศ และการพัฒนาจิตวิทยาเชิงบวกมากกว่าศึกษาตัวแปรแรงจูงใจในการเรียน โดยเฉพาะแรงจูงใจในการเรียนภาษาจีน ซึ่งเป็นภาษาต่างประเทศที่คนไทยให้ความนิยมค่อนข้างน้อยในอดีต โดยงานวิจัยที่ผ่านมายังไม่มีการศึกษาในกลุ่มตัวอย่างนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย และยังไม่มีการวิจัยเชิงทดลองที่ใช้ชุดกิจกรรมแนะแนวเพื่อช่วยพัฒนาและเสริมสร้างแรงจูงใจในการเรียนภาษาจีน ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะใช้ชุดกิจกรรมแนะแนวเพื่อเสริมสร้างแรงจูงใจในการเรียนภาษาจีนให้กับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย โดยเน้นกิจกรรมแนะแนวในรูปแบบที่หลากหลายเพื่อเสริมสร้างแรงจูงใจ การเข้าใจตนเอง รู้จักความสนใจของตนเอง การตั้งเป้าหมายในการเรียนของตนเอง นอกจากนี้ยังมีการสอดแทรกภาษาจีนและวัฒนธรรมจีนในชุดกิจกรรม เพื่อให้ให้นักเรียนเกิดแรงจูงใจในการเรียนภาษาจีนมากขึ้น และเป็นประโยชน์ต่อการเรียนและการประกอบอาชีพที่เกี่ยวข้องกับการใช้ภาษาจีนในอนาคต

วัตถุประสงค์ของงานวิจัย

1. เพื่อเปรียบเทียบแรงจูงใจในการเรียนภาษาจีนของนักเรียนกลุ่มทดลองก่อนและหลังใช้ชุดกิจกรรมแนะแนวเพื่อเสริมสร้างแรงจูงใจในการเรียนภาษาจีน
2. เพื่อเปรียบเทียบแรงจูงใจในการเรียนภาษาจีนของนักเรียนกลุ่มทดลองที่ใช้ชุดกิจกรรมแนะแนวเพื่อเสริมสร้างแรงจูงใจในการเรียนภาษาจีนและนักเรียนกลุ่มควบคุมที่ใช้ชุดสนเทศ

กรอบแนวคิดในการวิจัย

ผู้วิจัยได้กำหนดกรอบแนวคิดจากการทบทวนวรรณกรรมของชุดกิจกรรมแนะแนวจากการจัดการเรียนรู้กิจกรรมแนะแนว (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ และสมาคมแนะแนวแห่งประเทศไทย, 2559ก, หน้า 86) แบ่งเป็น 3 ขั้นตอน คือ ขั้นนำเข้าสู่กิจกรรม ขั้นดำเนินกิจกรรม และขั้นสรุปกิจกรรม ชุดสนเทศจากการจัดการเรียนรู้กิจกรรมแนะแนว (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ และสมาคมแนะแนวแห่งประเทศไทย, 2559ข, หน้า 114) แบ่งเป็น 3 ขั้นตอน คือ ขั้นนำเข้าสู่กิจกรรม ขั้นดำเนินกิจกรรม และขั้นสรุปกิจกรรม เช่นเดียวกัน และแนวคิดแรงจูงใจในการเรียนภาษาจีน แบ่งเป็น 3 ด้าน ได้แก่ แรงจูงใจภายใน แรงจูงใจภายนอก และเป้าหมาย (Spaulding, 1992; อ่างถึงโน ศุภิกา นิรติศัย, 2561)

ภาพ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

สมมติฐานการวิจัย

1. นักเรียนกลุ่มทดลองมีแรงจูงใจในการเรียนภาษาจีนหลังการทดลองสูงกว่าก่อนการทดลองใช้ชุดกิจกรรมแนะแนวเพื่อเสริมสร้างแรงจูงใจในการเรียนภาษาจีน
2. ภายหลังจากใช้ชุดกิจกรรมแนะแนวเพื่อเสริมสร้างแรงจูงใจในการเรียนภาษาจีน นักเรียนกลุ่มทดลองมีแรงจูงใจในการเรียนภาษาจีนสูงกว่านักเรียนกลุ่มควบคุมที่ใช้ชุดสนเทศแรงจูงใจในการเรียนภาษาจีน

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากร คือ นักเรียนแผนการเรียนศิลป์ - ภาษาและแผนการเรียนศิลป์ - ทั่วไปของโรงเรียนบ้านฉางกาญจนกุลวิทยา อำเภอบ้านฉาง จังหวัดระยอง ปีการศึกษา 2565 จำนวน 4 ห้องเรียน แบบความสะดวกด้านการเรียนภาษาจีน รวมเป็นจำนวน 180 คน

1.2 กลุ่มตัวอย่าง คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 แผนการเรียนศิลป์ - ภาษาและแผนการเรียนศิลป์ - ทั่วไป โรงเรียนบ้านฉางกาญจนกุลวิทยา อำเภอบ้านฉาง จังหวัดระยอง ปีการศึกษา 2565 จำนวน 2 ห้องละ 30 คน รวม 60 คน โดยใช้วิธีการสุ่มแบบกลุ่ม หลังจากนั้นแบ่งเป็น 2 กลุ่ม คือ กลุ่มทดลอง จำนวน 30 คน และกลุ่มควบคุม จำนวน 30 คน โดยใช้วิธีการสุ่มอย่างง่ายด้วยการจับสลาก

2. นิยามศัพท์เชิงปฏิบัติการ

2.1 แรงจูงใจในการเรียนภาษาจีน คือ สภาวะที่ทำให้บุคคลเกิดแรงขับในการอยากเรียนรู้ และมีความมุ่งมั่นในการเรียนภาษาจีนให้ประสบความสำเร็จตามเป้าหมายที่กำหนดไว้เพื่อนำไปสู่การบรรลุความสำเร็จจากการเรียนภาษาจีน แบ่งเป็น 3 ด้าน ดังนี้

2.1.1 แรงจูงใจภายใน คือ ความสนใจที่เกิดจากตัวของบุคคลโดยมีสิ่งกระตุ้นที่ทำให้เกิดความต้องการเรียนรู้ภาษาจีนจากภายในของบุคคล เช่น ชื่นชอบประเทศจีน สนใจในศิลปวัฒนธรรมจีน การชื่นชอบในประวัติศาสตร์จีน การชื่นชอบดารานักร้องจีน ชอบนวนิยาย ละคร และเกมออนไลน์จีน การทำและวิธีการรับประทานอาหารจีน การสนใจในวิถีชีวิตความเป็นอยู่และแนวคิดในการใช้ชีวิตของชาวจีน การสนใจหาข้อมูลด้านการศึกษาต่อในประเทศจีน และการชื่นชอบวิธีการสอนของเหล่าซือ เป็นต้น

2.1.2 แรงจูงใจภายนอก คือ ความสนใจที่เกิดจากสภาพแวดล้อมและสิ่งเร้าภายนอกที่ส่งผลต่อแรงจูงใจภายนอกของบุคคล ทำให้บุคคลเกิดความต้องการเรียนรู้ภาษาจีน เช่น คณะณพิเศษ ของรางวัล ขนบการได้เป็นเพื่อนกับชาวจีน การได้รับค่าตอบแทนสูงจากงานที่ใช้ภาษาจีน และการทำให้ธุรกิจของครอบครัวมีรายได้มากขึ้น การท่องเที่ยวในประเทศจีน การได้เรียนมหาวิทยาลัยในคณะที่เกี่ยวกับภาษาจีนเหมือนกับเพื่อน และการเรียนภาษาจีนเพื่อให้เกิดการพัฒนาตนเองในด้านต่าง ๆ เป็นต้น

2.1.3 เป้าหมาย คือ วัตถุประสงค์ในการเรียนภาษาจีนที่บุคคลกำหนดแนวทางในการปฏิบัติเพื่อให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ เช่น การสื่อสารภาษาจีนได้อย่างคล่องแคล่ว การฟังและแปลเพลงหรือละครภาษาจีนได้ด้วยตนเอง การสอบเข้ามหาวิทยาลัยในคณะที่เกี่ยวกับภาษาจีน การศึกษาต่อในประเทศจีน

การทำงานในอาชีพที่เกี่ยวข้องกับภาษาจีน การติดต่อทำธุรกิจกับชาวจีน และการมีทัศนคติที่ดีต่อการเรียนภาษาจีน เป็นต้น

3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

3.1 ชุดกิจกรรมแนะแนวเพื่อเสริมสร้างแรงจูงใจในการเรียนภาษาจีน เป็นชุดกิจกรรมแนะแนวที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้นจากการจัดการเรียนรู้กิจกรรมแนะแนว (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ และสมาคมแนะแนวแห่งประเทศไทย, 2559ค) ตามเกณฑ์ 80/80 โดยใช้สูตรหาประสิทธิภาพ (E_1/E_2) โดย E_1 มีค่าเท่ากับ 88.33 E_2 มีค่าเท่ากับ 80 ซึ่งชุดกิจกรรมจะแบ่งเป็น 3 ด้าน ได้แก่ แรงจูงใจภายใน แรงจูงใจภายนอก และเป้าหมาย ประกอบด้วย 8 กิจกรรม ใช้เวลาในการจัดกิจกรรมครั้งละ 50 นาที โดยแต่ละกิจกรรมเน้นการทำกิจกรรมกลุ่มเป็นหลัก มีการเล่นเกมผ่าด้านต่าง ๆ เพื่อแลกเปลี่ยนรางวัล โดยแต่ละกิจกรรมสอดแทรกเนื้อหาสาระเกี่ยวกับภาษาและวัฒนธรรมจีน พร้อมใช้สื่อวีดิทัศน์เกี่ยวกับประเทศจีน และในแต่ละกิจกรรมประกอบด้วย 3 ขั้นตอน คือ ขั้นนำขั้นดำเนินการ และขั้นสรุป โดยให้ผู้เชี่ยวชาญ 5 ท่าน ตรวจสอบความเหมาะสม พบว่า มีความเหมาะสมอยู่ในระดับดี และผ่านการทดลองใช้กับนักเรียนที่มีคุณลักษณะใกล้เคียงกับประชากรจริง จำนวน 30 คน เพื่อปรับปรุงแก้ไขก่อนเก็บข้อมูลในการวิจัย

3.2 ชุดสนทนาค เป็นชุดสนทนาคที่ผู้วิจัยได้รวบรวมและพัฒนาขึ้นจากการจัดการเรียนรู้กิจกรรมแนะแนว (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ และสมาคมแนะแนวแห่งประเทศไทย, 2559ค) ตามเกณฑ์ 80/80 โดยใช้สูตรหาประสิทธิภาพ (E_1/E_2) โดย E_1 มีค่าเท่ากับ 84.33 E_2 มีค่าเท่ากับ 66 ซึ่งชุดสนทนาคจะแบ่งเป็น 3 ด้าน ได้แก่ แรงจูงใจภายใน แรงจูงใจภายนอก และเป้าหมาย กิจกรรมละ 50 นาที โดยเน้นการให้ความรู้ผ่านวีดิทัศน์เกี่ยวกับประเทศจีน การใช้ชีวิตในประเทศจีน นิทานสอนใจ การให้กำลังใจ และใ้บความรู้เกี่ยวกับแรงจูงใจ มีการทำใบงาน และสรุปความรู้ผ่านการใช้ชุดสนทนาค ในแต่ละกิจกรรมประกอบด้วย 3 ขั้นตอน คือ ขั้นนำขั้นดำเนินการ และขั้นสรุป

3.3 แบบวัดแรงจูงใจในการเรียนภาษาจีน เป็นแบบวัดที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้นเพื่อให้สอดคล้องและครอบคลุมกับนิยามเชิงปฏิบัติการเกี่ยวกับแรงจูงใจในการเรียนภาษาจีน ประกอบด้วยองค์ประกอบ 3 ด้าน ได้แก่ แรงจูงใจภายใน แรงจูงใจภายนอก และเป้าหมาย (Spaulding, 1992; อ้างถึงใน ศุภิกา นิรติศัย, 2561) มีจำนวนทั้งหมด 30 ข้อ โดยแบ่งเป็นคำถามเกี่ยวกับแรงจูงใจภายใน แรงจูงใจภายนอก และเป้าหมายอย่างละ 10 ข้อ และมีข้อคำถามทางบวก 22 ข้อ ข้อคำถามทางลบ 8 ข้อ ลักษณะคำถามเป็นแบบมาตราส่วนประเมินค่า 5 ระดับ (Rating Scale) ตั้งแต่เห็นด้วยมากที่สุดถึงเห็นด้วยน้อยที่สุด มีค่าความตรงตามเนื้อหาอยู่ระหว่าง 0.6 ถึง 1.0 ค่าอำนาจจำแนกอยู่ระหว่าง .20 ถึง .64 และมีค่าความเที่ยงทั้งฉบับเท่ากับ .84 ตัวอย่างคำถาม เช่น ฉันรู้สึกว่าการเรียนภาษาจีนนั้นมีความสำคัญมาก ฉันต้องการมีเพื่อนเป็นชาวจีน และฉันเรียนภาษาจีนเพราะต้องการรางวัลตอบแทนจากครอบครัว เป็นต้น

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

4.1 ขั้นเตรียมการทดลอง

4.1.1 ผู้วิจัยเตรียมกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 แผนการเรียนศิลป์ – ภาษา และแผนการเรียนศิลป์ - ทวิไป โรงเรียนบ้านฉางกาญจนกุลวิทยา อำเภอบ้านฉาง จังหวัดระยอง ปีการศึกษา 2565 จำนวน 2 ห้อง ห้องละ 30 คน รวม 60 คน โดยใช้วิธีการสุ่มแบบกลุ่ม หลังจากนั้นแบ่งเป็น 2 กลุ่ม คือ กลุ่มทดลอง จำนวน 30 คน และกลุ่มควบคุม จำนวน 30 คน โดยใช้วิธีการสุ่มอย่างง่ายด้วยการจับสลาก

4.1.2 ผู้วิจัยเตรียมเครื่องมือที่จะใช้ในการวิจัย ประกอบด้วย ชุดกิจกรรมแนะแนวเพื่อเสริมสร้างแรงจูงใจในการเรียนภาษาจีน ชุดสนทนาเกี่ยวกับแรงจูงใจในการเรียนภาษาจีน และแบบวัดแรงจูงใจในการเรียนภาษาจีน

4.2 ขั้นดำเนินการทดลอง

4.2.1 ผู้วิจัยนำแบบวัดแรงจูงใจในการเรียนภาษาจีนที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้น และผ่านกระบวนการหาคุณภาพเครื่องมือ โดยการทดสอบค่าความตรง ค่าความเที่ยง และค่าอำนาจจำแนก แล้วให้นักเรียนกลุ่มทดลองและนักเรียนกลุ่มควบคุมทำแบบวัดแรงจูงใจในการเรียนภาษาจีน และนำคะแนนที่ได้เป็นคะแนนก่อนการทดลอง (Pretest)

4.2.2 ผู้วิจัยดำเนินการใช้ชุดกิจกรรมแนะแนวเพื่อเสริมสร้างแรงจูงใจในการเรียนภาษาจีนกับนักเรียนกลุ่มทดลอง จำนวน 8 กิจกรรม ส่วนนักเรียนกลุ่มควบคุมใช้ชุดสนทนาเกี่ยวกับแรงจูงใจในการเรียนภาษาจีน จำนวน 8 กิจกรรม กิจกรรมละ 50 นาที สัปดาห์ละ 2 ครั้ง เป็นระยะเวลา 4 สัปดาห์

4.3 ขั้นหลังการทดลอง

ผู้วิจัยนำแบบวัดแรงจูงใจในการเรียนภาษาจีนให้กับนักเรียนกลุ่มทดลองและนักเรียนกลุ่มควบคุม ทำหลังการเข้าร่วมกิจกรรมทั้งสองในครั้งสุดท้าย และนำคะแนนที่ได้เป็นคะแนนหลังการทดลอง (Posttest) หลังจากนั้นผู้วิจัยตรวจสอบความเรียบร้อยและดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติเพื่อทดสอบสมมติฐานต่อไป

5. การวิเคราะห์ข้อมูล

สถิติที่ใช้ในการทดสอบสมมติฐาน ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าประสิทธิภาพ (E_1/E_2) และการตรวจสอบค่าที (t - test) โดยกำหนดค่าที่ยอมรับทางสถิติไว้ที่ .01

ผลการวิจัย

การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยแรงจูงใจในการเรียนภาษาจีนของนักเรียนกลุ่มทดลองก่อนและหลังการใช้ชุดกิจกรรมแนะแนวเพื่อเสริมสร้างแรงจูงใจในการเรียนภาษาจีน

ตาราง 1 ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยแรงจูงใจในการเรียนภาษาจีนของนักเรียนกลุ่มทดลองก่อนและหลังการทดลอง

เวลาการทดลอง	n	M	SD	t	Sig.
ก่อนการทดลอง	30.00	3.27	0.36	10.82*	.00
หลังการทดลอง	30.00	3.91	0.49		

*p < .01

จากตาราง 1 พบว่า ค่าเฉลี่ยแรงจูงใจในการเรียนภาษาจีนของนักเรียนกลุ่มทดลองก่อนและหลังการใช้ชุดกิจกรรมแนะแนวเพื่อเสริมสร้างแรงจูงใจในการเรียนภาษาจีน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 แสดงให้เห็นว่า ภายหลังจากทดลองของนักเรียนกลุ่มทดลอง มีค่าเฉลี่ยคะแนนแรงจูงใจในการเรียนภาษาจีนเท่ากับ $M = 3.91$, $SD = 0.49$ ซึ่งสูงกว่าก่อนการทดลองที่มีค่าเฉลี่ยคะแนนแรงจูงใจในการเรียนภาษาจีนเท่ากับ $M = 3.27$, $SD = 0.36$ จึงสอดคล้องกับสมมติฐานการวิจัยข้อที่ 1

การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยแรงจูงใจในการเรียนภาษาจีนของนักเรียนกลุ่มทดลองและนักเรียนกลุ่มควบคุมก่อนการทดลอง

ตาราง 2 ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยแรงจูงใจในการเรียนภาษาจีนก่อนการทดลอง ของนักเรียนกลุ่มทดลองและนักเรียนกลุ่มควบคุมก่อนการทดลอง

กลุ่มตัวอย่าง	n	M	SD	t	Sig.
กลุ่มทดลอง	30.00	3.27	0.37	0.13	.90
กลุ่มควบคุม	30.00	3.26	0.43		

จากตาราง 2 พบว่า ค่าเฉลี่ยแรงจูงใจในการเรียนภาษาจีนก่อนการทดลองของนักเรียนกลุ่มทดลองและนักเรียนกลุ่มควบคุมไม่แตกต่างกัน แสดงให้เห็นว่า ก่อนการใช้ชุดกิจกรรมแนะแนวเพื่อเสริมสร้างแรงจูงใจในการเรียนภาษาจีนทั้งนักเรียนกลุ่มทดลองและนักเรียนกลุ่มควบคุมมีพื้นฐานเกี่ยวกับแรงจูงใจในการเรียนอยู่ในระดับเดียวกัน

การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยแรงจูงใจในการเรียนภาษาจีนหลังการทดลองของนักเรียนกลุ่มทดลองและนักเรียนกลุ่มควบคุม

ตาราง 3 ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยแรงจูงใจในการเรียนภาษาจีนหลังการทดลองของนักเรียนกลุ่มทดลองและนักเรียนกลุ่มควบคุม

กลุ่มตัวอย่าง	n	M	SD	t	Sig.
กลุ่มทดลอง	30.00	3.91	0.49	5.00*	.00
กลุ่มควบคุม	30.00	3.33	0.42		

* $p < .01$

จากตาราง 3 พบว่า หลังการทดลอง นักเรียนกลุ่มทดลองที่ใช้ชุดกิจกรรมแนะแนวเพื่อเสริมสร้างแรงจูงใจในการเรียนภาษาจีนและนักเรียนกลุ่มควบคุมที่ใช้ชุดสนเทศแรงจูงใจในการเรียนภาษาจีนมีค่าเฉลี่ยคะแนนแรงจูงใจในการเรียนภาษาจีนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 แสดงให้เห็นว่า ภายหลังจากทดลองนักเรียนกลุ่มทดลอง มีค่าเฉลี่ยคะแนนแรงจูงใจในการเรียนภาษาจีนเท่ากับ $M = 3.91$, $SD = 0.49$ ซึ่งสูงกว่านักเรียนกลุ่มควบคุม

มีค่าเฉลี่ยคะแนนแรงจูงใจในการเรียนภาษาจีนเท่ากับ $M = 3.33$, $SD = 0.42$ จึงสอดคล้องกับสมมติฐานการวิจัยในข้อที่ 2

อภิปรายผลการวิจัย

ผลการทดสอบตามสมมติฐานข้อที่ 1 พบว่า ภายหลังจากใช้ชุดกิจกรรมแนะแนวเพื่อเสริมสร้างแรงจูงใจในการเรียนภาษาจีน นักเรียนกลุ่มทดลองมีแรงจูงใจในการเรียนภาษาจีนสูงกว่าก่อนการทดลอง ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานการวิจัยในข้อที่ 1

เนื่องจากชุดกิจกรรมแนะแนวเพื่อเสริมสร้างแรงจูงใจในการเรียนภาษาจีนเป็นกระบวนการที่ช่วยให้นักเรียนกลุ่มทดลองได้สำรวจตนเองเกี่ยวกับความสนใจและแรงจูงใจในการเรียนภาษาจีนของตนเองทั้งแรงจูงใจภายในและแรงจูงใจภายนอก อีกทั้งยังให้นักเรียนได้กำหนดเป้าหมายในการเรียนภาษาจีนของตนเองตามความชอบ ความสนใจ เพื่อการศึกษาต่อหรือการทำงานในอนาคต ซึ่งการดำเนินกิจกรรมส่วนใหญ่จะเน้นส่งเสริมการมีปฏิสัมพันธ์แบบกลุ่ม มีการสอดแทรกวัฒนธรรมจีนผ่านกิจกรรมเกมผาดานต่าง ๆ เพื่อแข่งขันสมบัติ โดยใช้ตัวละครจอมยุทธ์เป็นตัวแทนของผู้เล่น คล้ายกับเกมออนไลน์ที่นักเรียนส่วนมากนิยมเล่นกันในปัจจุบัน มีการพูดคุยแลกเปลี่ยนเรียนรู้เกี่ยวกับความสนใจในการเรียนภาษาจีนของตนเองกับเพื่อน ๆ มีการใช้ตัวแบบผ่านสื่อต่าง ๆ ที่นักเรียนให้ความสนใจ เช่น วิดีทัศน์แอนิเมชัน และนอกจากนี้ยังมีของรางวัล ให้ผู้ชนะเพื่อกระตุ้นให้นักเรียนเกิดแรงจูงใจในการเล่นแต่ละด่าน ส่งผลให้นักเรียนกลุ่มทดลองเกิดแรงจูงใจในการเรียนภาษาจีนสูงขึ้น เห็นประโยชน์และคุณค่าในการเรียนภาษาจีน เพิ่มความรู้สึกด้านบวกกับการเรียนภาษาจีนและลดความรู้สึกด้านลบที่อาจเป็นอุปสรรคต่อการเรียนภาษาจีนได้ ผลการวิจัยดังกล่าวสอดคล้องกับ อมราภรณ์ เพ็ชรสุ่ม (2561) ที่ศึกษาเรื่องผลการใช้ชุดกิจกรรมแนะแนวตามแนวคิดพุทฺธิปัญญา ซึ่งเป็นการทำกิจกรรมกลุ่มที่เน้นความสนใจและความสามารถที่หลากหลายของนักเรียน เพื่อพัฒนาการตระหนักรู้ด้านอาชีพของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ทำให้นักเรียนได้ทราบถึงเป้าหมายในการประกอบอาชีพของตนเองในอนาคต งานวิจัยของ เพ็ญประภา พุดซ้อน (2559) ที่ศึกษาเรื่องผลการสร้างแรงจูงใจในการเรียนวิชาภาษาไทยโดยใช้เบียร์รถกร ซึ่งเป็นแรงจูงใจภายนอกของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ส่งผลให้นักเรียนมีทัศนคติที่ดีต่อการเรียน ทำให้ผู้เรียนเกิดความกระตือรือร้น และมีความสนใจในการเรียนสูงขึ้นกว่าก่อนการทดลอง พระสุวรรณ สุขเมธปญโญ (2561) ที่ได้ศึกษาผลการใช้การเสริมแรงด้วยเบียร์รถกรเพื่อพัฒนาระเบียบวินัยของนักเรียนในวิชาประวัติศาสตร์ ผลการวิจัยพบว่า หลังได้รับแรงเสริมทางบวกด้วยเบียร์รถกร นักเรียนมีความกระตือรือร้นในการเข้าเรียน และมีความรับผิดชอบในการเรียนมากขึ้น มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และนอกจากการใช้เบียร์รถกรเข้ามามีส่วนช่วยในการเสริมแรงแล้ว ชุดกิจกรรมแนะแนวที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้นยังเน้นการเพิ่มแรงจูงใจในการเรียนภาษาจีนทั้ง 3 ด้าน ได้แก่ 1) การเสริมสร้างแรงจูงใจภายใน 2) การเสริมสร้างแรงจูงใจภายนอก และ 3) การกำหนดเป้าหมายในการเรียนภาษาจีน (Spaulding, 1992; อ้างถึงใน ศุภิกา นิรัตติย, 2561)

จากการทบทวนวรรณกรรมที่ผ่านมา ยังไม่พบการใช้ชุดกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาแรงจูงใจในการเรียนภาษาจีน แต่มีการวิจัยในตัวเองแปรใกล้เคียง ดังเช่นการวิจัยพัฒนาการตั้งเป้าหมายทางการศึกษาของ วิไลวรรณ เพชรเศรษฐ์

(2561) ที่ศึกษาผลการใช้ชุดกิจกรรมแนะแนวโดยใช้กรอบความคิดแบบเติบโตเพื่อพัฒนาการตั้งเป้าหมายทางการศึกษาของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ผลการวิจัยพบว่า ภายหลังจากทดลองนักเรียนกลุ่มทดลองมีคะแนนการตั้งเป้าหมายทางการศึกษาสูงกว่าก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และสอดคล้องกับ วรลักษณ์ แก้วเอียด (2561) ที่ศึกษาเกี่ยวกับโปรแกรมส่งเสริมความสามารถการตั้งเป้าหมายในการเรียนของนักศึกษา โดยผลการวิจัยพบว่า นักศึกษาที่เข้าร่วมโปรแกรมส่งเสริมความสามารถการตั้งเป้าหมายในการเรียน มีคะแนนการตั้งเป้าหมายในการเรียนสูงกว่าก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งชุดกิจกรรมแนะแนวที่เน้นเสริมสร้างแรงจูงใจในการเรียนจะช่วยกระตุ้นให้นักเรียนกลุ่มทดลองได้เรียนรู้ถึงแรงจูงใจในการเรียนภาษาจีนและวางเป้าหมายในการเรียนภาษาจีนของตัวเองได้ชัดเจนขึ้น สามารถนำไปใช้ในการเรียนหรือการประกอบอาชีพที่เกี่ยวข้องกับภาษาจีนในอนาคตได้

ผลการทดสอบตามสมมติฐานข้อที่ 2 พบว่า ภายหลังจากใช้ชุดกิจกรรมแนะแนวเพื่อเสริมสร้างแรงจูงใจในการเรียนภาษาจีน นักเรียนกลุ่มทดลองมีแรงจูงใจในการเรียนภาษาจีนสูงกว่านักเรียนกลุ่มควบคุมที่ใช้ชุดสนทนา

เนื่องจากการใช้ชุดกิจกรรมแนะแนวเพื่อเสริมสร้างแรงจูงใจในการเรียนภาษาจีนที่ผู้วิจัยได้จัดทำขึ้นมีวัตถุประสงค์ที่เฉพาะเจาะจงในการเสริมสร้างแรงจูงใจในการเรียนภาษาจีนและช่วยให้นักเรียนกำหนดเป้าหมายในการเรียนภาษาจีนให้ประสบความสำเร็จ โดยชุดกิจกรรมแนะแนวดังกล่าว มีกระบวนการและขั้นตอนในการจัดกิจกรรมแนะแนวที่เหมาะสมกับการเรียนรู้ของนักเรียน มีการใช้เทคนิคต่าง ๆ เพื่อสร้างแรงจูงใจระหว่างการจัดกิจกรรมแนะแนว เช่น การสร้างบรรยากาศในชั้นเรียนโดยการใช้เกมต่าง ๆ การฝึกแก้ปัญหาในสถานการณ์สมมติ การสนทนาพูดคุยแลกเปลี่ยนประสบการณ์และสอบถามจากผู้ที่มีประสบการณ์ตรง การมีของรางวัลเล็ก ๆ น้อย ๆ ในแต่ละกิจกรรม รวมถึงการใช้สื่อประกอบการจัดกิจกรรมที่หลากหลายและเหมาะสมกับวัตถุประสงค์เพื่อให้นักเรียนเกิดกระบวนการเรียนรู้ เช่น ทัศนศึกษาเกี่ยวกับประเทศจีน อาหารจีน ศิลปะและวัฒนธรรมจีน แอนิเมชัน เกม ใบความรู้ และป้ายคำศัพท์ เป็นต้น ทำให้นักเรียนเกิดความสนใจและกระตือรือร้นขณะทำกิจกรรมแนะแนว เพราะสอดคล้องตรงกับความชอบและความสนใจของตนเอง จึงทำให้นักเรียนเกิดแรงจูงใจในการเรียนภาษาจีนมากยิ่งขึ้น

นอกจากนี้ผู้วิจัยได้ดำเนินการจัดกิจกรรมแนะแนวซึ่งมีระยะเวลาเพียงพอและเหมาะสมในการจัดกิจกรรมตามองค์ประกอบของชุดกิจกรรมจำนวน 8 กิจกรรม โดยผู้วิจัยได้ออกแบบกิจกรรมเหล่านี้ตามความสนใจของนักเรียนเพื่อให้นักเรียนเรียนรู้แรงจูงใจในการเรียนภาษาจีนของตน ทั้งแรงจูงใจภายในและแรงจูงใจภายนอก เพื่อให้เหมาะสมและตรงกับความต้องการของนักเรียนที่สุด จึงกล่าวได้ว่า ชุดกิจกรรมแนะแนว เพื่อเสริมสร้างแรงจูงใจในการเรียนภาษาจีน สามารถนำมาใช้ในการเสริมสร้างแรงจูงใจในการเรียนภาษาจีนและการกำหนดเป้าหมายในการเรียนภาษาจีนให้ประสบความสำเร็จของนักเรียนได้ ซึ่งสอดคล้องกับ แพรวา รัตนทยา (2564) ได้ศึกษาแรงจูงใจและกลวิธีการเรียนภาษาจีนของนักศึกษา พบว่า มีหลายปัจจัยด้านที่ส่งผลต่อแรงจูงใจในการเรียนภาษาจีนของนักศึกษา เช่น การมีพื้นฐานความรู้ภาษาจีน การคำนึงถึงประโยชน์ต่อการทำงานในอนาคต การเรียนตามเพื่อนหรือเรียนตามคำแนะนำจากครอบครัว และเรียนเพราะความชอบส่วนตัว

ทั้งนี้ชุดสนทนาที่ใช้กับนักเรียนกลุ่มควบคุม ได้เน้นการให้ความรู้เกี่ยวกับการสร้างแรงจูงใจในการเรียนภาษาจีนผ่านใบความรู้และใบงานเป็นหลัก สื่อการเรียนการสอนที่ใช้ในการทำกิจกรรมเป็นรูปแบบเดียว คือ ทัศนศึกษา

ซึ่งทำให้ขาดความหลากหลาย อีกทั้งยังเน้นไปที่การบรรยายมากกว่าการเล่นเกมต่าง ๆ การทำกิจกรรมกลุ่มร่วมกันกับสมาชิกในห้อง ไม่มีของรางวัลในการร่วมกิจกรรม จึงทำให้ชุดสนทนาชุดการตั้งจุดความสนใจของนักเรียนกลุ่มควบคุม ทำให้เกิดแรงจูงใจในการเรียนภาษาจีนน้อยกว่าการใช้ชุดกิจกรรมแนะแนวเพื่อเสริมสร้างแรงจูงใจในการเรียนภาษาจีนที่มีกิจกรรมหลากหลายรูปแบบ มีการแสดงความคิดเห็น และการสนทนาถามตอบในประเด็นต่าง ๆ ที่นักเรียนต้องการทราบ นอกจากนี้ยังมีของรางวัลมอบให้อีกด้วยจึงทำให้นักเรียนกลุ่มทดลองเกิดแรงจูงใจในการเรียนภาษาจีนสูงกว่านักเรียนกลุ่มควบคุม

โดยผู้วิจัยพบว่า มีผลการวิจัยที่ใกล้เคียงกับตัวแปรตามแรงจูงใจในการเรียนภาษาจีน 1 ใน 3 ด้าน คือ ด้านเป้าหมาย ดังเช่นงานวิจัยของ วิไลวรรณ เพชรเศรษฐ์ (2561) ที่ศึกษาผลการใช้ชุดกิจกรรมแนะแนว โดยใช้กรอบความคิดแบบเติบโตเพื่อพัฒนาการตั้งเป้าหมายทางการศึกษา ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ผลการวิจัยพบว่า ภายหลังจากทดลองนักเรียนกลุ่มทดลองมีคะแนนการตั้งเป้าหมายทางการศึกษาสูงกว่านักเรียนกลุ่มควบคุมที่ใช้ชุดกิจกรรมแนะแนวตามปกติ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ปิยวรรณ ปริษานุกูล (2561) ที่ได้ศึกษาผลการใช้ชุดกิจกรรมแนะแนวอาชีพเพื่อพัฒนาการรับรู้ด้านการศึกษาต่อสายอาชีพ ซึ่งสอดคล้องกับตัวแปรด้านที่ 3 คือ เป้าหมายทางการศึกษา ผลการวิจัยพบว่า ภายหลังจากทดลองนักเรียนกลุ่มทดลองได้รู้จักตนเอง และได้รับความสนใจด้านการศึกษาต่อของตนเองมากขึ้น และมีการรับรู้ด้านการศึกษาต่อสายอาชีพสูงกว่านักเรียนกลุ่มควบคุม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และยังสอดคล้องกับ กาญจนา น้อยวิมล (2560) ที่ได้ศึกษาเกี่ยวกับพัฒนาชุดกิจกรรมแนะแนวส่งเสริมด้านการศึกษาและอาชีพ พบว่า ภายหลังจากทดลองนักเรียนกลุ่มทดลอง มีผลการเรียนรู้สูงกว่าก่อนการทดลอง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .01

จะเห็นได้ว่าจากผลการทดสอบสมมติฐานทั้ง 2 ข้อ แสดงให้เห็นว่าชุดกิจกรรมแนะแนวเพื่อเสริมสร้างแรงจูงใจในการเรียนภาษาจีนมีกระบวนการและขั้นตอนในการจัดกิจกรรมแนะแนวที่เหมาะสมกับการเรียนรู้ของนักเรียน มีการให้ความรู้เกี่ยวกับประเทศจีน วัฒนธรรมจีน สอดแทรกอยู่ในการทำกิจกรรมและเกมต่าง ๆ มีการใช้เทคนิคในการตั้งจุดความสนใจ เพื่อสร้างแรงจูงใจระหว่างการจัดกิจกรรมแนะแนว มีสื่อประกอบการจัดกิจกรรมที่หลากหลายและเหมาะสมกับวัตถุประสงค์เพื่อให้นักเรียนเกิดกระบวนการเรียนรู้ ช่วยเสริมสร้างแรงจูงใจในการเรียนภาษาจีนและช่วยให้นักเรียนกำหนดเป้าหมายในการเรียนภาษาจีนให้ประสบความสำเร็จได้

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะจากการวิจัยครั้งนี้

1. จากการวิจัยพบว่า การใช้สื่อต่าง ๆ เช่น วิดิทัศน์ แอนิเมชัน เกม นิทาน ใบความรู้และป้ายคำศัพท์ เป็นต้น จะช่วยกระตุ้นความสนใจและช่วยให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ตามวัตถุประสงค์ได้ดี บุคลากรทางการศึกษาหรือผู้ที่สนใจควรประยุกต์ใช้สื่อต่าง ๆ ให้สอดคล้องกับช่วงวัยและความสนใจของกลุ่มเป้าหมาย เพื่อเอื้อให้เกิดการเรียนรู้จากสื่อที่เหมาะสมและเพิ่มแรงจูงใจในการเรียนภาษาจีนมากขึ้น

2. จากการวิจัยพบว่า ชุดกิจกรรมแนะแนวเพื่อเสริมสร้างแรงจูงใจในการเรียนภาษาจีนสามารถเสริมสร้างแรงจูงใจในการเรียนภาษาจีนของนักเรียนได้ โดยบุคลากรทางการศึกษาหรือผู้ที่สนใจสามารถนำชุดกิจกรรมแนะแนว

เพื่อเสริมสร้างแรงจูงใจในการเรียนภาษาจีนไปประยุกต์ใช้ในกิจกรรมที่เกี่ยวกับแรงจูงใจในการเรียนภาษาจีน หรือภาษาต่างประเทศอื่น ๆ ให้กับนักเรียนได้

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยเน้นศึกษาและพัฒนาชุดกิจกรรมแนะแนวเพื่อเสริมสร้างแรงจูงใจในการเรียนภาษาจีนให้กับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 เท่านั้น ซึ่งผลการวิจัยพบว่า สามารถเสริมสร้างแรงจูงใจในการเรียนภาษาจีนได้ ดังนั้นบุคลากรทางการศึกษาและผู้ที่เกี่ยวข้องสามารถนำชุดกิจกรรมแนะแนวที่พัฒนาขึ้นในครั้งนี้ไปทดลองกับนักเรียนระดับชั้นอื่น โดยควรปรับปรุงชุดกิจกรรมแนะแนว และเลือกใช้สื่อ อุปกรณ์ และใบความรู้ เป็นต้น เพื่อให้เหมาะกับกลุ่มตัวอย่างที่จะศึกษา

2. การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยเน้นศึกษาและเสริมสร้างแรงจูงใจในการเรียนภาษาจีน โดยผู้ที่เกี่ยวข้องอาจทำการศึกษาเกี่ยวกับตัวแปรอื่นนอกเหนือจากแรงจูงใจในการเรียนภาษาจีน หรือศึกษาในประเด็นแรงจูงใจในภาษาต่างประเทศอื่น ๆ

3. ในการวิจัยครั้งนี้มีข้อจำกัดเนื่องจากสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID - 19) ดังนั้นในการวิจัยครั้งต่อไปควรมีการเพิ่มการติดตามผลของแรงจูงใจในการเรียนของนักเรียน

เอกสารอ้างอิง

- กาญจนา น้อยวิมล. (2560). การพัฒนาชุดกิจกรรมแนวส่งเสริมด้านการศึกษาและอาชีพ. วิทยานิพนธ์ปริญญาโท สาขาบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.
- ปิยวรรณ ปรีชาอนุกุล. (2561, มกราคม - มิถุนายน). ผลการใช้ชุดกิจกรรมแนวอาชีพเพื่อพัฒนาการรับรู้ด้านการศึกษาต่อสายอาชีพของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนโคกตูมวิทยา จังหวัดลพบุรี. วารสารศิลปการศึกษาศาสตร์วิจัย, 10(1), 308 - 320.
- เฟิง ลีถิง. (2557, กรกฎาคม - ธันวาคม). ปัจจัยที่ส่งผลต่อแรงจูงใจในการเรียนภาษาจีนของนักศึกษา มหาวิทยาลัยสยาม. วารสารกระแสนวัตกรรมมหาวิทยาลัยสยาม, 15(28), 27 - 38.
- พระสุวรรณ สุขเมธปัญโญ. (2561, มกราคม - มิถุนายน). การเสริมแรงด้วยเบี้ยอรรถกรเพื่อพัฒนาระเบียวินัยของนักเรียนในวิชาประวัติศาสตร์. วารสารศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย, 6(1), 455 - 471.
- เพ็ญประภา พุดซ้อน. (2559). ผลการสร้างแรงจูงใจในการเรียนวิชาภาษาไทยโดยใช้เบี้ยอรรถกรของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนเตรียมอุดมศึกษาพัฒนาการ. วารสารออนไลน์บัณฑิตศึกษาคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง, 1 - 10. สืบค้น กันยายน 15, 2565, จาก <http://www.edu-journal.ru.ac.th/index.php/abstractData/viewIndex/210.ru>.
- แพรวา รัตนทยา. (2564, มกราคม - มิถุนายน). แรงจูงใจและกลวิธีการเรียนภาษาจีนของนักศึกษา มหาวิทยาลัยแม่โจ้. วารสารการจัดการและพัฒนาท้องถิ่น มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม, 1(1), 1 - 9.
- วรทา รุ่งบานจิต, และคณะ. (2560). แรงจูงใจในการเรียนวิชาภาษาจีนของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา. ใน การประชุมวิชาการระดับชาติมหาวิทยาลัยทักษิณ ครั้งที่ 27 ประจำปี 2560 และการประชุมวิชาการระดับชาติด้านบริหารธุรกิจและเศรษฐศาสตร์ ครั้งที่ 3 ประเทศไทย 4.0 "วิจัยขับเคลื่อนสังคม" วันที่ 3 - 6 พฤษภาคม 2560 ณ โรงแรมบีพี สมิหลาบีช อำเภอเมือง จังหวัดสงขลา (หน้า 793 - 799). สงขลา: มหาวิทยาลัยทักษิณ.
- วรรณุช มะธิปิไซ. (2561). ผลการใช้ชุดกิจกรรมแนวเพื่อพัฒนาการควบคุมตนเองด้านการเรียนภาษาอังกฤษของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนสีตาวทยา. ใน การประชุมวิชาการนำเสนอผลงานวิจัยระดับบัณฑิตศึกษาแห่งชาติ ครั้งที่ 47 วันที่ 6 ธันวาคม 2561 ณ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม (หน้า 432 - 442). มหาสารคาม: มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.
- วรลักษณ์ แก้วเอียด. (2561). โปรแกรมส่งเสริมความสามารถการตั้งเป้าหมายในการเรียนของนักศึกษา คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรมและเทคโนโลยี มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลศรีวิชัย. ใน การประชุมทางวิชาการของมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ครั้งที่ 56 วันที่ 30 มกราคม - 2 กุมภาพันธ์ 2561 (หน้า 126 - 132). กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

- วิไลวรรณ เพชรเศรษฐ์. (2561). ผลการใช้ชุดกิจกรรมแนะแนวโดยใช้กรอบความคิดแบบเติบโตเพื่อพัฒนาการตั้งเป้าหมายทางการศึกษาของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนขจรเกียรติศึกษา จังหวัดภูเก็ต. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารศึกษิต มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- ศุภิกา นริตติชัย. (2561, กรกฎาคม - ธันวาคม). ทักษะคิด แรงจูงใจ และพฤติกรรมการเรียนภาษาอังกฤษของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏภูเก็ต. วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์, 9(2), 138 - 170. สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ และสมาคมแนะแนวแห่งประเทศไทย. (2559ก). การจัดการเรียนรู้กิจกรรมแนะแนว. กรุงเทพฯ: กระทรวงศึกษาธิการ.
- _____. (2559ข). การออกแบบกิจกรรมแนะแนวที่เน้นการพัฒนาทักษะสำหรับผู้เรียน. กรุงเทพฯ: กระทรวงศึกษาธิการ.
- _____. (2559ค). บริการแนะแนวและเครื่องมือทางจิตวิทยา. กรุงเทพฯ: กระทรวงศึกษาธิการ.
- อมราภรณ์ เพ็ชรสุ่ม. (2561). ผลการใช้ชุดกิจกรรมแนะแนวตามแนวคิดทฤษฎีปัญญาเพื่อพัฒนาการตระหนักรู้ด้านอาชีพของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนสตรีระนอง จังหวัดระนอง. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารศึกษิต มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- Gardner, R. C. (1985). *Social Psychology and Second Language Learning*. Great Britain: Edward Arnold Ltd.

การใช้แอปพลิเคชันเกมดนตรี เพื่อพัฒนาการจดจำตำแหน่งตัวโน้ตดนตรี
บนบรรทัด 5 เส้น ของนักศึกษาชั้นปีที่ 1 สาขาวิชาดนตรีศึกษา

Using The Music Game Application to Develop Memorization of Music
Notes Placement on The Music Staff of the First-Year Students
in The Department of Music Education

เจษฎา สุขสนิท*
Jedsada Sooksanit

Received: July 11, 2023 Revised: September 8, 2023 Accepted: September 18, 2023

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1. เปรียบเทียบความสามารถในการจดจำตำแหน่งตัวโน้ตดนตรีบนบรรทัด 5 เส้น ของนักศึกษาชั้นปีที่ 1 สาขาวิชาดนตรีศึกษา ที่จัดการเรียนรู้โดยใช้สื่อแอปพลิเคชันเกมดนตรี กับเกณฑ์ร้อยละ 80 และ 2. ศึกษาความพึงพอใจของผู้เรียนที่มีต่อการใช้แอปพลิเคชันเกมดนตรีในการพัฒนาการจดจำตำแหน่งตัวโน้ตดนตรีบนบรรทัด 5 เส้น กลุ่มเป้าหมายที่ใช้ในการวิจัย จำนวน 30 คน ได้มาจากการเลือกแบบเจาะจง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยได้แก่ แผนการจัดการเรียนรู้ จำนวน 6 แผน แบบทดสอบการจดจำตำแหน่งโน้ตดนตรีบนบรรทัด 5 เส้น จำนวน 30 ข้อ และแบบสอบถามความพึงพอใจที่มีต่อการเรียนโดยใช้สื่อแอปพลิเคชันเกมดนตรี จำนวน 10 ข้อ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าสถิติทดสอบที

ผลการวิจัยพบว่า 1. ความสามารถในการจดจำตำแหน่งตัวโน้ตดนตรีบนบรรทัด 5 เส้น หลังจากการเรียนด้วยแผนการจัดการเรียนรู้ที่ใช้สื่อแอปพลิเคชันเกมดนตรีประกอบการสอนของนักศึกษาชั้นปีที่ 1 สาขาวิชาดนตรีศึกษา สูงกว่าเกณฑ์ร้อยละ 80 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 และ 2. ผู้เรียนมีความพึงพอใจต่อการใช้สื่อแอปพลิเคชันเกมดนตรีประกอบการสอนอยู่ในระดับมาก

คำสำคัญ: การจดจำ, โน้ตดนตรี, แอปพลิเคชันเกมดนตรี

* อาจารย์ประจำสาขาวิชาดนตรีศึกษา คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี

Abstract

The objectives of this research were 1. to compare the student's ability to memorize the music notes placement on the music staff of the first-year students in the Department of Music Education by teaching through instructional media: music game application with 80 per cent criterion-referenced assessment, 2. to study the students' satisfaction toward learning through instructional media: music game application. The sample in this research was 30 persons selected by purposive sampling method. The research instruments included 6 lesson plans, 30 items about the ability to memorize music notes placement on the music staff test and a questionnaire about the student's satisfaction with learning through instructional media: music game application. The data were statistically analyzed by mean, standard deviation and t-test for one group sample.

The results revealed that 1. The student's ability to memorize the music notes placement on the music staff after learning through instructional media: music game application is higher than 80 per cent criterion-referenced assessment with the level of statistical significance at 0.05, and 2. The students' satisfaction on learning through instructional media: music game application was at a high level.

Keywords: Memorization, Music Notes, Music Game Application

บทนำ

ปัจจุบันการศึกษาให้ความสำคัญกับการนำโปรแกรมคอมพิวเตอร์ (Software) ประเภทสื่อมัลติมีเดียที่ประกอบด้วยรูปภาพ บทบรรยาย เสียงพูด และการนำเสนอที่สนุกเร้าใจมาใช้ในการจัดการเรียนรู้ ทำให้การเรียนการสอนเปลี่ยนแปลงไปจากเดิม เพิ่มเติมความน่าสนใจให้กับบทเรียนมากขึ้น รวมไปถึงแบบฝึกหัดที่ให้ผู้เรียนได้ทบทวนด้วยตัวเอง เป็นสื่อสำคัญที่ช่วยส่งเสริมการเรียนรู้ในลักษณะที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญได้เป็นอย่างดี (อรรถพร ธนเพชร, 2558, หน้า 57) สอดคล้องกับสถิติ การใช้งานคอมพิวเตอร์และโทรศัพท์มือถือใน พ.ศ. 2561 ของสำนักงานสถิติแห่งชาติ พบว่าร้อยละ 96.6 ของเด็กอายุ 15 - 19 ปี มีการใช้งานโทรศัพท์มือถือ และมีการใช้งานอินเทอร์เน็ต ซึ่งมีแนวโน้มสูงขึ้นเรื่อยมาตั้งแต่ พ.ศ. 2552 โดยมีพฤติกรรมการใช้งานด้านการเรียน คิดเป็นร้อยละ 29.6 และรองลงมาคือ ด้านการเล่นเกมนิดเป็นร้อยละ 21.6 (สำนักงานสถิติแห่งชาติ, 2563, ย่อหน้า 4)

ในด้านการดนตรีศึกษา ญรุต สุธจรจิตต์ (2561, หน้า 151) ได้กล่าวถึงเทคโนโลยีว่าเป็นสาระที่เข้ามาเกี่ยวข้องกับดนตรีศึกษาในหลายลักษณะที่สำคัญคือ เป็นสาระความรู้ที่ผู้เรียนต้องศึกษา การศึกษาเรื่องเทคโนโลยีดนตรีและเทคโนโลยีดนตรีศึกษาจึงเป็นการเพิ่มประสิทธิภาพในการเรียนรู้ของตนเอง ทำให้เกิดความคล่องตัวมากขึ้น ซึ่งมีใช่เป็นสิ่งที่ต้องเรียนรู้โดยตรง เทคโนโลยีและเทคโนโลยีดนตรีศึกษาเป็นเรื่องที่สัมพันธ์และเกี่ยวข้องกัน ผู้สอนและผู้เรียนควรมีความรู้ความเข้าใจ โดยมีผู้สอนเป็นผู้ถ่ายทอดความรู้พื้นฐานให้กับผู้เรียน ในส่วนของผู้เรียนจำเป็นต้องแสวงหาความรู้ ฝึกฝนเพื่อให้เกิดความชำนาญในการใช้เทคโนโลยีเหล่านั้น ซึ่งมีการพัฒนาไม่หยุดยั้ง โดยหลักสูตรดนตรีของประเทศอังกฤษ ในระดับเกรด 3 - 6 กล่าวถึงการใช้งานเทคโนโลยีและเครื่องดนตรีไฟฟ้า เช่น การใช้เสียงสังเคราะห์ เสียงร้อง เสียงเครื่องดนตรี ในรูปแบบต่าง ๆ เพื่อการรับรู้ระดับเสียงที่ถูกต้องจากหลากหลายรูปแบบเสียง การรวมวงโดยไม่ต้องใช้เครื่องดนตรีจำนวนมาก รวมไปถึงการรับรู้ดนตรีในเชิงสุนทรียภาพและความสัมพันธ์ระหว่างดนตรีกับทัศนศิลป์ (Alison, & Martin, 2013, p. 1) ซึ่งสะท้อนถึงการนำเทคโนโลยีมาประยุกต์ใช้กับวงการดนตรีและการศึกษาดนตรีมากมาย เช่น ซอร์ฟแวร์สำหรับเล่นเครื่องดนตรี ซอร์ฟแวร์สำหรับบันทึกเสียงแต่งเพลง และซอร์ฟแวร์สำหรับสอนดนตรีและเรียนรู้ดนตรีด้วยตัวเอง นอกจากนี้เสียงดนตรีที่เกิดขึ้นจากแอปพลิเคชันในปัจจุบัน มีการพัฒนาให้เป็นเสียงที่เกิดจากการบันทึกจากเสียงเครื่องดนตรีจริงที่มีคุณภาพเสียงที่ดี สามารถปรับแต่งเสียงและบันทึกออกมาได้อย่างง่ายดาย ซึ่งเสียงที่มีคุณภาพนี้จะช่วยสร้างแรงจูงใจให้ผู้ใช้งานด้านการสร้างสรรค์ดนตรีหรือการเรียนการสอนดนตรีเป็นอย่างมาก (Elliott, 2012, p. 21) รวมไปถึงความหลากหลายของแหล่งที่มาของเสียงดนตรีและความง่ายต่อการใช้งานที่ผู้ใช้งานสามารถเลือกใช้ในการบรรเลงหรือประพันธ์เพลง ซึ่งจะช่วยกระตุ้นความอยากที่จะเรียนรู้ นำไปสู่การสร้างสรรค์งานที่เกิดจากความซาบซึ้งและรู้จักคุณค่าของผลงานดนตรี (Jyrgenden, 2014, p. 291) ซึ่งเทคโนโลยีดังกล่าวสามารถเป็นส่วนประกอบสำคัญในการเสริมสร้างการเรียนรู้ดนตรี ตามหลักการของสมาคมดนตรีศึกษา หรือ National Associate for Music Education (NAfME) 9 อย่าง คือ 1) การร้อง 2) การปฏิบัติเครื่องดนตรี 3) การอิมโพรไวส์ 4) การประพันธ์ 5) การอ่านโน้ต 6) การฟังดนตรีเชิงวิเคราะห์ 7) การประเมินบทเพลงและการแสดงดนตรี 8) ความเข้าใจในความสัมพันธ์ระหว่างดนตรีและศิลปะแขนงอื่น ๆ และ 9) ความเข้าใจในดนตรีเชิงประวัติศาสตร์และวัฒนธรรม (Yamaha Corporation of America, 1994, p. 24)

จากที่กล่าวมาข้างต้น จะเห็นได้ว่าเทคโนโลยีสามารถนำมาสร้างสรรค์ดนตรีได้หลากหลายรูปแบบ เช่น การใช้คอมพิวเตอร์หรือแอปพลิเคชันในการประพันธ์เพลงบันทึกเสียง การแสดงดนตรีสดผ่านสื่อสังคมออนไลน์ ซึ่งสิ่งเหล่านี้สามารถทำได้โดยผู้ใช้สมาร์ตโฟนในทุกเพศทุกวัย หากได้รับการศึกษาด้านวิธีการใช้งานที่ถูกต้อง ด้วยเทคโนโลยีด้านดนตรีในปัจจุบัน ทำให้แม้แต่เด็กวัยประถมก็สามารถสร้างสรรค์งานดนตรีอย่างง่ายตามที่ตนเองชอบได้ (Cole, 2011, p. 26) ประกอบกับผลการศึกษานักการศึกษาในสาขาวิชาต่าง ๆ ที่พบว่า การใช้เกมประกอบยังถือเป็นกิจกรรมที่ช่วยให้ผู้เรียนเกิดความสุข สนุกสนาน สร้างบรรยากาศและกระตุ้นการเรียนรู้ได้หากผู้สอนรู้จักใช้ประโยชน์จากเกมได้อย่างถูกต้องและเหมาะสมย่อมส่งผลดีต่อการเรียนรู้ในเนื้อหาวิชาได้ ซึ่งจากประโยชน์ของเทคโนโลยีและเกม และปัญหาที่ผู้วิจัยพบว่า ผู้เรียนระดับอุดมศึกษาที่อยู่ในระดับเริ่มต้น การจดจำตำแหน่งของตัวโน้ตและการอ่านโน้ตดนตรีบนบรรทัด 5 เส้น จะเรียนรู้และจดจำได้ยากกว่าผู้ที่เริ่มเรียนตั้งแต่อายุน้อย ทำให้ประสบปัญหาว่าผู้เรียนเกิดความเบื่อหน่ายและไม่ให้ความสำคัญกับการอ่านโน้ต

ด้วยเหตุนี้ผู้วิจัยจึงมีความสนใจนำแอปพลิเคชันที่มีลักษณะเป็นเกมดนตรีมาใช้ร่วมกับการจัดการเรียนการสอนในรายวิชาทักษะดนตรีสำหรับครูดนตรีศึกษาของนักศึกษาชั้นปีที่ 1 เพื่อให้เกิดความเหมาะสมของสื่อการสอนและรูปแบบการเรียนรู้ตามความสนใจของผู้เรียนในปัจจุบัน โดยเลือกใช้แอปพลิเคชัน Music Tutor ซึ่งเป็นแอปพลิเคชันเกี่ยวกับการเรียนรู้โน้ตดนตรี ที่พัฒนาโดย JSplash Apps เปิดให้ใช้งานได้ฟรี ทั้งในระบบปฏิบัติการ Android และ IOS สามารถตั้งค่าเนื้อหาทางดนตรีได้ตามความต้องการของผู้ใช้งาน เช่น กุญแจเสียง ช่วงเสียงของตัวโน้ต เครื่องหมายแปลงเสียง และระยะเวลาในการทำแบบฝึกหัด ซึ่งสามารถเก็บบันทึกข้อมูลผู้ใช้งานที่แสดงเป็นความถี่ในการเข้าใช้งาน รวมไปถึงบอกอัตราการตอบถูก โดยแปรผลออกมาเป็นผลคะแนนในรูปแบบกราฟ แสดงผลคะแนนย้อนหลัง ทำให้ผู้ใช้งานสามารถรู้ถึงพัฒนาการด้านการจดจำโน้ตดนตรีของตนเอง ซึ่งการจดจำตำแหน่งของตัวโน้ตบนบรรทัด 5 เส้น ถือเป็นองค์ประกอบและพื้นฐานที่สำคัญที่จะต่อยอดไปสู่การเรียนรู้อุปกรณ์ประกอบของดนตรีด้านอื่น ๆ ได้อย่างลึกซึ้ง

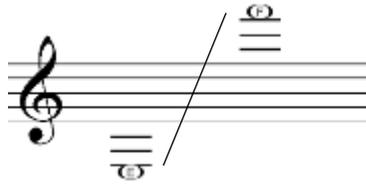
วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อเปรียบเทียบความสามารถในการจดจำตำแหน่งตัวโน้ตดนตรีบนบรรทัด 5 เส้น ของนักศึกษาชั้นปีที่ 1 สาขาวิชาดนตรีศึกษา หลังจากการสอนโดยใช้สื่อแอปพลิเคชันเกมดนตรี กับเกมทรีออยละ 80
2. เพื่อศึกษาความพึงพอใจของผู้เรียนที่เรียนโดยใช้แอปพลิเคชันเกมดนตรีในการฝึกฝนการจดจำตำแหน่งตัวโน้ตดนตรีบนบรรทัด 5 เส้น

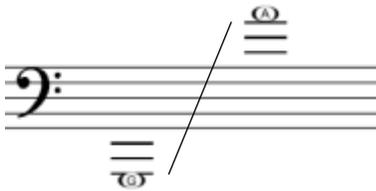
ขอบเขตของการวิจัย

ผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตของเนื้อหาทางดนตรีเรื่องตำแหน่งของตัวโน้ตดนตรีบนบรรทัด 5 เส้น ที่มีความเหมาะสมกับเนื้อหาการสอนดนตรีในระดับอุดมศึกษา โดยกำหนดให้มีลักษณะการระบุชื่อตัวโน้ตในระบบตัวอักษรประกอบไปด้วยตัวโน้ต 7 ตัว ได้แก่ C , D , E , F , G , A และ B บนกุญแจเสียงโซ่ กุญแจเสียงฟา และกุญแจเสียงโด และมีเส้นน้อยในแต่ละกุญแจเสียงไม่เกิน 3 เส้นน้อย ซึ่งมีช่วงเสียงดังต่อไปนี้

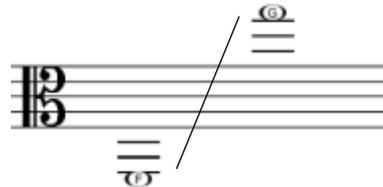
1) โน้ตบนกุญแจโซ ช่วงเสียง E3 – F6

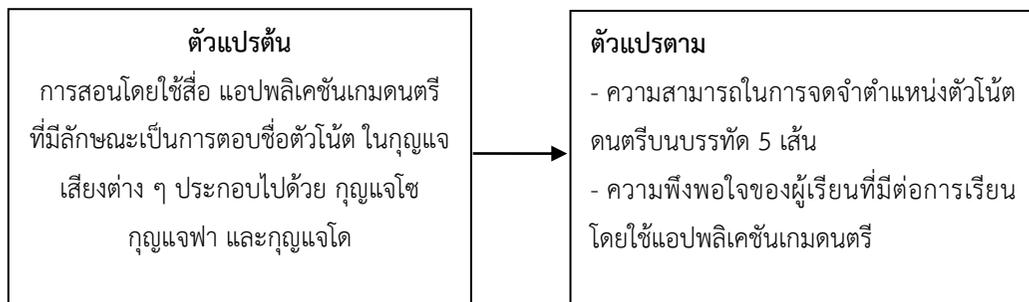
2) โน้ตบนกุญแจฟา ช่วงเสียง G1 – A4

3) โน้ตบนกุญแจโด ช่วงเสียง F2 – G5

กรอบแนวคิดการวิจัย

ภาพ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มเป้าหมาย

1.1 ประชากร ได้แก่ นักศึกษาศาสาวิชาดนตรีศึกษา คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2563 จำนวน 150 คน

1.2 กลุ่มเป้าหมาย ได้แก่ นักศึกษาชั้นปีที่ 1 สาขาวิชาดนตรีศึกษา คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี ที่ลงทะเบียนในรายวิชาทักษะดนตรีสำหรับครูดนตรีศึกษา ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2563 ซึ่งประกอบไปด้วยนักศึกษาแขนงวิชาเอกดนตรีไทย และแขนงวิชาดนตรีสากล จำนวน 30 คน ได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

2.1 แผนการจัดการเรียนรู้ที่ใช้สื่อแอปพลิเคชันเกมดนตรีประกอบการสอน มีรายละเอียดขั้นตอนการสร้างดังนี้

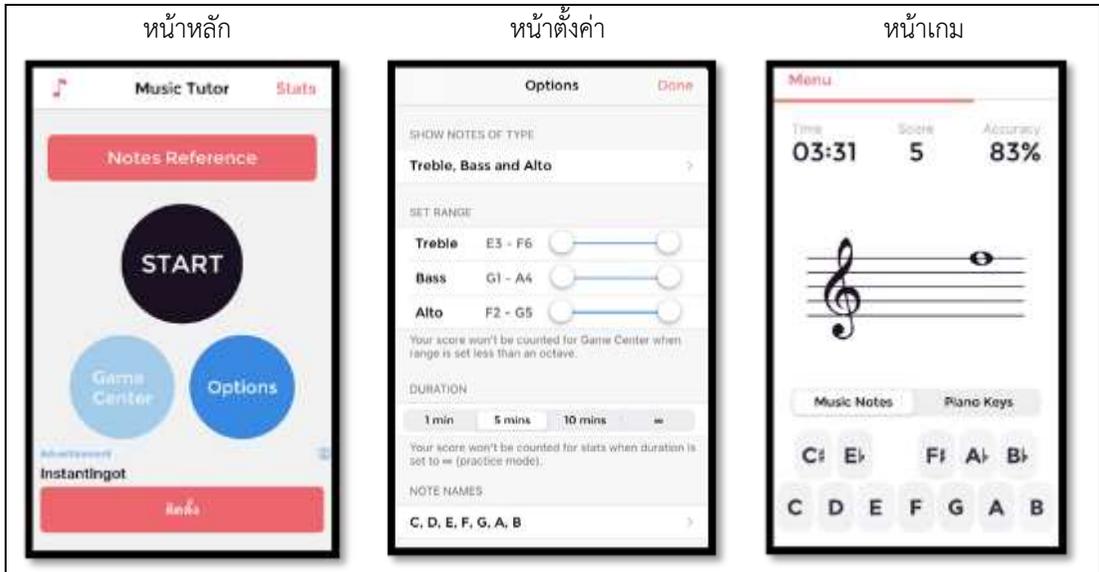
2.1.1 ศึกษารายละเอียดคำอธิบายรายวิชา กรอบเนื้อหาทางดนตรี ในรายวิชาทักษะดนตรีสำหรับครูดนตรีศึกษา

2.1.2 ศึกษาวิธีการสอนเนื้อหาทฤษฎีดนตรีที่มีความเหมาะสมกับผู้เรียนระดับอุดมศึกษา

2.1.3 กำหนดเนื้อหาทางดนตรีที่มีความสอดคล้องกับคำอธิบายรายวิชาและเหมาะสมกับผู้เรียนดนตรีในระดับอุดมศึกษา

2.1.4 ออกแบบจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับเนื้อหาทางดนตรี วัตถุประสงค์ที่ต้องการศึกษา โดยผู้วิจัยได้กำหนดกรอบเนื้อหาทางดนตรีให้เหมาะสมกับช่วงวัยของผู้เรียนระดับอุดมศึกษา คือ มีระยะช่วงเสียงสูง/ต่ำไม่เกิน 3 เส้นน้อย บนบรรทัด 5 เส้น ของกุญแจเสียงแต่ละกุญแจเสียง ได้แก่ กุญแจโซ ช่วงเสียง E3 ถึง F6, กุญแจฟา ช่วงเสียง G1 ถึง A4 และกุญแจโด ช่วงเสียง F2 ถึง G5 รวมทั้งสิ้น 6 ครั้ง ครั้งละ 1 ชั่วโมง

2.1.5 กำหนดแอปพลิเคชัน รูปแบบวิธีการใช้งาน ระยะเวลา และการตั้งค่าการใช้งานแอปพลิเคชัน เกมดนตรี โดยเลือกใช้ Music Tutor ซึ่งเป็นแอปพลิเคชันเกี่ยวกับการเรียนรู้โน้ตดนตรี ที่พัฒนาโดย JSplash Apps ใช้งานได้ฟรีทั้งในระบบปฏิบัติการ Android และ IOS มีลักษณะเป็นเกมตอบข้อโต้แย้ง มีตัวเลขบอกจำนวนข้อที่ตอบถูก เวลา ร้อยละการตอบถูก โดยสามารถตั้งค่าเนื้อหาทางดนตรีให้สอดคล้องตามความต้องการของผู้ใช้งานได้ และมีความครอบคลุมกับเนื้อหาที่ต้องการศึกษา ดังแสดงในภาพ 2

ภาพ 2 แอปพลิเคชันเกมดนตรี Music Tutor

2.1.6 นำแผนการจัดการเรียนรู้ดังกล่าว ไปตรวจสอบคุณภาพ โดยมีผู้เชี่ยวชาญด้านการสอนดนตรี จำนวน 3 ท่าน ตรวจสอบความสอดคล้องและความเหมาะสมของแผนการสอน แล้วนำมาคำนวณค่า IOC ได้ค่าอยู่ระหว่าง 0.67 – 1.00 จากนั้นนำกลับมาปรับปรุงตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญก่อนที่จะนำไปใช้สอนจริง

2.2 แบบทดสอบการจดจำตำแหน่งตัวโน้ตดนตรีบนบรรทัด 5 เส้น มีขั้นตอนการสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือดังนี้

2.2.1 ศึกษาแนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับสร้างแบบทดสอบรวมถึงการวัดและประเมินผล

2.2.2 สร้างแบบทดสอบที่สามารถวัดผลซึ่งสะท้อนถึงความสามารถในการจดจำตำแหน่งของตัวโน้ตบนบรรทัด 5 เส้น มีลักษณะเป็นแบบทดสอบเติมคำตอบชื่อตัวโน้ต ในรูปแบบคำตอบถูกผิดที่ประกอบไปด้วยตัวโน้ต 7 ตัว ได้แก่ C, D, E, F, G, A และ B ครอบคลุมทั้ง 3 กุญแจเสียง ได้แก่ กุญแจเสียงโซ กุญแจเสียงฟา และกุญแจเสียงโด

2.2.3 นำแบบทดสอบดังกล่าวไปตรวจสอบคุณภาพ โดยมีผู้เชี่ยวชาญด้านการสอนดนตรี จำนวน 3 ท่าน ตรวจสอบความสอดคล้องเชิงเนื้อหาของแบบทดสอบ ค่ารวมค่า IOC ได้เท่ากับ 1.00

2.3 แบบประเมินความพึงพอใจที่มีต่อการเรียนโดยใช้สื่อแอปพลิเคชันเกมดนตรี มีขั้นตอนการสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือดังนี้

2.3.1 ทบทวนเอกสารทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความพึงพอใจ

2.3.2 ศึกษารูปแบบวิธีการสร้างแบบประเมินที่มีความเหมาะสม เพื่อให้ได้ข้อมูลความพึงพอใจที่สอดคล้องหรือใกล้เคียงกับความรู้สึกของผู้ตอบแบบสอบถาม

2.3.4 ประมวลข้อมูลที่ได้อีกศึกษานำมาสร้างแบบประเมินความพึงพอใจ โดยประกอบไปด้วย 3 ส่วน ได้แก่

ส่วนที่ 1 เป็นข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ประกอบด้วย เพศ อายุ ประสบการณ์ทางดนตรี

ส่วนที่ 2 เป็นประเด็นคำถามเกี่ยวกับความพึงพอใจต่อการเรียนโดยใช้สื่อแอปพลิเคชันเกมดนตรี โดยมีลักษณะเป็นแบบประเมินมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ ตามหลักของลิเคิร์ต (Likert) โดยแบ่งเกณฑ์ดังนี้

ระดับ 5 หมายถึง พึงพอใจมากที่สุด

ระดับ 4 หมายถึง พึงพอใจมาก

ระดับ 3 หมายถึง พึงพอใจปานกลาง

ระดับ 2 หมายถึง พึงพอใจน้อย

ระดับ 1 หมายถึง พึงพอใจน้อยที่สุด

และกำหนดเกณฑ์การแปลผลระดับความพึงพอใจ ดังนี้

ค่าเฉลี่ย 4.51 – 5.00 หมายถึง พึงพอใจมากที่สุด

ค่าเฉลี่ย 3.51 – 4.50 หมายถึง พึงพอใจมาก

ค่าเฉลี่ย 2.51 – 3.50 หมายถึง พึงพอใจปานกลาง

ค่าเฉลี่ย 1.51 – 2.50 หมายถึง พึงพอใจน้อย

ค่าเฉลี่ย 1.00 – 1.50 หมายถึง พึงพอใจน้อยที่สุด

ส่วนที่ 3 เป็นคำถามปลายเปิดให้แสดงความคิดเห็นที่มีต่อการเรียนโดยใช้สื่อแอปพลิเคชันเกมดนตรี

2.3.5 นำประเด็นข้อคำถามไปตรวจสอบค่าดัชนีความสอดคล้องของเนื้อหาของข้อคำถามในแบบสอบถามความพึงพอใจโดยผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่าน ได้ค่าความสอดคล้องของเนื้อหา (IOC) อยู่ระหว่าง 0.6 – 1.00 จากนั้นนำประเด็นข้อคำถามกลับมาปรับปรุงตามความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญก่อนที่จะนำไปใช้เก็บข้อมูล

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยทำการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยใช้แผนการจัดการเรียนรู้ที่ใช้สื่อแอปพลิเคชันเกมดนตรีไปใช้กับกลุ่มเป้าหมาย จำนวน 6 ครั้ง ใช้เวลาครั้งละ 1 ชั่วโมง ซึ่งมีขั้นตอนดังต่อไปนี้

3.1 ชี้แจงผู้เรียนถึงขอบเขตเนื้อหา จุดประสงค์การเรียนรู้ วิธีการวัดและเกณฑ์การประเมินผลการเรียน

3.2 แนะนำสาธิตวิธีการใช้งานแอปพลิเคชันเกมดนตรี โดยกำหนดการตั้งค่าตามกรอบเนื้อหาที่กำหนดไว้ โดยเริ่มจากระดับง่าย คือ ช่วงเสียงแคบ ไปหาระดับยาก คือ ช่วงเสียงกว้าง ตามกรอบเนื้อหาในแต่ละครั้ง

3.3 ให้ผู้เรียนทำแบบทดสอบก่อนเรียน ด้านระดับการจดจำตำแหน่งของตัวโน้ตดนตรีแต่ละตัวบนบรรทัด 5 เส้น

3.4 จัดการเรียนการสอนโดยประยุกต์ใช้แอปพลิเคชันเกมดนตรีเป็นสื่อการเรียนการสอนที่มีการกำหนดขอบเขตเนื้อหาให้มีจำนวนตัวโน้ต เส้นน้อย และกุญแจเสียง เพิ่มมากขึ้นในแต่ละครั้ง อย่างเป็นลำดับขั้นตอนจากง่ายไปยาก

3.5 เก็บผลทดสอบการจดจำตำแหน่งตัวโน้ตดนตรีบนบรรทัด 5 เส้น ของนักศึกษาหลังจากการสอนโดยใช้แอปพลิเคชันเกมดนตรีเป็นสื่อประกอบการสอน

3.6 เก็บรวบรวมข้อมูลความพึงพอใจหลังจากการเรียนโดยใช้สื่อแอปพลิเคชันเกมดนตรี หลังจากนั้นนำผลที่ได้ไปวิเคราะห์โดยใช้วิธีการทางสถิติ แล้วจึงสรุปและอภิปรายผล

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

4.1 วิเคราะห์ผลคะแนนจากแบบทดสอบการจดจำตำแหน่งตัวโน้ตดนตรีบนบรรทัด 5 เส้น หลังเรียนโดยใช้สถิติพื้นฐาน ได้แก่ ค่าเฉลี่ย และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

4.2 วิเคราะห์ค่าสถิติทดสอบที เพื่อเปรียบเทียบผลคะแนนทดสอบหลังเรียนกับเกณฑ์ร้อยละ 80 ซึ่งผู้วิจัยเห็นว่าเป็นระดับที่มีความเหมาะสมกับเนื้อหาทางดนตรีของผู้เรียนในระดับอุดมศึกษา ด้านพุทธิพิสัยเกี่ยวกับความรู้ความจำ

4.3 วิเคราะห์แบบสอบถามความพึงพอใจของผู้เรียนที่มีต่อการเรียนรู้โดยใช้แอปพลิเคชันเกมดนตรีในการพัฒนาการจดจำตำแหน่งของตัวโน้ตดนตรีบนบรรทัด 5 เส้น

ผลการวิจัย

1. ผลการเปรียบเทียบคะแนนการจดจำตำแหน่งของตัวโน้ตดนตรีบนบรรทัด 5 เส้น ก่อนและหลังเรียนโดยใช้สื่อแอปพลิเคชันเกมดนตรี และเปรียบเทียบกับเกณฑ์ร้อยละ 80 ดังที่แสดงผลในตาราง 1

ตาราง 1 แสดงผลการทดสอบ แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าร้อยละ ค่าสถิติทดสอบที และระดับนัยสำคัญทางสถิติของคะแนนทดสอบก่อนและหลังเรียน เปรียบเทียบกับเกณฑ์ร้อยละ 80

การทดสอบ	จำนวน	คะแนนเต็ม	\bar{x}	S.D.	ร้อยละ	t	Sig.
ก่อนเรียน	30	30	15.37	4.05	51.23	20.80*	0.000
หลังเรียน	30	30	26.23	3.06	87.43	46.97*	0.000

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตาราง 1 พบว่า ความสามารถในการจดจำตำแหน่งตัวโน้ตดนตรีบนบรรทัด 5 เส้น หลังเรียนด้วยการใช้แอปพลิเคชันเกมดนตรีประกอบการสอนของนักศึกษาชั้นปีที่ 1 ($\bar{x} = 26.23$, S.D. = 3.06) คิดเป็นร้อยละ 87.43 เมื่อเปรียบเทียบคะแนนสอบหลังเรียนกับเกณฑ์ พบว่า สูงกว่าเกณฑ์ร้อยละ 80 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2. ผลการวิเคราะห์แบบสอบถามความพึงพอใจที่มีต่อการใช้แอปพลิเคชันเกมดนตรีเป็นสื่อการสอน ดังที่แสดงผลในตาราง 2

ตาราง 2 แสดงผลการศึกษาความพึงพอใจของนักศึกษาที่มีต่อการใช้แอปพลิเคชันเกมดนตรีประกอบการสอน

ข้อที่	คำถาม	ระดับความพึงพอใจ		
		\bar{x}	S.D.	แปลผล
1	แอปพลิเคชันเกมดนตรีทำให้เกิดการกระตุ้นในการเรียนรู้	4.60	0.51	มากที่สุด
2	แอปพลิเคชันเกมดนตรีช่วยพัฒนาการจดจำตำแหน่งตัวโน้ตบนบรรทัด 5 เส้น	4.20	0.68	มาก
3	แอปพลิเคชันเกมดนตรีทำให้การเรียนมีความสนุกไม่น่าเบื่อ	4.51	0.50	มากที่สุด
4	แอปพลิเคชันเกมดนตรีใช้งานง่าย สะดวก เล่นได้ทุกที่ทุกเวลา	4.10	0.90	มาก
5	เนื้อหาทางดนตรีมีระดับความยากที่เหมาะสม	4.53	0.54	มากที่สุด
6	ระยะเวลาเรียนมีความเหมาะสม	4.31	0.67	มาก
7	การวัดและประเมินผลมีความเหมาะสมกับจุดประสงค์การเรียนรู้	4.38	0.65	มาก
8	ผู้สอนมีกระบวนการจัดการเรียนรู้ที่เหมาะสม	4.42	0.61	มาก
9	ผู้สอนส่งเสริมและเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้แสดงความคิดเห็น	4.27	0.70	มาก
10	สิ่งแวดล้อมในห้องเรียนมีความเอื้ออำนวยต่อการเรียนรู้	4.07	0.46	มาก
เฉลี่ย		4.34	0.62	มาก

จากตาราง 2 พบว่า ความพึงพอใจของนักศึกษาชั้นปีที่ 1 สาขาวิชาดนตรีศึกษาที่มีต่อการใช้แอปพลิเคชันเกมดนตรีประกอบการสอนในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.34$, S.D. = 0.62) ทั้งนี้ข้อคำถามเกี่ยวกับความพึงพอใจที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ แอปพลิเคชันเกมดนตรีทำให้เกิดการกระตุ้นในการเรียนรู้ ($\bar{x} = 4.60$, S.D. = 0.51) ส่วนข้อคำถามเกี่ยวกับความพึงพอใจที่มีค่าน้อยที่สุด คือ สิ่งแวดล้อมในห้องเรียนมีความเอื้ออำนวยต่อการเรียนรู้ ($\bar{x} = 4.07$, S.D. = 0.46)

อภิปรายผลการวิจัย

จากการใช้แอปพลิเคชันเกมดนตรีประกอบการสอนเพื่อพัฒนาการจดจำตำแหน่งตัวโน้ตดนตรีบนบรรทัด 5 เส้น ของนักศึกษาชั้นปีที่ 1 สาขาวิชาดนตรีศึกษา ผู้วิจัยสามารถนำประเด็นการวิจัยมาอภิปรายผลได้ดังนี้

1. จากผลการวิจัยพบว่า การจดจำตำแหน่งตัวโน้ตดนตรีบนบรรทัด 5 เส้น ของนักศึกษาชั้นปีที่ 1 สาขาวิชาดนตรีศึกษา หลังเรียนด้วยแผนการจัดการเรียนรู้ที่ใช้สื่อแอปพลิเคชันเกมดนตรี สูงกว่าเกณฑ์ที่ร้อยละ 80 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติระดับ 0.05 โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 26.23 คะแนน คิดเป็นร้อยละ 87.43 ซึ่งผู้วิจัยพบว่า แอปพลิเคชันเกมดนตรีที่ได้เลือกมาใช้เป็นสื่อการสอนนั้นมีความสอดคล้องกับรูปแบบการเรียนรู้ของผู้เรียนในปัจจุบันที่มักจะใช้

อุปกรณ์โทรศัพท์มือถือที่สามารถเข้าถึงอินเทอร์เน็ตได้ค้นหาข้อมูลองค์ความรู้ต่าง ๆ ได้อย่างสะดวกรวดเร็ว อีกทั้งการเรียนรู้อินรูปแบบของเกมที่มึระดับความยากง่ายเหมาะสมกับช่วงวัยผู้เรียนทำให้ผู้เรียนเกิดความท้าทายและสนุกไปกับการเรียนรู้เนื้อหา นั้น ๆ ซึ่งมีความสอดคล้องกับผลการศึกษาของ Intarasomjai, & U-nakarin (2022) ที่ได้ศึกษาเกี่ยวกับการใช้เกมคำศัพท์ภาษาอังกฤษเพื่อพัฒนาความสามารถในการสะกดคำและจดจำคำศัพท์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 พบว่า ความสามารถในการสะกดและจดจำคำศัพท์หลังเรียนด้วยแผนการจัดการเรียนรู้ที่ใช้เกมคำศัพท์ภาษาอังกฤษประกอบการสอน มีคะแนนสูงกว่าเกณฑ์ร้อยละ 80 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 โดยการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้เกมช่วยให้ผู้เรียนสนุกสนาน ตื่นเต้น อีกทั้งยังได้พัฒนาการจดจำเนื้อหาบทเรียน และได้ฝึกทักษะการทำงานร่วมกับผู้อื่นเสริมสร้างความสามัคคีผ่านการทำกิจกรรมกลุ่ม ทั้งนี้ยังสอดคล้องกับ สุคนธ์สินธุพานนท์ (2553) ที่ได้กล่าวว่าเกมเป็นกิจกรรมที่สร้างความสนใจและสนุกสนานให้กับผู้เรียน มีกฎเกณฑ์ กติกา ส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ เข้าใจ และจดจำเนื้อหาบทเรียนได้ง่าย สามารถพัฒนาทักษะต่าง ๆ ได้รวดเร็ว อีกทั้งยังส่งผลให้ผู้เรียนได้รู้จักทำงานร่วมกัน มีกระบวนการทำงานและอยู่ร่วมกัน นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ Demir, & Akipinar (2018) ที่ศึกษาผลของการใช้แอปพลิเคชันบนโทรศัพท์มือถือที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและเจตคติของผู้เรียนระดับปริญญาตรี พบว่า การเรียนรู้โดยใช้แอปพลิเคชันทำให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้นและมีทัศนคติที่ดีต่อการเรียน โดยแอปพลิเคชันช่วยสร้างแรงจูงใจในการเรียนและสามารถเข้าถึงทรัพยากรที่ส่งเสริมต่อการเรียนรู้ได้อย่างสะดวก ผู้เรียนสามารถเรียนรู้และแก้ไขข้อผิดพลาดได้ด้วยตนเอง

2. จากผลการประเมินความพึงพอใจ พบว่าความพึงพอใจของนักศึกษาชั้นปีที่ 1 สาขาวิชาดนตรีศึกษาที่มีต่อการใช้แอปพลิเคชันเกมดนตรีประกอบการสอนในภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยผลการวิเคราะห์ระดับความพึงพอใจมีค่าเฉลี่ย 4.34 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.62 โดยหากพิจารณารายข้อพบว่าข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุดคือแอปพลิเคชันเกมดนตรีทำให้เกิดการกระตุ้นในการเรียนรู้ มีค่าเฉลี่ย 4.60 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.51 ทั้งนี้อาจเป็นเพราะการใช้แอปพลิเคชันเกมดนตรีประกอบการเรียนถือเป็นสิ่งใหม่สำหรับผู้เรียนเพราะโดยปกติของผู้เรียนนั้นจะไม่ได้ใช้แอปพลิเคชันเกมสำหรับการเรียนรู้เนื้อหาดนตรีแต่จะใช้การเล่นเกมเพื่อความสนุกสนาน ดังนั้นการที่ผู้สอนได้นำเสนอเกมที่ส่งเสริมต่อการเรียนรู้และจดจำตำแหน่งของตัวโน้ตบนบรรทัด 5 เส้น จึงทำให้ผู้เรียนมีความสุขที่จะได้เรียนรู้เนื้อหาในบทเรียนผ่านการเล่นเกม ซึ่งสอดคล้องกับ Kaboocha (2016) ที่ศึกษาเกี่ยวกับการใช้สื่อภาพยนตร์ประกอบการสอนแล้วพบว่า การจัดการเรียนรู้ที่เลือกใช้สื่อการสอนที่หลากหลายรวมไปถึงแอปพลิเคชันต่าง ๆ สามารถทำให้ผู้เรียนเกิดความสนใจและสามารถกระตุ้นการเรียนรู้ของผู้เรียนได้ นอกจากนี้ความพึงพอใจในข้อคำถาม แอปพลิเคชันเกมดนตรีใช้งานง่าย สะดวก เล่นได้ทุกที่ทุกเวลา มีค่าเฉลี่ย 4.10 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.90 มีความสอดคล้องกับ Thammachard (2018) ที่ศึกษาเกี่ยวกับกระบวนการเรียนรู้กีตาร์ของผู้เรียนในยุคไทยแลนด์ 4.0 แล้วพบว่า ผู้เรียนให้ความสนใจกับการเรียนรู้จากสื่อออนไลน์ เนื่องจากมีภาพเคลื่อนไหวที่ทำให้สามารถเข้าใจได้ง่าย และยังเห็นว่าการเรียนรู้ดนตรีผ่านแอปพลิเคชันนั้นมีความสะดวกสบายสามารถเรียนได้ทุกที่ทุกเวลา อีกทั้งยังมีความสอดคล้องกันกับการศึกษาของ ภัทธพล ต้นตระกูล (2561) ที่พบว่า การเรียนบนอุปกรณ์สื่อสารพกพานั้นมีความเหมาะสมกับผู้เรียนในยุคปัจจุบัน เนื่องจากสามารถเรียนรู้ได้ทุกที่ทุกเวลา ทำให้ผู้เรียนมีอิสระในการเรียนรู้ สามารถกำหนดช่วงเวลาและเนื้อหาการเรียนรู้ได้ตามความสนใจของตนเอง

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะจากการวิจัยครั้งนี้

1. ผู้สอนควรสำรวจผู้เรียนเพื่อให้ทราบถึงข้อจำกัดของผู้เรียนในด้านการเข้าถึงอุปกรณ์โทรศัพท์สมาร์ทโฟน เนื่องจากผู้เรียนแต่ละคนอาจจะมีข้อจำกัดด้านการเข้าถึงอุปกรณ์ที่แตกต่างกัน

2. เนื่องจากสื่อที่ใช้เป็นแอปพลิเคชันบนโทรศัพท์มือถือสมาร์ทโฟน ซึ่งหากต้องการให้การทำงานของแอปพลิเคชันสอนดนตรีทำงานได้อย่างเต็มประสิทธิภาพ จำเป็นต้องมีการเชื่อมต่ออินเทอร์เน็ต ซึ่งอาจเป็นข้อจำกัดของผู้เรียนบางคนที่ไม่มีโทรศัพท์สมาร์ทโฟนหรือเข้าถึงอินเทอร์เน็ต อาจเกิดความคลาดเคลื่อนในการเก็บข้อมูลหรือเกิดความติดขัดในการใช้งานหากสัญญาณอินเทอร์เน็ตขัดข้อง

3. ควรมีการตรวจเช็คและอัปเดตระบบปฏิบัติการของโทรศัพท์สมาร์ทโฟนให้มีความเป็นปัจจุบัน

ข้อเสนอแนะในการวิจัยต่อไป

1. การวิจัยนี้ใช้แบบการทดลองชนิดกลุ่มเดียว มีการวัดผลหลังการเรียนรู้โดยเทียบกับเกณฑ์ที่ตั้งไว้ความสามารถในการจดจำตัวโน้ตดนตรีบนบรรทัด 5 เส้นที่เพิ่มขึ้น อาจเป็นผลมาจากแอปพลิเคชันเกมดนตรี หรือมีปัจจัยแทรกซ้อนอื่น ดังนั้นจึงควรออกแบบงานวิจัยให้มีการควบคุมตัวแปรแทรกซ้อนที่รัดกุม เช่น ใช้แบบแผนการทดลองชนิดมีกลุ่มควบคุม มีการทดสอบก่อนและหลังการทดลอง

2. กลุ่มเป้าหมายที่ศึกษาเป็นนักศึกษาที่มีความรู้และทักษะพื้นฐาน ได้แก่ แขนงวิชาเอก ประสบการณ์ทางดนตรีที่แตกต่างกัน ดังนั้น หากมีการคัดเลือกกลุ่มตัวอย่างที่มีทักษะพื้นฐานในระดับเดียวกัน อาจได้ข้อค้นพบที่แตกต่างจากผลการวิจัยครั้งนี้

3. ควรมีการศึกษาเกี่ยวกับการใช้แอปพลิเคชันทางดนตรีที่พัฒนาส่งเสริมทักษะทางดนตรีแก่ผู้เรียนในด้านอื่น ๆ เช่น ทักษะการฟัง หรือทดลองกับกลุ่มเป้าหมายที่มีช่วงวัยที่แตกต่างออกไป

เอกสารอ้างอิง

- ณรุทธ์ สุทธจิตต์. (2561). **ดนตรีศึกษา หลักการและสาระสำคัญ**. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ภัทรพล ตันตระกูล. (2561). ผลการเรียนรู้ด้วยบทเรียนเอ็มเลิร์นนิง (M-learning) บนอุปกรณ์พกพา เรื่อง สถิติสำหรับวิทยาศาสตร์สุขภาพสำหรับนักศึกษาคณะพยาบาลศาสตร์ ชั้นปีที่ 1 มหาวิทยาลัยมหิดล. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- สุคนธ์ สินธพานนท์. (2553). **นวัตกรรมการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาคุณภาพของเยาวชน** (พิมพ์ครั้งที่ 4). กรุงเทพฯ: เทคนิคพรินต์ติ้ง.
- สำนักงานสถิติแห่งชาติ. (2563). **จำนวนประชากรอายุ 6 ปีขึ้นไป จำแนกตามการใช้งานคอมพิวเตอร์/ อินเทอร์เน็ต/โทรศัพท์มือถือ ระดับการศึกษา และเขตการปกครอง พ.ศ. 2561**. สืบค้น กรกฎาคม 21, 2565, จาก <http://www.nso.go.th>.
- อรรถพร ธนุเพ็ชร์. (2558, พฤษภาคม - สิงหาคม). การพัฒนาบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนวิชาเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อชีวิต เรื่อง การใช้งานโปรแกรม Microsoft Excel 2010. **วารสารวิจัยและพัฒนา วไลยอลงกรณ์ในพระบรมราชูปถัมภ์ สาขาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี**, 10(2), 55 - 65.
- Alison, D., & Martin, F. (2013). **ISM-The National Curriculum for Music: A Framework for Curriculum, Pedagogy and Assessment in Key Stage 3 Music**. London: Incorporated Society of Musicians.
- Cole, K. (2011, September). Brain-Based Research Music Advocacy. **Music Educators Journal**, 98(1), 26 - 35.
- Demir, K., & Akipinar, E. (2018, April). The Effect of Mobile Learning Applications on Students' Academic Achievement and Attitudes Toward Mobile Learning. **Malaysian Online Journal of Educational Technology**, 6(2), 48 - 59.
- Elliott, D. (2012, September). Music Education for Artistic Citizenship. **Music Educators Journal**, 99(1), 21 - 28.
- Intarasomjai, N., & U-nakarin, T. (2022, January - April). Using English Vocabulary Games to Develop Vocabulary Spelling and Retention Ability of Matthayomsuksa Three Students. **Journal of Buddhist Education and Research**, 8(1), 232 - 241.
- Jyrgenden, H. (2014, July). Mapping Music Education Research in Scandinavia. **Psychology of Music**, 32(3), 291 - 309.

Kabooha, R. H. (2016, March). Using Movies in EFL Classrooms: A Study Conducted at The English Language Institute (ELI), King Abdul-Aziz University. **English Language Teaching, 9(3)**, 248 - 257.

Thammachard, P. (2018). Thailand 4.0 Music Student: Study on Classical Guitar Repertoire Learning Process. **The Asian Conference on Education 2018 Official Conference Proceedings, October 13, 2018** (pp. 573 - 580). Tokyo: IAFOR.

Yamaha Corporation of America. (1994). **Facts About Technology Users. New Ways in Music Education**. MI: Grand Rapids.

การพัฒนาทักษะการอ่านออกเสียงคำศัพท์ภาษาอังกฤษ
โดยใช้วีดิทัศน์ช่วยสอนสำหรับนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1
The Development of English Vocabulary Reading Skills
by Using Video Teaching Aids for Pratomsuksa 1 Students

อัญชลีพร สมัยเสนีย์*
Anchaliporn Samaisani

Received: February 21, 2023 Revised: April 3, 2023 Accepted: April 26, 2023

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1. เปรียบเทียบทักษะการอ่านออกเสียงคำศัพท์ภาษาอังกฤษก่อนเรียนและหลังเรียนของนักเรียนที่ได้รับการสอนโดยใช้วีดิทัศน์ช่วยสอน 2. เปรียบเทียบทักษะการอ่านออกเสียงคำศัพท์ภาษาอังกฤษหลังเรียนของนักเรียนที่ได้รับการสอนโดยใช้วีดิทัศน์ช่วยสอนกับนักเรียนที่ได้รับการสอนโดยวิธีการสอนแบบปกติ กลุ่มตัวอย่างในการวิจัย คือ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนศูนย์รวมน้ำใจ มาจากการสุ่มแบบกลุ่ม (Cluster Random Sampling) จำนวน 2 ห้อง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วย 1) แผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้วีดิทัศน์ช่วยสอน จำนวน 10 แผน 2) แผนการจัดการเรียนรู้โดยวิธีการสอนแบบปกติ จำนวน 10 แผน 3) วีดิทัศน์ช่วยสอน จำนวน 4 ชุด 4) แบบทดสอบการอ่านออกเสียงคำศัพท์ภาษาอังกฤษ จำนวน 20 คำ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ ค่าเฉลี่ย (M) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D) ค่าร้อยละ (F) ค่าเฉลี่ยหลังเรียนโดยวิเคราะห์คะแนนเฉลี่ย T – test independent มาตราประมาณค่า (Rating Scale) และค่าเฉลี่ยก่อนเรียนและหลังเรียนโดยวิเคราะห์คะแนนเฉลี่ย T-test Dependent

ผลการวิจัยพบว่า 1. นักเรียนที่ได้รับการสอนโดยใช้วีดิทัศน์ช่วยสอนมีทักษะการอ่านออกเสียงคำศัพท์ภาษาอังกฤษหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ($t=11.99$, $df=25$, $Sig=.000$) 2. นักเรียนที่ได้รับการสอนโดยใช้วีดิทัศน์ช่วยสอน มีทักษะการอ่านออกเสียงคำศัพท์ภาษาอังกฤษหลังเรียนสูงกว่านักเรียนที่ได้รับการสอนโดยวิธีการสอนแบบปกติอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ($t=1.97$, $df=50$, $Sig=.027$)

คำสำคัญ: การพัฒนาทักษะการอ่าน, ทักษะการอ่านออกเสียงคำศัพท์ภาษาอังกฤษ, วีดิทัศน์ช่วยสอน

* นักศึกษาระดับปริญญาตรี สาขาวิชาการศึกษา มหาวิทยาลัยรามคำแหง

Abstract

The research aims to: 1. compare students' English vocabulary reading-aloud skills before and after learning through video-assisted teaching; and 2. compare the reading skills of the students who were taught through the video-assisted teaching method and those who were taught by the normal teaching method. The samples were Prathom Suksa 1 students from two classes at Ruam-Numjai Center School, recruited by cluster random sampling. The research instruments were: 1) ten lesson plans of video-assisted teaching; 2) ten lesson plans of the normal teaching method; 3) four sets of video-assisted teaching; and 4) an English vocabulary reading-aloud test with 20 items. The statistics used to analyze the data included mean, standard deviation, and percentage. The t-test independent with a rating scale was used to analyze the students' average score after the learning, and the t-test dependent was used to analyze their average score both before and after the learning.

The results showed that: 1. after the learning, the students who were taught through the video-assisted teaching method gained improvement in their English vocabulary reading-aloud skills with a statistical significance of .05 ($t=11.99$, $df=25$, $Sig=.000$); and 2. the students who were taught by the video-assisted teaching method had higher English vocabulary reading-aloud skills than the students who were taught by the normal teaching method with a statistical significance of .05 ($t=1.97$, $df=50$, $Sig=.027$).

Keywords: Reading Skills Development, English Vocabulary Reading-Aloud Skills, Video-Assisted Teaching

บทนำ

ความสามารถด้านการอ่านออกเสียงภาษาอังกฤษของนักเรียนไทยในระดับชั้นประถมศึกษาอยู่ในเกณฑ์ไม่น่าพึงพอใจ ซึ่งปัญหาด้านการอ่านออกเสียงภาษาอังกฤษของนักเรียนนั้นเกิดได้จากหลายสาเหตุ เช่น วิธีการที่ใช้สอนการอ่านออกเสียงนั้นไม่ได้ส่งเสริมทักษะการอ่านของนักเรียน จึงทำให้ไม่ได้รับการพัฒนาทักษะการอ่านออกเสียงที่มีประสิทธิภาพเพียงพอ ทั้งนี้ วิธีการสอนบางวิธีมุ่งเน้นไปที่การแปล การท่องจำคำศัพท์ และไวยากรณ์ ซึ่งทำให้ไม่เกิดทักษะด้านการคิด และนักเรียนสรุปประเด็นสำคัญจากเรื่องที่อ่านไม่ได้ ไม่เข้าใจในเนื้อเรื่องที่อ่านไม่สามารถถ่ายทอดผ่านการพูดหรือการเขียนได้ด้วยเช่นกัน (สุนีย์ สันหมุด, 2552, ย่อหน้า 2) ผู้สอนบางคนใช้กิจกรรมและวิธีการสอนที่ไม่เหมาะสมกับความแตกต่างระหว่างบุคคลและช่วงวัยของนักเรียน ทำให้นักเรียนมีทัศนคติที่ไม่ดี มีความวิตกกังวลต่อการอ่านออกเสียงภาษาอังกฤษ สาเหตุต่าง ๆ นี้มีผลต่อการพัฒนาทักษะการอ่านออกเสียงภาษาอังกฤษของนักเรียนไทย แต่หากครูผู้สอนทำให้นักเรียนเห็นถึงความสำคัญของการอ่านออกเสียงภาษาอังกฤษ หรือแม้แต่การใช้ภาษาอังกฤษได้ ครูผู้สอนก็จะสามารถส่งเสริมและกระตุ้นให้นักเรียน มีแรงบันดาลใจในการเรียนรู้ภาษาอังกฤษ และนำภาษาอังกฤษไปปรับใช้ในชีวิตประจำวัน ซึ่งร้อยละ 50 ความสามารถด้านภาษาอังกฤษนั้นเกิดจากตัวของนักเรียนเอง (บุญเลิศ วงศ์พรม, 2559, ย่อหน้า 12)

รูปแบบการสอนที่ต้องปรับเปลี่ยนเมื่อก้าวสู่ศตวรรษที่ 21 ครูผู้สอนต้องมีวิธีการการจัดการเรียนรู้ในรูปแบบใหม่ สื่อ อุปกรณ์ การจัดสิ่งแวดล้อมภายในห้องเรียนรูปแบบใหม่ เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ในทุกทักษะ ไม่ว่าจะเป็นกระบวนการคิด กระบวนการแก้ปัญหา โดยเฉพาะทักษะการเรียนรู้ องค์ประกอบหลักในห้องเรียนประกอบด้วย ครูผู้สอน นักเรียน สื่อการเรียนรู้ (สุชีวีร์ สุวรรณสวัสดิ, 2561) วิดีทัศน์ช่วยสอน (Video Assisted Instruction: VAI) เป็นสื่ออย่างหนึ่งที่ผสมผสานภาพเคลื่อนไหวและเสียง ใช้ในการนำเสนอเนื้อหาต่าง ๆ สามารถนำมาเป็นสื่อการเรียนการสอนตามแผนการจัดการเรียนรู้ได้ ทั้งนี้ยังสามารถให้นักเรียนศึกษาได้ด้วยตนเองในกรณีที่เรียนไม่ทันหรือไม่ได้มาเรียนตามปกติ และยังใช้ประกอบการอธิบายได้ทั้งก่อนเรียนและหลังเรียน ซึ่งหากครูผู้สอนได้มีการนำรูปแบบการสอน Game-Based Learning ซึ่งออกแบบมาเพื่อให้นักเรียนมีความสุขสนุกสนานไปพร้อมกับได้รับความรู้ จะทำให้เกิดการส่งเสริมการเรียนรู้และการพัฒนาทักษะด้านต่าง ๆ ของนักเรียนให้พัฒนายิ่งขึ้น (วรรัตน์ อินทสระ, 2562, ย่อหน้า 3)

หากใช้ Game-based Learning ร่วมกับการใช้วีดิทัศน์ช่วยสอนจะทำให้เกิดประสิทธิภาพในการเรียนการสอนวีดิทัศน์ โดยทั่วไปมักเรียกว่า วิดีโอ (Video) ตาม พจนานุกรมเว็บสเตอร์อ่านว่า “วิดีโอ” ภาษาลาตินแปลว่า “ฉันเห็น” (I see) คำว่า วิดีทัศน์นี้ศัพท์พจนานุกรมสื่อสารมวลชนของคณะวารสารศาสตร์และสื่อสารมวลชน มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ให้ความหมายว่า ส่วนที่มองเห็น (Visual) หรือส่วนที่เป็นภาพ (Picture, Image) ในรายการวิทยุโทรทัศน์ หรือจากการฉายภาพ หรือภาพยนตร์ซึ่งแตกต่างจากส่วนของเสียง (Audio) หรือส่วนที่ทำให้หูได้ยิน วีดิทัศน์ช่วยให้การเรียนการสอนเกิดประสิทธิภาพสูงสุดได้ เพราะสามารถดูซ้ำได้หลายครั้งจนกว่าจะเข้าใจหรือจดจำได้ สามารถช่วยครูผู้สอนได้ด้วยการบันทึกภาพการสอนของครู แล้วนำมาเปิดชมเพื่อตรวจสอบความบกพร่อง และข้อผิดพลาดนั้น ๆ เพื่อพัฒนาการสอนให้ได้ผลดียิ่งขึ้นได้ตลอดเวลา (เกรียงวรุณ นิละคุปต์, 2563, หน้า 109 - 127)

สภาพแวดล้อมของโรงเรียนเป็นโรงเรียนขนาดใหญ่ ตั้งอยู่ใจกลางชุมชนแออัด ลักษณะของนักเรียนไม่กล้าออกเสียงคำศัพท์หรือสนทนาในภาษาอังกฤษ นักเรียนรู้สึกอาย ไม่มั่นใจในการออกเสียงคำศัพท์ภาษาอังกฤษหรือ

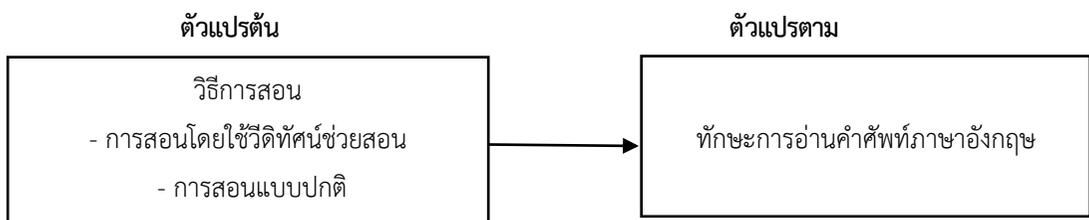
การสนทนาเป็นภาษาอังกฤษ เนื่องจากว่านักเรียนใช้ภาษาไทยในการสื่อสารเป็นหลัก ไม่ว่าจะเป็นการสนทนากับเพื่อนร่วมชั้นเรียน และสนทนากับผู้ปกครองเมื่อพักอาศัยอยู่ที่บ้าน สิ่งแวดล้อมโดยรวมไม่เอื้อให้นักเรียนได้ใช้ภาษาอังกฤษเท่าที่ควร ไม่มีชาวต่างชาติให้นักเรียนได้ฝึกฝนในการใช้ภาษาอังกฤษเหมือนพื้นที่อื่น ๆ ในเขตกรุงเทพมหานคร และโรงเรียนยังประสบปัญหาการขาดแคลนครูและบุคลากรทางการศึกษาประจำสาขาวิชาเอก (สำนักการศึกษา กรุงเทพมหานคร, 2565, ย่อหน้า 6) ปัญหานี้ก่อให้เกิดผลด้านลบกับนักเรียน ส่งผลให้นักเรียนได้รับการส่งเสริมการพัฒนาตามวิชาการเรียนรู้ที่ไม่ดีนัก ไม่สามารถตอบสนองความต้องการของหลักสูตรสถานศึกษาหรือตอบสนองต่อหลักสูตรหลักการของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2551 ได้

ด้วยเหตุผลข้างต้น ผู้วิจัยจึงต้องพัฒนาทักษะการอ่านออกเสียงคำศัพท์ภาษาอังกฤษ การพัฒนาทักษะการอ่านออกเสียงคำศัพท์ภาษาอังกฤษโดยใช้วีดิทัศน์ช่วยสอนสำหรับนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 มุ่งเน้นการส่งเสริมและพัฒนาทักษะการอ่านออกเสียงคำศัพท์ภาษาอังกฤษของนักเรียนได้ดียิ่งขึ้น โดยใช้ร่วมกับรูปแบบการเรียนการสอน Game-based Learning ที่ผู้วิจัยได้ออกแบบเกมเพื่อให้นักเรียนมีความสนุกสนานพร้อมทั้งเกิดการเรียนรู้ ลดความกังวลสร้างความมั่นใจในการอ่านออกเสียงคำศัพท์ภาษาอังกฤษซึ่งส่งผลให้นักเรียนกล้าและมั่นใจในการอ่านออกเสียงคำศัพท์ภาษาอังกฤษ และเมื่อการอ่านออกเสียงดีขึ้นนักเรียนจะมีความกล้าที่จะสื่อสารสนทนาเป็นภาษาอังกฤษด้วย ทั้งนี้การพัฒนาทักษะการอ่านออกเสียงยังมีผลที่ดีต่อทักษะการเขียนอีกด้วย

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อเปรียบเทียบทักษะการอ่านออกเสียงคำศัพท์ภาษาอังกฤษก่อนเรียนและหลังเรียนของนักเรียนที่ได้รับการสอนโดยใช้วีดิทัศน์ช่วยสอน
2. เพื่อเปรียบเทียบทักษะการอ่านออกเสียงคำศัพท์ภาษาอังกฤษหลังเรียนของนักเรียนที่ได้รับการสอนโดยใช้วีดิทัศน์ช่วยสอนกับนักเรียนที่ได้รับการสอนโดยวิธีการสอนแบบปกติ

กรอบแนวคิด

ภาพ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มเป้าหมาย

1.1 ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ นักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนศูนย์รวมน้ำใจ แขวงคลองเตย เขตคลองเตย กรุงเทพมหานคร ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2565 จำนวน 3 ห้อง มีจำนวนนักเรียนทั้งหมด 81 คน

1.2 กลุ่มเป้าหมายที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ นักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 นักเรียน โรงเรียนศูนย์รวมน้ำใจ แขวงคลองเตย เขตคลองเตย กรุงเทพมหานคร โดยได้มาจากการสุ่มแบบกลุ่ม (Cluster Random Sampling) จำนวน 2 ห้องเรียน คือ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1/1 และนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1/2 ทั้งนี้ผู้วิจัยได้กำหนดให้นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1/1 เป็นกลุ่มทดลองที่ได้รับการสอนโดยใช้วีดิทัศน์ช่วยสอน และให้นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1/2 เป็นกลุ่มควบคุมที่ได้รับการสอนโดยวิธีการสอนแบบปกติ

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่

- แผนการจัดการเรียนรู้
- วีดิทัศน์ช่วยสอน
- แบบทดสอบการอ่านออกเสียงคำศัพท์ภาษาอังกฤษ

ขั้นตอนในการสร้างเครื่องมือ มีดังต่อไปนี้

2.1 แผนการจัดการเรียนรู้

2.1.1 ขั้นเตรียม

2.1.1.1 ศึกษาแนวคิดในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ตามหลักสูตรแกนกลางสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 และหลักสูตรสถานศึกษากลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ (ภาษาอังกฤษ) เพื่อให้ทราบรายละเอียดจุดประสงค์ของการเรียนรู้ เพื่อนำมาเป็นแนวทางในการสร้างแผนการจัดการเรียนรู้ จำนวน 10 แผน แผนละ 1 คาบเรียน คาบเรียนละ 60 นาที เป็นจำนวน 10 คาบเรียน

2.1.1.2 วิเคราะห์เนื้อหา จากหลักสูตรแกนกลางสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 และหลักสูตรสถานศึกษากลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ (ภาษาอังกฤษ) ในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 รายวิชาภาษาอังกฤษ รหัสวิชา 11101 เพื่อกำหนดเนื้อหาและสร้างแผนการจัดการเรียนรู้ โดยใช้วีดิทัศน์ช่วยสอน

2.1.1.3 ศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนโดยการพัฒนาทักษะการอ่านออกเสียงคำศัพท์ภาษาอังกฤษโดยใช้วีดิทัศน์ช่วยสอน ศึกษารูปแบบการสอนโดยใช้ Game-Based Learning และศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการใช้ Game-Based Learning ในการจัดการเรียนการสอน

2.1.2 ขั้นสร้างเครื่องมือ เขียนแผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้วีดิทัศน์ช่วยสอน จำนวน 10 แผน แผนละ 1 คาบเรียน คาบเรียนละ 60 นาที เป็นจำนวน 10 คาบเรียน ประกอบด้วย

2.1.2.1 มาตรฐาน / ตัวชี้วัด

2.1.2.2 จุดประสงค์การเรียนรู้

2.1.2.3 สาระสำคัญ

- 2.1.2.4 สารการเรียนรู้
- 2.1.2.5 สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน
- 2.1.2.6 คุณลักษณะอันพึงประสงค์
- 2.1.2.7 การจัดกิจกรรมการเรียนรู้
- 2.1.2.8 สื่อการเรียนรู้
- 2.1.2.9 ชิ้นงาน/ภาระงาน
- 2.1.2.10 การประเมิน
- 2.1.2.11 บันทึกหลังสอน

2.1.3 ชั้นการหาคุณภาพเครื่องมือ

2.1.3.1 นำแผนการจัดการเรียนรู้ที่สร้างขึ้นไปเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 คน ตรวจสอบความเหมาะสมและสอดคล้องของเนื้อหา ความสอดคล้องของผลการเรียนรู้ที่คาดหวังกับกระบวนการจัดการเรียนรู้ด้านการจัดกิจกรรมและความถูกต้องของภาษาที่ใช้ โดยพิจารณาจากมาตราประมาณค่า (Rating Scale) จากระดับของสเกลและข้อเสนอแนะ เพื่อให้ได้มาซึ่งข้อบกพร่องอื่น ๆ ที่ชัดเจนเพื่อนำไปปรับปรุงแก้ไข

2.1.3.2 นำแผนการจัดการเรียนรู้ที่ได้รับการปรับปรุงแก้ไขแล้วนำไปใช้กับกลุ่มตัวอย่างที่ไม่ใช่กลุ่มทดลองจริงเนื่องจากการทำกิจกรรมเป็นรูปแบบเกม อาทิ ชั้นเล่นเกม (Playing Game) ครูให้นักเรียนเล่นเกม แม้โก่ออกไข่ โดยครูให้นักเรียนแบ่งกลุ่ม กลุ่มละ 5 คน จากนั้นครูแจกบัตรคำศัพท์จำนวนให้ทุกกลุ่ม ครูเปิดวีดิทัศน์ช่วยสอนทบทวนการออกเสียงคำศัพท์อีกครั้ง ในรอบแรกขอตัวแทนกลุ่มที่ 1 ออกมาทดสอบวีดิทัศน์ช่วยสอนเมื่อคำศัพท์จากวีดิทัศน์ช่วยสอนแสดงที่จอ ให้ทุกคนออกเสียงอ่านคำศัพท์และช่วยหาคำศัพท์จำนวนนั้น ที่อ่านออกเสียงจากบัตรคำศัพท์จำนวน กลุ่มใดแสดงบัตรคำศัพท์จำนวนเป็นกลุ่มที่ 5 (กลุ่มสุดท้าย) ต้องออกเสียงอ่านคำศัพท์จำนวนนั้น 5 ครั้ง กลุ่มที่แสดงบัตรคำศัพท์จำนวนลำดับกลุ่มที่ 1 - 4 อ่านเพียง 2 ครั้ง ในแต่ละรอบกลุ่มที่ช้าที่สุดจะไม่ได้คะแนน ครูจะต้องเพิ่มคะแนนขึ้นในทุก ๆ รอบ เช่น รอบที่ 1 ได้ 2 คะแนน รอบที่ 2 ได้ 3 คะแนน เพิ่มคะแนนไปเรื่อย ๆ จนครบ 5 รอบและสรุปคะแนน กลุ่มที่มีคะแนนมากที่สุดได้รับรางวัลร่วมกันจากนั้นศึกษาผลการนำแผนการจัดการเรียนรู้ไปใช้ แล้วนำไปใช้กับกลุ่มตัวอย่างที่เป็นกลุ่มทดลองจริงต่อไป

2.2 แผนการจัดการเรียนรู้โดยวิธีการสอนแบบปกติ

2.2.1 ชั้นเตรียม

2.2.1.1 ศึกษาแนวคิดในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ตามหลักสูตรแกนกลางสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 และหลักสูตรสถานศึกษากลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ (ภาษาอังกฤษ) เพื่อให้ทราบรายละเอียดจุดประสงค์ของการเรียนรู้ เพื่อนำมาเป็นแนวทางในการสร้างแผนการจัดการเรียนรู้ จำนวน 10 แผน แผนละ 1 คาบเรียน คาบเรียนละ 60 นาที เป็นจำนวน 10 คาบเรียน

2.2.1.2 วิเคราะห์เนื้อหา จากหลักสูตรแกนกลางสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 และหลักสูตรสถานศึกษากลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ (ภาษาอังกฤษ) ในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1

รายวิชาภาษาอังกฤษ รหัสวิชา 11101 เพื่อกำหนดเนื้อหาและสร้างแผนการจัดการเรียนรู้ โดยใช้วีดิทัศน์ออกเสียง คำศัพท์ภาษาอังกฤษประกอบการสอน

2.2.1.3 ศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนโดยการพัฒนาทักษะ การอ่านคำศัพท์ภาษาอังกฤษโดยใช้วีดิทัศน์ออกเสียงคำศัพท์ภาษาอังกฤษประกอบการสอน

2.2.2 ขึ้นสร้างเครื่องมือ เขียนแผนการจัดการเรียนรู้โดยการพัฒนาทักษะการอ่านคำศัพท์ ภาษาอังกฤษโดยใช้วีดิทัศน์ออกเสียงคำศัพท์ภาษาอังกฤษประกอบการสอนจำนวน 10 แผน แผนละ 1 คาบเรียน คาบเรียนละ 60 นาที เป็นจำนวน 10 คาบเรียน ประกอบด้วย

2.2.2.1 มาตรฐาน/ตัวชี้วัด

2.2.2.2 จุดประสงค์การเรียนรู้

2.2.2.3 สารสำคัญ

2.2.2.4 สารการเรียนรู้

2.2.2.5 สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน

2.2.2.6 คุณลักษณะอันพึงประสงค์

2.2.2.7 การจัดกิจกรรมการเรียนรู้

2.2.2.8 สื่อการเรียนรู้

2.2.2.9 ชิ้นงาน/ภาระงาน

2.2.2.10 การประเมิน

2.2.2.11 บันทึกหลังสอน

2.2.3 ขั้นตอนการหาคุณภาพเครื่องมือ

2.2.3.1 นำแผนการจัดการเรียนรู้ที่สร้างขึ้นไปเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 คน ตรวจสอบ ความเหมาะสมและสอดคล้องของเนื้อหา ความสอดคล้องของผลการเรียนรู้ที่คาดหวังกับกระบวนการจัดการเรียนรู้ ด้านการจัดกิจกรรมและความถูกต้องของภาษาที่ใช้ โดยพิจารณาจากมาตราประมาณค่า (Rating Scale) จากระดับ ของสเกลและข้อเสนอแนะ เพื่อให้ได้มาซึ่งข้อบกพร่องอื่น ๆ ที่ชัดเจนเพื่อนำไปปรับปรุงแก้ไข

2.2.3.2 นำแผนการจัดการเรียนรู้ที่ได้รับการปรับปรุงแก้ไขแล้วนำไปใช้กับกลุ่มตัวอย่างที่ไม่ เป็นกลุ่มควบคุมจริง ศึกษาผลการนำไปใช้แล้วนำไปใช้กับกลุ่มตัวอย่างที่เป็นกลุ่มควบคุมจริงต่อไป

2. วิดีทัศน์ช่วยสอน ผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้างวีดิทัศน์ช่วยสอนตามลำดับขั้น ดังนี้

2.1 ศึกษาการสร้างวีดิทัศน์ช่วยสอนและการหาคุณภาพเครื่องมือ

2.1.1 ศึกษาหลักการและแนวคิดหาขั้นตอนและกระบวนการในการผลิตวีดิทัศน์ ดังเช่นของ ประทีน คล้ายนาค (2541, หน้า 79 - 83) เพื่อนำมาเป็นแนวทางการพัฒนาวีดิทัศน์เพื่อการเรียนรู้ด้วยตนเอง

2.1.2 กำหนดจุดประสงค์และเป้าหมาย วิเคราะห์เนื้อหา โดยแบ่งเนื้อหาออกเป็น 4 ชุด ดังนี้

ชุดที่ 1 Numbers 1-5

ชุดที่ 2 Numbers 6-10

ชุดที่ 2 Desserts

ชุดที่ 3 Things

2.1.3 รวบรวมเนื้อหาที่เกี่ยวข้องทั้งหมดแล้วนำไปให้ผู้เชี่ยวชาญทางด้านเนื้อหา ตรวจสอบความถูกต้องของเนื้อหา และขั้นตอนการเตรียมความพร้อมก่อนการสร้างวีดิทัศน์ช่วยสอน

2.1.4 นำเนื้อหาที่ผ่านการพิจารณาจากผู้เชี่ยวชาญมาสร้างวีดิทัศน์ช่วยสอน

2.1.5 นำวีดิทัศน์ช่วยสอน ที่สร้างเสร็จแล้ว ให้อาจารย์ที่ปรึกษาตรวจสอบความถูกต้องของขั้นตอนและกระบวนการที่นำมาจัดทำเป็นวีดิทัศน์ช่วยสอนและนำมาปรับปรุงแก้ไข โดยได้ดำเนินการแก้ไข ดังนี้ ให้เพิ่มการสรุปการอ่านออกเสียงคำศัพท์ภาษาอังกฤษก่อนเริ่มการเล่นเกมในทุก ๆ วีดิทัศน์ช่วยสอน และแก้ไขในส่วนของการกติกาการเล่นเกมโดยไม่ต้องมีการบรรยายกติกาเนื่องจากหากมีครูผู้สอนท่านอื่นนำไปใช้อาจจะเปลี่ยนกติกาหรือรูปแบบเกมให้เหมาะสมกับผู้เรียนในสภาพแวดล้อมนั้น

2.1.6 นำวีดิทัศน์ช่วยสอนที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วนำไปลำดับภาพตัดต่อและบันทึกเสียงตามกระบวนการจนเสร็จสมบูรณ์

2.1.7 นำวีดิทัศน์ช่วยสอนที่เสร็จสมบูรณ์แล้ว ไปให้อาจารย์ที่ปรึกษาตรวจสอบและปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะ โดยได้ดำเนินการแก้ไข ดังนี้ ผู้เชี่ยวชาญให้เพิ่มการสรุปการอ่านออกเสียงคำศัพท์ภาษาอังกฤษก่อนเริ่มการเล่นเกมในทุก ๆ วีดิทัศน์ช่วยสอน และแก้ไขในส่วนของการกติกาการเล่นเกมโดยไม่ต้องมีการบรรยายกติกาเนื่องจากหากมีครูผู้สอนท่านอื่นนำไปใช้อาจจะเปลี่ยนกติกาหรือรูปแบบเกมให้เหมาะสมกับผู้เรียนในสภาพแวดล้อมนั้น ๆ

2.1.8 หลังจากได้ปรับปรุงและเพิ่มเติมตามข้อเสนอแนะและจึงได้นำสื่อวีดิทัศน์ช่วยสอนไปให้ผู้เชี่ยวชาญด้านเนื้อหาและทางด้านเทคโนโลยีการศึกษาทำการประเมินสื่อ โดยใช้แบบประเมินคุณภาพวีดิทัศน์ช่วยสอน

2.1.9 เก็บรวบรวมข้อมูลที่ได้จากแบบประเมินของผู้เชี่ยวชาญทุกท่านมาวิเคราะห์หาค่าเฉลี่ย

2.2 แบบประเมินคุณภาพวีดิทัศน์ช่วยสอน สำหรับผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือ ดำเนินการตามขั้นตอนดังต่อไปนี้

2.2.1 ศึกษาวิธีการสร้างแบบประเมินจากเอกสารที่เกี่ยวข้องเพื่อใช้เป็นแนวทางในการสร้างและหาคุณภาพแบบประเมินคุณภาพวีดิทัศน์ช่วยสอนวิเคราะห์คุณสมบัติลักษณะ รูปแบบ เพื่อกำหนดรายการในการประเมินสื่อวีดิทัศน์ช่วยสอน

2.2.2 ทำการสร้างแบบประเมินคุณภาพ จำนวน 1 ชุด ได้แก่ แบบประเมินคุณภาพวีดิทัศน์ช่วยสอนสำหรับผู้เชี่ยวชาญด้านเนื้อหาและเทคโนโลยี ซึ่งมีรายการประเมินในด้านเนื้อหา ด้านภาษา ด้านภาพประกอบ และด้านประสิทธิภาพและความคงทน

2.2.3 การสร้างแบบประเมินคุณภาพจำนวน 1 ชุด เป็นแบบมาตรฐานส่วนประมาณค่า (Rating Scale) แบบ 5 ระดับ ดังนี้

ตาราง 1 ระดับการประเมินวิดิทัศน์ช่วยสอน

ระดับคะแนน	หมายถึง
5	มากที่สุด
4	มาก
3	ปานกลาง
2	น้อย
1	น้อยที่สุด

2.2.4 นำแบบประเมินคุณภาพวิดิทัศน์สำหรับผู้เชี่ยวชาญด้านเนื้อหาและด้านเทคโนโลยีการศึกษาที่สร้างขึ้นไปเสนออาจารย์ที่ปรึกษาตรวจสอบความถูกต้องและทำการปรับปรุงตามข้อเสนอแนะ โดยได้ดำเนินการแก้ไข ดังนี้ ตรวจสอบคำผิด และภาษาที่ใช้ในแบบประเมิน

2.2.5 นำแบบประเมินคุณภาพวิดิทัศน์ช่วยสอนไปให้ผู้เชี่ยวชาญด้านเนื้อหา และผู้เชี่ยวชาญทางด้านเทคโนโลยีการศึกษา ประเมินคุณภาพของวิดิทัศน์ช่วยสอน

2.2.6 เก็บรวบรวมข้อมูลที่ได้จากแบบประเมินของผู้เชี่ยวชาญทุกท่านมาวิเคราะห์ทางสถิติ

2.3 แบบทดสอบการอ่านออกเสียงคำศัพท์ภาษาอังกฤษ

2.3.1 ทำการวิเคราะห์หลักสูตรและสร้างแบบทดสอบจากสาระการเรียนรู้และพฤติกรรมการอ่านออกเสียงคำศัพท์ที่ต้องการวัดแบบถูก-ผิด/ใช่-ไม่ใช่ (ณัฐภรณ์ หลาวทอง, 2559, หน้า 9 - 11)

2.3.2 สร้างแบบทดสอบการอ่านออกเสียงคำศัพท์ภาษาอังกฤษตามสาระการเรียนรู้ที่ทดลองโดยยึดหลักเกณฑ์วิเคราะห์หลักสูตร โดยครอบคลุมสาระที่สอนจำนวน 20 คำ นำแบบทดสอบการอ่านออกเสียงคำศัพท์ภาษาอังกฤษ เสนอต่อผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 คน เพื่อพิจารณาความสอดคล้องของแบบประเมินกับจุดประสงค์การเรียนรู้เพื่อปรับปรุงแก้ไขให้เหมาะสม

2.3.3 นำแบบทดสอบการอ่านออกเสียงคำศัพท์ภาษาอังกฤษที่ได้ปรับปรุงแล้วไปทดลองใช้กับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนศูนย์รวมน้ำใจ แขวงคลองเตย เขตคลองเตย กรุงเทพมหานคร

2.3.4 นำแบบทดสอบการอ่านออกเสียงคำศัพท์ภาษาอังกฤษมาวิเคราะห์เป็นรายข้อโดยการให้คะแนนข้อที่ถูกให้ 1 คะแนน ส่วนข้อที่อ่านออกเสียงคำศัพท์ภาษาอังกฤษผิดหรือไม่อ่านออกเสียงคำศัพท์ภาษาอังกฤษให้ 0 คะแนนและนำแบบทดสอบการอ่านออกเสียงคำศัพท์ภาษาอังกฤษที่ผ่านการตรวจสอบแล้วไปทดลองใช้กับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ที่เป็นกลุ่มตัวอย่างและกลุ่มควบคุมต่อไปเมื่อตรวจสอบและรวมคะแนนเรียบร้อยแล้ว จึงทำการวิเคราะห์ค่าเฉลี่ยหลังเรียนโดยวิเคราะห์คะแนนเฉลี่ย T – test independent

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล หลังจาก que เลือกกลุ่มตัวอย่างแล้ว ผู้วิจัยได้ดำเนินการทดลองตามขั้นตอน ดังนี้

3.1 ทำการทดลองก่อนเรียนกับกลุ่มทดลองโดยใช้แบบทดสอบการอ่านออกเสียงคำศัพท์ภาษาอังกฤษก่อนเรียน

3.2 ดำเนินการสอนกับกลุ่มทดลองที่เรียนโดยการพัฒนาทักษะการอ่านออกเสียงคำศัพท์ภาษาอังกฤษโดยใช้วีดิทัศน์สอน

3.3 เมื่อทำการทดลองเสร็จสิ้น ทำการทดลองอีกครั้งโดยใช้แบบทดสอบการอ่านออกเสียงคำศัพท์ภาษาอังกฤษหลังเรียน ซึ่งเป็นชุดเดียวกับที่ทำการทดลองก่อนการทดลอง

3.4 ตรวจสอบผลจากแบบทดสอบการอ่านออกเสียงคำศัพท์ภาษาอังกฤษนำคะแนนที่ได้มาวิเคราะห์ทางสถิติเพื่อทดสอบสมมติฐาน

4. การวิเคราะห์ข้อมูล หลังจากผู้วิจัยรวบรวมข้อมูลเรียบร้อยแล้ว ผู้วิจัยได้ดำเนินการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาอังกฤษ ดังนี้

4.1 การเปรียบเทียบทักษะการอ่านออกเสียงคำศัพท์ภาษาอังกฤษก่อนและหลังเรียนภาษาอังกฤษหน่วยการเรียนรู้ที่ 5 Can I have a cake? ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ที่ได้รับการสอนโดยใช้วีดิทัศน์ช่วยสอนโดยใช้ค่าเฉลี่ยก่อนเรียนและหลังเรียนโดยวิเคราะห์คะแนนเฉลี่ย T-test Dependent

4.2 การเปรียบเทียบทักษะการอ่านออกเสียงคำศัพท์ภาษาอังกฤษของนักเรียนที่ได้รับการสอนโดยใช้วีดิทัศน์ช่วยสอนกับนักเรียนที่ได้รับการสอนโดยวิธีการสอนแบบปกติ โดยใช้ค่าเฉลี่ยหลังเรียนโดยวิเคราะห์คะแนนเฉลี่ย T – test independent

ผลการวิจัย

1. นักเรียนที่ได้รับการสอนโดยใช้วีดิทัศน์ช่วยสอนมีทักษะการอ่านออกเสียงคำศัพท์ภาษาอังกฤษหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ($t=11.99$, $df=25$, $Sig=.000$)

ตาราง 2 ผลการเปรียบเทียบคะแนนทักษะการอ่านออกเสียงคำศัพท์ภาษาอังกฤษก่อนเรียนและหลังเรียนของนักเรียนที่ได้รับการสอนโดยใช้วีดิทัศน์ช่วยสอน

การทดสอบ	n	M	S.D.	t	df	Sig.
ก่อนเรียน	26	2.23	1.70	11.99*	25	.000
หลังเรียน	26	14.04	5.99			

*Sig. = มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 2 พบว่า นักเรียนที่ได้รับการสอนโดยใช้วีดิทัศน์ช่วยสอน มีคะแนนทักษะการอ่านออกเสียงคำศัพท์ภาษาอังกฤษหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ($t = 11.99$, $df = 25$, $Sig=.000$) โดยที่นักเรียนที่ได้รับการสอนโดยใช้วีดิทัศน์ช่วยสอนมีคะแนนหลังเรียนเท่ากับ 14.04 และมีค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 5.99 สอดคล้องกับสมมติฐาน การวิจัยข้อที่ 1 ที่กล่าวว่านักเรียนที่ได้รับการสอนโดยใช้วีดิทัศน์ช่วยสอนมีทักษะการอ่านออกเสียงคำศัพท์ภาษาอังกฤษหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน

2. นักเรียนที่ได้รับการสอนโดยใช้วีดิทัศน์ช่วยสอน มีทักษะการอ่านออกเสียงคำศัพท์ภาษาอังกฤษหลังเรียนสูงกว่า นักเรียนที่ได้รับการสอนโดยวิธีการสอนแบบปกติอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ($t = 1.97$, $df = 50$, $Sig = .027$)

ตาราง 3 ผลการเปรียบเทียบคะแนนทักษะการอ่านออกเสียงคำศัพท์ภาษาอังกฤษระหว่างนักเรียนที่ได้รับการสอนโดยใช้วีดิทัศน์ช่วยสอน กับนักเรียนที่ได้รับการสอนโดยวิธีการสอนแบบปกติ

วิธีการสอน	n	M	S.D.	t	df	Sig.
การสอนโดยใช้วีดิทัศน์ช่วยสอน	26	14.04	5.99	1.97*	50	.027
นักเรียนที่เรียนโดยวิธีการสอนแบบปกติ	26	11.00	5.11			

*Sig.=มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 3 พบว่า นักเรียนที่ได้รับการสอนโดยใช้วีดิทัศน์ช่วยสอนมีคะแนนทักษะการอ่านออกเสียงคำศัพท์ภาษาอังกฤษหลังเรียนสูงกว่านักเรียนที่ได้รับการสอนโดยวิธีการสอนแบบปกติอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ($t = 1.97$, $df = 50$, $Sig = .027$) โดยนักเรียนที่ได้รับการสอนโดยใช้วีดิทัศน์ช่วยสอนมีคะแนนทักษะการอ่านออกเสียงคำศัพท์ภาษาอังกฤษหลังเรียนเท่ากับ 14.04 และมีค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 5.99 และนักเรียนที่ได้รับการสอนโดยวิธีการสอนแบบปกติมีคะแนนทักษะการอ่านออกเสียงคำศัพท์ภาษาอังกฤษหลังเรียนเท่ากับ 11.00 และมีค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 5.11 สอดคล้องกับสมมุติฐาน การวิจัยข้อที่ 2 ที่กล่าวว่า นักเรียนที่ได้รับการสอนโดยใช้วีดิทัศน์ช่วยสอนมีทักษะการอ่านออกเสียงคำศัพท์ภาษาอังกฤษหลังเรียนที่สูงกว่านักเรียนที่เรียนโดยการสอนแบบปกติ

อภิปรายผล

การศึกษารายผลของการเปรียบเทียบทักษะการอ่านออกเสียงคำศัพท์ภาษาอังกฤษก่อนเรียนและหลังเรียนของนักเรียนที่ได้รับการสอนโดยใช้วีดิทัศน์ช่วยสอนและการเปรียบเทียบทักษะการอ่านออกเสียงคำศัพท์ภาษาอังกฤษของนักเรียนที่ได้รับการสอนโดยใช้วีดิทัศน์ช่วยสอนกับนักเรียนที่ได้รับการสอนโดยการสอนแบบปกติ นักเรียนที่เรียนโดยการสอนโดยใช้วีดิทัศน์ช่วยสอนมีคะแนนหลังเรียนเท่ากับ 14.04 สูงกว่า คะแนนก่อนเรียนเท่ากับ 2.23 และนักเรียนที่เรียนโดยการสอนโดยใช้วีดิทัศน์ช่วยสอน และนักเรียนที่เรียนโดยวิธีการสอนแบบปกติ มีคะแนนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งคะแนนหลังเรียนโดยที่นักเรียนที่เรียนโดยการสอนโดยใช้วีดิทัศน์ช่วยสอนเท่ากับ 14.04 สูงกว่านักเรียนที่เรียนโดยวิธีการสอนแบบปกติเท่ากับ 11.00 สามารถอภิปรายผลการวิจัยได้ดังนี้

1. นักเรียนที่ได้รับการสอนโดยใช้วีดิทัศน์ช่วยสอนมีทักษะการอ่านออกเสียงคำศัพท์ภาษาอังกฤษหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ($t = 11.99$, $df = 25$, $Sig = .000$) ซึ่งเป็นไปตามสมมุติฐานข้อที่ 1 ที่ผู้วิจัยตั้งไว้ว่า นักเรียนที่ได้รับการสอนโดยใช้วีดิทัศน์ช่วยสอนมีทักษะการอ่านออกเสียงคำศัพท์ภาษาอังกฤษหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน ทั้งนี้เนื่องจากการออกแบบวีดิทัศน์ช่วยสอนภายใต้การนำเกมเข้ามาเป็นฐานการจัดการเรียนรู้ที่เน้นให้นักเรียนเกิดความสุขสนุกสนานในการเรียนพร้อมทั้งได้ความรู้ไปพร้อมกับการเล่นเกม (ทิสนา แชมมณี,

2557) ซึ่งผู้วิจัยได้ออกแบบเกมในแต่ละแผนการจัดการเรียนรู้เป็นเกมที่แตกต่างกัน แต่มีการบูรณาการเนื้อหาความรู้เข้ากับกลุ่มสาระการเรียนรู้อื่น ๆ ร่วมด้วย และการออกแบบวีดิทัศน์ช่วยสอน แผนการจัดการเรียนรู้นั้นได้ผ่านการประเมินและได้รับคำแนะนำต่าง ๆ นำมาปรับปรุงแก้ไขก่อนการนำไปใช้จริงกับกลุ่มทดลองเพื่อให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด ซึ่งผลการวิเคราะห์คือ นักเรียนที่เรียนโดยการสอนโดยใช้วีดิทัศน์ช่วยสอน มีคะแนนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ทรงสุธา น้ำจันทร์ (2563) ที่ได้ทำการศึกษาผลการใช้วีดิทัศน์ช่วยสอนวิชาคณิตศาสตร์ เรื่อง การคูณจำนวนเต็มสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนชุมชนบ้านเขาหลวง จังหวัดชุมพร สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชุมพร เขต 2 สอดคล้องกับงานวิจัยของ กิตติพงษ์ ศิริพงษ์, และสุวิษ บุตรสุวรรณ (2558) ที่ศึกษาการพัฒนาวีดิทัศน์ภาพเคลื่อนไหวเรื่อง คำบุพบทภาษาอังกฤษ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนอนุบาลบุรีรัมย์ สอดคล้องกับงานวิจัยของ Jassim, & Dzakiria (2018) เรื่อง The Impact of Using Video in Developing English Language Proficiency และสอดคล้องกับงานวิจัยของ Tekin, & Parmaksiz (2016) เรื่อง Impact of Video Clips on the Development of the Listening Skills in English Classes: A Case Study of Turkish Students ที่พบว่า วีดิทัศน์ช่วยสอนสามารถพัฒนาทักษะด้านการเรียนรู้ต่าง ๆ ได้ดี เนื่องจากวีดิทัศน์เป็นสื่อที่มีภาพเคลื่อนไหว บันทึกเสียงได้ ใส่เพลงประกอบวีดิทัศน์ได้ สามารถดึงดูดความสนใจของนักเรียนได้ดี วีดิทัศน์เป็นสื่อการสอนที่มีอิทธิพลโดยตรงกับนักเรียนที่ช่วยพัฒนาทักษะต่าง ๆ ได้รวมไปถึงทักษะการเรียนรู้ด้านภาษาที่สามารถกลับมาดูซ้ำได้ ดูได้ทุกที่ ทุกเวลาตามที่นักเรียนสะดวกหรือมีความต้องการทบทวนบทเรียน จึงส่งผลให้การเรียนรู้มีประสิทธิภาพมากขึ้น โดยที่คะแนนหลังการเรียนด้วยวีดิทัศน์ช่วยสอนสูงกว่าคะแนนก่อนเรียน

2. นักเรียนที่ได้รับการสอนโดยใช้วีดิทัศน์ช่วยสอน มีทักษะการอ่านออกเสียงคำศัพท์ภาษาอังกฤษหลังเรียนสูงกว่านักเรียนที่ได้รับการสอนโดยวิธีการสอนแบบปกติอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ($t = 1.97, df = 50, Sig = .027$) ซึ่งเป็นไปตามสมมุติฐานข้อที่ 2 ที่ผู้วิจัยตั้งไว้ว่านักเรียนที่ได้รับการสอนโดยใช้วีดิทัศน์ช่วยสอนมีทักษะการอ่านออกเสียงคำศัพท์ภาษาอังกฤษที่สูงกว่านักเรียนที่ได้รับการสอนโดยวิธีการสอนแบบปกติ เนื่องมาจากนักเรียนที่ได้รับการสอนโดยใช้วีดิทัศน์ช่วยสอนได้เรียนรู้การอ่านออกเสียงจากชาวต่างชาติที่ใช้ภาษาอังกฤษเป็นภาษาที่หนึ่ง เริ่มจากการฟังและอ่านออกเสียงตาม รวมทั้งมีภาพประกอบวีดิทัศน์ที่ดึงดูดความสนใจของนักเรียน และมีเกมประกอบกิจกรรมการเรียนรู้ที่ลดความกังวล ความตึงเครียดในการเรียนภาษาอังกฤษ ซึ่งภาษาที่ใช้ในการอธิบายกติกาการเล่นเป็นภาษาที่เข้าใจได้ง่าย เหมาะสมกับวัยของนักเรียน และมีการบูรณาการเนื้อหาความรู้กับกลุ่มสาระวิชาอื่น ๆ ร่วมด้วย ทั้งนี้เมื่อพิจารณาพบว่า สำหรับนักเรียนที่ได้รับการสอนโดยวิธีการสอนแบบปกติเป็นการเรียนรู้โดยมีครูเป็นผู้ควบคุม กิจกรรมการเรียนการสอน เป็นการสอนทางเดียวเน้นการบรรยาย ไม่ได้มีการบูรณาการกับกลุ่มสาระอื่น ๆ เท่าที่ควรจึงส่งผลโดยตรงกับคะแนนที่น้อยกว่านักเรียนที่ได้รับการสอนโดยใช้วีดิทัศน์ จึงส่งผลให้นักเรียนที่ได้รับการสอนโดยใช้วีดิทัศน์ช่วยสอนนั้นมีคะแนนที่สูงกว่า ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ กัญญรัตน์ ทัดเทียม (2565) ที่ศึกษาเรื่องการพัฒนาทักษะการพูดภาษาจีน โดยใช้การจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบตอบสนองด้วยท่าทางของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 สอดคล้องกับงานวิจัยของ จิรายุ ซูอิน, และจุไรรัตน์ ลักษณะศิริ (2561) ที่ศึกษาเรื่องการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเรื่องชนิดของคำของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนวัดสุทธิวรารามที่ได้รับการสอนโดยการเรียนแบบร่วมมือเทคนิค TGT กับการสอนแบบปกติ และสอดคล้องกับงานวิจัย

ของ จิรัชญา ทิซัดติ (2550) ที่ศึกษาเรื่องการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความรับผิดชอบทางการเรียน วิชาภาษาไทยที่ได้รับการสอนแบบร่วมมือแบบเอสทีเอ็ด (STAD) และการสอนแบบปกติของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนอัสสัมชัญธนบุรี ที่พบว่า นักเรียนที่เป็นกลุ่มทดลองมีคะแนนหลังเรียนที่สูงกว่านักเรียนที่เป็นกลุ่มควบคุม โดยการสอนด้วยวิธีการสอนแบบปกติ อันเนื่องมาจากนักเรียนกลุ่มทดลองที่ได้รับการสอนโดยรูปแบบ วิธีการ หรือเทคนิคที่ได้รับการออกแบบจากรูปแบบ วิธีการหรือเทคนิคที่ทันสมัยและกำลังเป็นที่นิยมอย่างแพร่หลายในขณะนั้น จึงส่งเสริมการเรียนรู้ให้กับนักเรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพตามที่ได้ตั้งสมมุติฐานไว้

ด้วยเหตุผลข้างต้น จึงกล่าวได้ว่าวีดิทัศน์ช่วยสอน ผู้วิจัยสร้างขึ้นเป็นสื่อการสอนมีผลทำให้นักเรียนได้เรียนรู้ การอ่านออกเสียงคำศัพท์ภาษาอังกฤษจากชาวต่างชาติที่ใช้ภาษาอังกฤษเป็นภาษาที่หนึ่ง รวมทั้งมีภาพประกอบ วีดิทัศน์ที่ดึงดูดความสนใจของนักเรียน และมีเกมประกอบกิจกรรมการเรียนรู้ที่ลดความกังวล ความตึงเครียดในการเรียน ภาษาอังกฤษ ซึ่งภาษาที่ใช้ในการอธิบายกติกาการเล่นเป็นภาษาที่เข้าใจได้ง่าย เหมาะสมกับวัยของนักเรียน และมีการบูรณาการเนื้อหาความรู้กับกลุ่มสาระวิชาอื่น ๆ รวมด้วย เป็นผลทำให้การพัฒนาทักษะการอ่านออกเสียงคำศัพท์ ภาษาอังกฤษโดยใช้วีดิทัศน์ช่วยสอนสำหรับนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 มีคุณภาพสามารถนำไปใช้ในการจัด กิจกรรมการเรียนการสอนต่อไปได้

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์

1. การสร้างวีดิทัศน์ช่วยสอนต้องมีการศึกษาเนื้อหาตามหลักทฤษฎีและมีความสอดคล้องกับเนื้อหา ในรายวิชาที่จัดทำ ต้องคำนึงถึงความเหมาะสมด้านภาษา ภาพประกอบการตัดต่อลำดับภาพ เนื้อหา ขนาดและสี ของตัวอักษรในวีดิทัศน์ช่วยสอน
2. วีดิทัศน์ช่วยสอนจำเป็นต้องให้เจ้าของภาษาสำเนียงพื้นเมือง เป็นผู้ออกเสียงคำศัพท์ภาษาอังกฤษ เพื่อให้ นักเรียนได้ฟังสำเนียงภาษาอังกฤษที่ถูกต้อง
3. ก่อนนำวีดิทัศน์ช่วยสอนไปใช้ ครูผู้สอนต้องศึกษาทำความเข้าใจเกี่ยวกับเนื้อหาภายในวีดิทัศน์ ช่วยสอนนั้นให้ดีและออกแบบเกมที่เหมาะสมกับเนื้อหาภายในวีดิทัศน์ช่วยสอนรวมถึงคำนึงถึงความเหมาะสม ของวัยของนักเรียนด้วย

ข้อเสนอแนะสำหรับการทำวิจัยในครั้งต่อไป

1. นำแนวทางในการทำการวิจัยครั้งนี้ไปสร้างหรือผลิตสื่อวีดิทัศน์ช่วยสอนในสาระการเรียนรู้อื่น ๆ และ ระดับชั้นอื่น ๆ
2. ควรมีการนำวีดิทัศน์ช่วยสอนนี้ไปใช้พัฒนาทักษะทางภาษาทักษะอื่นร่วมด้วย

เอกสารอ้างอิง

- กัญญรัตน์ ทัดเทียม. (2565, มกราคม - มิถุนายน). การพัฒนาทักษะการพูดภาษาจีน โดยใช้การจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบตอบสนองด้วยท่าทาง ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3. วารสารวิชาการ มหาวิทยาลัยการจัดการและเทคโนโลยีอีสเทิร์น, 19(1), 1 – 13.
- กิตติพงษ์ ศิริพงษ์, และสุวิษ บุตรสุวรรณ. (2558, มกราคม). การพัฒนาวิดิทัศน์ภาพเคลื่อนไหวเรื่อง คำบุพบทภาษาอังกฤษ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนอนุบาลบุรีรัมย์. วารสารวิจัยและพัฒนาโดยลงกรรม ในพระบรมราชูปถัมภ์ สาขามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์, 10(1), 109 - 116.
- เกรียงวรุช นีละคุปต์. (2560, ตุลาคม - มีนาคม). แนวทางการพัฒนาการจัดการเรียนการสอนอีเลิร์นนิ่ง ในมหาวิทยาลัยราชภัฏหมู่บ้านจอมบึง. วารสารวิจัย มหาวิทยาลัยราชภัฏหมู่บ้านจอมบึง, 4(2), 109 – 127.
- จิรายุ ชูอิน, และจุไรรัตน์ ลักษณะศิริ. (2561). การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเรื่องชนิดของคำ ของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนวัดสุทธิวารามที่ได้รับการสอนโดยการเรียน แบบร่วมมือเทคนิค TGT กับการสอนแบบปกติ. สืบค้น ธันวาคม 2, 2565, จาก http://www.edu-journal.ru.ac.th/AbstractPdf/2561-41_1563457826_6012610018.pdf.
- ณัฐภรณ์ หลาวทอง. (2559). การสร้างเครื่องมือการวิจัยทางการศึกษา. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์ มหาวิทยาลัย.
- ทรงสุดา นัจจันท์. (2563). การศึกษาผลการใช้วีดิทัศน์ช่วยสอนวิชาคณิตศาสตร์เรื่อง การคูณจำนวนเต็ม สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนชุมชนบ้านเขาหลวง จังหวัดชุมพร สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชุมพร เขต 2. สืบค้น พฤษภาคม 19, 2565, จาก http://ska2.go.th/reis/data/research/25640617_153139_8338.pdf.
- ทิตนา แหมมณี. (2557). 14 วิธีสอนสำหรับครูมืออาชีพ. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- บุญเลิศ วงศ์พรหม. (2559). ภาษาอังกฤษเด็กไทยไม่ก้าวหน้า ปัญหาอยู่ที่ใคร?. สืบค้น พฤษภาคม 21, 2565, จาก <https://www.bangkokbiznews.com/blogs/columnist/112334>.
- ประทีน คล้ายนาค. (2541). การผลิตรายการโทรทัศน์ทางการศึกษา. นครปฐม: คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- วรัตน์ อินทสระ. (2562). Game Based Learning The Latest Trend Education 2019 เปลี่ยนห้องเรียน เป็นห้องเล่น. เอกสารประกอบการอบรมและปฏิบัติการ “เปลี่ยนห้องเรียนเป็นห้องเล่น” Game Based Learning. สืบค้น พฤษภาคม 10, 2565, จาก <https://www.dusit.ac.th/home/2019/633133.html>.

- สุขชีวีร์ สุวรรณสวัสดิ์. (2561, 12 ธันวาคม). การจัดการศึกษาไทยในศตวรรษที่ 21. สืบค้น พฤษภาคม 15, 2565 จาก <https://www.youtube.com/watch?v=aBRU1L5d9zA>.
- สุนีย์ สันหมุด. (2552). ปัญหาด้านการอ่าน. สืบค้น พฤษภาคม 20, 2565, จาก <https://www.gotoknow.org>.
- สำนักการศึกษากรุงเทพมหานคร. (2565). โรงเรียนศูนย์รวมน้ำใจ. สืบค้น พฤษภาคม 29, 2565 จาก <https://saronline.bangkok.go.th/web/portal.htm?mode=community&pid=589>.
- Jassim, & Dzakiria. (2018). **The Impact of Using Video in Developing English Language Proficiency**. Retrieved May 16, 2022, from <https://ideas.repec.org/a/arp/tjssrr/2018p16-22.html>.
- Tekin, & Parmaksız. (2016). **Impact of Video Clips on The Development of The Listening Skills in English Classes: A Case Study of Turkish Students Proficiency**. Retrieved May 18, 2022, from <https://eric.ed.gov/?id=ED579085>.

การมีส่วนร่วมของนักศึกษาสาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์
ต่อการจัดกิจกรรมของสาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์
คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี
The Participation of Public Administration Students in The Activities
Arranged by The Department of Public Administration, Faculty of
Humanities and Social Sciences, Thepsatri Rajabhat University

สุรฤกษ์ เกิดแก้ว,* สุพรรณษา แก้วใส,** ธัชพล ทิธี,*** และวันวิสา แยมกระจำง ****
Surareak Kautkaew, Supansa Kaeosai, Thatchapon Teedee, and Wanwisa Yamkrachang

Received: August 4, 2022 Revised: October 31, 2022 Accepted: March 8, 2023

บทคัดย่อ

การวิจัยในครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาระดับการมีส่วนร่วมของนักศึกษาต่อการจัดกิจกรรมสาขาวิชา
รัฐประศาสนศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย
คือ นักศึกษาสาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ ชั้นปีที่ 1 - 4 ภาคการศึกษาที่ 1 ปีการศึกษา 2564 จำนวน 205 คน
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถาม จำนวน 17 ข้อ วิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณโดยใช้สถิติเชิงสถิติพรรณนา
ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการศึกษาพบว่า ระดับการมีส่วนร่วมของนักศึกษาสาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ต่อการจัดกิจกรรม
ของสาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ ภาพรวมและรายข้อมีระดับการมีส่วนร่วมในระดับมาก ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่
ด้านการมีส่วนร่วมรับผลประโยชน์ ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านการมีส่วนร่วมในการคิด วางแผน และตัดสินใจ
สำหรับข้อเสนอแนะ คือ นักศึกษาต้องการให้สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์มีการจัดกิจกรรมศึกษาของนักศึกษา
ชั้นปีที่ 4 นอกพื้นที่หากสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) ดีขึ้น นักศึกษาจะได้
ประสบการณ์ตรงจากสถานที่จริง

คำสำคัญ: การมีส่วนร่วม, กิจกรรมนักศึกษา, สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์

* นักศึกษาสาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี

** นักศึกษาสาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี

*** ผู้ช่วยศาสตราจารย์สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี

**** ผู้ช่วยศาสตราจารย์สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี

Abstract

The research aims to study the level of students' participation in the activities arranged by the Department of Public Administration, Faculty of Humanities and Social Sciences, Thepsatri Rajabhat University. The samples were 205 first to fourth-year Public Administration students in the first semester of 2021. A seventeen-item questionnaire was used as a research tool, and descriptive statistics such as percentage, mean, and standard deviation were employed to analyze the data.

The findings indicated that, across all aspects and overall, the level of students' participation in the activities organized by the department was at a high level. The aspect with the highest mean was gaining the benefits from the activities, and the aspect with the lowest mean was having the participation in planning and making decisions. Moreover, the students expressed their voices that the department should arrange field trips to the working places for fourth-year students if the situation of COVID-19 was relieved. With this, they could gain practical experience from the real working places.

Keywords: Participation, Student Activities, Department of Public Administration

บทนำ

มหาวิทยาลัยเป็นสถาบันอุดมศึกษาที่มีบทบาทสำคัญในการพัฒนาประเทศ โดยการผลิตนักศึกษาให้เป็นบัณฑิตที่พึงประสงค์มีคุณภาพออกไปรับใช้สังคม การพัฒนาคุณภาพของนักศึกษาในระดับอุดมศึกษา การเรียนการสอนในห้องเรียนที่มุ่งให้นักศึกษาได้เรียนรู้ทางด้านวิชาการอย่างเดียวย่อมไม่เป็นการเพียงพอต่อการพัฒนาให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อชาติบ้านเมือง (ขวัญชัย พะยอม, 2550, หน้า 64) นอกจากนี้กิจกรรมทางด้านวิชาการแล้วมหาวิทยาลัยยังส่งเสริมและสนับสนุนให้นักศึกษารู้จักคิดและสร้างสรรค์กิจกรรมในแนวทางที่เป็นประโยชน์ต่อสังคมอีกด้วย ประสบการณ์ต่าง ๆ ที่ได้รับจากการทำกิจกรรมนักศึกษานั้นเป็นสิ่งที่จำเป็นและเป็นประโยชน์ต่อการใช้ชีวิตในอนาคตค่อนข้างมาก เนื่องจากสังคมทุกวันนี้ไม่ได้ต้องการเพียงแค่งานทางวิชาการเท่านั้น แต่ยังต้องการคนที่มีความสมบูรณ์ทั้งความรู้ทางวิชาการ วิชาชีพ และวิชาชีวิต ซึ่งถือว่าเป็นบัณฑิตที่พึงประสงค์ จึงเป็นที่ยอมรับโดยทั่วไปว่า ผลจากการเข้าร่วมกิจกรรมนักศึกษาทำให้ได้รับประโยชน์ที่มีคุณค่ามากมายหลายประการ (กรุงเทพฯ ธุรกิจ, 2564, ย่อหน้า 5)

การมีส่วนร่วมของนักศึกษา หมายถึง ปริมาณของร่างกายและแรงใจที่นักศึกษาอุทิศให้แก่การหาประสบการณ์ทางวิชาการ วิชาชีพ และวิชาชีวิต นักศึกษาที่มีส่วนร่วมมาก ได้แก่ นักศึกษาที่อุทิศพลังงานมากในการเรียน ใช้เวลาในสถานศึกษามาก เข้าร่วมกิจกรรมต่าง ๆ อย่างจริงจัง และมีปฏิสัมพันธ์กับอาจารย์และนักศึกษาในระดับมาก ในทางกลับกัน นักศึกษาที่ไม่มีส่วนร่วมอาจไม่สนใจการเรียน การใช้เวลาอยู่ในมหาวิทยาลัยน้อย ไม่เข้าร่วมกิจกรรมนอกหลักสูตรต่าง ๆ และมีการติดต่อกับอาจารย์และนักศึกษาในระดับน้อย (สิรินดา กมลเขต, 2557, หน้า 119 - 120) การมีส่วนร่วมของนักศึกษาต่อกิจกรรมสาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ ประกอบการมีส่วนร่วมในการรับรู้ การคิด การตัดสินใจ การลงมือทำกิจการบางอย่าง ตลอดจนมีส่วนร่วมในการควบคุม ตรวจสอบ และการได้รับประโยชน์ในลักษณะผลประโยชน์ การมีส่วนร่วมของนักศึกษาถือเป็นหัวใจสำคัญต่อความสำเร็จในการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร (วิชุกรณาถน, 2550, หน้า 32)

การเข้าร่วมกิจกรรมนักศึกษาจะชี้ให้เห็นถึงความท้าทายในทำกิจกรรมหลายอย่างในเวลาเดียวกัน เป็นการประเมินถึงการมีศักยภาพในการดำเนินกิจกรรมมากน้อยเพียงใด และหากเราสามารถผ่านจุดนี้ไปได้ จะทำให้กลายเป็นบัณฑิตที่สังคมต้องการ เพื่อที่จะออกไปทำงานกับสังคมภายนอก และเมื่อสำเร็จการศึกษาออกไปแล้ว ก็จะทำให้ นักศึกษาสามารถปรับตัวกับภาระอาศัยอยู่ในสังคมร่วมกับผู้อื่น หรือปรับตัวเพื่อความอยู่รอดของสถานะสังคมในปัจจุบันได้ดียิ่งขึ้น

สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ได้กำหนดหลักเกณฑ์การออกฝึกประสบการณ์วิชาชีพ นักศึกษาต้องมีการเข้าร่วมกิจกรรมในระดับคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ 20 กิจกรรม ระดับสาขา 10 กิจกรรม ซึ่งในปีการศึกษา 2564 ผลการสรุปการเข้าร่วมกิจกรรมของนักศึกษาสาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ ในทั้งระดับคณะและระดับสาขาวิชายังไม่เป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนดร้อยละ 50 ของนักศึกษาทุกชั้นปี

ด้วยเหตุผลดังกล่าวคณะผู้วิจัยจึงมีความสนใจจะทำการศึกษาการมีส่วนร่วมของนักศึกษาสาขาวิชา รัฐประศาสนศาสตร์ต่อการจัดกิจกรรมสาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี โดยมีวัตถุประสงค์ต้องการทราบข้อเสนอแนะ และระดับการเข้าร่วมกิจกรรมนักศึกษาของนักศึกษา

เพื่อสาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์จะได้นำข้อมูลไปใช้เป็นแนวทางในการจัดกิจกรรมและการมีส่วนร่วมในการเข้าร่วมกิจกรรมของนักศึกษาได้ใช้ประโยชน์ต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

เพื่อศึกษาระดับการมีส่วนร่วมของนักศึกษาต่อการจัดกิจกรรมสาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

งานวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) โดยมีขั้นตอนดำเนินการดังนี้

1.1 ประชากร คือ นักศึกษาสาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ ชั้นปีที่ 1 - 4 ที่ลงทะเบียนเรียนในภาคการศึกษาที่ 1/2564 จำนวน 422 คน

1.2 กลุ่มตัวอย่าง คือ นักศึกษาสาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ ชั้นปีที่ 1 - 4 ที่ลงทะเบียนเรียนในภาคการศึกษาที่ 1/2564 โดยใช้สูตรการคำนวณขนาดกลุ่มตัวอย่างของ Yamane (1973) ที่ระดับค่าความเชื่อมั่นร้อยละ 95 และยอมให้เกิดความคลาดเคลื่อน ร้อยละ 5 หรือ .05 ในการคำนวณหาขนาดของกลุ่มตัวอย่าง โดยได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 205 คน โดยมีขั้นตอนการสุ่มกลุ่มตัวอย่าง 2 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 ใช้วิธีการสุ่มแบบชั้นภูมิอย่างเป็นสัดส่วน (Proportional Stratified Random Sampling) เพื่อหาสัดส่วนที่เหมาะสมของกลุ่มตัวอย่างตามจำนวนประชากรของแต่ละชั้น มีสูตรดังนี้

$$\frac{\text{จำนวนตัวอย่างของแต่ละชั้น}}{\text{จำนวนตัวอย่างทั้งหมด}} = \frac{\text{จำนวนประชากรในแต่ละชั้น}}{\text{จำนวนประชากรทั้งหมด}}$$

แทนค่าตามสูตรข้างต้น ได้จำนวนตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาปรากฏตามตาราง 1

ตาราง 1 จำนวนนักศึกษาในสาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์

ชั้นปี	จำนวนนักศึกษา	กลุ่มตัวอย่าง
ชั้นปีที่ 1	123	60
ชั้นปีที่ 2	107	50
ชั้นปีที่ 3	94	45
ชั้นปีที่ 4	98	50
รวม	422	205

ที่มา: กองบริการการศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี (2564)

ขั้นตอนที่ 2 ใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบอย่างง่าย (Simple Random Sampling)

2. ขอบเขตด้านเนื้อหา มุ่งเน้นศึกษาระดับการมีส่วนร่วมของนักศึกษา และข้อเสนอแนะต่อการจัดกิจกรรมสาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี ใน 4 ด้าน ประกอบด้วย 1) ด้านการมีส่วนร่วมในการคิด วางแผน และตัดสินใจ 2) ด้านการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติดำเนินกิจกรรม 3) ด้านการมีส่วนร่วมรับผลประโยชน์ และ 4) การมีส่วนร่วมในการติดตามและประเมินผล

3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

3.1 แบบประเมินสอบถามระดับการมีส่วนร่วมของนักศึกษา และข้อเสนอแนะต่อการจัดกิจกรรมสาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี ด้วยแบบสอบถามออนไลน์ โดยใช้ Google Form ในการสร้างแบบสอบถาม ประกอบด้วย 3 ตอน คือ

ตอนที่ 1 แบบสอบถามข้อมูลทั่วไป ประกอบด้วย เพศ ชั้นปี ลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check - List)

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับระดับการมีส่วนร่วมของนักศึกษา 4 ประเด็นหลัก ได้แก่ 1) การมีส่วนร่วมในการคิด วางแผน และตัดสินใจ 2) การมีส่วนร่วมในการปฏิบัติดำเนินกิจกรรม 3) การมีส่วนร่วมรับผลประโยชน์ 4) การมีส่วนร่วมในการติดตามและประเมินผล ลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scales) มีข้อคำถาม จำนวน 11 ข้อ โดยมีเกณฑ์ในการกำหนดน้ำหนักของการประเมินเป็น 5 ระดับ ตามวิธีของลิเคิร์ต (Likert) โดยมีเกณฑ์คะแนน ดังนี้

ค่าคะแนน		ความหมาย
5	หมายถึง	ระดับการมีส่วนร่วมมากที่สุด
4	หมายถึง	ระดับการมีส่วนร่วมมาก
3	หมายถึง	ระดับการมีส่วนร่วมปานกลาง
2	หมายถึง	ระดับการมีส่วนร่วมน้อย
1	หมายถึง	ระดับการมีส่วนร่วมน้อยที่สุด

ตอนที่ 3 แบบสอบถามเกี่ยวกับข้อเสนอแนะต่อการจัดการกิจกรรม ลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบปลายเปิด (Open - Ended)

3.2 การสร้างและหาคุณภาพของแบบสอบถาม คณะผู้วิจัยดำเนินการสร้างและหาคุณภาพของแบบสอบถาม โดยการศึกษาแนวคิด ศึกษาข้อมูลที่เกี่ยวข้องเรื่องที่จะทำวิจัย และวัตถุประสงค์ของการวิจัย โดยศึกษาจากตำรา หนังสือ เอกสาร และผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเพื่อนำมาใช้เป็นแนวทางในการกำหนดกรอบเนื้อหาของแบบสอบถาม และตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ ดังนี้

3.2.1 คณะผู้วิจัยดำเนินการสร้างแบบสอบถามตามแนวทางที่ได้รับจากการศึกษาค้นคว้าให้ครอบคลุมความคิดเห็นในด้านต่าง ๆ ที่ต้องการศึกษา

3.2.2 นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิ ด้านกิจกรรมพัฒนานักศึกษา จำนวน 3 คน ตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) และความเหมาะสมของถ้อยคำ โดยมีค่าดัชนีสอดคล้องอยู่ระหว่าง 0.67 ถึง 1.00

3.2.3 คณะผู้วิจัยนำแบบสอบถามมาปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิ

3.2.4 นำแบบสอบถามฉบับร่างที่ผ่านการแก้ไขจากผู้เชี่ยวชาญแล้วไปทดลองใช้ (Try Out) กับตัวแทนนักศึกษาที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน และนำข้อมูลมาหาค่าสัมประสิทธิ์อัลฟา (α - Coefficient) ของครอนบาค โดยหลักการจะต้องมีค่าตั้งแต่ 0.7 ขึ้นไป จึงจะถือว่าแบบสอบถามมีความเที่ยงใช้ได้ (สถิติศาสตร์ เพชรโรจน์, และอัจฉรา ชานิประศาสน์, 2547, หน้า 149) ผลการหาความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม เท่ากับ 0.78

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

คณะผู้วิจัยได้กำหนดวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยวิธีการแจกแบบสอบถามออนไลน์ในกลุ่มไลน์ (Line) นักศึกษาชั้นปีที่ 1 - 4 และรวบรวมแบบสอบถามมาวิเคราะห์ข้อมูล

5. การวิเคราะห์ข้อมูล

คณะผู้วิจัยได้นำเอาโปรแกรมสถิติสำเร็จรูปมาใช้เป็นเครื่องมือสำหรับการวิเคราะห์ข้อมูล โดยได้ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลเรียงตามแบบสอบถามในแต่ละตอน ดังนี้

5.1 ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้การหาค่าความถี่ (Frequency) แล้วสรุปมาเป็นค่าร้อยละ (Percentage)

5.2 ตอนที่ 2 ข้อมูลระดับการมีส่วนร่วมของนักศึกษาสาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้การหาค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) การแปลความหมายจากแบบสอบถาม ใช้เกณฑ์ในการเทียบระดับค่า (ธานินทร์ ศิลป์จารุ, 2553, หน้า 142) ดังนี้

คะแนนเฉลี่ย	4.20 – 5.00	หมายถึง	ระดับการมีส่วนร่วมมากที่สุด
คะแนนเฉลี่ย	3.40 – 4.19	หมายถึง	ระดับการมีส่วนร่วมมาก
คะแนนเฉลี่ย	2.60 – 3.39	หมายถึง	ระดับการมีส่วนร่วมปานกลาง
คะแนนเฉลี่ย	1.80 – 2.59	หมายถึง	ระดับการมีส่วนร่วมน้อย
คะแนนเฉลี่ย	1.00 – 1.79	หมายถึง	ระดับการมีส่วนร่วมน้อยที่สุด

ผลการวิจัย

จากการวิจัยเรื่อง การมีส่วนร่วมของนักศึกษาสาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ สามารถนำเสนอผลการวิจัยได้ ดังนี้ ผลการศึกษาแบ่งออกเป็น 3 ตอน ตามแบบสอบถามในแต่ละตอนดังนี้

ตอนที่ 1 สถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตาราง 2 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตามเพศ

เพศ	จำนวน	ร้อยละ
ชาย	23	11.22
หญิง	182	88.78
รวม	205	100.00

จากตาราง 2 ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ (ร้อยละ 88.78) เป็นเพศหญิง และ (ร้อยละ 11.21) เป็นเพศชาย

ตาราง 3 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตามเพศ

ระดับชั้นปี	จำนวน	ร้อยละ
ชั้นปีที่ 1	56	27.31
ชั้นปีที่ 2	51	24.88
ชั้นปีที่ 3	71	34.63
ชั้นปีที่ 4	27	13.18
รวม	205	100.00

จากตาราง 3 ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ (ร้อยละ 34.63) ศึกษาอยู่ในระดับชั้นปี 3 รองลงมา (ร้อยละ 27.31) ศึกษาอยู่ในระดับชั้นปี 1 รองลงมา (ร้อยละ 24.88.) ศึกษาอยู่ในระดับชั้นปี 2 และสุดท้าย (ร้อยละ 13.18) ศึกษาอยู่ในระดับชั้นปี 4

ตอนที่ 2 ระดับการมีส่วนร่วมของนักศึกษา

ตาราง 4 ค่าเฉลี่ยและค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับการมีส่วนร่วม ประเด็นต่อการมีส่วนร่วมของนักศึกษา สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ ในภาพรวม (n = 205)

ประเด็นการมีส่วนร่วม	\bar{x}	S.D.	ระดับความคิดเห็น
1. ด้านการมีส่วนร่วมในการคิด วางแผน และตัดสินใจ	3.64	0.92	มาก
2. ด้านการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติดำเนินกิจกรรม	3.88	1.15	มาก
3. ด้านการมีส่วนร่วมรับผลประโยชน์	3.94	0.81	มาก
4. การมีส่วนร่วมในการติดตามและประเมินผล	3.84	0.83	มาก
รวม	3.82	0.92	มาก

จากตาราง 4 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามมีระดับการมีส่วนร่วม ประเด็นต่อการมีส่วนร่วมของนักศึกษา รัฐประศาสนศาสตร์ โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.82$, S.D. = 0.92) และเมื่อพิจารณาเป็นด้าน เรียงตามลำดับ จากค่าเฉลี่ยมากไปหาน้อยพบว่า อันดับแรกในประเด็น ด้านการมีส่วนร่วมรับผลประโยชน์ ($\bar{x} = 3.94$, S.D. = 0.81) รองลงมาด้านการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติดำเนินกิจกรรม ($\bar{x} = 3.88$, S.D. = 1.15) รองลงมา การมีส่วนร่วมในการติดตามและประเมินผล ($\bar{x} = 3.84$, S.D. = 0.83) รองลงมา ด้านการมีส่วนร่วมในการคิด วางแผน และตัดสินใจ ($\bar{x} = 3.64$, S.D. = 0.92) ตามลำดับ

ตาราง 5 ค่าเฉลี่ยและค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับการมีส่วนร่วม ด้านการมีส่วนร่วมในการคิด วางแผน และตัดสินใจ (n = 205)

ด้านการมีส่วนร่วมในการคิด วางแผน และตัดสินใจ	\bar{x}	S.D.	ระดับความคิดเห็น
1. นักศึกษามีส่วนร่วมในการประชุมเพื่อคัดเลือก คณะกรรมการสาขาวิชา	3.73	0.94	มาก
2. นักศึกษามีส่วนร่วมในการตั้งกฎ ระเบียบ ข้อบังคับ	3.60	0.92	มาก
3. นักศึกษามีส่วนร่วมในการประชุมร่วมกับ คณะกรรมการสาขาวิชา	3.61	0.92	มาก
4. นักศึกษามีส่วนร่วมในการจัดทำแผนงานการจัด กิจกรรมของสาขาวิชา	3.63	0.93	มาก
รวม	3.64	0.92	มาก

จากตาราง 5 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามมีระดับการมีส่วนร่วม ด้านการมีส่วนร่วมในการคิด วางแผน และตัดสินใจ โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.64$, S.D. = 0.92) และเมื่อพิจารณาเป็นด้านเรียงตามลำดับจาก ค่าเฉลี่ยมากไปหาน้อยพบว่า อันดับแรกในเรื่องนักศึกษามีส่วนร่วมในการประชุมเพื่อคัดเลือกคณะกรรมการ สาขาวิชา ($\bar{x} = 3.73$, S.D. = 0.94) รองลงมานักศึกษามีส่วนร่วมในการจัดทำแผนงานการจัดกิจกรรมของสาขาวิชา ($\bar{x} = 3.63$, S.D. = 0.93) รองลงมานักศึกษามีส่วนร่วมในการประชุมร่วมกับคณะกรรมการสาขาวิชา ($\bar{x} = 3.61$, S.D. = 0.92) รองลงมานักศึกษามีส่วนร่วมในการตั้งกฎ ระเบียบ ข้อบังคับ ($\bar{x} = 3.60$, S.D. = 0.92) ตามลำดับ

ตาราง 6 ค่าเฉลี่ยและค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับการมีส่วนร่วม ด้านการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติดำเนิน กิจกรรม (n = 205)

ด้านการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติดำเนินกิจกรรม	\bar{x}	S.D.	ระดับความคิดเห็น
1. นักศึกษามีส่วนร่วมในการสำรวจพื้นที่ก่อนจัดทำกิจกรรม	3.80	1.14	มาก
2. นักศึกษามีส่วนร่วมในการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ เพื่อให้ นักศึกษาในสาขาวิชาทราบข้อมูลกิจกรรม	3.87	1.15	มาก

ตาราง 6 ค่าเฉลี่ยและค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับการมีส่วนร่วม ด้านการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติดำเนินกิจกรรม (n = 205) (ต่อ)

ด้านการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติดำเนินกิจกรรม	\bar{x}	S.D.	ระดับความคิดเห็น
3. นักศึกษามีส่วนร่วมในการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ของสาขาวิชาอย่างสม่ำเสมอ	3.97	1.17	มาก
รวม	3.88	1.15	มาก

จากตาราง 6 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามมีระดับการมีส่วนร่วม ด้านการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติดำเนินกิจกรรม โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.88$, S.D. = 1.15) และเมื่อพิจารณาเป็นด้าน เรียงตามลำดับจากค่าเฉลี่ยมากไปหาน้อยพบว่า อันดับแรกในเรื่องนักศึกษามีส่วนร่วมในการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ของสาขาวิชาอย่างสม่ำเสมอ ($\bar{x} = 3.97$, S.D. = 1.17) รองลงมา นักศึกษามีส่วนร่วมในการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ เพื่อให้ นักศึกษาในสาขาวิชาทราบข้อมูลกิจกรรม ($\bar{x} = 3.87$, S.D. = 1.15) รองลงมา นักศึกษามีส่วนร่วมในการสำรวจพื้นที่ก่อนจัดทำกิจกรรม ($\bar{x} = 3.80$, S.D. = 1.14) ตามลำดับ

ตาราง 7 ค่าเฉลี่ยและค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับการมีส่วนร่วม ด้านการมีส่วนร่วมรับผลประโยชน์ (n=205)

ด้านการมีส่วนร่วมรับผลประโยชน์	\bar{x}	S.D.	ระดับความคิดเห็น
1. การมีส่วนร่วมรับผลประโยชน์	3.87	0.80	มาก
2. นักศึกษาได้รับผลประโยชน์จากการร่วมกิจกรรมสาขาวิชา	4.00	0.83	มาก
3. นักศึกษาได้รับการพัฒนาศักยภาพตนเองจากการร่วมกิจกรรมสาขาวิชา	3.96	0.82	มาก
รวม	3.94	0.81	มาก

จากตาราง 7 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามมีระดับการมีส่วนร่วม ด้านการมีส่วนร่วมรับผลประโยชน์ โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.94$, S.D. = 0.81) และเมื่อพิจารณาเป็นด้าน เรียงตามลำดับจากค่าเฉลี่ยมากไปหาน้อยพบว่า อันดับแรกในเรื่อง นักศึกษาได้รับผลประโยชน์จากการร่วมกิจกรรมสาขาวิชา ($\bar{x} = 4.00$, S.D. = 0.83) รองลงมา นักศึกษาได้รับการพัฒนาศักยภาพตนเองจากการร่วมกิจกรรมสาขาวิชา ($\bar{x} = 3.96$, S.D. = 0.82) รองลงมา การมีส่วนร่วมรับผลประโยชน์ ($\bar{x} = 3.87$, S.D. = 0.80) ตามลำดับ

ตาราง 8 ค่าเฉลี่ยและค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับการมีส่วนร่วม ด้านการมีส่วนร่วมในการติดตามและประเมินผล (n =205)

ด้านการมีส่วนร่วมในการติดตามและประเมินผล	\bar{x}	S.D.	ระดับความคิดเห็น
1. นักศึกษามีส่วนร่วมในการติดตามและประเมินผลกิจกรรมและโครงการต่าง ๆ	3.84	0.83	มาก
รวม	3.84	0.83	มาก

จากตาราง 6 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามมีระดับการมีส่วนร่วม ด้านการมีส่วนร่วมในการติดตามและประเมินผล โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.84$, S.D.= 0.83) และเมื่อพิจารณาเป็นด้าน พบว่า นักศึกษามีส่วนร่วมในการติดตามและประเมินผลกิจกรรมและโครงการต่าง ๆ ($\bar{x} = 3.84$, S.D.= 0.83)

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะ

จำนวนนักศึกษาที่ตอบแบบสอบถามด้านข้อเสนอแนะ จำนวน 45 คน คิดเป็นร้อยละ 21.96 แบ่งเป็น เพศชาย จำนวน 15 คน เพศหญิง จำนวน 30 คน โดยมีข้อเสนอแนะร่วมกัน คือ ต้องการให้สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ กำหนดกิจกรรมศึกษาของนักศึกษาชั้นปี 4 นอกพื้นที่หากสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID - 19) ดีขึ้น นักศึกษาจะได้ประสบการณ์ตรงจากสถานที่จริง

อภิปรายผลการวิจัย

จากการศึกษาระดับการมีส่วนร่วมของนักศึกษาสาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ ต่อการจัดกิจกรรมของสาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี การวิจัยในครั้งนี้ มีประเด็นที่สำคัญที่นำมาอภิปรายผล ดังนี้

1. ด้านการมีส่วนร่วมรับผลประโยชน์ พบว่า นักศึกษามีระดับการมีส่วนร่วมต่อการจัดกิจกรรมของสาขาวิชา รัฐประศาสนศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี อยู่ในระดับมาก เป็นด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ โดยเรียงลำดับตามค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย พบว่า นักศึกษาได้รับผลประโยชน์จากการร่วมกิจกรรมสาขาวิชา มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมา นักศึกษาได้รับการพัฒนาศักยภาพตนเองจากการร่วมกิจกรรมสาขาวิชา และการมีส่วนร่วมรับผลประโยชน์ มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ทั้งนี้อาจเป็นเพราะคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ มีการกำหนดนโยบายที่ชัดเจนในเข้าร่วมกิจกรรม ถ้านักศึกษาไม่เข้าร่วมกิจกรรมทั้งระดับสาขาวิชา ระดับคณะ ตามที่กำหนด ไม่สามารถออกฝึกประสบการณ์วิชาชีพได้ สอดคล้องกับการศึกษาของ จตุรวัฒน์ ฝนิกรรัมย์ (2557) ที่ได้ศึกษาการมีส่วนร่วมในกิจกรรมของนักศึกษา ระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี ปีการศึกษา 2556 พบว่า การเข้าร่วมกิจกรรมของชมรมนักศึกษาส่วนใหญ่ได้ประโยชน์จากการเข้าร่วมกิจกรรมชมรมนักศึกษาอยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับการศึกษาของ Reilly (1979; อังโน วรรณัฐ ถ้ำทองถวิล, 2552) กล่าวถึง บุคลากรสามารถเข้าร่วมกิจกรรมได้หลายรูปแบบ แตกต่างกันขึ้นอยู่กับปัจจัยหลายประการ

2. ด้านการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติดำเนินกิจกรรม พบว่า นักศึกษามีระดับการมีส่วนร่วมต่อการจัดกิจกรรมของสาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี เป็นด้านที่มีค่าเฉลี่ยรองลงมาอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ โดยเรียงลำดับตามค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย พบว่า นักศึกษามีส่วนร่วมในการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ของสาขาวิชาอย่างสม่ำเสมอ มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมา นักศึกษามีส่วนร่วมในการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ เพื่อให้ให้นักศึกษาในสาขาวิชาทราบข้อมูลกิจกรรม และนักศึกษามีส่วนร่วมในการสำรวจพื้นที่ก่อนจัดทำกิจกรรม มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ทั้งนี้อาจเป็นเพราะสาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ได้กำหนดขั้นตอนการตั้งงบประมาณด้านการพัฒนากิจกรรมนักศึกษา โดยให้นักศึกษามีส่วนร่วมเสนอความต้องการในกิจกรรมที่ต้องการพัฒนาในโครงการต่าง ๆ ที่สาขาจัดขึ้นให้กับนักศึกษา อาทิ โครงการเลือกตั้งประธานสาขา โครงการรับน้องใหม่ โครงการเตรียมความพร้อมสู่ตลาดแรงงาน เป็นต้น สอดคล้องกับการศึกษาของ ศุภลักษณ์ ร่วมจิตร์ (2556) ได้ศึกษาวิจัยความคิดเห็นของนักศึกษาต่อการเข้าร่วมกิจกรรมนักศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี พบว่า นักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี เห็นด้วยกับการเข้าร่วมกิจกรรมนักศึกษา โดยรวมและในแต่ละด้านอยู่ในระดับมาก

3. ด้านการมีส่วนร่วมในการคิด วางแผน และตัดสินใจ พบว่า นักศึกษามีระดับการมีส่วนร่วมต่อการจัดกิจกรรมของสาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี เป็นด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ โดยเรียงลำดับตามค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย พบว่า นักศึกษามีส่วนร่วมในการประชุมเพื่อคัดเลือกคณะกรรมการสาขาวิชา มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมา นักศึกษามีส่วนร่วมในการจัดทำแผนงานการจัดกิจกรรมของสาขาวิชา รองลงมา นักศึกษามีส่วนร่วมในการประชุมร่วมกับคณะกรรมการสาขาวิชาและนักศึกษามีส่วนร่วมในการตั้งกฎ ระเบียบ ข้อบังคับ มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ทั้งนี้เนื่องจากในปีการศึกษา 2564 COVID - 19 (โควิด - 19) เป็นอุปสรรคต่อการวางแผน และตัดสินใจในการจัดกิจกรรมพัฒนานักศึกษา สาขาวิชามีจัดการเรียนการสอนแบบออนไลน์แทนการเข้าเรียนในชั้นเรียนรวมทั้งการประชุมวางแผนการจัดกิจกรรมพัฒนานักศึกษา ส่งผลให้การจัดกิจกรรมพัฒนานักศึกษาเป็นไปอย่างจำกัด ทำให้เกิดผลกระทบต่อการทำงานของนักศึกษา เช่น นักศึกษาไม่สามารถร่วมกิจกรรมต่าง ๆ ที่ต้องทำร่วมกันในชั้นเรียนได้ เนื่องจากต้องเว้นระยะห่างทางสังคม สอดคล้องกับการศึกษาของ ดาวดล จันทรประทีน, สุธาสินี บุญญาพิทักษ์, และนิรันดร์ จุลทรัพย์ (2560) ที่ได้ศึกษาการมีส่วนร่วมในการดำเนินกิจกรรมเสริมหลักสูตรตามวงจรคุณภาพเดมมิ่ง (Deming Cycle) ของนักศึกษามหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลศรีวิชัย พื้นที่สงขลา ผลการวิจัยพบว่า ระดับการมีส่วนร่วมในการดำเนินกิจกรรมเสริมหลักสูตรตามวงจรคุณภาพเดมมิ่งของนักศึกษามหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลศรีวิชัย พื้นที่สงขลาภาพรวมอยู่ในระดับมาก และการมีส่วนร่วมในการดำเนินกิจกรรมเสริมหลักสูตร ตามวงจรคุณภาพเดมมิ่งของนักศึกษามหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลศรีวิชัย พื้นที่สงขลา พบว่า ขั้นการวางแผน (Plan) ควรมีการวางแผนอย่างเป็นระบบ เพื่อให้เกิดความผิดพลาดน้อยที่สุด ขั้นการดำเนินการ (Do) ควรจัดกิจกรรมต่าง ๆ ให้นักศึกษาเข้าร่วมอย่างต่อเนื่อง และควรสร้างแรงจูงใจในการเข้าร่วมกิจกรรมของนักศึกษา ขั้นการตรวจสอบและประเมินผล (Check) ควรจัดให้มีการประเมินผลการดำเนินกิจกรรมเสริมหลักสูตรให้สอดคล้องกับหลักสูตร และขั้นการนำผลประเมินมาปรับปรุง (Act) ควรให้นักศึกษามีส่วนร่วมกับกระบวนการนำผลประเมินมาปรับปรุง เพื่อจะได้เข้าใจสภาพปัญหา และหาทางออกร่วมกัน กับผู้จัดโครงการ

4. ข้อเสนอแนะ นักศึกษาต้องการให้สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์มีการจัดการเรื่องศึกษาดูงานของนักศึกษา ชั้นปี 4 นอกพื้นที่หากสถานการณ์การแพร่ระบาดโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID - 19) ดีขึ้น นักศึกษาจะได้ ประสบการณ์ตรง ทั้งนี้สาขาวิชาได้กำหนดไว้ในแผนการจัดกิจกรรมถ้าสถานการณ์การแพร่ระบาดโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID - 19) ดีขึ้นจะจัดกิจกรรมตามรูปแบบปกติ

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์

1. ควรจัดกิจกรรมให้นักศึกษาได้ร่วมกันวางแผนและดำเนินกิจกรรมด้วยการใช้กระบวนการต่าง ๆ เช่น PDCA ฯลฯ และให้นักศึกษาร่วมกันถอดบทเรียน
2. เพิ่มเติมช่องทางให้นักศึกษาติดตามและประเมินผลของกิจกรรมต่าง ๆ ที่นักศึกษาสามารถเข้าร่วมได้

ข้อเสนอแนะสำหรับการทำวิจัยในครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการมีส่วนร่วมของนักศึกษาในการเข้าร่วมกิจกรรมพัฒนานักศึกษากับตัวแปรอื่น ๆ เช่น ทักษะคตของนักศึกษาที่มีต่อการเข้าร่วมกิจกรรมพัฒนานักศึกษา
2. ควรมีการศึกษาเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมในการเข้าร่วมกิจกรรมพัฒนานักศึกษาของสาขาวิชา รัฐประศาสนศาสตร์กับสาขาวิชาอื่น ๆ เพื่อเป็นประโยชน์ในการปรับปรุง และพัฒนางานกิจกรรมพัฒนานักศึกษา

เอกสารอ้างอิง

- กรุงเทพฯธุรกิจ. (2564). **บทบาทของนักศึกษากับการทำกิจกรรม**. สืบค้น เมษายน 27, 2565, จาก <https://www.bangkokbiznews.com/blogs/columnist/108446>.
- กองบริการการศึกษา. (2564). **สรุปจำนวนนักศึกษาภาคปกติ และ ภาคพิเศษ (กศ.บป.)**. สืบค้น ตุลาคม 31, 2564, จาก <http://president.tru.ac.th/academic/RONGTABIAN.html>.
- ขวัญชัย พะยอม. (2550, กรกฎาคม - ธันวาคม). **แนวทางการพัฒนาการจัดกิจกรรมนักศึกษาของมหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร**. *สักทอง: วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร*, 3(2), 61 - 79.
- จตุรวัฒน์ ผนึกรัมย์. (2557). **รายงานการวิจัยการมีส่วนร่วมในกิจกรรมนักศึกษาของนักศึกษาระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี ปีการศึกษา 2556**. นครราชสีมา: มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี.
- ดาวดล จันทร์ประทีน, สุธาสินี บุญญาพิทักษ์, และนิรันดร์ จุลทรัพย์. (2560, มกราคม - มิถุนายน). **การมีส่วนร่วมในการดำเนินกิจกรรมเสริมหลักสูตรตามวงจรคุณภาพเดมมิ่ง (Deming Cycle) ของนักศึกษา มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลศรีวิชัย พื้นที่สงขลา**. *วารสารวิจัยมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลศรีวิชัย*, 9(1), 98 - 112.
- ชานินทร์ ศิลป์จารุ (2553). **การวิจัยและวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติด้วย SPSS (พิมพ์ครั้งที่ 11)**. กรุงเทพฯ: บิสซิเนสอาร์แอนด์ดี.
- ลัดดาวัลย์ เพชรโรจน์, และอัจฉรา ชำนิประศาสน์. (2547). **ระเบียบวิธีการวิจัย**. กรุงเทพฯ: พิมพ์ดีการพิมพ์.
- วรรณัฐ ถ้ำทองถวิล. (2552). **การมีส่วนร่วมของนักศึกษาต่อการจัดกิจกรรมนักศึกษาของวิทยาลัยราชพฤกษ์**. นนทบุรี: วิทยาลัยราชพฤกษ์.
- วิชชุกร นาคธน. (2550). **การปกครองส่วนท้องถิ่น**. พระนครศรีอยุธยา: มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา.
- ศุภลักษณ์ ร่วมจิตร. (2556). **ความคิดเห็นของนักศึกษาต่อการเข้าร่วมกิจกรรมนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี**. *การวิจัยปริญญามหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี*.
- สิรินดา กมลเขต. (2557, ตุลาคม 2557 - มกราคม 2558). **คุณลักษณะของบัณฑิตพึงประสงค์สาขาวิชา รัฐประศาสนศาสตร์สำหรับความต้องการของหน่วยงานภาครัฐและภาคเอกชน**. *วารสารวิจัยรำไพพรรณี*, 9(1), 115 - 122.
- Reilly, P.A. (1979). **Participation, Democracy and Control: British Institute of Management (Management Survey Report No 45)**. London: British Institute of Management.
- Yamane, T. (1973). **Statistics: An Introductory Analysis (3rd ed)**. New York: Harper & Row.

การพัฒนาบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน เรื่องการอ่านจับใจความสำคัญ
สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

The Development of Computer Assisted Instruction on The Topic
of Reading for the Main Idea for Matthayomsuksa 3 Students

ธนพล หอมพิกุล,* พชรพรรณ สงพะเนา,** วิภาวี คำเจริญ,*** ศิวพร เวียงแก้ว,****
สิริลักษณ์ วิเลปนนะ,***** และปริญญา เงินพลอย*****

Thanaphol Homphikul, Phacharaphan Songpanao, Wipawee Khamcharoen,
Siwaporn Wiangkaew, Siriluck Wilepana, and Parinya Ngoenploy

Received: August 30, 2022 Revised: December 1, 2022 Accepted: December 15, 2023

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1. พัฒนาบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนเรื่องการอ่านจับใจความสำคัญ ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ให้มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80 2. เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่องการอ่านจับใจความสำคัญ ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ก่อนเรียนและหลังเรียน 3. ศึกษาความพึงพอใจที่มีต่อบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนเรื่องการอ่านจับใจความสำคัญของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ นักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3/1 โรงเรียนบางระจันวิทยา อำเภอบางระจัน จังหวัดสิงห์บุรี ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2564 จำนวน 14 คน โดยใช้วิธีการเลือกแบบกลุ่มเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยได้แก่ 1) บทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนเรื่องการอ่านจับใจความสำคัญ จำนวน 10 ข้อ 2) แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่องการอ่านจับใจความสำคัญ จำนวน 10 ข้อ 3) แผนการจัดการเรียนรู้เรื่องการอ่านจับใจความสำคัญ และ 4) แบบประเมินความพึงพอใจของผู้เรียนที่มีต่อบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนเรื่องการอ่านจับใจความสำคัญ จำนวน 22 ข้อ วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่าเฉลี่ย (\bar{x}) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และทดสอบที (t-test แบบ Dependent Samples)

* นักศึกษาชั้นปีที่ 4 สาขาวิชาภาษาไทย คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี

** นักศึกษาชั้นปีที่ 4 สาขาวิชาภาษาไทย คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี

*** นักศึกษาชั้นปีที่ 4 สาขาวิชาภาษาไทย คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี

**** นักศึกษาชั้นปีที่ 4 สาขาวิชาภาษาไทย คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี

***** นักศึกษาชั้นปีที่ 4 สาขาวิชาภาษาไทย คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี

***** อาจารย์ประจำสาขาวิชาภาษาไทย คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี

ผลการวิจัยพบว่า 1. บทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนเรื่องการอ่านจับใจความสำคัญ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่สร้างขึ้นมีประสิทธิภาพ 82.86/83.60 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่ตั้งไว้ 2. นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนด้วยบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนเรื่อง การอ่านจับใจความสำคัญสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และ 3. นักเรียนมีความพึงพอใจต่อบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนเรื่องการอ่านจับใจความสำคัญอยู่ในระดับมากที่สุด

คำสำคัญ: การอ่านจับใจความสำคัญ, บทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน, กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย

Abstract

The objectives of this research were: 1. to develop computer-assisted instruction on reading for the main idea for Matthayomsuksa 3 students based on the efficiency of 80/80; 2. to compare the students' learning achievement between before and after the learning; and 3. to study the students' satisfaction toward the computer-assisted instruction on reading for the main idea. The samples were 14 Mathayomsuksa 3/1 (M. 3/1) students at Bang Rachan Wittaya School, Bang Rachan District, Singburi Province in the 2nd semester of the 2021 academic year. They were recruited using cluster random sampling. The research instruments were; 1) computer-assisted instruction on reading for the main idea texts; 2) an achievement test; 3) a lesson plan on reading for the main idea; and 4) an evaluation form of students' satisfaction toward the computer-assisted instruction on reading for the main idea, in total 22 items. Data were analyzed using mean (\bar{x}), standard deviation, and dependent samples t-test.

The results showed: 1. the efficiency of the computer-assisted instruction on reading for the main idea for M. 3 students was 82.86/83.60, which was higher than the set criteria; 2. the students' learning achievement after the learning was higher with statistical significance at .05; and 3. the students' satisfaction with the computer-assisted instruction on reading for the main idea was at the highest level.

Keywords: Reading for The Main Idea, Computer Assisted Instruction, Thai Language Department

บทนำ

ภาษาไทยเป็นเอกลักษณ์ประจำชาติ และเป็นสมบัติทางวัฒนธรรมที่ติดงอมของไทย เป็นเครื่องมือในการติดต่อสื่อสารความเข้าใจและความสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน ทำให้สามารถประกอบธุรกิจการงานและการดำเนินชีวิตร่วมกันในสังคมไทย นอกจากนี้ยังเป็นสื่อที่แสดงภูมิปัญญาของบรรพบุรุษด้านวัฒนธรรม ประเพณี ชีวิตทัศน์ โลกทัศน์ และสุนทรียภาพ โดยบันทึกไว้เป็นวรรณคดีและวรรณกรรมอันล้ำค่า ภาษาไทยจึงเป็นสมบัติของชาติที่ควรค่าแก่การเรียนรู้เพื่ออนุรักษ์และสืบสานให้คงอยู่คู่ชาติไทยตลอดไป (กรมวิชาการ, 2544, หน้า 7)

กระทรวงศึกษาธิการได้ตระหนักถึงความสำคัญของภาษาไทยจึงได้กำหนดให้หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ได้บรรจุวิชาภาษาไทยไว้ในกลุ่มวิชาทักษะที่เป็นเครื่องมือการเรียนรู้ ซึ่งประกอบด้วยสาระการเรียนรู้ 5 สาระด้วยกัน ได้แก่ สาระการอ่าน สาระการเขียน สาระการฟัง การดู และการพูด สาระหลักการใช้ภาษาไทย และสาระวรรณคดีและวรรณกรรม ซึ่งวิชาภาษานี้เป็นวิชาที่ต้องมีทักษะและได้รับการฝึกฝนจนเกิดความชำนาญในการใช้ภาษาเพื่อการสื่อสารการเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2551, หน้า 37 - 38) ทักษะการอ่านที่สำคัญประการหนึ่ง คือ การอ่านจับใจความ เป็นทักษะสำคัญที่ทุกคนควรฝึกฝน เพราะทักษะขั้นนี้ ใช้กระบวนการคิดอย่างมีขั้นตอน เรียนรู้วิธีการอ่านให้เกิดสติปัญญาในการไตร่ตรองข้อมูลข่าวสารอย่างเข้าใจ ทำให้เป็นผู้เรียนที่มีความสามารถในการอ่าน อีกทั้งยังสามารถเรียบเรียง และถ่ายทอดออกมาทางความคิดที่เป็นประโยชน์ การอ่านจับใจความช่วยให้คิดอย่างมีเหตุผล (พัชรินทร์ บุตรสันเทียะ, 2562, หน้า 2) การอ่านจับใจความเมื่อได้อ่านเรื่องราวแล้วสามารถเก็บใจความสำคัญได้ ย่อเรื่องได้เป็นความรู้ใหม่ ผู้เรียนจะนำมาประสานประโยชน์กับความรู้เดิมแล้วหลอมรวมเป็นประสบการณ์ของตน และใช้ประโยชน์ต่อ ๆ ไป ซึ่งผู้เรียนย่อมจะนำความรู้ ความเข้าใจ และวิธีการไปใช้ได้ทั้งปัจจุบันและอนาคต (บันลือ พุกกะวัน, 2556, หน้า 135) การฝึกการอ่านเพื่อความเข้าใจจะฝึกอ่านสารที่สัมพันธ์กับจุดมุ่งหมายของการอ่าน นอกจากนี้ผู้ที่มีความสามารถด้านการอ่านจับใจความยังสามารถนำความรู้ที่ได้จากการอ่านมาพัฒนาความรู้ใช้แก้ปัญหา และพัฒนาบุคลิกภาพตลอดจนสามารถสร้างความเพลิดเพลินให้แก่ตนเองได้ด้วย (จุไรรัตน์ ลักษณะศิริ, และวีรวัฒน์ อินทรพร, 2556, หน้า 130) ดังนั้นครูจึงต้องหาวิธีการแก้ไขให้ผู้เรียนมีความสนใจในด้านการอ่านมากยิ่งขึ้น และหาแนวทางการเรียนการสอนให้ก้าวทันเทคโนโลยีที่กำลังเปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว

จากการรายงานผลการสอบระดับชาติขั้นพื้นฐาน (O-NET) วิชาภาษาไทย โรงเรียนบางระจันวิทยา จังหวัดสิงห์บุรี ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ในปีการศึกษา 2562 พบว่า มีค่าเฉลี่ย 50.73 ซึ่งเป็นค่าเฉลี่ยในระดับโรงเรียนที่ต่ำกว่าในระดับชาติ และอยู่ในระดับที่ไม่น่าพึงพอใจ (สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ, 2565, ย่อหน้า 1) เมื่อพิจารณาบริบทการจัดการเรียนการสอนวิชาภาษาไทย พบว่า ผู้เรียนส่วนใหญ่สามารถอ่านออกเขียนได้ แต่ยังขาดทักษะในการอ่านจับใจความ เพราะจากการวิเคราะห์ลักษณะข้อสอบของการสอบระดับชาติขั้นพื้นฐาน พบว่า เป็นข้อสอบแบบปรนัย ซึ่งในการทำข้อสอบปรนัยจะต้องอาศัยทักษะในการอ่าน โดยเฉพาะทักษะในการอ่านจับใจความสำคัญ และทักษะการอ่านวิเคราะห์ข้อความ ดังนั้นหากนักเรียนขาดทักษะในการอ่านจับใจความสำคัญจะส่งผลให้คะแนนในการทดสอบอยู่ในระดับต่ำ เพราะนักเรียนไม่เข้าใจในคำถามจึงตอบคำถามไม่ถูกต้อง

การก้าวเข้าสู่ยุคโลกาภิวัตน์ส่งผลต่อการศึกษาเป็นอย่างยิ่ง มีการนำเอาเทคโนโลยีมาใช้ในการจัดการศึกษา โดยครูจะต้องเปลี่ยนจากบทบาทเดิมที่เป็นผู้บรรยายให้ความรู้แก่นักเรียนมาเป็นบทบาทใหม่ คือ เป็นผู้ช่วยเหลือ และ สนับสนุนให้ผู้เรียนพัฒนาตนเองได้เต็มตามศักยภาพ พร้อมทั้งกำหนดแนวทางการจัดการเรียนการสอนที่มุ่งเน้นผู้เรียน เป็นสำคัญ สามารถนำความรู้ความเข้าใจทักษะ และประสบการณ์ที่ได้รับจากการศึกษาไปใช้ประโยชน์ได้ในการศึกษา ต่อหรือในการปฏิบัติงานรวมถึงการดำรงชีวิตอย่างมีคุณภาพ (กัญญา เอี่ยมพญา, นิตัน น้อยมณี, อภิชาติ อนุกุลเวช, ดาวประกาย ระโส, 2564, หน้า 352 - 353)

คอมพิวเตอร์ช่วยสอน ถือเป็นสื่อการเรียนการสอนที่ผู้เรียนสามารถเรียนรู้ได้ด้วยตนเองจากโปรแกรม คอมพิวเตอร์ โดยจะบรรจุเนื้อหาวิชาตามขั้นตอนของการสอนให้เหมาะสมกับความแตกต่างระหว่างบุคคล คอมพิวเตอร์ช่วยสอนจะทำหน้าที่เปรียบเสมือนครู ในการนำเสนอข้อมูลที่เป็นประโยชน์ในการเรียนให้กับผู้เรียน ในลักษณะของการให้ความรู้เพิ่มเติมหรือทบทวนบทเรียน ตลอดจนการวัดและประเมินผล และให้ข้อมูลย้อนกลับ โดยอาศัยโปรแกรมที่บรรจุไว้ในเครื่องคอมพิวเตอร์ (ศิริวรรณ แก้วเจริญ, 2561, หน้า 8)

บทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนจึงถือเป็นอีกทางเลือกหนึ่ง ที่ส่งเสริมการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพช่วยเพิ่ม ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน เหมาะกับการนำมาใช้เป็นเครื่องมือในการทบทวนเนื้อหาวิชาภาษาไทย เรื่อง การอ่านจับใจความสำคัญ เพราะบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน จะช่วยเพิ่มประสิทธิภาพการสอนให้กับครูนักเรียนได้ มีโอกาสเรียนรู้ได้ด้วยตนเอง และยังสามารถทบทวนความรู้ได้ตลอดเวลา ซึ่งข้อดีของบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน นั้นเป็นสิ่งที่นักเรียนสามารถเรียนรู้ด้วยตนเองได้ตลอด ใช้ลดเวลาในการเรียนเมื่อเปรียบเทียบกับการเรียนการสอน ในชั้นเรียน นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง ส่งเสริมให้นักเรียนเกิดความรับผิดชอบ ฝึกแก้ปัญหาและการฝึกคิด อย่างมีเหตุผล ลดความเหลื่อมล้ำระหว่างโรงเรียนขนาดเล็กกับขนาดใหญ่ มีการนำเสนอเนื้อหาจับใจ ช่วยลดเวลา การสอนในรายวิชาที่จำเป็นต้องฝึกทักษะ ในบริบทของนักเรียนที่มีความสามารถต่างกัน เกิดความพึงพอใจในการเรียน ก่อให้เกิดเจตคติที่ดีต่อบทเรียน และมีการควบคุมการเรียนของนักเรียนได้อย่างเป็นระบบ โดยคอมพิวเตอร์จะบันทึก การเรียนของนักเรียนแต่ละคนเก็บไว้ เหมาะกับการนำมาใช้เป็นเครื่องมือในการทบทวนเนื้อหาวิชาภาษาไทย เรื่อง การอ่านจับใจความได้เป็นอย่างดี (อนุรักษ นวลศรี, และอ้อมมจิด แป้นศรี, 2565, หน้า 286)

ดังนั้น ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะพัฒนาบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน เรื่องการอ่านจับใจความ สำหรับ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ให้มีประสิทธิภาพและเหมาะสมกับผู้เรียน น่าจะช่วยให้ผู้เรียนสามารถใช้สื่อเป็นแหล่ง เพิ่มพูนความรู้ได้เต็มศักยภาพ และสามารถทบทวนเนื้อหาที่เรียนได้ตลอดเวลา มีพัฒนาการทางด้านการอ่านจับใจ ความดีขึ้นอันส่งผลให้การเรียนในรายวิชาภาษาไทยสัมฤทธิ์ผลตามจุดมุ่งหมายที่ตั้งไว้

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อพัฒนาบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน เรื่อง การอ่านจับใจความสำคัญ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา ปีที่ 3 ให้มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80
2. เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่องการอ่านจับใจความสำคัญ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา ปีที่ 3 ก่อนเรียนและหลังเรียนด้วยบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน

3. เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่มีต่อบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน เรื่อง การอ่านจับใจความสำคัญ

สมมติฐาน

นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียน เรื่อง การอ่านจับใจความสำคัญสูงกว่า ก่อนเรียนด้วยบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากรที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ เป็นนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนบางระจันวิทยา อำเภอบางระจัน จังหวัดสิงห์บุรีที่กำลังศึกษาอยู่ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2564 จำนวน 5 ห้องเรียน 211 คน

1.2 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ เป็นนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3/1 โรงเรียนบางระจันวิทยา อำเภอบางระจัน จังหวัดสิงห์บุรี ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2564 จำนวน 14 คน ที่ได้จากการสุ่มแบบกลุ่ม (Cluster Random Sampling)

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

2.1 บทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนเรื่องการอ่านจับใจความสำคัญ

ขั้นตอนการสร้างบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน เรื่องการอ่านจับใจความสำคัญ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 มีวิธีการดังนี้

2.1.1 วิเคราะห์และศึกษาหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 และหลักสูตรสถานศึกษาโรงเรียนบางระจันวิทยา อำเภอบางระจัน จังหวัดสิงห์บุรี กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 เรื่องการอ่านจับใจความสำคัญ

2.1.2 กำหนดวัตถุประสงค์การเรียนรู้ให้สอดคล้องกับหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 เรื่องการอ่านจับใจความสำคัญ

2.1.3 เขียนผังการทำงานของโปรแกรม ร่างส่วนประกอบของหน้าจอ และเขียนสตอรี่บอร์ด (Storyboard)

2.1.4 เลือกโปรแกรมที่ใช้ในการพัฒนาบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน โดยใช้โปรแกรม Microsoft PowerPoint โดยเป็นโปรแกรมที่มีลักษณะเป็นโปรแกรมนำเสนอข้อมูลในรูปแบบของข้อความ รูปภาพ เสียง ภาพเคลื่อนไหว พร้อมทั้งจัดเตรียมสื่อที่ใช้ประกอบบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน

2.1.5 นำบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนไปให้ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 ท่าน เพื่อพิจารณาดัชนีความสอดคล้อง (IOC) โดยพิจารณาวัตถุประสงค์การเรียนรู้ เนื้อหาในบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน และรูปแบบคอมพิวเตอร์ช่วยสอน ถ้าค่าดัชนี IOC มีค่ามากกว่า 0.5 ขึ้นไปแสดงว่า มีความสอดคล้อง หากค่าดัชนี IOC มีค่า

น้อยกว่า 0.5 แสดงว่าไม่สอดคล้อง ควรปรับปรุงใหม่ จากผลการตรวจสอบความสอดคล้อง พบว่า มีค่าดัชนีความสอดคล้องเท่ากับ 1.00 แสดงว่าบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนนี้ มีความสอดคล้องของวัตถุประสงค์การเรียนรู้ เนื้อหาในบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน และรูปแบบของบทเรียน จากนั้นก็ทำการปรับปรุงแก้ไขบทเรียนคอมพิวเตอร์ให้มีคุณภาพตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ

2.1.6 นำบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนที่ผ่านการประเมินคุณภาพและปรับปรุงแก้ไขแล้วมาทดลองกับนักเรียนกลุ่มตัวอย่างต่อไป

2.2 แผนการจัดการเรียนรู้เรื่องการอ่านจับใจความสำคัญ

2.2.1 ศึกษาเอกสารหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย และหลักสูตรสถานศึกษาโรงเรียนบางระจันวิทยา อำเภอบางระจัน จังหวัดสิงห์บุรี

2.2.2 กำหนดสาระสำคัญ ความคิดรวบยอดเกี่ยวกับเนื้อหา หลักการ วิธีการที่ต้องการให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ โดยมีขอบเขตเนื้อหาในประเด็น ความหมายของการอ่านจับใจความสำคัญ ความสำคัญของการอ่านจับใจความสำคัญโดยรวม หลักการอ่านจับใจความสำคัญ ลักษณะของใจความสำคัญ ตำแหน่งของใจความสำคัญ ตามมาตรฐาน ท 1.1 ม.3/3 ระบุใจความสำคัญและรายละเอียดของข้อมูลที่สนับสนุน จากเรื่องที่อ่านโดยให้ผู้เรียนได้ศึกษาความรู้เกี่ยวกับเรื่องการอ่านจับใจความสำคัญได้ด้วยตนเองผ่านคอมพิวเตอร์ช่วยสอน โดยมีครูเป็นเพียงผู้กระตุ้นความสนใจเท่านั้น

2.2.3 กำหนดผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง ที่ต้องการให้ผู้เรียนมีหรือบรรลุ โดยให้ครอบคลุมพฤติกรรมทั้งสามด้าน คือ ความรู้ (Knowledge) ทักษะกระบวนการ (Process) คุณลักษณะอันพึงประสงค์ (Attitude) กำหนดกิจกรรมการเรียนรู้ จัดประสบการณ์ให้แก่ผู้เรียน ซึ่งจะต้องจัดให้สอดคล้องกับเจตนารมณ์ของหลักสูตร และจุดประสงค์การเรียนรู้ และกำหนดวิธีการประเมินผล โดยกำหนดการวัดและประเมินผลให้สอดคล้องกับธรรมชาติของวิชา ผู้เรียน และจุดประสงค์การเรียนรู้ เพื่อเป็นการติดตามการเรียนรู้ของผู้เรียน โดยมีขั้นตอนในการจัดการเรียนรู้ดังนี้

- 1) ช่วงโม่งที่ 1 ให้นักเรียนทำแบบทดสอบก่อนเรียน เรื่องการอ่านจับใจความสำคัญ และให้นักเรียนศึกษาในเรื่องความหมาย ความสำคัญ และวิธีการอ่านจับใจความสำคัญ
- 2) ช่วงโม่งที่ 2 ให้นักเรียนได้ทำแบบฝึกการอ่านจับใจความสำคัญ
- 3) ช่วงโม่งที่ 3 ให้นักเรียนทบทวนความรู้ และทำแบบทดสอบหลังเรียนเรื่องการอ่านจับใจความสำคัญ

2.2.4 ตรวจสอบแผนการจัดการเรียนรู้เรื่อง การอ่านจับใจความสำคัญ โดยทำแบบสอบถามความคิดเห็นจากผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่าน เพื่อพิจารณาความสอดคล้องของเนื้อหา (IOC) ถ้าค่าดัชนี IOC มีค่ามากกว่า 0.5 ขึ้นไป แสดงว่า แผนการจัดการเรียนรู้มีความสอดคล้องกับเนื้อหาและวัตถุประสงค์การเรียนรู้ หากค่าดัชนี IOC มีค่าน้อยกว่า 0.5 แสดงว่า แผนการจัดการเรียนรู้ไม่สอดคล้องกับเนื้อหาและวัตถุประสงค์การเรียนรู้ ควรปรับให้เหมาะสมตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ จากผลการตรวจสอบความสอดคล้องของแผนการจัดการเรียนรู้

เรื่องการอ่านจับใจความสำคัญ มีค่าดัชนีความสอดคล้องเท่ากับ 1.00 แสดงว่า แผนการจัดการเรียนรู้เรื่องการอ่านจับใจความสำคัญมีความสอดคล้อง

2.3 แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเรื่องการอ่านจับใจความสำคัญก่อนเรียนและหลังเรียน

แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในงานวิจัยนี้ มีลักษณะเป็นแบบทดสอบชนิดเลือกตอบ 4 ตัวเลือก จำนวน 10 ข้อ โดยเกณฑ์การให้คะแนน คือ ตอบถูกให้ 1 คะแนน ตอบผิดหรือไม่ตอบให้ 0 คะแนน โดยมีขั้นตอนการสร้างแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนดังนี้

2.3.1 ศึกษาหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 และหลักสูตรสถานศึกษา โรงเรียนบางระจันวิทยา อำเภอบางระจัน จังหวัดสิงห์บุรี กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 เรื่อง การอ่านจับใจความสำคัญ

2.3.2 กำหนดวัตถุประสงค์และเนื้อหา เพื่อนำมาจัดทำตารางวิเคราะห์หลักสูตรเพื่อออกข้อสอบ และสร้างแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่องการอ่านจับใจความสำคัญ ตามตารางวิเคราะห์หลักสูตร

2.3.3 ตรวจสอบแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทย โดยทำแบบสอบถามความคิดเห็นจากผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่าน เพื่อพิจารณาความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (IOC) โดยพิจารณาตามความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์การเรียนรู้

2.3.4 ถ้าค่าดัชนี IOC มีค่ามากกว่า 0.5 ขึ้นไป แสดงว่า ข้อสอบข้อนั้นมีความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์การเรียนรู้ หากค่าดัชนี IOC มีค่าน้อยกว่า 0.5 แสดงว่า แบบทดสอบข้อนั้นไม่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์การเรียนรู้ ควรตัดข้อสอบข้อนั้น จากผลการพิจารณาความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาของข้อสอบ พบว่า มีค่าดัชนีความสอดคล้องเท่ากับ 1.00 แสดงว่า แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนนี้มีความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา

2.3.5 นำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่มีค่า IOC ใช้ได้ ไปทดลองใช้กับนักเรียน โรงเรียนบางระจันวิทยาที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน และตรวจให้คะแนน โดยข้อที่ถูกให้ 1 คะแนน และข้อที่ตอบผิด หรือไม่ตอบให้ 0 คะแนน และค่าความยากง่าย และค่าอำนาจจำแนก

2.3.6 คัดเลือกข้อสอบที่มีค่าความยากง่ายตั้งแต่ 0.20 ถึง 0.80 และค่าอำนาจจำแนกตั้งแต่ 0.20 ขึ้นไป หลังจากนั้นหาค่าความเชื่อมั่น โดยใช้วิธีของ Kuder – Richardson 20 (KR-20) (สมนึก ภัททิยธนี, 2558, หน้า 224)

2.3.7 ผลการพิจารณาความยากง่าย และอำนาจจำแนก ข้อสอบจำนวน 10 ข้อ ที่จะนำมาใช้ประกอบในบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนเรื่องการอ่านจับใจความสำคัญ โดยค่าความยากง่ายมีค่า 0.50 - 0.67 ค่าอำนาจจำแนกมีค่า 0.33 - 0.37 และคำนวณค่าความเชื่อมั่นได้ 0.72 ซึ่งอยู่ในระดับที่ดี และสามารถนำไปใช้กับกลุ่มตัวอย่างต่อไป

2.4 แบบประเมินความพึงพอใจของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่มีต่อบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนเรื่องการอ่านจับใจความสำคัญที่ผู้วิจัยได้สร้างขึ้นเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ซึ่งแบบสอบถามประกอบด้วย ข้อคำถามแบ่งออกเป็น 4 ด้าน 22 ข้อ ได้แก่ ส่วนนำเข้าสู่บทเรียน เนื้อหาของบทเรียน รูปแบบการนำเสนอเนื้อหา และปฏิสัมพันธ์และการให้ผลย้อนกลับ โดยเกณฑ์การให้คะแนนมีความหมายดังนี้

5 หมายถึง มีความพึงพอใจต่อบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนมากที่สุด

4 หมายถึง มีความพึงพอใจต่อบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนมาก

3 หมายถึง มีความพึงพอใจต่อบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนปานกลาง

2 หมายถึง มีความพึงพอใจต่อบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนน้อย

1 หมายถึง มีความพึงพอใจต่อบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนน้อยที่สุด

ตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาแบบประเมินความพึงพอใจของผู้เรียนที่มีต่อบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนเรื่อง การอ่านจับใจความสำคัญ โดยสอบถามความคิดเห็นจากผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่าน เพื่อพิจารณาความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (IOC) ถ้าค่าดัชนีมีค่ามากกว่า 0.5 ขึ้นไป แสดงว่า แบบประเมินข้อนั้น มีความสอดคล้องกับตัวแปรที่ศึกษา หากมีค่าน้อยกว่า 0.5 แสดงว่า แบบประเมินข้อนั้นไม่สอดคล้องกับตัวแปรที่ศึกษา ควรตัดแบบประเมินข้อนั้น จากผลการตรวจสอบแบบประเมินความพึงพอใจของผู้เรียนที่มีต่อบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนเรื่อง การอ่านจับใจความสำคัญ พบว่า มีค่าดัชนีความสอดคล้องเท่ากับ 1.00 แสดงว่า แบบประเมินความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนเรื่อง การอ่านจับใจความสำคัญมีความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยกึ่งทดลอง มีวิธีดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลวิจัย ดำเนินการทดลอง และการเก็บรวบรวมข้อมูล ดังต่อไปนี้

3.1 การดำเนินการทดลอง

3.1.1 รูปแบบของการทดลอง การออกแบบการวิจัยในครั้งนี้ใช้แบบแผนการวิจัยแบบหนึ่งกลุ่มสอบและหลังเรียน (One Group Pretest – Posttest Design) (Fitz - Gibbon, & Morris, 1987, p. 113)

ทดสอบก่อนเรียน	ทดลอง	ทดสอบหลังเรียน
T ₁	X	T ₂

T₁ หมายถึง คะแนนที่ได้จากการทดสอบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียนด้วยคอมพิวเตอร์ช่วยสอน

X หมายถึง การเรียนด้วยบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนเรื่อง การอ่านจับใจความสำคัญ

T₂ หมายถึง คะแนนที่ได้จากการทดสอบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนด้วยคอมพิวเตอร์ช่วยสอน

3.1.2 วิธีดำเนินการทดลอง

1) แจกวัสดุประสงค์การเรียนรู้ให้นักเรียนทราบเพื่อเข้าใจตรงกัน แนะนำการเรียนด้วยบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน ชี้แจงให้นักเรียนได้มีส่วนร่วมในการจัดการเรียนการสอน และแจ้งการประเมินผล

2) ทำการทดสอบก่อนเรียนกับนักเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง ด้วยแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้วยคอมพิวเตอร์ช่วยสอนที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นและตรวจสอบคุณภาพแล้ว

3) ดำเนินการสอนกับนักเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างตามแผนการจัดการเรียนรู้ด้วยบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนเรื่อง การอ่านจับใจความสำคัญ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นและตรวจสอบคุณภาพแล้ว

4) ดำเนินการสอนตามแผนการเรียนรู้ด้วยบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนครบแล้ว ทำการทดสอบหลังเรียนกับนักเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างด้วยแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนฉบับเดียวกับการทดสอบก่อนเรียนเพื่อทดสอบหลังเรียน ให้นักเรียนกลุ่มตัวอย่างทำแบบสอบถามความพึงพอใจที่มีต่อบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน

3.2 การเก็บรวบรวมข้อมูล

3.2.1 รวบรวมคะแนนที่วัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียน คะแนนเต็ม 10 คะแนน

3.2.2 รวบรวมคะแนนระหว่างเรียนด้วยบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนจากแบบฝึกการอ่านจับใจความสำคัญ คะแนนเต็ม 30 คะแนน เพื่อนำไปใช้วิเคราะห์หาค่าประสิทธิภาพของกระบวนการของบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน (E_1)

3.2.3 รวบรวมคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หลังเรียนคะแนนเต็ม 10 คะแนน เพื่อนำไปใช้วิเคราะห์หาค่าประสิทธิภาพของผลลัพธ์ของบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน (E_2)

3.2.4 เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่ทำแบบทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียนโดยใช้บทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนเรื่อง การอ่านจับใจความสำคัญ โดยใช้สถิติทดสอบที (t-test แบบ Dependent Sample)

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

4.1 วิเคราะห์ประสิทธิภาพของบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนโดยการคำนวณค่า E_1 / E_2

4.2 เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียนและหลังเรียนด้วยบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนโดยวิเคราะห์ค่าเฉลี่ย (\bar{x}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D) สถิติทดสอบที (t-test แบบ Dependent Sample)

4.3 วิเคราะห์ผลความคิดเห็นของผู้เรียน โดยใช้ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D) และค่าเฉลี่ย (\bar{x}) โดยมีเกณฑ์การแปลความหมายของค่าเฉลี่ยมีดังนี้

4.51 - 5.00 หมายถึง มีความพึงพอใจระดับมากที่สุด

3.51 - 4.50 หมายถึง มีความพึงพอใจระดับมาก

2.51 - 3.50 หมายถึง มีความพึงพอใจระดับปานกลาง

1.51 - 2.50 หมายถึง มีความพึงพอใจระดับน้อย

1.00 - 1.50 หมายถึง มีความพึงพอใจระดับน้อยที่สุด

ผลการวิจัย

ผลการวิจัยเรื่องการพัฒนาบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนเรื่อง การอ่านจับใจความสำคัญ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 มีดังนี้

1. ประสิทธิภาพของบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน เรื่อง การอ่านจับใจความสำคัญ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 (E_1/E_2) ปรากฏดังตาราง 1

ตาราง 1 แสดงประสิทธิภาพของบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน เรื่อง การอ่านจับใจความสำคัญ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 (E_1/E_2)

คะแนนผลการเรียน ด้วยบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน	n	คะแนนเต็ม	คะแนนเฉลี่ย	E_1/E_2
คะแนนระหว่างเรียน	14	30	24.86	82.86 / 83.60
คะแนนหลังเรียน	14	10	8.36	

จากตาราง 1 บทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนเรื่องการอ่านจับใจความสำคัญ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่สร้างขึ้นมีประสิทธิภาพ (E_1/E_2) เท่ากับ 82.86/83.60 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่ตั้งไว้ 80/80

2. ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเรื่อง การอ่านจับใจความสำคัญของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ก่อนและหลังเรียนด้วยบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน ปรากฏดังตาราง 2

ตาราง 2 แสดงผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเรื่อง การอ่านจับใจความสำคัญของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ก่อนและหลังด้วยบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน

ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน	n	คะแนนเต็ม	\bar{x}	S.D.	t	Sig
ก่อนเรียน	14	10	3.29	1.59	10.97*	0.000
หลังเรียน	14	10	8.36	1.34		

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 2 นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่เรียนด้วยบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนเรื่องการอ่านจับใจความสำคัญ มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ กล่าวคือ บทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนทำให้นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเรื่อง การอ่านจับใจความสำคัญสูงขึ้น

3. ผลการศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่มีต่อบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนเรื่อง การอ่านจับใจความสำคัญ (n=14)

ตาราง 3 แสดงค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความพึงพอใจของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่มีต่อบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนเรื่องการอ่านจับใจความสำคัญ

รายการ	\bar{x}	S.D.	ระดับ
ด้านส่วนนำเข้าสู่บทเรียน			
1. ความน่าสนใจของบทเรียนที่ปรากฏบนจอคอมพิวเตอร์	4.79	0.41	มากที่สุด
2. ความน่าสนใจในการบอกจุดประสงค์ของการเรียนรู้	4.79	0.41	มากที่สุด
3. ความชัดเจนในการแนะนำเกี่ยวกับการใช้บทเรียน	4.64	0.48	มากที่สุด
4. บทเรียนเข้าใจง่าย	4.64	0.48	มากที่สุด
5. ความสะดวกในการใช้บทเรียน	4.64	0.48	มากที่สุด
รวม	4.70	0.45	มากที่สุด
ด้านการนำเสนอเนื้อหา			
1. ความถูกต้องชัดเจนของเนื้อหาเกี่ยวกับเรื่องที่สอน	4.64	0.48	มากที่สุด
2. ความสอดคล้องระหว่างเนื้อหาเกี่ยวกับวัตถุประสงค์	4.71	0.45	มากที่สุด
3. ความเหมาะสมด้านเวลาและปริมาณเนื้อหาที่จะสอน	4.79	0.41	มากที่สุด
4. ความเหมาะสมของเนื้อหากับสถานการณ์จริงในปัจจุบัน	4.79	0.41	มากที่สุด
5. การลำดับความยากง่ายของเนื้อหาที่จะสอน	4.79	0.41	มากที่สุด
6. ความเชื่อมโยงของบทเรียนในแต่ละบท	4.71	0.45	มากที่สุด
รวม	4.74	0.44	มากที่สุด
ด้านรูปแบบการนำเสนอเนื้อหา			
1. ความเหมาะสมด้านความสวยงามในการใช้ภาพสีพื้นหลังกราฟิก ที่ใช้ประกอบในบทเรียน	4.86	0.35	มากที่สุด
2. ความเหมาะสมด้านความชัดเจนของขนาด รูปแบบและสีตัวอักษร ที่ใช้ประกอบในบทเรียน	4.93	0.26	มากที่สุด
3. ความเร็วของภาพกราฟิกที่ปรากฏบนจอคอมพิวเตอร์	4.79	0.41	มากที่สุด
4. เทคนิคในการนำเสนอบทเรียน ซึ่งทำให้เห็นถึงความต่อเนื่องของเนื้อหา	4.71	0.45	มากที่สุด
5. เทคนิคการกระตุ้นความสนใจของผู้เรียน เพื่อให้เกิดเรียนรู้	4.86	0.35	มากที่สุด
6. ภาษาที่ใช้เข้าใจง่าย เหมาะสมกับบทเรียน	4.71	0.45	มากที่สุด
รวม	4.81	0.38	มากที่สุด

ตาราง 3 แสดงค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความพึงพอใจของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่มีต่อบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนเรื่องการอ่านจับใจความสำคัญ (ต่อ)

รายการ	\bar{x}	S.D.	ระดับ
ด้านปฏิสัมพันธ์และการให้ผลย้อนกลับ			
1. เปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการโต้ตอบกับเนื้อหา กิจกรรม แบบฝึกหัด และแบบทดสอบ ตลอดเวลาที่มีการจัดการเรียนการสอน	4.93	0.26	มากที่สุด
2. ความเหมาะสมของการให้ผลย้อนกลับ	4.71	0.45	มากที่สุด
3. ใช้คำถามที่กระตือรือร้นชัดเจนในแบบฝึกหัดและแบบทดสอบ	4.71	0.45	มากที่สุด
4. ความชัดเจนของคำสั่งหรือคำแนะนำในการตอบคำถาม	4.86	0.35	มากที่สุด
5. มีการให้ข้อเสนอแนะเมื่อผู้เรียนทำผิด	4.71	0.45	มากที่สุด
รวม	4.79	0.39	มากที่สุด
รวมเฉลี่ย	4.76	0.41	มากที่สุด

จากตาราง 3 ความพึงพอใจของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่มีต่อบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนเรื่อง การอ่านจับใจความสำคัญ มีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x} = 4.76$, S.D. = 0.41) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน และรายข้อพบว่า ทุกด้านและทุกข้ออยู่ในระดับสูงมากที่สุด โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด ได้แก่ ความเหมาะสม ด้านความชัดเจนของขนาด รูปแบบและสีตัวอักษรที่ใช้ประกอบในบทเรียน และเปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการโต้ตอบกับเนื้อหา กิจกรรม แบบฝึกหัด และแบบทดสอบตลอดเวลาในการจัดการเรียนการสอน ($\bar{x} = 4.93$, S.D. = 0.26) รองลงมาคือ ความเหมาะสมด้านความสวยงามในการใช้ภาพสีพื้นหลัง กราฟิกที่ใช้ประกอบ ในบทเรียน และความชัดเจนของคำสั่งหรือคำแนะนำในการตอบคำถาม ($\bar{x} = 4.86$, S.D. = 0.35) สำหรับข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ได้แก่ ความชัดเจนในการแนะนำเกี่ยวกับการใช้บทเรียน บทเรียนเข้าใจง่าย ความสะดวกในการใช้บทเรียน และความถูกต้องชัดเจนของเนื้อหาเกี่ยวกับสอน ($\bar{x} = 4.64$, S.D. = 0.48)

อภิปรายผลการวิจัย

ผลการวิจัยเรื่อง การพัฒนาบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนเรื่อง การอ่านจับใจความสำคัญ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 มีประเด็นสำคัญที่นำมาอภิปรายผล ดังนี้

1. ประสิทธิภาพบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนเรื่อง การอ่านจับใจความสำคัญ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 มีค่า 82.86/83.57 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ 80/80 ที่กำหนดนั้น ทั้งนี้อาจเป็นเพราะการออกแบบและพัฒนาบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนเรื่อง การอ่านจับใจความสำคัญ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ได้ผ่านกระบวนการออกแบบตามขั้นตอน มีการตรวจสอบปรับปรุงแก้ไขตามขั้นตอนการประเมิน ในขั้นการออกแบบ และผ่านการประเมินคุณภาพโดยผู้เชี่ยวชาญและปรับปรุงแก้ไข และได้มีการออกแบบและพัฒนาขึ้นตามขั้นตอนอย่างเป็นระบบ ซึ่งสอดคล้อง

กับ เพ็ญวิสา ผาจันทร์ (2560) ที่ได้กล่าวว่า บทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนที่มีประสิทธิภาพเป็นไปตามเกณฑ์ 80/80 นั้นจะต้องมีกระบวนการสร้างตามขั้นตอนอย่างเป็นระบบ นอกจากนั้นยังสอดคล้องกับ ดวงฤทัย ล่องลำไพ (2562) ที่ได้กล่าวว่าการจัดทำบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนให้มีประสิทธิภาพนั้น จะต้องผ่านการตรวจสอบจากผู้เชี่ยวชาญทุกขั้นตอนในการจัดทำ ซึ่งผลการวิจัยในประเด็นนี้สอดคล้องกับผลวิจัยของ ณัฐธิดา กองเกิด, และเอกนรินทร์ สีสั้น (2564) ทาวิจัยเรื่อง การพัฒนาบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนร่วมกับการจัดการเรียนรู้ด้วยเทคนิค MACRO Model เพื่อพัฒนาทักษะการอ่านจับใจความสำคัญสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 และพบว่า ผลการประเมินประสิทธิภาพของบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนมีประสิทธิภาพ 82.00/84.00 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้คือ 80/80

2. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเรื่อง การอ่านจับใจความสำคัญของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 สามารถอธิบายได้ว่า การเรียนด้วยบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนเรื่อง การอ่านจับใจความสำคัญ ทำให้นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 มีการพัฒนาความก้าวหน้าทางการเรียนรู้ที่สูงขึ้น ทั้งนี้เป็นเพราะบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนที่ได้พัฒนาขึ้น ได้ผ่านขั้นตอนออกแบบและพัฒนา ประเมินคุณภาพโดยผู้เชี่ยวชาญ พร้อมปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะ และผ่านกระบวนการหาประสิทธิภาพสื่อตามขั้นตอน อีกทั้งทั้งด้านการวัดประเมินผลแบบทดสอบก็ได้ผ่านการตรวจสอบคุณภาพที่เหมาะสมก่อนนำไปใช้ ทำให้มีความสนุกกับการเรียน มีการปฏิสัมพันธ์ระหว่างนักเรียนกับเนื้อหาและการโต้ตอบ อีกทั้งเมื่อบทเรียนมีการใช้สื่อมัลติมีเดียประกอบแล้วทำให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้สนใจ ยอมรับและเรียนรู้ด้วยตนเองได้ ซึ่งสอดคล้องกับที่ ทศนัย สัทน, และวิวัฒน์ ทวีทรัพย์ (2564) ได้กล่าวว่า บทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนที่มีการออกแบบและพัฒนาโดยเน้นให้นักเรียนได้มีโอกาสโต้ตอบและปฏิสัมพันธ์กับบทเรียนตลอดเวลาและหลากหลายรูปแบบ ทำให้บทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนที่สร้างขึ้นสนับสนุนการเรียนการสอนโดยยึดนักเรียนเป็นศูนย์กลาง ทำให้นักเรียนมีโอกาสทบทวนเนื้อหาได้ตามความต้องการของตนเองจึงทำให้บทเรียนที่สร้างขึ้นทำให้นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้นได้ ซึ่งผลการวิจัยในประเด็นนี้สอดคล้องกับผลวิจัยของ เฉิน ถิ บิ๊ก ถาว, พิทักษ์ นิลนพคุณ, และชาติรี เกิดธรรม (2557) เรื่อง การพัฒนาบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนเพื่อพัฒนาทักษะการอ่านจับใจความภาษาไทยสำหรับนักเรียนศึกษาปีที่ 2 ที่เรียนภาษาไทยในกรุงเทพมหานครและพบว่า นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3. ความพึงพอใจของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่มีต่อบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน เรื่องการอ่านจับใจความสำคัญ ทั้งรายด้านและรายข้ออยู่ในระดับมากที่สุด ทั้งนี้อาจเนื่องจากบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนเรื่องการอ่านจับใจความสำคัญ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่พัฒนาขึ้นเป็นสื่อที่นักเรียนไม่เคยใช้มาก่อน เมื่อนักเรียนได้ศึกษาเนื้อหาที่ได้รับการออกแบบในทุก ๆ องค์ประกอบ จึงทำให้นักเรียนเกิดความสนใจและชื่นชอบในบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนเรื่อง การอ่านจับใจความสำคัญในการเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน ซึ่งสอดคล้องกับ ชูชีพ เหลือผล (2561) ที่กล่าวว่า ความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน เนื่องมาจากบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนเป็นบทเรียนที่ทันสมัย มีทั้งรูปภาพ วิดีทัศน์ เสียง นักเรียนได้เรียนรู้ เนื้อหาของบทเรียนเกิดการกระตุ้นให้อยากเรียนรู้ไปกับบทเรียน เกิดความสนุกสนานพร้อมกับความรู้ที่ได้รับ ซึ่งผลการวิจัยในประเด็นนี้สอดคล้องกับผลวิจัยของ อนุรักษ์ นวลศรี, และอ้อมธจิต แบนศรี (2565) เรื่อง การพัฒนาทักษะการอ่านจับใจความสำคัญของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา

ปีที่ 3 โดยใช้บทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนร่วมกับทฤษฎีคอนสตรัคติวิสต์ และพบว่า ความพึงพอใจของนักเรียนที่เรียนด้วยบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนเรื่อง การอ่านจับใจความสำคัญร่วมกับทฤษฎีคอนสตรัคติวิสต์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 อยู่ในระดับมากที่สุด

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1. การนำบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน เรื่องการอ่านจับใจความสำคัญไปใช้ ครูควรคำนึงถึงความพร้อมทางด้านเทคโนโลยีของทางโรงเรียนและตัวนักเรียนเป็นสำคัญ เพื่อให้การจัดการเรียนรู้โดยใช้บทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนเรื่อง การอ่านจับใจความสำคัญ เป็นสื่อที่ช่วยพัฒนาการจัดการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพ รวมถึงผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนเพิ่มขึ้น
2. ครูควรเตรียมความพร้อมให้นักเรียน ในการให้พัฒนาทักษะการใช้คอมพิวเตอร์อย่างเพียงพอก่อน จึงเริ่มให้ผู้เรียนศึกษาด้วยตนเองผ่านบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน รวมทั้งครูควรเน้นย้ำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ในการทำกิจกรรมและมีการประเมินเพื่อให้ผู้เรียนได้ทราบผลย้อนกลับ
3. ครูควรเปิดโอกาสให้นักเรียนเข้าถึงสื่อบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนได้ตลอดเวลาตามความสะดวกตอบสนองต่อความต้องการของผู้เรียนในการเข้าไปเรียนทบทวนเนื้อหา

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาเปรียบเทียบความคงทน (Retention) ทางการเรียนรู้ในด้านการอ่านจับใจความสำคัญของนักเรียนที่เรียนแบบปกติกับกลุ่มทดลองที่เรียนด้วยบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน เพื่อดูว่าวิธีการใดสามารถทำให้นักเรียนมีความคงทนทางการเรียนรู้มากกว่ากัน
2. ควรศึกษาความสนใจในการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่เรียนโดยใช้บทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนเรื่อง การอ่านจับใจความสำคัญ
3. ควรสร้างบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนในเรื่องอื่น ๆ เพิ่มในรายวิชาภาษาไทย โดยใช้เทคนิคการสอนต่าง ๆ ร่วมด้วย

เอกสารอ้างอิง

- กรมวิชาการ. (2544). **หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน** (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ: องค์การรับส่งสินค้า และพัสดุภัณฑ์.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2551). **หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551**. กรุงเทพฯ: **คุรุสภาลาดพร้าว**.
- _____. (2553). **หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551** (พิมพ์ครั้งที่ 3). กรุงเทพฯ: สหกรณ์ การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- กัญญา เอี่ยมพญา, นิวัฒน์ น้อยมณี, อภิชาติ อนุกุลเวช, และดาวประกาย ระโส. (2564, มกราคม - เมษายน). การจัดการศึกษาในยุคโลกาภิวัตน์. **วารสารครุศาสตร์ปริทรรศน์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราช วิทยาลัย, 8(1), 352 - 360**.
- จุไรรัตน์ ลักษณะศิริ, และวิวัฒน์ อินทรพร. (2556). **ภาษาไทยเพื่อการสื่อสาร**. นครปฐม: มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- เจิน ถิ บิ๊ก ถาว, พิทักษ์ นิลนพคุณ, และชาติรี เกิดธรรม. (2557, กันยายน - ธันวาคม). การพัฒนาบทเรียน คอมพิวเตอร์ช่วยสอนเพื่อพัฒนาทักษะการอ่านจับใจความภาษาไทยสำหรับนักเรียนศึกษาปีที่ 2 ที่เรียนภาษาไทยในกรุงเทพมหานคร. **วารสารบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระราชูปถัมภ์, 8(3), 2 - 11**.
- ชูชีพ เหลือผล. (2559). **การพัฒนาบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนแบบเกมตามแนวทางสตอรี่ไลน์ เรื่อง หลักการทำงานของคอมพิวเตอร์ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4**. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.
- ณัฐธิดา กองเกิด, และเอกราชินทร์ สีผ่น. (2564, กรกฎาคม - ธันวาคม). การพัฒนาบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน ร่วมกับการจัดการเรียนรู้ด้วยเทคนิค MACRO Model เพื่อพัฒนาทักษะการอ่านจับใจความสำคัญ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4. **วารสารอักษรพิบูล มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม, 2(2), 100 - 114**.
- ดวงฤทัย ล่องอำไพ. (2562). **การสร้างบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน วิชาเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร เรื่อง ข้อมูลและการทำงานของระบบคอมพิวเตอร์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5**. สารนิพนธ์ ปริญญาโทมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ.
- ทัศน์ัย สัปทน, และวิวัฒน์ ทวีทรัพย์. (2564). **รายงานสืบเนื่องจากการประชุมวิชาการระดับชาติสำหรับ นักศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร ครั้งที่ 1**. กำแพงเพชร: มหาวิทยาลัยราชภัฏ กำแพงเพชร.
- บันลือ พงกษะวัน. (2556). **แนวพัฒนาการ อ่านเร็ว - อ่านเป็น**. กรุงเทพฯ: ธรรมดาเพรส.

- พัชรินทร์ บุตรสันเทียะ. (2562). การพัฒนาความสามารถอ่านจับใจความของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่จัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้แนวคิด Task Based Learning ร่วมกับคำถามของบลูม. วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- เพ็ญวิสา ผาจันทร์. (2560). การพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้บทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน เรื่อง ข้อมูลและเทคโนโลยีสารสนเทศ กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4. วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.
- ศิริวรรณ แก้วเจริญ. (2561). การพัฒนาบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย เรื่อง คำควบกล้ำ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4. วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยบูรพา.
- สมนึก ภัททิยธนี. (2558). การวัดผลการศึกษา. กาฬสินธุ์: ประสานการพิมพ์.
- สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ. (2565). ข้อมูลการสอบ O-NET ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนบางระจัน วิทยา. สืบค้น พฤษภาคม 16, 2565 จาก https://sp.moe.go.th/sp_2563/info/?module=page_sch&school_id=1017012003&fbclid=IwAR1tu7MBU3Opf4Vwgrl8L7Z7_SUEWsmLoafJ2slrLPVndz-RkceLKpCgX2l.
- อนุรักษ์ นวลศรี, และอ้อมธจิต เป้นศรี. (2565, มิถุนายน). การพัฒนาทักษะการอ่านจับใจความสำคัญของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โดยใช้บทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนร่วมกับทฤษฎีคอนสตรัคติวิสต์. *Journal of Modern Learning Development*, 7(5), 285 - 300.
- Fitz - Gibbon, C. T., & Morris, L.L. (1987). *How to Design a Program Evaluation*. Newbury Park: Sage Publications.

การเปลี่ยนแปลงในวัยผู้สูงอายุและการออกกำลังกาย

Aging Changes and Exercises

บรรลือ รัตนจรัสโรจน์,* และกรณทิพย์ ลีมนรัตน์**

Bunlue Ratanajaratrote, and Kornthip Limnararat

Received: December 15, 2022 Revised: February 6, 2023 Accepted: February 24, 2023

บทคัดย่อ

ประเทศไทยในปัจจุบันมีความตื่นตัว มุ่งให้ความสำคัญกับผู้สูงอายุ เนื่องด้วยตั้งแต่ พุทธศักราช 2564 เป็นต้นมา สังคมไทยเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุโดยสมบูรณ์แล้ว เมื่อก้าวเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุโดยสมบูรณ์ มักเกิดการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วทั้งด้านร่างกายที่เกิดกระบวนการเสื่อมถอย ประสิทธิภาพการทำงานลดลง มีความคิดการตัดสินใจช้าลง ความมั่นใจในการปฏิบัติกิจวัตรประจำวันลดลง ซึ่งส่งผลกระทบต่อความสามารถในการรักษาสมดุลของร่างกายลดลง กลัวการล้ม ผู้สูงอายุมักเก็บตัวอยู่บ้านไม่มีส่วนร่วมกับกิจกรรมทางสังคม และส่งผลกระทบต่อเศรษฐกิจของประเทศที่ต้องเสียค่าใช้จ่ายในการรักษาพยาบาลความเจ็บป่วย โรคต่าง ๆ เพิ่มขึ้น บทความวิชาการนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อให้ความรู้ความเข้าใจและการปฏิบัติเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงทางด้านกายวิภาคและสรีรวิทยา ด้านสังคมและเศรษฐกิจ ด้านอารมณ์และจิตใจของผู้สูงอายุ เนื่องจากเมื่ออายุเพิ่มขึ้นมีแนวโน้มที่จะเกิดความเสื่อมของร่างกายมากกว่าวัยหนุ่มสาว มักพบการเปลี่ยนแปลงการทำงานของระบบต่าง ๆ ในร่างกาย การก่อเกิดโรค โดยพบว่า เมื่อผู้สูงอายุออกกำลังกาย จะช่วยชะลอความเสื่อมของระบบต่าง ๆ ในร่างกาย ลดปัจจัยเสี่ยงการเกิดโรค เพิ่มประสิทธิภาพการทำงานของระบบไหลเวียนเลือดและระบบหายใจ เพิ่มพิสัยการเคลื่อนไหวของข้อต่อ ป้องกันการสูญเสียความยืดหยุ่น เพิ่มความแข็งแรงให้กล้ามเนื้อลดการหกล้ม ควบคุมการทรงตัวของร่างกายเพื่อให้มีการเคลื่อนไหวอย่างมีประสิทธิภาพ ทำให้ผู้สูงอายุพึ่งพาตนเองได้ ดำรงชีวิตในวัยผู้สูงอายุได้อย่างมีความสุข สร้างสังคมที่ดี ลดภาระการพึ่งพาของผู้สูงอายุสำหรับสังคมในอนาคต

คำสำคัญ: การเปลี่ยนแปลงในวัยผู้สูงอายุ, การออกกำลังกายของผู้สูงอายุ, ผู้สูงอายุ

* อาจารย์ประจำ, คณะวิทยาศาสตร์การกีฬาและสุขภาพ มหาวิทยาลัยการกีฬาแห่งชาติ วิทยาเขตชัยภูมิ

** ผู้ช่วยศาสตราจารย์, คณะวิทยาศาสตร์การกีฬาและสุขภาพ มหาวิทยาลัยการกีฬาแห่งชาติ วิทยาเขตชัยภูมิ

Abstract

Thailand has recently focused on elderly persons. Thai society has become an aging society since 2021. The entering of the aging society effected rapid changes in their bodies that caused degenerative processes, lower performance, and slower decision-making. Moreover, this factor decreased confidence in performing daily activities as well. These changes affected the ability to maintain balance in the body and the fear of falling. The elderly often stayed only at home. They do not participate in social activities, leading to the effect on the economy. The pay for medical treatment, sickness, and various diseases is increasing. This article aimed to provide knowledge about changes in anatomy and physiology, social and economic, emotional and psychological aspects of elders. Because of increasing age, there is a tendency to change the functions of various systems in the body, which would cause illness. Most of the studies found that exercise could help to reduce the risk of diseases and increase the efficiency of both the circulatory and respiratory systems and the joint movements. Exercise could increase muscle strength, reduce falls, control the balance of the body, and have effective movement. Exercise could affect older people's ability to live independently and happily. It could create a better society and reduce the burden of dependency on elders in the future.

Keywords: Aging Changes, Exercise for The Elderly, The Elderly

บทนำ

ผู้สูงอายุ คือ บุคคลอันเป็นที่เคารพของลูกหลาน เป็นร่มโพธิ์ร่มไทรของทุกคนในครอบครัวและประเทศชาติ วยผู้สูงอายุร่างกายจะเกิดการเปลี่ยนแปลงของอวัยวะต่าง ๆ ก่อเกิดความเจ็บป่วย ซึ่งส่งผลต่อการเปลี่ยนแปลงด้านกายภาพและสรีรวิทยา ด้านสังคมและเศรษฐกิจ และด้านอารมณ์และจิตใจ (เหมือนฝัน สุขมนต์, 2564) ดังนั้น การส่งเสริมให้ประชาชนมีความรู้ ความเข้าใจ ปฏิบัติได้อย่างถูกต้องและสามารถปรับตัวและยอมรับการเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นกับผู้สูงอายุ จะช่วยให้ผู้สูงอายุมีสุขภาพกายและสุขภาพจิตที่ดีและสามารถดำรงชีวิตในวัยผู้สูงอายุได้อย่างมีความสุข การออกกำลังกายช่วยลดปัจจัยเสี่ยงต่อการเกิดโรค เพิ่มความแข็งแรงให้กล้ามเนื้อ ทำให้ความสามารถในการทำงานของร่างกายเพิ่มขึ้น และส่งผลให้การดำเนินชีวิตของผู้สูงอายุมีคุณภาพดีขึ้น ผู้สูงอายุเป็นคำที่บ่งบอกถึงตัวเลขของอายุว่ามีอายุมากนับตั้งแต่แรกเกิด (Chronological Age) บรรลุ ศิริพานิช (2562, หน้า 51 - 58); มนตรี จันทมา (2563, หน้า 6 - 7) ได้รวบรวมไว้ว่า ผู้สูงอายุ (Elderly) หมายถึง เพศชายหรือหญิงที่อายุมากกว่า 60 ปี เป็นต้นไป โดยประชากรของประเทศในอาเซียนที่มีอายุเพิ่มขึ้นเรื่อย ๆ จากประเทศสมาชิกอาเซียน 4 ประเทศ ได้แก่ ไทย สิงคโปร์ เวียดนาม และมาเลเซีย จะมีสัดส่วนของประชากรอายุ 60 ปีขึ้นไป สูงถึงร้อยละ 10 ใน ค.ศ. 2020 ประเทศไทยจะมีอายุเฉลี่ยของประชากรในอาเซียน เพศหญิง 81 ปี เพศชาย 73 ปี ของจำนวนประชากร 66.4 ล้านคน ซึ่งมีอายุระหว่าง 15 - 59 ปี ร้อยละ 65.4 จำนวนที่อายุมากกว่า 60 ปีขึ้นไป ร้อยละ 17.5 ในจำนวนผู้สูงอายุ 11.6 ล้านคน มากกว่าเด็กอายุต่ำกว่า 15 ปี ร้อยละ 17.1 ใน พ.ศ. 2565 ในจำนวนเด็กอายุต่ำกว่า 15 ปี 11.3 ล้านคน เมื่อสัดส่วนประชากรผู้สูงอายุ 60 ปีขึ้นไปสูงขึ้นถึงร้อยละ 20 และ พ.ศ. 2576 ประเทศไทยจะเป็นสังคมสูงอายุระดับสุดยอด เมื่อสัดส่วนประชากรอายุ 60 ปีขึ้นไปสูงขึ้นถึงร้อยละ 28 (ประชากรอายุ 65 ปี ขึ้นไปสูงขึ้นถึงร้อยละ 20) ประกอบกับองค์การสหประชาชาติแบ่งสังคมผู้สูงอายุเป็น 4 ระดับ คือ ระดับการก้าวเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุ (Ageing Society หรือ Aging Society) ระดับสังคมผู้สูงอายุโดยสมบูรณ์ (Completely Aged Society) และระดับสังคมผู้สูงอายุระดับสุดยอด (Super - Aged Society) มีระดับต่าง ๆ ดังนี้

1. สังคมกำลังเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุ (Ageing Society) คือ การมีประชากรอายุ 60 ปีขึ้นไปรวมทั้งเพศชายและเพศหญิงมากกว่า ร้อยละ 10 ของประชากรทั้งประเทศหรือมีประชากรอายุตั้งแต่ 65 ปี เกินร้อยละ 7 ของประชากรทั้งประเทศ

2. สังคมผู้สูงอายุ (Aged Society) คือ สังคมที่มีประชากรอายุ 60 ปีขึ้นไป เกินกว่าร้อยละ 10 ของประชากรทั้งประเทศหรือเป็นสังคมที่มีประชากรอายุ 65 ปีขึ้นไป เกินกว่าร้อยละ 7 ของประชากรทั้งหมด

3. สังคมผู้สูงอายุโดยสมบูรณ์ (Completely Aged Society) คือ เมื่อประชากรอายุ 60 ปีขึ้นไป เพิ่มขึ้นเป็นร้อยละ 20 หรือประชากรอายุ 65 ปีเพิ่มเป็นร้อยละ 14 ของประชากรโดยรวมทั้งหมดของทั้งประเทศ

4. สังคมผู้สูงอายุระดับสุดยอด (Super - Aged Society) คือ สังคมที่มีประชากรอายุ 65 ปีขึ้นไปมากกว่า ร้อยละ 20 ของประชากรทั้งประเทศ

อย่างไรก็ตามทุกประเทศทั่วโลกต้องก้าวเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุในช่วงเวลาที่แตกต่างกันตามความเจริญมั่งคั่ง ซึ่งมีผลต่อสุขภาพและการมีอายุยืนของประชาชน ประเทศไทยจะก้าวจากสังคมผู้สูงอายุเป็นสังคมผู้สูงอายุโดยสมบูรณ์ในเวลาเพียง 10 กว่าปีเท่านั้น ซึ่งถือว่าใช้เวลาอันน้อยในขณะที่ประเทศไทยและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

ควรปรับโครงสร้างทางเศรษฐกิจและสังคมเพื่อรองรับสังคมผู้สูงอายุ เนื่องด้วยสัดส่วนคนทำงานลดลง ผลผลิตโดยรวมก็จะลดลง ส่งผลให้รายได้ของประเทศลดลง เกิดปัญหาทางด้านเศรษฐกิจของประเทศได้ เมื่อถึงวัยผู้สูงอายุสภาพร่างกายและจิตใจมีการเปลี่ยนแปลงสภาพร่างกายเริ่มเสื่อมถอย ปัญหาด้านสุขภาพก็จะตามมา ซึ่งทั้งหมดเป็นปัญหาที่ทุกภาคส่วนควรมีการเตรียมการเพื่อรองรับจำนวนผู้สูงอายุที่จะมีเพิ่มขึ้น

การเปลี่ยนแปลงที่จะเกิดขึ้นกับผู้สูงอายุ

การที่ผู้สูงอายุมีแนวโน้มที่จะอายุยืนมากขึ้น เมื่อเปรียบเทียบกับจากอดีตใน พ.ศ. 2515 ที่ผู้สูงอายุไทยมีอายุเฉลี่ยเพียง 61 ปี และได้เพิ่มขึ้นเป็น 76 ปี ใน พ.ศ. 2562 และยังคงมีแนวโน้มที่จะเพิ่มขึ้นเรื่อย ๆ คาดว่าอีก 20 ปีข้างหน้าประเทศไทยจะมีผู้สูงอายุเพิ่มขึ้นเป็น 20 ล้านคนจากประชากรทั้งประเทศ หรือหมายถึง 1 ใน 5 ของประชากรทั้งประเทศไทย ประกอบกับวิวัฒนาการด้านการแพทย์ที่มีเทคโนโลยี ความทันสมัย ความเจริญทั้งทางด้านเศรษฐกิจและสังคม ร่วมกับการให้ความสนใจดูแลสุขภาพของประชาชน กระทรวงสาธารณสุขจึงมุ่งเน้นขยายอายุเฉลี่ยของคนไทยให้ถึง 80 ปีนั้น จึงเป็นเป้าหมายที่สามารถทำได้ ธรรมนูญ อโนทัยสินทวี (2563, หน้า 8); ชลธิชา จันทศิริ (2559, หน้า 4) ได้รวบรวมไว้ในหนังสือ ตำรา พอสรุปได้ว่าเมื่อเข้าสู่วัยผู้สูงอายุ จึงเกิดการเปลี่ยนแปลงทางสรีรวิทยาของมนุษย์ เศรษฐกิจ สังคมและครอบครัว ดังนี้

1. การเปลี่ยนแปลงทางด้านกายวิภาคและสรีรวิทยาของผู้สูงอายุ

1.1 การเปลี่ยนแปลงของกล้ามเนื้อ กล้ามเนื้อกลายเป็นกล้ามเนื้อที่ทำให้เกิดการเคลื่อนไหวของร่างกาย โดยมีความแข็งแรงมากที่สุดในช่วงอายุ 20 - 30 ปี ความแข็งแรงของกล้ามเนื้อเริ่มลดลงตั้งแต่อายุ 30 ปีขึ้นไป ความแข็งแรงในผู้สูงอายุมีอัตราการลดลงประมาณร้อยละ 1 - 2 ต่อปี ความแข็งแรงของกล้ามเนื้อสามารถลดลงถึงร้อยละ 40 จากจุดที่มีความแข็งแรงมากที่สุด เมื่อพิจารณาการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นในกล้ามเนื้อ พบว่า มวลกล้ามเนื้อมีการเปลี่ยนแปลงมากที่สุด เป็นผลจากจำนวนและขนาดเส้นใยกล้ามเนื้อที่ลดลง เมื่อทำการเปรียบเทียบการลดลงของมวลกล้ามเนื้อระหว่างรยางค์ส่วนบนกับรยางค์ส่วนล่าง พบว่า รยางค์ส่วนล่างมีมวลกล้ามเนื้อลดลงมากกว่ารยางค์ส่วนบน การลดลงของมวลกล้ามเนื้อเกิดจากเมื่อเซลล์กล้ามเนื้อตายไปจะมีเนื้อเยื่อเกี่ยวพัน (Connective Tissue) และไขมัน (Fat) สร้างขึ้นมาแทนที่และเมื่อทำการเปรียบเทียบการลดลงของเส้นใยกล้ามเนื้อระหว่างเส้นใยชนิดที่ 1 (Slow - Oxidative Twitch) ซึ่งเป็นเส้นใยที่หดตัวในการทำกิจกรรมระยะเวลาสั้นหรือใช้เกี่ยวกับการทรงท่าของร่างกาย (Postural Control) และเส้นใยชนิดที่ 2 (Fast Twitch) ซึ่งเป็นเส้นใยที่หดตัวในกิจกรรมที่มีการทำงานอย่างรวดเร็ว พบว่าเส้นใยกล้ามเนื้อชนิดที่ 2 มีอัตราการลดลงเร็วกว่าเส้นใยชนิดที่ 1 จึงทำให้ผู้สูงอายุมีความคล่องตัวและความเร็วในการเคลื่อนไหวลดลง

1.2 ระบบหัวใจและหลอดเลือด การเปลี่ยนแปลงของระบบหัวใจและหลอดเลือดเกิดขึ้นทั้งโครงสร้างและการทำงานของหัวใจและหลอดเลือด การทำงานของกล้ามเนื้อหัวใจ เมื่ออายุมากขึ้นมวลของกล้ามเนื้อหัวใจจะมีความหนาแน่น ทำให้ความแข็งแรงและความยืดหยุ่นกล้ามเนื้อหัวใจลดลง รวมถึงมีการสะสมของไขมันและเนื้อเยื่อเกี่ยวพันต่าง ๆ จนทำให้ผนังภายในกล้ามเนื้อหัวใจหนาและมีความแข็งแรงมากขึ้น ประกอบกับมีแรงกระตุ้นที่เกิดขึ้นในกล้ามเนื้อ โดยเฉพาะที่บริเวณกลุ่มเซลล์สำคัญที่ทำหน้าที่ในการส่งสัญญาณควบคุมจังหวะการหดตัวของกล้ามเนื้อ

หัวใจ ประกอบกับการลดลงของจำนวนกลุ่มเซลล์นำสัญญาณ จึงทำให้เกิดความผิดปกติของความแรงในการหดตัว และจังหวะการเต้นของหัวใจ จากการเปลี่ยนแปลงที่กล่าวมาข้างต้น จึงส่งผลให้ผู้สูงอายุมีอัตราการเต้นหัวใจลดลง โดยมีอัตราการลดลง 1 ครั้งต่อนาทีเมื่อมีอายุเพิ่มขึ้น 1 ปี และพบว่า หลอดเลือดเมื่ออายุมากขึ้น ผนังของหลอดเลือดจะมีความหนาเพิ่มขึ้นและมีความยืดหยุ่นลดลง เป็นผลมาจากการที่กล้ามเนื้อเรียบมีความตึงตัวเพิ่มมากขึ้นร่วมกับมีการสะสมของเนื้อเยื่อเกี่ยวพันและไขมันภายในผนังของหลอดเลือดทำให้หลอดเลือดมีความแข็งตัวเพิ่มขึ้น จึงทำให้ความสามารถในการหดตัวและคลายตัวลดลงส่งผลให้หัวใจทำงานมากกว่าปกติ

1.3 ระบบทางเดินหายใจ มีการลดลงของพื้นที่หน้าตัดของกลุ่มกล้ามเนื้อยึดกระดูกซี่โครง โดยเฉพาะกล้ามเนื้อยึดกระดูกซี่โครงชั้นในและชั้นในสุด ซึ่งเป็นกล้ามเนื้อที่ช่วยในการหายใจออก (Accessory Expiratory Muscles) เมื่อสูงอายุเกิดการฝ่อ สืบ และสูญเสียใยกล้ามเนื้อชนิดหดตัวเร็ว การเสื่อมสภาพของเยื่อหุ้มไมอิลินของเส้นประสาทฟรินิก (Phrenic Nerve) หรือการเสื่อมของรอยต่อระหว่างปลายประสาทสั่งการและเซลล์กล้ามเนื้อ (Degeneration of Junctional Folds) ซึ่งล้วนทำให้การเหนี่ยวนำกระแสประสาทสั่งการของกล้ามเนื้อหายใจลดลง และใช้ระยะเวลาในการเหนี่ยวนำกระแสประสาทเพิ่มมากขึ้น

1.4 ระบบประสาทกล้ามเนื้อ (Neuromuscular System) การทำงานของระบบประสาทกล้ามเนื้อน้อยลง เนื่องจากผู้สูงอายุมีจำนวนเส้นประสาท Axons ของ Spinal Cord ลดลงคิดเป็นร้อยละ 37 และความเร็วของการนำกระแสประสาทส่วนกลาง ลดลงร้อยละ 10 ผู้สูงอายุมีเวลาปฏิกิริยาจากการประมวลผลของระบบประสาทส่วนกลางไปถึงเวลาที่กล้ามเนื้อหดตัวเพิ่มมากขึ้น

1.5 ผิวหนังเปลี่ยนแปลง เนื่องจากน้ำและไขมันใต้ผิวหนังลดน้อยลงเส้นใยอีลาสติน (Elastin) ลดลงแต่คอลลาเจน (Collagen) เพิ่มขึ้นทำให้ผิวหนังขาดความยืดหยุ่นต่อมเหงื่อมีขนาดเล็กลงมีความยืดหยุ่นน้อยลง ไวต่อความเจ็บปวด ร้อน เย็นลดลง ส่งผลให้เกิดอันตรายต่อผิวหนังหรือบาดเจ็บเกิดบาดแผลได้ง่าย

1.6 การขับถ่ายเปลี่ยนแปลง ควบคุมได้ลำบาก ขนาดของกระเพาะปัสสาวะลดลง กล้ามเนื้ออุ้งเชิงกรานและกล้ามเนื้อของกระเพาะปัสสาวะอ่อนกำลังลง รวมทั้งความแข็งแรง ยืดหยุ่นของกล้ามเนื้อหูรูดกระเพาะปัสสาวะลดลง ไม่สามารถหดตัวหรือคลายตัวได้ปกติ มีผลต่อการกลั้นปัสสาวะลำบากหรือเกิดภาวะปัสสาวะเล็ด หรือหลังการขับถ่ายปัสสาวะจึงมีปริมาณปัสสาวะค้างในกระเพาะปัสสาวะเพิ่มขึ้น ทำให้ต้องขับถ่ายปัสสาวะบ่อยขึ้น

ดังนั้นควรให้ความรู้ ความเข้าใจ และทักษะการชะลอความเสื่อมภายในร่างกายให้ผู้สูงอายุ และจัดกิจกรรมการออกกำลังกาย เพื่อเตรียมความพร้อมด้านสุขภาพและจิตใจ ที่ก่อให้เกิดมีสุขภาพและคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น

2. การเปลี่ยนแปลงทางด้านเศรษฐกิจ

การปลดเกษียณหรือการออกจากงานก่อนเกษียณงานคือภาระหน้าที่ที่ต้องแบกไว้ แต่เมื่อเกษียณการได้ทำงานกลับเป็นความรู้สึกตรงข้าม การทำงานกลายเป็นสิ่งที่มีคุณค่ายิ่งได้รับการยอมรับ เพราะการทำงานทำให้บุคคลมีความมั่นคง มีศักดิ์ศรีพึ่งพาตนเองได้ แสดงถึงความสามารถศักยภาพของตนเอง การปลดเกษียณหรือออกจากงานจึงเป็นเรื่องที่สำคัญ ถ้าเกิดแบบทันทีทันใดหรือผู้สูงอายุนั้นยังยึดติดกับงาน จะทำให้ผู้สูงอายุปรับตัวไม่ทัน เกิดความเครียดไม่มีความสุขและเกิดความรู้สึกสูญเสียได้ (กรมสุขภาพจิต กระทรวงสาธารณสุข, 2558, หน้า 7 - 8) จึงควรให้ผู้สูงอายุ

มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการวางแผนทางการเงิน การออมในรูปแบบต่าง ๆ การจัดการทรัพย์สิน การจ้างงาน สำหรับผู้สูงอายุและช่องทางประกอบอาชีพหรือต่อยอดอาชีพเดิมเพิ่มรายได้

3. การเปลี่ยนแปลงด้านสังคม วัฒนธรรม และครอบครัว

ปัจจุบันสังคมไทยเป็นสังคมเดี่ยวมากขึ้น การมีปฏิสัมพันธ์ของผู้สูงอายุกับสังคมข้างเคียง การค้นพบสิ่งใหม่ภายในสังคมตนเองจะทำให้เกิดการปรับเปลี่ยนเพื่อการคงอยู่ในสังคมนั้น ๆ การดำเนินชีวิตต้องดำเนินเป็นกลุ่ม การปรับเปลี่ยนสังคมวัฒนธรรมเป็นการปรับเปลี่ยนในกลุ่มมากกว่าระดับปัจเจกบุคคล การสืบทอดวัฒนธรรมต้องถ่ายทอดเป็นกลุ่ม จากรุ่นหนึ่งไปอีกรุ่นหนึ่ง การปรับตัวทางวัฒนธรรมของผู้สูงอายุจึงเป็นการปรับเปลี่ยนของกลุ่ม พฤติกรรมที่มีความยืดหยุ่นและปรับเปลี่ยนได้ ถึงแม้ว่าผู้สูงอายุเป็นช่วงวัยที่ปรับตัวต่อสิ่งแวดล้อมใหม่ได้ยากกว่าวัยอื่น (สุดปรารถนา ดวงแก้ว, 2558, หน้า 57 - 75) จากการที่ผู้สูงอายุต้องอาศัยอยู่ตามลำพังถูกทอดทิ้งและขาดที่พึ่ง โดยเฉพาะในรายที่ฐานะทางเศรษฐกิจไม่ดี ปัญหาของผู้สูงอายุก็จะมีมากขึ้น นอกจากนี้การตายจากไปของคู่ครองจะทำให้ผู้สูงอายุที่ยังมีชีวิตต้องประสบกับความเหงาที่ค่อนข้างรุนแรง หรือการตายจากของคนวัยเดียวกัน ทำให้รู้สึกหดหู เศร้าหมอง ประกอบกับผู้สูงอายุส่วนใหญ่มักมีความผูกพันกับสิ่งแวดล้อมที่อยู่อาศัยและสังคมชุมชนที่เคยชิน ไม่อยากเปลี่ยนแปลงหรือลดบทบาทตัวเองจากหัวหน้าครอบครัวไปเป็นสมาชิกครอบครัว จึงไม่อยากจากบ้านไปอยู่ร่วมกับครอบครัวของลูกหลาน ดังนั้น ผู้สูงอายุจึงจำเป็นต้องพึ่งพาตนเองมากขึ้น ในรายที่ไม่สามารถพึ่งพาตนเองได้ และจำเป็นต้องพึ่งพาผู้อื่น อาจทำให้เกิดความกดดันทางด้านจิตใจ เกิดความรู้สึกเหงา ว่าเหว และไม่มีศักดิ์ศรี (สำนักส่งเสริมและพัฒนาสุขภาพจิต กรมสุขภาพจิต, 2560, หน้า 5 - 6) จึงควรให้ความรู้เกี่ยวกับสิทธิประโยชน์ของผู้สูงอายุ การเข้าถึงบริการของรัฐ กฎหมายผู้สูงอายุ การสร้างปฏิสัมพันธ์ที่ดีกับคนในครอบครัวและสังคม เรียนรู้ที่จะอยู่ร่วมกับผู้อื่นหรืออยู่คนเดียว รวมถึงการสร้างเครือข่ายผู้สูงอายุ การถ่ายทอดภูมิปัญญาและการเป็นจิตอาสา

จากการเพิ่มขึ้นของประชากรผู้สูงอายุอย่างต่อเนื่อง ในขณะที่ประชากรวัยเด็กและวัยแรงงานลดลง ทำให้สัดส่วนของคนวัยทำงานต่อวัยผู้สูงอายุทยอยลดลงเรื่อย ๆ ส่งผลต่อภาครัฐที่นำค่าใช้จ่ายในการจัดสวัสดิการให้ผู้สูงอายุเพิ่มขึ้น ประกอบกับมีสถิติผู้สูงอายุที่ได้รับบาดเจ็บจากการล้ม สะโพกหักเพิ่มขึ้นทุก ๆ ปี ซึ่งนำไปสู่การทุพพลภาพ เป็นภาระให้กับครอบครัว ชุมชน เนื่องจากเมื่อมีอายุที่เพิ่มขึ้น ร่างกายทรุดโทรมตามวัย การก่อเกิดโรคภัยไข้เจ็บต่าง ๆ เพิ่มขึ้น ส่งผลกระทบต่อสุขภาพ ก่อให้เกิดปัญหาและตามมาด้วยค่าใช้จ่ายด้านสุขภาพผู้สูงอายุ โดยที่สังคมของผู้สูงอายุไม่ใช่เรื่องของผู้สูงอายุเพียงวัยเดียว แต่เป็นเรื่องของคนทุกวัย และทุกภาคส่วน ทั้งภาครัฐ เอกชน ครอบครัว ศาสนา สถานศึกษาที่ต้องตระหนักและเข้ามามีส่วนร่วมในการเตรียมความพร้อมไปด้วยกัน เพื่อเข้าสู่ผู้สูงอายุที่มีคุณภาพ เตรียมรองรับสังคมผู้สูงวัยของไทยอย่างยั่งยืนต่อไป

การออกกำลังกายสำหรับผู้สูงอายุ

การออกกำลังกายเป็นการเคลื่อนไหวร่างกายในอิริยาบถต่าง ๆ ที่ทำให้เกิดการใช้พลังงานจากกล้ามเนื้อ โครงสร้างหรือกล้ามเนื้อมัดใหญ่ ช่วยให้ร่างกายมีการเผาผลาญพลังงาน โดยดร.ณรรณ สุขสม (2561, หน้า 72); กองกิจกรรมทางกายเพื่อสุขภาพ กรมอนามัย กระทรวงสาธารณสุข (2560, หน้า 21) ได้นำเสนอไว้ในหนังสือ ตำราพอสรุปได้ว่า การออกกำลังกาย หมายถึง การเคลื่อนไหวร่างกายที่มีการทำซ้ำ ๆ มีแบบแผน มีระบบและมีการปฏิบัติ

อย่างสม่ำเสมอ เพื่อปรับปรุงหรือคงรักษาสรรพภาพทางกายอย่างใดอย่างหนึ่งและช่วยชะลอความเสื่อม เพิ่มความแข็งแรงของอวัยวะต่าง ๆ ของร่างกาย ขณะออกกำลังกายร่างกายจะหลั่งฮอร์โมนเอ็นโดฟิน (Endorphin) หรือฮอร์โมนที่บรรเทาอาการปวดตามธรรมชาติที่ผลิตจากภายในร่างกาย ซึ่งเป็นสารสื่อประสาท ผลิตจากระบบประสาทส่วนกลางและต่อมใต้สมองของร่างกาย โดยจะปล่อยสารนี้ออกมาเพื่อตอบสนองต่อความเจ็บปวดหรือความเครียด มีประโยชน์ต่อสุขภาพ เช่น บรรเทาความเจ็บปวด อาการซึมเศร้า ความเครียด ทำให้การนอนหลับพักผ่อนดีขึ้นและมีสุขภาพจิตดีขึ้น เพิ่มความเชื่อมั่นในตนเอง เอ็นโดฟิน หลั่งออกมาจะกระจายไปทั่วตามระบบประสาททำให้รู้สึกมีความสุข เคลิบเคลิ้ม อิ่มอกอิ่มใจ คลายเครียด รู้สึกดีหรือสบายตัวทำให้อยากอาหารมากขึ้น ช่วยหลั่งฮอร์โมนเพศและเสริมสร้างการทำงานของระบบภูมิคุ้มกัน

การออกกำลังกายทำให้อวัยวะต่าง ๆ เกือบทุกระบบในร่างกายถูกใช้งานมากกว่าในภาวะปกติทำให้อวัยวะต่าง ๆ ทำงานได้ดีขึ้น ตามระดับความหนัก ความเบา ระยะเวลาและความถี่ที่เหมาะสมกับสภาพร่างกาย การออกกำลังกายที่ถูกต้องในผู้สูงอายุส่งผลให้เกิดประโยชน์ทั้งการป้องกันโรคเรื้อรัง การคงไว้ซึ่งสมรรถภาพของร่างกาย และการส่งเสริมทางด้านอารมณ์ นอกจากนี้การออกกำลังกายยังช่วยให้ผู้สูงอายุเกิดความสุขสนุกสนานเพลิดเพลิน เพิ่มความสามารถในการจัดการความเครียด และพัฒนาคุณภาพชีวิตให้ดีขึ้น ตรงกันข้ามถ้าขาดการออกกำลังกายทำให้อวัยวะหลายระบบไม่ได้ถูกใช้งานในปริมาณที่มากพอ เป็นผลทำให้เกิดการเสื่อมโทรมของอวัยวะและเป็นสาเหตุการตายหรือเสี่ยงต่อการเป็นโรคร้ายหลายชนิด เช่น โรคเบาหวาน โรคความดันโลหิต โรคหัวใจ เป็นต้น ซึ่ง มนตรี จันมา (2563, หน้า 46); ชลธิชา จันทศิริ (2559, หน้า 5 - 6) ได้นำเสนอไว้ในหนังสือ ตำรา พอสรุปได้ว่าความสำคัญและประโยชน์ของการออกกำลังกายต่อผู้สูงอายุดังนี้

1. ด้านร่างกาย ผู้สูงอายุที่ออกกำลังกายเป็นประจำอย่างสม่ำเสมอ จะส่งผลต่อการทำหน้าที่ของระบบต่าง ๆ ภายในร่างกาย ดังนี้

1.1 ระบบกระดูกและกล้ามเนื้อ การออกกำลังกายเพิ่มความยืดหยุ่น ความแข็งแรงและความอดทนของกล้ามเนื้อ ลดการสูญเสียมวลกล้ามเนื้อ และกระดูกช่วยลดอาการปวดตามข้อและกระดูก ป้องกันการเกิดภาวะกระดูกพรุน วสุวัฒน์ กิตติสมประยูรกุล (2561, หน้า 237 - 257) ได้ศึกษาผู้สูงอายุในประเทศไทยที่อายุมากกว่า 60 ปี พบอุบัติการณ์การล้มในผู้สูงอายุ ร้อยละ 18.7 - 19.8 ตำแหน่งที่พบกระดูกหักจากการล้มได้บ่อย ได้แก่ ข้อสะโพก กระดูกปลายแขน กระดูกเชิงกราน กระดูกต้นแขน กระดูกซี่โครง ผู้สูงอายุมีความเสี่ยงที่จะเกิดการล้มเนื่องจากความสามารถในการทรงตัวลดลง ความเสื่อมของระบบประสาทกระดูก กล้ามเนื้อ ทำให้ความสามารถในการควบคุมการเคลื่อนไหว ความอดทน ความอ่อนตัว ความแข็งแรง การทรงตัว การรับรู้ ความรู้สึกของกล้ามเนื้อลดลง ซึ่งการฝึกการทรงตัว รวมทั้งออกกำลังกายเพิ่มความแข็งแรงของกล้ามเนื้อโดยเฉพาะกล้ามเนื้อที่ควรฝึก ได้แก่ กล้ามเนื้อเหยียดข้อเข่า กล้ามเนื้อเหยียดและกางข้อสะโพกและกล้ามเนื้อกระดูกปลายเท้า เพื่อเป็นการป้องกันการหกล้มได้ สอดคล้องกับผลการศึกษาของ นัยต์ชนก ถิ่นจนะนะ (2559, หน้า 62) พบว่า การฝึกด้วยยางยืดมีแรงต้านทานและมีความหนักของร่างกายมากกว่า จึงมีผลพัฒนากล้ามเนื้อได้มากกว่าและแรงต้านจากยางยืดจะช่วยทำให้กล้ามเนื้อดึงตัวกระชับและสัมพันธ์กับการเคลื่อนไหวจึงมีผลต่อการเสริมสร้างสุขภาพร่างกายและสมรรถภาพทางกายด้านความแข็งแรงและความอดทนของกล้ามเนื้อเพิ่มขึ้น

1.2 ระบบหัวใจและการไหลเวียนโลหิต ทำงานมีประสิทธิภาพมากขึ้น เนื่องจากกล้ามเนื้อหัวใจแข็งแรงสามารถบีบตัวได้แรงเพิ่มขึ้น ปริมาณเลือดที่ออกจากหัวใจสูบฉีดไปเลี้ยงส่วนต่าง ๆ ของร่างกายได้เต็มที่ ลดอัตราการเต้นของหัวใจ ลดโคเลสเตอรอลและไตรกลีเซอไรด์ในเลือด หลอดเลือดมีความยืดหยุ่นมากขึ้นเป็นผลให้แรงต้านทานของหลอดเลือดส่วนปลายลดลงทำให้ความดันโลหิตลดลง โดยผู้สูงอายุที่ออกกำลังกายอย่างสม่ำเสมอจะมีความดันซิสโตลิกลดลง 8 - 10 มิลลิเมตรปรอท และไดแอสโตลิกลดลง 5 - 8 มิลลิเมตรปรอท เนื่องจากผู้สูงอายุมีความเปราะบางเสี่ยงต่อการเกิดภาวะแทรกซ้อนได้ง่าย จากการเจ็บป่วยด้วยโรคเรื้อรังที่พบได้บ่อย คือ โรคความดันโลหิตสูง สูสารี ประคินกิจ, ลัญขนา พิมพันธ์ชัยบุลย์, และกาญจนา งามจันทร์ทาทิพย์ (2562, หน้า 180 - 190) ในปัจจุบันผู้สูงอายุที่เคลื่อนไหวร่างกายที่ลดลง พบว่า เป็นโรคความดันโลหิตสูงมากขึ้น เนื่องจากมีค่าความดันโลหิตสูงเฉพาะความดันซิสโตลิกมีการเปลี่ยนแปลงขึ้น ๆ ลง ๆ มักเป็นปัจจัยเสี่ยงที่คุกคามชีวิตผู้สูงอายุมากกว่าการเปลี่ยนแปลงของระดับความดันไดแอสโตลิก เพราะการที่ความดันซิสโตลิกสูงแต่ความดันไดแอสโตลิกต่ำจะทำให้เกิดการอุดตันของการไหลเวียนของหลอดเลือดแดงที่เลี้ยงหัวใจ ทำให้ความยืดหยุ่นของหลอดเลือดแดงที่ส่งเลือดไปเลี้ยงหัวใจลดลง รวมทั้งการเผาผลาญไขมันในเลือดการทำงานของเซลล์เยื่อบุผนังหลอดเลือด การหลั่งสารไนตริกออกไซด์ลดลง ทำให้หลอดเลือดหดตัวและเพิ่มการหลั่งสารก่อการอักเสบ ส่งผลต่อไขมันแอลดีแอลและไตรกลีเซอไรด์เพิ่มสูงขึ้นซึ่งเป็นไขมันที่ทำให้เกิดการแข็งตัวของหลอดเลือดเสี่ยงต่อการเกิดโรคหลอดเลือดสมอง โรคหัวใจตามมา ซึ่งการออกกำลังกายมีประโยชน์ต่อการลดค่าความดันซิสโตลิกได้ สอดคล้องกับผลการศึกษาของ ชลธิชา จันทศิริ (2558, หน้า 24) พบว่า ผู้สูงอายุโรคความดันโลหิตสูงที่ออกกำลังกายด้วยการรำไม้พลองเป็นประจำสัปดาห์ละ 3 ครั้ง เป็นเวลาต่อเนื่อง 8 สัปดาห์ สามารถช่วยลดความดันโลหิตซิสโตลิกลดลงได้

1.3 ระบบทางเดินหายใจ ช่วยเพิ่มประสิทธิภาพการทำงานของระบบการหายใจดีขึ้น เนื่องจากกล้ามเนื้อที่ใช้ในการหายใจทั้งกล้ามเนื้อซี่โครงและกล้ามเนื้อกระบังลมมีความแข็งแรง ช่วยให้การหายใจเข้าออกทำได้เต็มที่เพิ่มปริมาตรความจุปอด เพิ่มประสิทธิภาพการแลกเปลี่ยนก๊าซออกซิเจนได้ดีขึ้น จึงช่วยลดอัตราการหายใจขณะพักให้ต่ำลง สอดคล้องกับ หุทัย กงมหา, ประพุ่ม กงมหา, และวิไลพร รั้งควัต (2561, หน้า 67) ศึกษาเกี่ยวกับการออกกำลังกายด้วยการร้องเพลง เป็นเวลา 40 นาทีต่อวัน 3 วันต่อสัปดาห์ ระยะเวลา 12 สัปดาห์ ส่งผลให้ผู้สูงอายุมีการขยายของทรวงอก และปริมาตรปอดเพิ่มมากขึ้น สามารถนำไปเป็นแนวทางในการจัดกิจกรรมให้ผู้สูงอายุได้ เพิ่มการขยายทรวงอกและปริมาตรปอด สามารถปฏิบัติกิจกรรมต่าง ๆ ได้ดีขึ้น แต่ถ้าขาดการออกกำลังกายโดยธรรมชาติของผู้สูงอายุมีการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างของกระดูกบริเวณทรวงอก กระดูกซี่โครงผิดรูป มีอกเป็นรูปถังเบียร์ (Barrel Shape) กระดูกสันหลังโค้งหลังค่อม ทำให้พื้นที่บริเวณช่องอกมีปริมาตรลดลง กล้ามเนื้อที่ใช้ในการหายใจเข้าออกทำงานมีประสิทธิภาพลดลง ปอดมีจำนวนถุงลมและความยืดหยุ่นลดลง ส่งผลให้ปริมาตรความจุปอดและประสิทธิภาพของการแลกเปลี่ยนก๊าซลดลง (ชลธิชา จันทศิริ, 2559, หน้า 5)

1.4 ระบบประสาท การออกกำลังกายอย่างสม่ำเสมอ ช่วยเพิ่มปริมาณเลือดไปเลี้ยงสมองเพิ่มขึ้นกระตุ้นให้ต่อมหมวกไตหลั่งอะดรีนาลีน (Adrenaline) หรือนอร์อะดรีนาลีน (Noradrenaline) ช่วยให้ระบบประสาทอัตโนมัติซิมพาเทติกและพาราซิมพาเทติกทำงานอย่างสมดุล ช่วยเพิ่มความจำ มีสภาพจิตใจสดชื่นแจ่มใส และช่วยให้มีแบบแผนการนอนหลับดีขึ้น สอดคล้องกับผลการศึกษาของ นรารักษ์ ไทยประเสริฐ (2562, หน้า 75 - 80) พบว่า การฝึกโยคะ

และการเดินบนตารางเก้าช่องของผู้สูงอายุ เป็นเวลา 8 สัปดาห์ ๆ ละ 2 ครั้ง มีผลต่อคุณภาพการนอนหลับ ของผู้สูงอายุดีขึ้นและยังพบว่าคุณภาพของการนอนหลับดีกว่าก่อนการฝึก

1.5 ระบบทางเดินอาหาร การออกกำลังกายช่วยให้ลำไส้เคลื่อนไหวได้ดีขึ้น ลดอาการท้องอืด ท้องเฟ้อ ท้องผูก และโรคอ้วน เนื่องจากการออกกำลังกายช่วยเพิ่มการเผาผลาญไขมันในร่างกาย สอดคล้องกับผลการศึกษาของ ลัชซี ชัชรรัตน์, ดวงฤดี ลาคุชชะ, และทศพร คำผลศิริ (2562, หน้า 75 - 80) เรียบเรียงว่า ภาวะน้ำหนักเกินเป็นภาวะที่มีไขมันสะสมอยู่ในร่างกายเกินกว่าปกติเป็นสาเหตุของโรคเรื้อรังที่ก่อให้เกิดภาวะแทรกซ้อนที่เป็นอันตรายต่อชีวิต การออกกำลังกายด้วยการเดินอย่างสม่ำเสมอและต่อเนื่องจะช่วยลดไขมันในร่างกายของผู้สูงอายุพบว่า การเดิน ครั้งละ 55 นาที สัปดาห์ละ 3 ครั้ง เป็นเวลา 12 สัปดาห์ ค่าดัชนีมวลกาย ขนาดเส้นรอบเอวของผู้สูงอายุภายหลังการออกกำลังกายด้วยการเดินมีค่าน้อยกว่ากลุ่มควบคุมและมีค่าน้อยกว่าก่อนการออกกำลังกาย

1.6 ระบบต่อมไร้ท่อ การออกกำลังกายทำให้ผู้สูงอายุที่เป็นโรคเบาหวานมีการหลั่งกลูคาγονมากขึ้น เพิ่มการตอบสนองของร่างกายต่ออินซูลิน กักเก็บน้ำตาลได้ดีขึ้น จึงทำให้มีระดับน้ำตาลในเลือดลดลง สอดคล้องกับผลการศึกษาของ สุภาพร คำสม, แสงทอง ธีระทองคำ, และกมลรัตน์ กิตติพิมพานนท์ (2560, หน้า 46 - 60) พบว่าการออกกำลังกายด้วยการแกว่งแขนเป็นระยะเวลา 12 สัปดาห์ มีระดับน้ำตาลสะสมในเลือดต่ำกว่าก่อนได้รับโปรแกรมการฝึก และมีข้อเสนอแนะว่าผู้สูงอายุที่เป็นโรคเบาหวานควรได้รับการเสริมสมรรถนะในการออกกำลังกายแบบแกว่งแขนอย่างต่อเนื่องเพื่อช่วยลดระดับน้ำตาลสะสมในเลือด เพื่อป้องกันภาวะแทรกซ้อนจากโรคเบาหวาน

1.7 ระบบภูมิคุ้มกัน การออกกำลังกายเป็นประจำอย่างต่อเนื่อง จะช่วยกระตุ้นภูมิคุ้มกันของร่างกาย โดยการสร้างทีเซลล์ (T-Lymphocyte) ซึ่งทำหน้าที่ในการสังเคราะห์แอนติบอดี (Antibody) ช่วยป้องกันการติดเชื้อในร่างกาย สอดคล้องกับ ขุภาพร คงเพชร, วัลภา บุรณกลัศ, และนภาพร เพชรศร (2564, หน้า 767 - 773) นำเสนอถึงประโยชน์ของการออกกำลังกายต่อระบบภูมิคุ้มกันของร่างกาย ขณะออกกำลังกายมีการหลั่งสารต้านการอักเสบ (Anti-inflammatory Cytokines) และไซโตไคน์ (Cytokines) จะหลังมากหรือน้อยขึ้นอยู่กับการหดตัวของกล้ามเนื้อ มวลกล้ามเนื้อ ระยะเวลา ความหนักเบาของการออกกำลังกาย ไซโตไคน์จะทำให้ระบบภูมิคุ้มกันทำหน้าที่ต่อต้านเชื้อโรคที่ทำให้เกิดความผิดปกติในอวัยวะต่าง ๆ เช่น ปอด หัวใจ ตับ และต่อมน้ำเหลือง นอกจากนี้การออกกำลังกายทำให้เกิดการสร้างเม็ดเลือดขาว (Leukocytes) จากไขกระดูกเพิ่มขึ้น เพิ่มนิวโทรฟิล (Neutrophils) แมคโครฟาจ (Macrophages) โมโนไซต์ (Monocyte) และลิมโฟไซต์ (Lymphocyte) โดยลิมโฟไซต์จะกระตุ้นการทำงานของอินเตอร์เฟอรอน (Type I - Interferon; IFN - I) ให้มีประสิทธิภาพเพิ่มขึ้นนั่นเอง

2. ด้านจิตใจ การออกกำลังกายเป็นประจำ ส่งผลให้ผู้สูงอายุมีสภาพจิตใจที่ดีขึ้น แจ่มใส ร่าเริง เบิกบาน เนื่องจากหลังออกกำลังกาย ร่างกายจะมีการหลั่งสารเอ็นโดฟิน (Endorphin) ทำให้รู้สึกผ่อนคลาย ลดความตึงเครียด ลดภาวะวิตกกังวลและลดอาการซึมเศร้า นอกจากนี้ผู้สูงอายุที่มีการออกกำลังกายเป็นประจำ ส่งผลให้มีความสามารถช่วยเหลือตนเองได้มากขึ้น ผู้สูงอายุจึงมีความสุขทางจิตใจเพิ่มขึ้น สอดคล้องกับกรณีศึกษา ลิมมรรัตน์ (2565, หน้า 103 - 104) พบว่า ผู้สูงอายุออกกำลังกายด้วยแรงต้านจากน้ำหนักตนเอง โยคะและยางยืด พบว่า มีความมั่นใจในตนเองเพิ่มขึ้น ภาวะการณีก้าวล้าลดลง ระดับคุณภาพชีวิตดีขึ้นหลังออกกำลังกาย

3. ด้านสังคม การออกกำลังกายเป็นส่วนหนึ่งของการมีกิจกรรมทางสังคมร่วมกับผู้อื่น ทำให้ผู้สูงอายุได้ไปพบปะสังสรรค์กับเพื่อนในวัยเดียวกัน มีการแลกเปลี่ยนข้อมูลความรู้ทางด้านสุขภาพ มีความสนุกสนาน และมีความสุขในชีวิตตามมาและเป็นผู้สูงอายุที่ประสบความสำเร็จ (Successful Aging) คงไว้ซึ่งการมีคุณภาพชีวิตที่ดีได้ สอดคล้องกับการศึกษาของ ภูวนาถ พิมพบุลย์, สาลี สุภาภรณ์, และประสิทธิ์ ปีปทุม (2564, หน้า 97 - 109) พบว่า การฝึกชกและโยคะในผู้สูงอายุส่งผลทำให้ผู้สูงอายุมีความสุขสนุกสนาน เนื่องจากทำฝึกมีความหลากหลาย มีความหนักของกิจกรรมไม่มาก โดยเฉพาะอย่างยิ่งการฝึกโยคะเป็นกิจกรรมการฝึกกายและจิตที่ต้องจดจ่อกับการหายใจเข้าออก ก่อให้เกิดความผ่อนคลายทั้งร่างกายและจิตใจ ความเครียดจึงน้อยลง ผู้สูงอายุได้รู้จักเพื่อนใหม่จากการเข้าร่วมการฝึกมีการดูแลช่วยเหลือซึ่งกันและกัน โดยมีปฏิสัมพันธ์ทางสังคมที่ดีขึ้นและมีสุขภาพจิตดีขึ้น

การออกกำลังกายของผู้สูงอายุ ส่งเสริมให้เกิดความสมดุลของร่างกายและจิตใจ และส่งผลต่อการใช้ชีวิต การดำรงชีวิตอย่างมีความสุข โดยความจริงนั้นถ้าผู้สูงอายุมีร่างกาย อวัยวะต่าง ๆ ทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ สมวัย มีความแข็งแรงสมบูรณ์ จะทำให้ร่างกายทำงานปกติ เกิดประสิทธิภาพที่ดี รวมทั้งการมีจิตใจเบิกบาน ไม่มีความขุ่นมัวหรือขัดแย้งในจิตใจ และพบว่าผู้สูงอายุที่มีสุขภาพจิตใจที่ดี ย่อมมีส่วนมาจากสุขภาพร่างกายที่ดี ดังคำกล่าวที่ว่า “จิตใจที่แจ่มใส ย่อมอยู่ในร่างกายที่สมบูรณ์” “A Sound Mind in a Sound Body” และเมื่อผู้สูงอายุมีร่างกายจิตใจ แข็งแรง สดใส เบิกบาน จะส่งผลให้ดำรงชีวิตอยู่ร่วมกับคนอื่นในสังคมได้อย่างมีความสุข มีปฏิสัมพันธ์ร่วมกับบุคคลอื่นในสังคมได้ดีขึ้น

รูปแบบของการออกกำลังกายที่เหมาะสมสำหรับผู้สูงอายุ

ผู้สูงอายุที่มีสุขภาพดี ควรออกกำลังกายหรือการออกกำลังกายเพื่อลดการอยู่นิ่ง (Inactivity) มีกิจกรรมในชีวิตประจำวัน (Life Style Physical Activity) เพิ่มขึ้นและต่อเนื่อง สม่ำเสมออย่างน้อย 150 นาทีต่อสัปดาห์ อาจเป็นกิจกรรมที่สามารถทำได้ง่ายและสามารถทำควบคู่กับการออกกำลังกาย เช่น การทำงานบ้าน การทำสวน การเดินไปจ่ายตลาด เป็นต้น เนื่องด้วยผู้สูงอายุมีการเปลี่ยนแปลงทางด้านกายภาพและสรีรวิทยา มีความเสื่อมถอยของร่างกายและการเปลี่ยนแปลงทางด้านอารมณ์และจิตใจ จึงต้องเลือกกิจกรรมทางกายหรือการออกกำลังกายที่เหมาะสมสำหรับผู้สูงอายุ สามารถสรุปรูปแบบการออกกำลังกายที่เหมาะสมสำหรับผู้สูงอายุได้ 4 ประเภท ดังนี้ มนตรี จันมา (2563, หน้า 53 - 54); นิพพานัทร์ สินทร์พัย, จินฉัตร จันครา, และบุพผา ใจมั่น (2562, หน้า 235 - 242); ดร.ณรรณ สุขสม (2561, หน้า 147); กองกิจกรรมทางกายเพื่อสุขภาพ (2560, หน้า 4); และชลธิชา จันทศิริ (2559, หน้า 8)

1. การออกกำลังกายเพื่อเพิ่มความอดทนของระบบไหลเวียนโลหิตและหายใจ (Cardiorespiratory Endurance) เป็นการออกกำลังกายที่เพิ่มความแข็งแรงและความอดทนให้กับหัวใจ ปอด หลอดเลือด ระบบหายใจ และระบบกล้ามเนื้อ ทำงานร่วมกันระหว่างออกกำลังกายแบบแอโรบิกช้า ๆ ต่อเนื่องตั้งแต่ 10 นาทีขึ้นไป โดยใช้กล้ามเนื้อมัดใหญ่หลายมัดไปพร้อม ๆ กัน มีช่วงเกร็งและผ่อนคลาย เป็นจังหวะสลับกัน โดยที่ร่างกายมีการเพิ่มการสร้างพลังงานเพื่อใช้ให้เพียงพอต่อความต้องการของร่างกาย เพิ่มการใช้ออกซิเจนเพื่อไปเลี้ยงกล้ามเนื้อได้เพียงพอ และทำให้อัตราการเต้นของหัวใจเพิ่มขึ้น เพิ่มปริมาณเลือดที่สูบฉีดออกจากหัวใจไปเลี้ยงส่วนต่าง ๆ ของร่างกายเพิ่มขึ้น พื้นที่

ว่างในห้องหัวใจเพิ่มขึ้น ระบบไหลเวียนโลหิตปรับการไหลเวียนให้เพียงพอต่อความต้องการอัตราการใช้พลังงานของร่างกาย ซึ่งการออกกำลังกายส่งผลต่อผู้สูงอายุ คือ ขนาดของหัวใจมีการปรับเปลี่ยนรูปร่างทำให้กล้ามเนื้อหัวใจหนาตัวขึ้น (Myocardial Wall Thickness) โดยมีการเพิ่มขึ้นทั้งน้ำหนัก (Mass) และปริมาตร (Volume) ของหัวใจ ขนาดของหัวใจด้านซ้าย (Left Ventricle Chamber Size) เพิ่มขึ้น ทำให้มีการเพิ่มขึ้นของปริมาณเลือดในหัวใจก่อนบีบตัว (End Diastolic Volume; EDV) ซึ่งสัมพันธ์กับการเพิ่มขึ้นของสมรรถภาพการใช้ออกซิเจนของหัวใจสูงสุด (VO_{2max}) รวมทั้งเพิ่มการระบายอากาศที่ทำให้อากาศไปที่ปอดเพิ่มขึ้น จึงส่งผลทำให้การแลกเปลี่ยนแก๊สภายในปอดเพิ่มมากขึ้น การออกกำลังกายประเภทนี้ส่งเสริมให้การทำงานของร่างกายในระบบต่าง ๆ มีมากกว่าปกติ จึงมีความเหมาะสมสำหรับผู้สูงอายุ โดยเริ่มจากการออกกำลังกายแบบเบา ๆ ค่อยเป็นค่อยไปที่ละน้อย เพื่อให้ร่างกายสามารถปรับตัวได้ และไม่ควรรอกกำลังกายหักโหมเกินไป เพราะอาจทำให้เกิดอันตรายและการบาดเจ็บได้ ตัวอย่างของการออกกำลังกายประเภทนี้ ได้แก่ การเดินเร็ว การวิ่ง การกระโดด การเต้นแอโรบิก การปั่นจักรยาน และการว่ายน้ำ เป็นต้น ซึ่ง วสุวัฒน์ กิตติสมประยูรกุล (2561, หน้า 237 - 257) สรุปไว้ว่า การออกกำลังกายแบบลงน้ำหนักและเพิ่มความแข็งแรงของขา มีหลักฐานว่าช่วยเพิ่มการทรงตัว ป้องกันการล้ม เพิ่มความอดทนของระบบไหลเวียนโลหิตและหายใจ เช่น การเต้นแอโรบิกในผู้หญิงสูงอายุที่ไม่ค่อยออกกำลังกาย พบว่าหลังการเต้นแอโรบิกแบบแรงกระแทกต่ำ (Low Impact Aerobic Dance) เป็นเวลา 12 สัปดาห์ มีการเพิ่มขึ้นของการทรงตัวดีกว่ากลุ่มไม่ได้เต้นแอโรบิก

การออกกำลังกายสำหรับผู้สูงอายุมีประโยชน์ต่อระบบไหลเวียนโลหิตและหายใจ โดยเพิ่มความแข็งแรงเพิ่มขนาดกล้ามเนื้อหัวใจ ทำให้สามารถหดตัวสูบฉีดเลือดได้ปริมาณต่อครั้งเพิ่มขึ้น การไหลเวียนไปเลี้ยงอวัยวะที่ทำงานหรือออกแรง เช่น แขน ขา เพิ่มขึ้นและยังส่งผลให้ปอด ทรวงอกมีความยืดหยุ่นเพิ่มขึ้น

2. การออกกำลังกายเพื่อเพิ่มความยืดหยุ่นหรือความอ่อนตัว (Flexibility Training) เป็นการออกกำลังกายเพื่อเพิ่มความสามารถในการเคลื่อนไหวของข้อต่อได้อย่างกว้างขวางเต็มช่วงของการเคลื่อนไหว (Range of Motion) โดยไม่เกิดการบาดเจ็บ ผู้สูงอายุมีความจำเป็นต้องออกกำลังกายเพื่อเพิ่มความยืดหยุ่นอ่อนตัว เพื่อเอื้อประโยชน์ในการปฏิบัติกิจกรรมต่าง ๆ ในชีวิตประจำวัน เช่น การหลบหลีกรถบนท้องถนน การเก็บของที่ตกอยู่บนพื้น การสวมหรือถอดเสื้อผ้าออกทางศีรษะ การออกกำลังกายโดยการยืดเหยียดไม่ได้ทำให้กระดูกเกิดการเปลี่ยนแปลง แต่มีผลต่อเนื้อเยื่ออ่อน (Soft Tissue) เช่น กล้ามเนื้อ (Muscle) เอ็นกล้ามเนื้อ (Tendon) เนื้อเยื่อเกี่ยวพันรอบข้อต่อ (Joint Connective Tissue) โดยทำให้ร่างกายเกิดความยืดหยุ่น (Flexibility) โดยที่กล้ามเนื้อ เนื้อเยื่อเกี่ยวพันรอบข้อต่อ และเอ็นกล้ามเนื้อ จะมีแรงต้านภายในเพิ่มขึ้นขณะเคลื่อนไหว มีการปรับเปลี่ยนท่าทางการเคลื่อนไหวได้หลากหลายมุมการเคลื่อนไหวหรือหลากหลายอิริยาบถ การยืดเหยียดจึงเป็นการออกกำลังกายที่ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงของแรงต้านนั้น เพื่อเพิ่มช่วงของการเคลื่อนไหวบริเวณข้อต่อนั้น ๆ โดยกล้ามเนื้อและเอ็นกล้ามเนื้อจะมีการยืดยาวออก (Lengthening) เมื่อทำการยืดเหยียดซ้ำๆ เป็นระยะเวลาหนึ่งทำให้เกิดความยืดหยุ่นได้ การยืดเหยียดหรือการบิดหมุนส่วนต่าง ๆ ของร่างกาย ซึ่งมักจะปฏิบัติในระยะอบอุ่นร่างกายก่อนการออกกำลังกาย (Warm Up) และระยะหลังการออกกำลังกาย (Cool Down) การออกกำลังกายประเภทนี้จะคงไว้ซึ่งการยืดหยุ่นของข้อและกล้ามเนื้อ ใช้เวลาในการออกกำลังกายประมาณ 5 - 10 นาที สามารถช่วยลดอาการปวดข้อและกล้ามเนื้อได้ดี รวมทั้งช่วยให้ผู้สูงอายุมีการทรงตัวที่ดีขึ้น มีความมั่นใจในการก้าวเดิน การกลัวล้มลดลง ตัวอย่างของการออกกำลังกายประเภทนี้ ได้แก่

การรำไทยประยุกต์ประกอบจังหวะเพลง ผีกซิง ไทจี โยคะ ออกกำลังกายโดยใช้ยางยืด เป็นต้น เป็นการออกกำลังกายที่มีการเคลื่อนไหวร่างกายอย่างช้า ๆ ผีกความอดทนของร่างกาย ความยืดหยุ่นการทรงตัวที่ดี ร่วมกับฝึกร่างกายและสมาธิ เป็นการออกกำลังกายที่ปลอดภัยสำหรับผู้สูงอายุไม่มีแรงกดหรือกระแทกบริเวณข้อต่าง ๆ ของร่างกาย สอดคล้องกับ กรณทิพย์ ลีมนรรัตน์ (2565, หน้า 95 - 96) พบว่า ผู้สูงอายุออกกำลังกายด้วยแรงต้านจากน้ำหนักตนเอง โยคะและยางยืด พบว่า มีความยืดหยุ่นของร่างกายเพิ่มขึ้น ภาวะการณ้กลั้วล้มลดลง ระดับคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น หลังออกกำลังกาย

การออกกำลังกายเพื่อเพิ่มความยืดหยุ่นหรือความอ่อนตัวเป็นการเคลื่อนไหวของข้อต่อเต็มช่วงการเคลื่อนไหวที่ไม่ก่อให้เกิดอาการเจ็บปวด ซึ่งยังส่งผลให้ผู้สูงอายุที่ออกกำลังกายเพิ่มความยืดหยุ่นและความแข็งแรงของกล้ามเนื้อ เดินและทรงตัวหรือใช้ชีวิตประจำวันได้ด้วยความมั่นใจ และยังกระตุ้น เสริมสร้างแรงจูงใจในการออกกำลังกาย ลดอัตราการล้มในผู้สูงอายุได้อีกทางหนึ่ง

3. การออกกำลังกายเพื่อเพิ่มความแข็งแรง (Strength Training or Resistance Exercise) เป็นการออกกำลังกายที่ช่วยเพิ่มความแข็งแรงของกล้ามเนื้อและลดอัตราการสูญเสียมวลกระดูก เป็นลักษณะของการออกกำลังกายที่มีการใช้แรงต้าน (Resistance Exercise) อาจแบ่งได้เป็นการออกกำลังกายที่มีความยาวของกล้ามเนื้อคงที่ไม่มีการเคลื่อนไหวของร่างกาย เกร็งกล้ามเนื้อ มัดโตมัดหนึ่ง (Isometric Exercise) เป็นการบริหารกล้ามเนื้ออยู่กับที่ โดยไม่มีการเคลื่อนไหวของข้อ และการออกกำลังกายแบบมีแรงต้าน (Isotonic Exercise) เป็นการบริหารกล้ามเนื้อที่มีการเปลี่ยนแปลงความยาวของกล้ามเนื้อมีแรงต้าน มีการยืดและหดตัวของกล้ามเนื้อพร้อมกับมีการเคลื่อนไหวของข้อต่อด้วย ปัจจุบันพบว่า การออกกำลังกายจะมีผลทำให้กล้ามเนื้อและร่างกายมีการพัฒนาและเปลี่ยนแปลงของขนาดและความแข็งแรงของเส้นใยกล้ามเนื้อเพิ่มขึ้นจากการเกิดความตึง (Tension) ที่เพียงพอมากระทำต่อใยกล้ามเนื้อ (Muscle Fibers) และโปรตีนที่เกี่ยวข้องกับการหดตัวของกล้ามเนื้อนั้น โดยเชื่อมโยงกับกระแสประสาทระหว่างมอเตอร์นิวรอน (Motor Neuron) ที่แยกแขนงมาจากไขสันหลังไปกระตุ้นให้มอเตอร์ยูนิต (Motor Unit) ทำงาน การออกกำลังกายเพื่อเพิ่มความแข็งแรง ป้องกันการเสื่อมสภาพและลดลงของมวลกล้ามเนื้อ ช่วยส่งเสริมรูปร่างทรงตัวให้กระชับได้สัดส่วนเพิ่มความแข็งแรงและความหนาแน่นของกระดูก เพิ่มความแข็งแรงของเอ็นยึดข้อต่อ ป้องกันและลดอาการปวดข้อหรือข้ออักเสบ ป้องกันและลดอาการปวดหลังจะช่วยให้มีสุขภาพที่ดีพร้อมทั้งสามารถเดินและช่วยเหลือตนเองได้มาก การออกกำลังกายประเภทนี้ เช่น การยกน้ำหนัก การออกกำลังกายโดยใช้ยางยืด การดันพื้น การปั่นจักรยาน การทำสวน โยคะ ไทจี เป็นต้น ซึ่ง ภูวนาล พิมพ์บุลย์, สาสี สุภาภรณ์, และประสิทธิ์ ปิบุทุม (2564, หน้า 97 - 109) ได้ศึกษาการฝึกซิง ไทจีและโยคะที่มีต่อการทรงตัวและสมรรถภาพทางกายในหญิงผู้สูงอายุ ระยะเวลา 8 สัปดาห์ ครั้งละ 60 นาที จำนวน 2 ครั้งต่อสัปดาห์ พบว่า หลังการฝึกสัปดาห์ที่ 8 การทรงตัว ความแข็งแรงของขา ความยืดหยุ่นของลำตัวและไหล่ขวาใน กลุ่มทดลองหลังการฝึกดีกว่าก่อนการฝึกและดีกว่ากลุ่มควบคุม จะเห็นได้ว่าการออกกำลังกายดังกล่าว ช่วยพัฒนาการทรงตัว ความแข็งแรงและสมรรถภาพทางกายของผู้สูงอายุได้

การออกกำลังกายเพิ่มความแข็งแรงเป็นการออกกำลังกายที่ช่วยลดการสูญเสียของมวลกระดูก และกล้ามเนื้อได้ดี เพิ่มกำลังให้กล้ามเนื้อ กล้ามเนื้อสามารถทำงานติดต่อกันได้นานขึ้น ส่งผลดีต่อความมั่นคงของ

ข้อต่อ รวมทั้งยังป้องกันการเสื่อมสลายที่เกิดจากการไม่ได้ใช้งานของเนื้อเยื่อ เช่น กล้ามเนื้อฝ่อลีบ เหลว อ่อนแรงในการยึดหดตัวหรือการทำงาน

4. การออกกำลังกายเพื่อการทรงตัว (Balance Training) เป็นการออกกำลังกายที่ช่วยรักษาสสมดุลของร่างกายจากการประสานระหว่างระบบประสาทกับระบบกล้ามเนื้อ ให้สามารถตั้งตรงอยู่ได้ โดยจุดศูนย์ถ่วงของร่างกาย (Center of Gravity) อยู่ภายในฐานรองรับ (Base of Support) ไม่ว่าจะเป็นอย่างใดในขณะที่ร่างกายเคลื่อนไหวหรือแม้กระทั่งหยุดนิ่ง เช่น การยืนขาเดียว และขณะเคลื่อนที่ตามรูปแบบและความเร็วต่าง ๆ เป็นต้น เพื่อฝึกการทรงตัวที่ดีเป็นการใช้วิธีการออกกำลังกายแบบแอโรบิกร่วมกับการออกกำลังกาย เพื่อเพิ่มความยืดหยุ่นและความแข็งแรงของกล้ามเนื้อที่มีการเคลื่อนไหวร่างกายอย่างช้า ๆ ช่วยเพิ่มความมั่นคงสมดุลของร่างกาย ลดปัญหาการล้มในผู้สูงอายุได้ดี ตัวอย่างของการออกกำลังกายประเภทนี้ ได้แก่ รำไทยประยุกต์ รำมวยจีน การเดินตามเส้นตรงด้วยปลายเท้า การออกกำลังกายในน้ำ การยืนด้วยเท้าข้างเดียวกางแขน การเดินต่อเท้าบนสะพานไม้แผ่นเดียว เป็นต้น ซึ่ง ยูพิน หมั้นทิพย์, มนันชญา จิตรัตน์, และวิลาสินี แผ้วชนะ (2562 หน้า 3887 - 3900) ได้ศึกษาการออกกำลังกายในน้ำในผู้สูงอายุ หลังการออกกำลังกายในน้ำ 12 สัปดาห์ ครั้งละ 60 นาที จำนวน 3 ครั้งต่อสัปดาห์ พบว่า หลังการฝึกสัปดาห์ที่ 12 การทรงตัว ความแข็งแรงของกล้ามเนื้อ ความยืดหยุ่นของข้อต่อ กลุ่มทดลองหลังการฝึกดีกว่าก่อนการฝึก ซึ่งจะเห็นได้ว่าการออกกำลังกายในน้ำนี้ส่งผลให้ผู้สูงอายุมีสมรรถภาพทางกายดีขึ้น โดยลดความเสี่ยงต่อการพลัดตกหกล้ม เพิ่มความมั่นใจในการใช้ชีวิตประจำวันของผู้สูงอายุเพิ่มขึ้น

การป้องกันการล้มของผู้สูงอายุ มีความสำคัญในการลดการบาดเจ็บและเสียชีวิตก่อนวัยอันควรของผู้สูงอายุ วิธีการป้องกันที่ดีวิธีการหนึ่งคือการพัฒนาการทรงตัวของกล้ามเนื้อและเสริมสร้างความแข็งแรงของกล้ามเนื้อ ซึ่งถือเป็นการป้องกันการล้มของผู้สูงอายุได้ ประกอบกับการออกกำลังกายของผู้สูงอายุส่งผลให้เกิดการมีสุขภาพที่ดีอันเป็นสิทธิขั้นพื้นฐานของมนุษย์ที่ทุกคนปรารถนาการพัฒนาาร่างกาย จิตใจผู้สูงอายุเป็นสิ่งสำคัญและจำเป็น การสร้างเสริมสุขภาพเป็นกระบวนการเพิ่มสมรรถนะให้ผู้สูงอายุ มีความสามารถในการควบคุมพฤติกรรมและควบคุมดูแลตนเองให้ดำเนินชีวิตในปัจจุบันที่เป็นตัวกำหนดสุขภาพที่เหมาะสม รวมถึงการปรับสิ่งแวดล้อมให้เอื้อต่อการมีสุขภาพที่ดี เชื่อกันว่าสุขภาพที่ดีของผู้สูงอายุจำเป็นต้องเน้นการสร้างเสริมสุขภาพและป้องกันโรคมามากกว่าการรักษาพยาบาล เพราะเสียค่าใช้จ่ายน้อยกว่าและผลประโยชน์ที่เกิดขึ้นมีมากกว่าการออกกำลังกายเป็นหนึ่งในวิธีการดำเนินชีวิตทางสุขภาพและการสร้างเสริมสุขภาพของผู้สูงอายุ

สรุป

ประเทศไทยได้ให้ความสำคัญของผู้สูงอายุ คือ บุคคลซึ่งมีอายุเกินกว่าหกสิบปีบริบูรณ์ขึ้นไป ในปัจจุบันนี้จำนวนผู้สูงอายุในประเทศไทยเพิ่มมากขึ้นจนทำให้กลายเป็นสังคมผู้สูงอายุ ซึ่งเป็นกลุ่มที่มีความเปราะบางทางสังคม ทำให้ต้องดูแลเอาใจใส่เรื่องสุขภาพทางกาย จิตใจ และสภาพแวดล้อมต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องมากยิ่งขึ้นเพื่อลดปัญหาที่จะเกิดขึ้นกับผู้สูงอายุ เช่น โรคเครียด โรคเบาหวาน ไขมันในเลือดสูง การหกล้ม ผู้สูงอายุมีการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นกับร่างกายอย่างเห็นได้ชัดเจน เช่น ระบบไหลเวียนโลหิต ระบบกล้ามเนื้อและกระดูก เป็นต้น และยังมีเปลี่ยนแปลงทางด้านเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม และจิตใจ ดังนั้น จึงควรให้ความสำคัญ ใส่ใจ ผู้สูงอายุ เนื่องจากผู้สูงอายุอาจจะ

เคลื่อนไหวช้าหรือทำอะไรไม่ทันใจ เมื่อเราทราบถึงการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นกับผู้สูงอายุจึงควรส่งเสริมการออกกำลังกายของผู้สูงอายุ เนื่องจากการออกกำลังกายช่วยชะลอความเสื่อมของร่างกาย ส่งผลต่อระบบหัวใจและหลอดเลือด ระบบกล้ามเนื้อและกระดูก ระบบทางเดินอาหารทำงานได้ดีขึ้น เกิดความกระปรี้กระเปร่า กระฉับกระเฉง และช่วยป้องกันรักษาโรค เช่น โรคเบาหวาน ในการออกกำลังกายสำหรับผู้สูงอายุควรเป็นการออกกำลังกายเพื่อเพิ่มสมรรถภาพหัวใจและหลอดเลือด เพิ่มความยืดหยุ่น เพิ่มความแข็งแรงและความอดทนของกล้ามเนื้อ รักษาการทรงตัวแบบอยู่กับที่หรือเคลื่อนที่ และเลือกกิจกรรมการออกกำลังกายที่มีความสนุกสนานเพื่อที่จะได้ไม่เป็นอันตรายต่อสุขภาพของผู้สูงอายุนั่นเอง รวมทั้งสามารถใช้ชีวิตประจำวันได้ด้วยตนเองไม่เป็นภาระพึ่งพิงต่อสังคม

เอกสารอ้างอิง

- กรรมทิพย์ ลิ้มนรัตน์. (2565). รายงานผลการวิจัยเรื่องการพัฒนาารูปแบบการออกกำลังกายแบบวงจ
ที่เหมาะสมกับผู้สูงอายุ. ชัยภูมิ: มหาวิทยาลัยการกีฬาแห่งชาติ วิทยาเขตชัยภูมิ.
- กรมสุขภาพจิต กระทรวงสาธารณสุข. (2558). แนวทางการดูแลทางด้านสังคมจิตใจของผู้สูงอายุเพื่อป้องกัน
ปัญหาสุขภาพจิต. นนทบุรี: ชุมชมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด.
- กองกิจกรรมทางกายเพื่อสุขภาพ กรมอนามัย กระทรวงสาธารณสุข. (2560). ข้อเสนอแนะการส่งเสริมกิจกรรม
ทางกายการลดพฤติกรรมเนือยนิ่งและการนอนหลับสำหรับผู้สูงวัย (ตั้งแต่ 60 ปีขึ้นไป). กรุงเทพฯ:
บริษัท เอ็นซี คอนเซ็ปต์ จำกัด.
- ชฎาพร คงเพชร, วัลภา บุรณกลัศ, และนภาพร เพชรศร. (2564, กันยายน - ธันวาคม). การสร้างภูมิคุ้มกัน
ร่างกายผู้สูงอายุในสถานการณ์ระบาดของโรคโควิด-19. วารสารการแพทย์แผนไทยและการแพทย์
ทางเลือก, 19(3), 767 - 773.
- ชลธิชา จันทศิริ. (2558, ตุลาคม - ธันวาคม). ผลของโปรแกรมการใช้สื่อเพลงสุขภาพพร้อมกับการออกกำลังกาย
ด้วยการรำไม้พลองต่อความรู้และการปฏิบัติตนในการดูแลสุขภาพความดันโลหิตและความผาสุก
ในชีวิตของผู้สูงอายุโรคความดันโลหิตสูง. วารสารคณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา, 23(4),
15 - 30.
- _____. (2559, เมษายน - มิถุนายน). การส่งเสริมพฤติกรรมการออกกำลังกายในผู้สูงอายุที่เปราะบาง. วารสาร
คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา, 24(2), 1 - 13.
- ดร.นวรรณ สุขสม. (2561). การออกกำลังกายเพื่อสุขภาพ. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ธัญญรัตน์ อโนทัยสินทวี. (บก.). (2563). ยากันล้ม: คู่มือป้องกันการหกล้มในผู้สูงอายุ. กรุงเทพฯ:
มูลนิธิสถาบันวิจัยและพัฒนาผู้สูงอายุไทย (มส.ผส.).
- นรารักษ์ ไทยประเสริฐ. (2562). ผลการฝึกโยคะและฝึกเดินบนตารางเก้าช่องที่มีต่อการทรงตัว ความแข็งแรง
การก้าวการล้มและคุณภาพการนอนหลับของผู้สูงอายุ. วิทยานิพนธ์ปริญญาดุษฎีบัณฑิต
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- นิพพภัทร์ สินทร์พย, จินวัตร จันครา, และบุปผา ใจมั่น. (2562, กรกฎาคม - ธันวาคม). กิจกรรมทางกาย
สำหรับผู้สูงอายุเพื่อการมีอายุที่ยืนยาว. วารสารวิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี นครราชสีมา,
25(2), 229 - 246.
- นัยต์ชนก ถิ่นจะนะ. (2559). รายงานผลการวิจัยเรื่องผลของโปรแกรมส่งเสริมการออกกำลังกายที่บ้าน
โดยใช้ยางยืดต่อสมรรถภาพทางกายของผู้สูงอายุ. สงขลา: มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.
- บรรลุ ศิริพานิช. (2562). สถานการณ์ผู้สูงอายุไทย พ.ศ. 2562. กรุงเทพฯ: มูลนิธิสถาบันวิจัยและพัฒนา
ผู้สูงอายุไทย (มส. ผส.).

- ภูวนาด พิมพ์บุลย์, สาตี สุภากรณ์, และประสิทธิ์ ปิปทุม. (2564, มกราคม - มีนาคม). การฝึกชกิง ไท้จี้และโยคะ ที่มีต่อการทรงตัวและสมรรถภาพทางกายในหญิงผู้สูงอายุ. *วารสารมหาวิทยาลัยคริสเตียน*, 27(1), 97 - 109.
- มนตรี จันมา. (2563). การออกกำลังกายสำหรับผู้สูงอายุ. *สุโขทัย: มหาวิทยาลัยการกีฬาแห่งชาติ วิทยาเขต สุโขทัย*.
- ยุพิน หมั่นทิพย์, มนันชญา จิตรัตน์, และวิลาสินี แผ้วชนะ. (2562, ตุลาคม). ผลของโปรแกรมการออกกำลังกาย ในน้ำต่อสมรรถภาพทางกายของผู้สูงอายุ โรงเรียนผู้สูงอายุวิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี นครศรีธรรมราช. *วารสารมหาจุฬานาครธรรมศน์*, 6(8), 3887 - 3900.
- วสุวัฒน์ กิตติสมประยูรกุล. (2561). การล้มในผู้สูงอายุในตำราเวชศาสตร์ฟื้นฟู (พิมพ์ครั้งที่ 4). กรุงเทพฯ: คณะแพทยศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ลัชชี ชัชรรัตน์, ดวงฤดี ลาคุชชะ, และทศพร คำผลศิริ. (2562). ผลของการออกกำลังกายด้วยการเดิน แบบนอร์ดิกต่อดัชนีมวลกายและเส้นรอบวงเอวในผู้สูงอายุที่มีภาวะน้ำหนักเกิน. *พยาบาลสาร*, 46(ฉบับพิเศษ), 1 - 12.
- สุดปรารณา ดวงแก้ว. (2558, ตุลาคม 2558 - มีนาคม 2559). การปรับตัวทางสังคมและวัฒนธรรมของคนญี่ปุ่น วยหลังเกษียณที่พำนักระยะยาวในจังหวัดเชียงใหม่ ประเทศไทย. *วารสารญี่ปุ่นศึกษา*, 31(2), 57 - 75.
- สุภาพร คำสม, แสงทอง อีระทองคำ, และกมลรัตน์ กิตติพิมพานนท์. (2560, กรกฎาคม - ธันวาคม). ผลของโปรแกรมการออกกำลังกายแบบแกว่งแขนต่อระดับน้ำตาลสะสมในเลือดและภาวะโภชนาการ ในผู้สูงอายุที่เป็นเบาหวานชนิดที่ 2 ในชุมชน. *วารสารการปฏิบัติการพยาบาลและการผดุงครรภ์ไทย*, 4(2), 46 - 60.
- สุสารี ประคินกิจ, ลัญชณา พิมพันธ์ชัยบุลย์, และกาญจนา งามจันทราทิพย์. (2562, เมษายน - มิถุนายน). ผลโปรแกรมการออกกำลังกายแบบผสมผสานกายและจิตสุข 5 มิติต่อระดับไขมันในเลือดเปอร์เซ็นต์ ไขมันมวลกระดูกและความดันโลหิตในสมาชิกชมรมผู้สูงอายุ. *วารสารควบคุมโรค*, 45(2), 180 - 190.
- สำนักส่งเสริมและพัฒนาสุขภาพจิต กรมสุขภาพจิต. (2560). *คู่มือวิทยากรจัดกิจกรรมสร้างสุข 5 มิติสำหรับผู้สูงอายุในชุมชน*. นนทบุรี: โรงพิมพ์สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ.
- หฤทัย กงมหา, ประทุม กงมหา, และวิไลพร รัศวัด. (2561, กรกฎาคม - ธันวาคม). ผลของโปรแกรม การออกกำลังกายด้วยการร้องเพลงต่อการขยายทรวงอกและปริมาตรปอดในผู้สูงอายุ. *วารสาร สุขภาพและการศึกษาพยาบาล*, 24(2), 67 - 77.
- เหมือนฝัน สุขมนต์. (2564, กันยายน - ธันวาคม). ความพึงพอใจของผู้สูงอายุต่อผังพื้นที่ภายในพื้นที่ให้บริการ การแพทย์แผนไทยในโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล: กรณีศึกษาในเขตพื้นที่จังหวัดสุพรรณบุรี. *มนุษยสังคมสาร (มสส.)*, 19(3), 107 - 121.

การพัฒนาสมรรถนะครูในศตวรรษที่ 21 ของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน
The Development of Teacher Competency in The 21st Century
of Basic Educational Institutions

จารุชา สมศรี,* อัจฉรา วัฒนานรงค์,** โกศล มีคุณ,*** และวิภาภรณ์ ภูวัฒนกุล****

Jarucha Somsri, Achara Wattananarong, Kosol Meekun, and Vipaporn Poovatanakul

Received: November 1, 2022 Revised: January 17, 2023 Accepted: February 2, 2023

บทคัดย่อ

โลกในศตวรรษที่ 21 มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว ในทุก ๆ ด้าน ทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม การเมือง วัฒนธรรม ความเป็นอยู่และค่านิยม ปัจจัยสำคัญที่จะช่วยให้แต่ละประเทศสามารถขับเคลื่อนและพัฒนาได้อย่างมีประสิทธิภาพ คือ คน ซึ่งถือว่าเป็นหัวใจสำคัญในการพัฒนาประเทศ ดังนั้นการพัฒนาคนโดยเฉพาะเยาวชนของประเทศ จำเป็นต้องส่งเสริมและปลูกฝังเยาวชนให้มีความรู้ ความคิด ทักษะ พร้อมทั้งจะรองรับความเปลี่ยนแปลงดังกล่าว บุคคลที่มีความสำคัญที่สุด ในการพัฒนาผู้เรียน คือ ครู ซึ่งเป็นบุคลากรที่มีบทบาทสำคัญในกระบวนการจัดการศึกษาซึ่งสมรรถนะครูในศตวรรษที่ 21 เป็นพฤติกรรมที่บ่งชี้ถึงความสามารถในการใช้ความรู้ความเข้าใจ และทักษะปฏิบัติในการทำหน้าที่ครู ที่ส่งผลให้ครูสามารถจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 ได้อย่างมีประสิทธิภาพและบรรลุผลสำเร็จตามมาตรฐานที่ได้กำหนดไว้ สมรรถนะครูในศตวรรษที่ 21 ประกอบไปด้วยสมรรถนะด้านหลักสูตร ด้านการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ด้านสื่อนวัตกรรมและเทคโนโลยี ด้านวิจัยในชั้นเรียน ด้านการบริหารจัดการชั้นเรียน ด้านการวัดประเมินผลการเรียนรู้ และด้านคุณลักษณะในวิชาชีพครู แนวทางการพัฒนาครูมีหลายวิธี เช่น การอบรม การนิเทศ การสอนงาน การชี้แนะ การสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพ เป็นต้น การพัฒนาครูให้มีสมรรถนะที่จำเป็นด้วยวิธีการที่หลากหลาย ย่อมส่งผลต่อการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนให้สามารถเรียนรู้และดำรงชีวิตอยู่ในสังคมยุคศตวรรษที่ 21 ได้อย่างยั่งยืน

คำสำคัญ: การพัฒนาสมรรถนะครู, สถานศึกษาขั้นพื้นฐาน, สมรรถนะครูในศตวรรษที่ 21

* นิสิตหลักสูตรการศึกษาดุษฎีบัณฑิต วิทยาลัยการจัดการ มหาวิทยาลัยพะเยา

** รองศาสตราจารย์, หลักสูตรการศึกษาดุษฎีบัณฑิต วิทยาลัยการจัดการ มหาวิทยาลัยพะเยา

*** รองศาสตราจารย์, หลักสูตรการศึกษาดุษฎีบัณฑิต วิทยาลัยการจัดการ มหาวิทยาลัยพะเยา

**** ผู้ช่วยศาสตราจารย์, หลักสูตรการศึกษาดุษฎีบัณฑิต วิทยาลัยการจัดการ มหาวิทยาลัยพะเยา

Abstract

In the 21st century, the world has changed rapidly in Every sector: economy, society values, politics, livelihood and culture. A significant factor for each country to be effectively moving forward is humans. In other words, human resources become the heart of a country's development. Consequently, human resource development, particularly among youth, is crucial and should be promoted. They should be equipped with the necessary knowledge and skills to be ready for a specific change in unexpected circumstances. A person who plays a pivotal role in this cultivation is a "teacher". Teachers are the primary personnel taking charge of any education-related aspects. Teachers' competency in the 21st century refers to using knowledge and practical skills to manage learning for learners' development in this era. This learning must be adequate, achieving specified goals and standards. Teacher competencies in the 21st century consist of Curriculum competencies, Child-oriented instruction, Innovative media and technology, Classroom action research, Classroom management, Learning measurement and evaluation and Characteristics in the teaching profession. There are many ways to teachers development, such as training, supervision, coaching, mentoring and professional learning communities. Concerning teacher competency development, various training approaches are required, affecting the development of learners to learn and sustainably live in the 21st century.

Keywords: Development of Teacher Competency, Basic Educational Institutions,
Teacher Competency in The 21st Century

บทนำ

ปัจจุบันกระแสโลกในศตวรรษที่ 21 มีการเปลี่ยนแปลงในมิติต่าง ๆ ที่ท้าทาย และมีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วในทุก ๆ ด้าน ทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม การเมือง วัฒนธรรม ความเป็นอยู่และค่านิยม ดังนั้นจึงจำเป็นต้องเตรียมหรือพัฒนาคนให้มีความพร้อมรับการเปลี่ยนแปลงของสภาพการณ์ ปัจจัยสำคัญที่จะช่วยให้แต่ละประเทศสามารถขับเคลื่อน และพัฒนาได้อย่างมีประสิทธิภาพ คือ “คน” ซึ่งถือว่าเป็นหัวใจสำคัญในการพัฒนาประเทศ ดังนั้นจึงมีความจำเป็นต้องยกระดับคุณภาพคนให้มีความรู้สูงขึ้นตามไปด้วย (สำนักงานเลขาธิการคุรุสภา, 2562) การพัฒนาคนเพื่อให้มีทักษะและสมรรถนะที่รองรับการเปลี่ยนแปลงในศตวรรษที่ 21 จำเป็นต้องส่งเสริม ปลูกฝัง เพื่อให้คนมีแนวความคิด ทักษะ และความรู้ที่พร้อมจะเผชิญความเปลี่ยนแปลง บุคลากรทางการศึกษาที่มีความสำคัญที่สุดในการเปลี่ยนแปลงและพัฒนาผู้เรียนให้มีความรู้ และทักษะในศตวรรษที่ 21 คือ “ครู” ซึ่งเป็นบุคลากรที่มีบทบาทสำคัญในกระบวนการจัดการศึกษา เพราะเป็นผู้ที่อยู่ใกล้ชิดผู้เรียนมากที่สุด ครูที่มีคุณภาพจะส่งผลต่อผู้เรียนที่มีคุณภาพ ครูจึงมีส่วนสำคัญอย่างยิ่งในการพัฒนาผู้เรียนให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งทางร่างกาย จิตใจ สติปัญญาความรู้ และคุณธรรม มีจริยธรรมและวัฒนธรรมในการดำรงชีวิตสามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข การพัฒนาตนเองให้มีสมรรถนะที่เหมาะสมกับมาตรฐานตำแหน่งและมาตรฐานวิชาชีพ จึงเป็นสิ่งสำคัญจำเป็นอย่างยิ่งที่ผู้ประกอบวิชาชีพครูทุกคนพึงปฏิบัติ หากครูไม่พัฒนาตนเองและไร้ซึ่งความรู้ ความสามารถ ทั้งเชิงวิชาการและทักษะการจัดการเรียนรู้ คุณภาพการศึกษาก็คงย่ออยู่กับที่หรือถดถอยไปจากเดิม ดังนั้นก่อนที่ผู้เรียนจะได้รับการพัฒนาให้มีทักษะในศตวรรษที่ 21 ครูผู้สอนต้องปรับเปลี่ยนและพัฒนาตนเอง ให้มีสมรรถนะที่สอดคล้องเหมาะสมกับการเปลี่ยนแปลงในยุคปัจจุบัน ในขณะที่เดียวกันต้องมีสมรรถนะที่สำคัญในการทำหน้าที่ครูในศตวรรษที่ 21 (วิจารณ์ พานิช, 2557, หน้า 11; ปริญญาตรี ตั้งคุณานันต์, 2562, หน้า 248) จะเห็นได้ว่า ครู คือผู้ดำเนินการเปลี่ยนแปลง ซึ่งเป็นกุญแจสำคัญในระบบการศึกษา ดังนั้นครูในยุคปัจจุบันต้องมุ่งพัฒนาสมรรถนะของตน ทั้งด้านองค์ความรู้ ทักษะและคุณลักษณะความเป็นครูมืออาชีพ เพื่อให้เท่าทันการเปลี่ยนแปลงและสามารถพัฒนาผู้เรียน ตลอดจนจนสามารถนำสมรรถนะของตนไปประยุกต์ใช้ในการปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ บทความวิชาการนี้มุ่งนำเสนอ เนื้อหาสาระเกี่ยวกับสมรรถนะครูในศตวรรษที่ 21 ประกอบด้วย ความหมายของสมรรถนะ ความสำคัญของสมรรถนะ สมรรถนะครูในศตวรรษที่ 21 แนวทางการพัฒนาสมรรถนะครู จากแนวคิดของนักวิชาการ นักการศึกษาและหน่วยงานต่าง ๆ ดังนี้

ความหมายของสมรรถนะ

สมรรถนะ เป็นพฤติกรรมที่แสดงออกของบุคคลที่แสดงถึงความสามารถที่เป็นความรู้ ทักษะ คุณลักษณะ เจตคติและแรงจูงใจ ที่จำเป็นต้องมีในการปฏิบัติงานและมีการพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง ส่งผลให้สมรรถนะเป็นคุณลักษณะพื้นฐานของบุคคล ซึ่งมีความสัมพันธ์ต่อการปฏิบัติงานที่มีประสิทธิผลหรือเป็นไปตามเกณฑ์ หรือมีผลงานโดดเด่นกว่าในการทำงานหรือสถานการณ์นั้น (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2563, หน้า 3 - 8) ส่วนสำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา (2562, หน้า 4) กล่าวว่าสมรรถนะหมายถึงความสามารถของบุคคลในการนำความรู้ความเข้าใจ ทักษะ เจตคติและคุณลักษณะต่าง ๆ ไปประยุกต์ใช้ในงานหรือในสถานการณ์ต่าง ๆ ซึ่งแสดงออก

ทางพฤติกรรม การปฏิบัติที่สามารถวัดและประเมินผลได้ สมรรถนะเป็นผลรวมของ ความรู้ ทักษะ เจตคติ คุณลักษณะ และศักยภาพต่าง ๆ ที่ทำให้บุคคลหรือกลุ่มบุคคลประสบความสำเร็จในการทำงาน นอกจากนี้ กฤตินี กุลเพ็ง (2563, หน้า 11) กล่าวว่า สมรรถนะ เป็นความรู้ ความสามารถ ทักษะและคุณลักษณะส่วนบุคคลที่ทำให้บุคคลทำงาน ในความรับผิดชอบได้ดีกว่าคนอื่น เช่นเดียวกับ ทิศนา แคมมณี (2555, หน้า 25) กล่าวว่า สมรรถนะเป็นผลรวมของ ความรู้ ทักษะ เจตคติ คุณลักษณะและความสามารถอื่น ๆ ที่ช่วยให้บุคคล หรือกลุ่มบุคคลประสบความสำเร็จในการทำงาน หรือแก้ปัญหาต่างๆ จนประสบผลสำเร็จในระดับใดระดับหนึ่ง

จากความหมายของสมรรถนะสามารถสรุปได้ว่า สมรรถนะเป็นความสามารถ ด้านความรู้ ทักษะ และคุณลักษณะของบุคคล ที่ส่งผลให้บุคคลสามารถปฏิบัติงานได้สำเร็จบรรลุเป้าหมายหรือมีผลการทำงานได้ตามมาตรฐานหรือสูงกว่ามาตรฐาน การที่บุคคลจะแสดงสมรรถนะได้จะต้องมีองค์ประกอบของความสามารถ ความรู้ ทักษะ คุณลักษณะ ที่เป็นตัวกำหนดรายละเอียดของพฤติกรรม การแสดงออก ในที่นี้ผู้เขียนได้กำหนดสมรรถนะ ออกเป็น 3 มุมมอง ได้แก่

1. ความรู้ (Knowledge) หมายถึง มวลของประสบการณ์ที่เกิดจากกระบวนการเรียนรู้ที่ถูกสั่งสมมาจากการศึกษาเล่าเรียน การศึกษาค้นคว้า การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ แลกเปลี่ยน ความคิดเห็นและประสบการณ์กับผู้รู้ เพื่อนนำมาประยุกต์ใช้ในการปฏิบัติงาน การตัดสินใจ และการแก้ปัญหา

2. ทักษะ (Skills) หมายถึง ความสามารถ, ความถนัด, ความชำนาญ, ความสามารถเฉพาะในการกระทำหรือการปฏิบัติอย่างใดอย่างหนึ่งของบุคคล

3. คุณลักษณะส่วนบุคคล (Attributes) หมายถึง ลักษณะเฉพาะ, คุณสมบัติประจำตัว เช่น ความคิด ความรู้สึก เจตคติทัศนคติ แรงจูงใจหรือความต้องการส่วนบุคคล

จะเห็นได้ว่าสมรรถนะเป็นผลรวมของความรู้ ทักษะ คุณลักษณะ ตลอดจนศักยภาพต่าง ๆ ที่บุคคลสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในการปฏิบัติงานหรือนำไปใช้ในสถานการณ์ต่าง ๆ ซึ่งแสดงออกทางพฤติกรรม การปฏิบัติ ซึ่งสามารถแสดงออกให้เห็นได้อย่างชัดเจน และส่งผลให้บุคคลสามารถนำไปใช้ในการเสริมสร้างประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสบความสำเร็จในการทำงาน

ความสำคัญของสมรรถนะ

จากสภาพสังคมที่เปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็วในปัจจุบัน ทำให้ครูจำเป็นต้องพัฒนาตนเองให้มีสมรรถนะที่สูงขึ้น เหมาะสมกับยุคสมัยของการปฏิรูปการศึกษา สถานศึกษาจึงควรมุ่งส่งเสริมและพัฒนาให้ครูมีสมรรถนะที่จำเป็นในการปฏิบัติงานสอดคล้องเหมาะสมกับการทำหน้าที่ครูในยุคศตวรรษที่ 21 เพราะครูผู้สอนเป็นบุคคลสำคัญในกระบวนการเปลี่ยนแปลงทางการศึกษา เป็นกลไกสำคัญในการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนให้พร้อมที่จะออกไปสู่สังคมที่มีการแข่งขันสูง ครูผู้สอนจึงต้องปรับตัวให้เป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้สู่ศตวรรษที่ 21 และพัฒนาความรู้ ทักษะ และเจตคติอย่างต่อเนื่อง จนเกิดเป็นความสามารถในการปฏิบัติงานและเกิดสมรรถนะในการจัดการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับสำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา (2562, หน้า 42 - 43) กล่าวว่า ยุคสมัยและบริบทแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว ความเจริญก้าวหน้าทางเทคโนโลยีและการแข่งขันที่เพิ่มมากขึ้นในยุคปัจจุบัน ดังนั้น

ภาคการศึกษาต้องปรับเปลี่ยนรูปแบบและวิธีการจัดการเรียนการสอน เพื่อเตรียมผู้เรียนให้พร้อมและมีทักษะที่จำเป็นในศตวรรษที่ 21 โดยเริ่มจากการปฏิรูปหัวใจสำคัญของการจัดการเรียนการสอนจำนวน 3 ประเด็นหลัก คือ การปรับหลักสูตร การพัฒนาสื่อการเรียนการสอน และการพัฒนาครู ครูจึงจำเป็นต้องพัฒนาตนเองให้มีสมรรถนะในการปฏิบัติงานที่สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงผกผันของกระแสสังคม ในยุคศตวรรษที่ 21 และเท่าทันการเปลี่ยนแปลงรูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่เปลี่ยนไปในยุคปัจจุบัน การที่ครูมีสมรรถนะสำคัญในการปฏิบัติงานจะช่วยให้ครูสามารถปฏิบัติงานต่าง ๆ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ตลอดจนสามารถทำหน้าที่หลักของครู คือ การจัดการเรียนรู้ที่ส่งผลต่อการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนให้เกิดการเรียนรู้ และสามารถจัดการเรียนรู้ให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล เช่นเดียวกับ กุลชลี จงเจริญ (2561, หน้า 117) กล่าวว่า สมรรถนะมีความสำคัญต่อการบริหารทรัพยากรบุคคล องค์กรชั้นนำได้นำระบบสมรรถนะมาใช้เป็นพื้นฐานในการพัฒนาทรัพยากรบุคคลอย่างเป็นระบบและต่อเนื่องส่งผลให้เกิดการใช้ทรัพยากรอย่างถูกทิศทาง สมรรถนะมีความสำคัญต่อการบริหารทรัพยากรบุคคล เป็นเครื่องมือช่วยในการเปลี่ยนแปลงวิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าประสงค์วัฒนธรรมองค์กร และยุทธศาสตร์ต่าง ๆ ขององค์กร มาสู่กระบวนการบริหารทรัพยากรบุคคล และเป็นเครื่องมือในการพัฒนาความสามารถของบุคลากรในองค์กรอย่างเป็นระบบต่อเนื่องเป็นมาตรฐาน การแสดงพฤติกรรมที่ดีในการทำงานของบุคลากร ซึ่งสามารถนำไปใช้ในการวัดและประเมินผลการปฏิบัติงานของบุคลากรได้อย่างชัดเจนและมีประสิทธิภาพ

จะเห็นได้ว่า สมรรถนะมีความสำคัญจำเป็นทั้งต่อบุคลากร ผู้บริหารและองค์กร เพราะสมรรถนะจะเป็นตัวช่วยในการกำหนดวัฒนธรรมองค์กร ตลอดจนช่วยให้บุคลากรมีกรอบพฤติกรรมตามมาตรฐานขององค์กร องค์กรใดมีบุคลากรที่มีสมรรถนะสูงตามเกณฑ์ก็จะช่วยให้องค์กรนั้น สามารถดำเนินงานได้บรรลุวิสัยทัศน์ เป้าประสงค์และพันธกิจขององค์กร เช่นเดียวกับสถานศึกษาที่มีครูที่มีสมรรถนะสูง มีความรู้ ความเข้าใจ มีทักษะในการปฏิบัติงานที่ดี ย่อมนำไปสู่คุณภาพของการปฏิบัติงานในหน้าที่ครู ทำให้สามารถจัดประสบการณ์การเรียนรู้ที่มีคุณภาพให้แก่ผู้เรียน และส่งผลต่อการพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาของสถานศึกษาที่มีประสิทธิภาพต่อไป

สมรรถนะครูในศตวรรษที่ 21

การผลิตและพัฒนาครูในยุคปัจจุบัน ยังคงต้องการครูที่มีสมรรถนะสูงและตรงกับความต้องการของประเทศ จากรายงานการปฏิรูปครูและอาจารย์ของคณะกรรมการอิสระเพื่อการปฏิรูปการศึกษา (กอปศ.) พบว่า การพัฒนาครูให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและได้รับโอกาสพัฒนาความรู้ทักษะและเกิดความเชี่ยวชาญควรกำหนดแนวทางการพัฒนาครูที่เน้นสมรรถนะที่จำเป็นของครู และกำหนดมาตรฐานสมรรถนะการปฏิบัติงานของครู เพื่อให้ครูและบุคลากรทางการศึกษามีความก้าวหน้าในการประกอบอาชีพที่ยั่งยืนและมั่นคง เพราะมาตรฐานสมรรถนะของวิชาชีพครูจะเป็นองค์ประกอบที่สำคัญที่นำมาใช้ทุกกระบวนการของการผลิต คัดกรอง พัฒนาเส้นทางความก้าวหน้าทางวิชาชีพของครูเพื่อให้ครูมีสมรรถนะที่สอดคล้องกับความต้องการของประเทศไทยในบริบทปัจจุบัน (สำนักงานเลขาธิการคุรุสภา, 2562, หน้า 54) นอกจากนี้สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2563, หน้า 8) ให้ความหมายของสมรรถนะครูและบุคลากรทางการศึกษา ไว้ว่า สมรรถนะครู หมายถึง พฤติกรรมซึ่งเกิดจากการรวมความรู้ทักษะคุณลักษณะ ทักษะและแรงจูงใจของบุคคลและส่งผลต่อความสำเร็จในการปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่อย่างโดดเด่น

เช่นเดียวกับสำนักงานเลขาธิการคุรุสภา (2562, หน้า 4) กล่าวว่าสมรรถนะครู เป็นการผสมผสานระหว่างทักษะ องค์ความรู้ พฤติกรรม คุณลักษณะที่จะสามารถเพิ่มประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานให้ดียิ่งขึ้น การสอนของครูเป็นงานที่มีความซับซ้อน ครูจำเป็นต้องใช้การผสมผสานสมรรถนะเพื่อเชื่อมโยงกับบริบทของการศึกษาที่กำลังเปลี่ยนแปลง ดังนั้นสมรรถนะครูในศตวรรษที่ 21 จึงเป็นคุณลักษณะเชิงพฤติกรรมที่แสดงคุณลักษณะพฤติกรรมได้เด่นชัด เป็นรูปธรรมโดยเป็นคุณลักษณะเฉพาะ สำหรับผู้ปฏิบัติหน้าที่ครู คือ มีความรู้ (Knowledge) ทักษะ (Skills) และ คุณลักษณะส่วนบุคคล (Attributes) ที่สามารถนำไปใช้ในการปฏิบัติงานในวิชาชีพครูได้อย่างมีประสิทธิภาพ

จากแนวคิดของนักวิชาการดังกล่าวข้างต้นสรุปได้ว่า บุคคลที่เป็นผู้ประกอบวิชาชีพครู จำเป็นต้องมีสมรรถนะความเป็นครูมืออาชีพ ซึ่งหมายถึงคุณลักษณะของบุคคลผู้เป็นครู ได้แก่ ความรู้ ทั้งความรู้ในเนื้อหาและ ความรู้ด้านการสอน ทักษะและพฤติกรรมการจัดการเรียนรู้ที่ส่งผลให้ครูสามารถจัดการเรียนรู้บรรลุวัตถุประสงค์ ตามหลักสูตรและแผนการจัดการศึกษาที่กำหนดไว้ รวมทั้งคุณลักษณะความเป็นครู ดังนั้นสมรรถนะครูในศตวรรษที่ 21 จึงหมายถึง ความรู้ ความสามารถ ทักษะ หรือประสบการณ์จากการปฏิบัติงานในวิชาชีพครู เช่น การจัดทำหลักสูตร การจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ความสามารถในการพัฒนาสื่อนวัตกรรมเทคโนโลยีการเรียนรู้ การวิจัยในชั้นเรียน การบริหารจัดการชั้นเรียน การวัดประเมินผลการเรียนรู้ และคุณลักษณะในวิชาชีพครู ซึ่งสอดคล้องกับสมรรถนะประจำสายงาน (Functional Competency) ของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2553, หน้า 7) ที่ประกอบด้วย

1. สมรรถนะการบริหารจัดการหลักสูตร และการจัดการเรียนรู้ หมายถึง ความสามารถในการสร้างและพัฒนาหลักสูตรการออกแบบการเรียนรู้อย่างสอดคล้อง และเป็นระบบจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ใช้และพัฒนาสื่อ นวัตกรรมเทคโนโลยีและการวัดประเมินผลการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาผู้เรียนอย่างมีประสิทธิภาพ และเกิดประสิทธิผล สูงสุด
2. สมรรถนะการพัฒนาผู้เรียน ความสามารถในการปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรม การพัฒนาทักษะชีวิต สุขภาพกาย และสุขภาพจิต ความเป็นประชาธิปไตย ความภูมิใจในความเป็นไทย การจัดระบบดูแลช่วยเหลือผู้เรียน เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพ
3. สมรรถนะการบริหารจัดการชั้นเรียน การจัดบรรยากาศการเรียนรู้ การจัดทำข้อมูลสารสนเทศ และ เอกสารประจำชั้นเรียน/ประจำวิชา การกำกับดูแลชั้นเรียนรายชั้น/รายวิชา เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้อย่างมีความสุข และความปลอดภัยของผู้เรียน
4. สมรรถนะการวิเคราะห์ สังเคราะห์ และการวิจัยเพื่อพัฒนาผู้เรียน ความสามารถในการทำความเข้าใจ แยกประเด็นเป็นส่วนย่อย รวบรวม ประมวลหาข้อสรุปอย่างมีระบบ และนำไปใช้ในการวิจัยเพื่อพัฒนาผู้เรียน รวมทั้ง สามารถวิเคราะห์ห้องคร่ำ หรืองานในภาพรวม และดำเนินการแก้ปัญหา เพื่อพัฒนางานอย่างเป็นระบบ
5. สมรรถนะภาวะผู้นำครู หมายถึงคุณลักษณะ และพฤติกรรมของครูที่แสดงถึงความเกี่ยวข้องสัมพันธ์ ส่วนบุคคล และการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ซึ่งกันและกัน ทั้งภายในและภายนอกห้องเรียนโดยปราศจากการใช้อิทธิพลของ ผู้บริหารสถานศึกษา ก่อให้เกิดพลังแห่งการเรียนรู้เพื่อพัฒนาการจัดการเรียนรู้ให้มีคุณภาพ

6. สมรรถนะการสร้างความสัมพันธ์และความร่วมมือกับชุมชน หมายถึง การประสานความร่วมมือสร้างความสัมพันธ์ที่ดีกับเครือข่ายผู้ปกครอง ชุมชน และองค์กรอื่น ๆ ทั้งภาครัฐและเอกชน เพื่อสนับสนุนส่งเสริมการจัดการเรียนรู้

สำหรับบทความนี้จะกล่าวถึง สมรรถนะในศตวรรษที่ 21 ของครูที่สอดคล้องกับสมรรถนะประจำสายงานของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานและเป็นสมรรถนะที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนรู้ที่ส่งผลให้ผู้เรียนมีทักษะในศตวรรษที่ 21 ดังนี้

1. ด้านหลักสูตร

การจัดการศึกษาให้เป็นไปตามเป้าหมายของหลักสูตรนั้น ครูทุกคนจำเป็นต้องรู้และเข้าใจในเนื้อหาวิชาที่ตนสอน ตลอดจนต้องมีความรู้เรื่องของการพัฒนาหลักสูตร รวมทั้งสามารถพัฒนาหลักสูตรในทุกระดับได้ด้วยตนเอง โดยทำงานเป็นทีมทั้งภายในสถานศึกษาเดียวกันและข้ามสถานศึกษาในลักษณะเครือข่าย (พิมพ์พันธ์ เดชะคุปต์, และเพยาว์ ยินดีสุข, 2562, หน้า 14 - 20) เช่นเดียวกับ ไพฑูรย์ สินลารัตน์, และนักรบ หมี่แสน (2560, หน้า 21) กล่าวว่าครูทุกคนต้องรู้และทำความเข้าใจกับหลักสูตรและสาระการเรียนรู้ที่ตนสอนในแต่ละระดับว่ามีวัตถุประสงค์และคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้เรียนตามหลักสูตรเป็นอย่างไร เพื่อนำไปพัฒนาการจัดการเรียนรู้ให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ของหลักสูตร จะเห็นได้ว่าครูผู้สอนในยุคนี้ต้องสามารถพัฒนาหลักสูตรโดยเปลี่ยนแปลงจากระบบการพัฒนาหลักสูตรที่เน้นเนื้อหา (Content) เน้นความรู้ภาคทฤษฎี มาเป็นเน้นสมรรถนะ (Competency) โดยครูผู้สอนสามารถออกแบบหลักสูตรที่เหมาะสมกับความต้องการของตนเอง ซึ่งจะช่วยให้ครูและนักเรียนลดเนื้อหาความรู้จำนวนมาก ลดภาระต่าง ๆ และเวลาตรวจสอบตามตัวชี้วัด ที่สำคัญทำให้สถานศึกษามีพื้นที่จัดการเรียนรู้เชื่อมบริบทปัจจุบันที่ส่งผลให้ผู้เรียนมีความรู้ ความสามารถ มีทักษะที่สำคัญของผู้เรียนในศตวรรษที่ 21

2. ด้านการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

การจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ เป็นวิธีการจัดการเรียนรู้ที่มุ่งพัฒนาศักยภาพของผู้เรียน โดยเน้นให้ความสำคัญและคำนึงถึงประโยชน์ของผู้เรียน ให้ผู้เรียนได้มีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนรู้ และมีบทบาทในการเรียนรู้จากการปฏิบัติจริง โดยผู้เรียนได้ฝึกกระบวนการคิด การวิเคราะห์ การวางแผน การแก้ปัญหาและสร้างความรู้ด้วยตนเอง สามารถนำความรู้และวิธีการเรียนรู้ไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน และเน้นพัฒนาความสามารถของผู้เรียน ในทุกด้านทั้งทางด้านร่างกาย อารมณ์ สังคมและสติปัญญา (สิทธิพล อาจอินทร์, 2562, หน้า 7; พิมพ์พันธ์ เดชะคุปต์, และเพยาว์ ยินดีสุข, 2562, หน้า 59; กุณิสรา จิตรชญาวนิช, 2562, หน้า 12) ดังนั้นครูผู้สอนต้องมีความสามารถ มีทักษะ เพื่อที่จะได้จัดกิจกรรมการเรียนรู้ได้สอดคล้องกับความถนัดและความสนใจ มีพัฒนาการทั้งด้านร่างกาย อารมณ์ สังคม และสติปัญญา ตลอดจนมีทักษะในศตวรรษที่ 21 โดยครูผู้สอนต้องปรับการเรียน เปลี่ยนการสอนโดยการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) จัดกระบวนการเรียนการสอนที่เน้นให้ผู้เรียนมีส่วนร่วม และมีปฏิสัมพันธ์กับกิจกรรมการเรียนรู้ผ่านการปฏิบัติที่หลากหลาย มุ่งส่งเสริมและพัฒนาผู้เรียนให้ได้ลงมือปฏิบัติ และเกิดการเรียนรู้ด้วยตัวเอง บทบาทครูผู้สอนจึงเปลี่ยนจากผู้สอนมาเป็นผู้อำนวยความสะดวก ผู้ให้คำแนะนำ ให้คำปรึกษา ให้ความช่วยเหลือให้การสนับสนุนและให้กำลังใจแก่ผู้เรียนเพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ได้เต็มตามศักยภาพ

3. ด้านสื่อนวัตกรรม เทคโนโลยี

การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้ประสบผลสำเร็จนั้น ครูผู้สอนจะต้องวางแผนการจัดการเรียนรู้ไปพร้อมกับการพัฒนาสื่อนวัตกรรมและเทคโนโลยีในการจัดการเรียนรู้ ทั้งนี้เพราะสื่อนวัตกรรมและเทคโนโลยีจะช่วยให้ผู้เรียนเข้าถึงการเรียนรู้ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ความสามารถในการพัฒนาสื่อนวัตกรรมการเรียนรู้ และการใช้เทคโนโลยีในการปฏิบัติงาน เป็นสิ่งสำคัญและจำเป็นสำหรับครูผู้สอนในยุคปัจจุบัน ครูต้องทำความเข้าใจถึงปัจจัยสำคัญที่จะส่งผลกระทบต่อคุณภาพของนวัตกรรม และความสอดคล้องเหมาะสมกับคุณลักษณะและทักษะการเรียนรู้ของผู้เรียน ในศตวรรษที่ 21 ต้องพัฒนาเทคโนโลยีและสารสนเทศเพื่อให้ผู้เรียนสามารถแสวงหาความรู้ที่หลากหลายเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ของผู้เรียน การจัดการเรียนการสอนที่มีประสิทธิภาพนั้นครูจะต้องสามารถใช้สื่อนวัตกรรมและเทคโนโลยีในการสอนได้อย่างหลากหลาย และเหมาะสม เพื่อให้ให้นักเรียนได้ลงมือปฏิบัติ ฝึกประสบการณ์ ทำให้เกิดการเรียนรู้ด้วยตนเอง (ปริยาภรณ์ ตั้งคุณานันต์, 2562, หน้า 329; วิจารย์ พานิช, 2557, หน้า 18 - 19)

4. ด้านวิจัยในชั้นเรียน

ครูผู้สอนควรพัฒนาและนำกระบวนการวิจัยในชั้นเรียนไปใช้ในการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นจริงในชั้นเรียน ตลอดจนนำมาใช้ในการพัฒนาประสิทธิภาพการจัดการเรียนการสอน โดยนำข้อมูลอันเป็นข้อค้นพบจากการวิจัยมาปรับปรุงเปลี่ยนแปลงการปฏิบัติงานเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนในชั้นเรียน ทำให้การพัฒนาของครูมีมาตรฐานที่สูงขึ้น สอดคล้องกับ พิมพันธ์ เดชะคุปต์, และเพยาว์ ยินดีสุข (2561, หน้า 227 - 231) กล่าวว่า วิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียนเป็นนวัตกรรมการเรียนรู้ที่เป็นบทบาทสำคัญของครูในยุคนี้ ครูควรสามารถวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับผู้เรียนในแต่ละระดับการศึกษา การวิจัยมีเป้าหมายเพื่อนำผลไปใช้ปฏิบัติงานจริง เป็นการวิจัยเพื่อนำผลไปพัฒนาและถ้าพบข้อบกพร่องก็ทำการวิจัยและนำผลไปพัฒนาอย่างต่อเนื่อง นอกจากนี้การวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียนเป็นการพัฒนาหลักสูตรและการปรับปรุงวิธีการปฏิบัติงานเพื่อพัฒนาคุณภาพการเรียนการสอน เป็นการพัฒนาวิชาชีพครูที่แสดงถึงความก้าวหน้าทางวิชาชีพครู สอดคล้องกับ ขวลิต ชูแพง (2565, หน้า 55) กล่าวว่า การวิจัยเชิงปฏิบัติการ เป็นการวิจัยที่เหมาะสมกับการพัฒนาการเรียนการสอนของครูหรือพัฒนาผู้เรียนในทุกะดับ ครูผู้สอนสามารถดำเนินการวิจัยได้พร้อม ๆ กับการปฏิบัติหน้าที่ในชั้นเรียน ได้ประโยชน์ที่คุ้มค่า เป็นการพัฒนาครูไปสู่ครูวิชาชีพชั้นสูงอย่างแท้จริง

5. ด้านการบริหารจัดการชั้นเรียน

การบริหารจัดการชั้นเรียนเป็นสมรรถนะสำคัญประการหนึ่งของครูผู้สอน ที่จะช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ได้อย่างมีความสุข และทำให้การจัดกิจกรรมการเรียนรู้บรรลุวัตถุประสงค์ ครูควรมีสมรรถนะในการจัดการชั้นเรียนอย่างสร้างสรรค์ เพื่อช่วยเปิดพื้นที่ให้ผู้เรียนทุกคนมีความเท่าเทียมกันในการเรียนรู้และประสบความสำเร็จในสิ่งต่าง ๆ ผ่านการปฏิบัติกิจกรรมการเรียนรู้ที่หลากหลาย ทำให้ผู้เรียนและผู้สอนได้มีปฏิสัมพันธ์ระหว่างกันตามธรรมชาติของรายวิชานั้น ๆ ช่วยให้ผู้เรียนเกิดความอบอุ่นในขณะอยู่ในชั้นเรียน และมีความสุขในขณะที่มีการเรียนการสอนช่วยให้ส่งเสริมสนับสนุนบรรยากาศแห่งการเรียนรู้ให้เกิดประโยชน์สูงสุด ทั้งในเวลาเรียนปกติและนอกเวลาเรียน เช่นเดียวกับ นิรดา เวชญาลักษณ์ (2562, หน้า 42) กล่าวว่า การจัดการชั้นเรียนให้สอดคล้องกับการส่งเสริมการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ควรเน้นการจัดการเรียนการสอน ตามสภาพจริง การเรียนรู้ด้วยตนเองการเรียนรู้ร่วมกัน การเรียนรู้จากธรรมชาติ

การเรียนรู้จากการปฏิบัติจริงรวมถึงการประเมินผลการเรียนรู้และการปฏิบัติตามสภาพความเป็นจริง ผู้สอนจะทำหน้าที่เป็นผู้บริหาร หรือผู้อำนวยการอำนวยความสะดวกให้คำแนะนำ ผู้เรียนให้สามารถเรียนรู้โดยการค้นคว้าอย่างอิสระ ส่งผลให้ผู้เรียนเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมด้านความรู้ทักษะและคุณลักษณะสอดคล้องกับจุดมุ่งหมายของหลักสูตรการศึกษา

6. ด้านการวัดประเมินผลการเรียนรู้

ครูผู้สอนต้องสร้างความสมดุลในการประเมินผลเชิงคุณภาพ เน้นการนำประโยชน์ของผลสะท้อนจากการเรียนรู้ของผู้เรียนมาปรับปรุงแก้ไขพัฒนางาน และใช้เทคโนโลยีเพื่อยกระดับการทดสอบวัดและประเมินผลให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด การประเมินผู้เรียนในยุคศตวรรษที่ 21 จะต้องเป็นการประเมินผลเชิงคุณภาพ เน้นการปฏิบัติจริง บูรณาการวิธีการวัดและประเมิน และใช้เครื่องมือวัดที่หลากหลาย สอดคล้องเหมาะสมกับสภาพและบริบทของผู้เรียนตามสภาพจริง กระบวนการจัดการเรียนการสอนที่ดีต้องมีการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ของผู้เรียนอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้ครูผู้สอนได้ทราบความก้าวหน้าทางการเรียนรู้ของผู้เรียน สอดคล้องกับ ไพทอร์ย์ สีนลาร์ตัน, และนักรบ หมี่แสน (2560, หน้า 21 - 25) กล่าวว่า การประเมินผลเป็นขั้นตอนสำคัญของการเรียนรู้ ทักษะการประเมินผลซึ่งเป็นทักษะสำคัญที่ครูต้องมีเพื่อการประเมินผลการเรียนรู้ของผู้เรียนได้อย่างแม่นยำ และเป็น การประเมินผล การสอนของครู หรือการประเมินตนเองของครูโดยเฉพาะในปัจจุบันที่ให้ความสำคัญต่อการประเมินการพัฒนาความก้าวหน้าในการเรียนรู้ของผู้เรียนแต่ละคน

7. ด้านคุณลักษณะในวิชาชีพครู

ครู คือ แบบอย่างที่ดีของศิษย์ เป็นผู้พัฒนาผู้เรียนให้เป็นทรัพยากรมนุษย์ที่มีคุณภาพคุณลักษณะครู ในศตวรรษที่ 21 นั้นครูควรมีความรักและความเมตตาต่อศิษย์ มีความเสียสละ หมั่นเพียรศึกษา ปรับปรุงวิธีการสอน เพื่อพัฒนาตนเองอยู่เสมอ มีความรัก เข้าใจและเอาใจใส่ในตัวศิษย์ทุกคน สามารถสร้างแรงบันดาลใจให้กับศิษย์ตลอดจนเป็นแบบอย่างที่ดี มีจรรยาบรรณในวิชาชีพครู มีจิตวิญญาณของความเป็นครู มีเจตคติที่ดีต่อวิชาชีพครู ซึ่งการที่ครูมีคุณลักษณะเหล่านี้จะช่วยให้ครูรู้จักบทบาทหน้าที่ตน มีใจรักและสามารถทำหน้าที่ครูด้วยจิตวิญญาณของความเป็นครู มีคุณลักษณะครูพึงประสงค์ และสามารถพัฒนาตนเองให้มีความเจริญก้าวหน้าในวิชาชีพ สอดคล้องกับ วิชัย วงษ์ใหญ่, และมารุต พัฒนา (2562, หน้า 3) กล่าวว่า บทบาทผู้สอนในยุคใหม่ สำหรับผู้เรียนยุคใหม่ที่ตอบสนองธรรมชาติของผู้เรียนปัจจุบัน ครูต้องดูแลเอาใจใส่ผู้เรียน ด้วยความรักความห่วงใย จิตที่มีเมตตา มีความกรุณาต่อผู้เรียน ปฏิบัติต่อผู้เรียนด้วยความเอื้ออาทร ปรารถนาดีของผู้เรียนให้มีจิตใจเข้มแข็ง ต่อสู้ฟันฝ่าอุปสรรคในกระบวนการเรียนรู้ผู้สอนใส่ใจในความรู้สึกนึกคิดของผู้เรียน ทะนุถนอมจิตใจของผู้เรียน เช่นเดียวกับ สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา (2561, หน้า 11) กล่าวว่า ครูควรต้องมีคุณลักษณะที่ดีและเหมาะสมในการประกอบวิชาชีพครู เช่น การมีเจตคติ ค่านิยม และจรรยาบรรณในวิชาชีพครู พร้อมรับการเปลี่ยนแปลง มีความยืดหยุ่น เรียนรู้อย่างต่อเนื่องและพัฒนาอย่างมืออาชีพผ่านการศึกาและการวิจัย มีความมุ่งมั่นที่จะส่งเสริมการเรียนรู้ให้กับนักเรียนทุกคน มีทัศนคติที่ดีต่อการสอนของตนเอง ครูต้องเชื่อมั่นว่าผู้เรียนทุกคนสามารถเรียนรู้ได้ รักและห่วงใยลูกศิษย์ทุกคนอย่างทั่วถึง เคารพในความแตกต่างของบุคคล เข้าใจ ยอมรับ และเห็นคุณค่าของความหลากหลายทางวัฒนธรรม มีความรับผิดชอบ มีความซื่อสัตย์ต่อตนเอง วิชาชีพ และสังคม มีจิตวิญญาณความเป็นครู ร่วมมือแบ่งปันและมีจิตใจมุ่งมั่นต่อความเป็นที่งาน มีพันธะผูกพันและเสียสละเพื่อวิชาชีพ ตลอดจนมุ่งมั่นในการจัดการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาความเป็นครูมืออาชีพอย่างต่อเนื่อง

แนวทางการพัฒนาสมรรถนะครู

การพัฒนาครูมีความสำคัญต่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษาและการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ การพัฒนาครูเป็นกระบวนการขั้นตอนที่ส่งเสริมให้ครูมีสมรรถนะ มีความรู้ความสามารถ มีทักษะความชำนาญที่เอื้อต่อประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานและมีประสบการณ์ที่เพิ่มขึ้น จนเกิดการเปลี่ยนแปลงทัศนคติและพฤติกรรม ในทางที่ดีเป็นที่ต้องการขององค์กรทั้งสามารถปฏิบัติงานให้มีประสิทธิภาพสูงขึ้นอันจะส่งผลให้สถานศึกษาหรือหน่วยงานสามารถดำเนินงานได้บรรลุวัตถุประสงค์ของหน่วยงาน การพัฒนาครูเป็นกระบวนการที่ส่งเสริมให้ครูมีสมรรถนะ มีความรู้ความสามารถ มีทักษะความชำนาญในการปฏิบัติงานและการทำหน้าที่ครู ตลอดจนเกิดการเปลี่ยนแปลงทัศนคติและพฤติกรรมในทางที่ดีขึ้น สามารถปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผลต่อการปฏิบัติงาน สอดคล้องกับสำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา (2556, หน้า 9) ที่ว่า การพัฒนาครูเป็นการดำเนินการส่งเสริม สนับสนุนให้ครูผู้สอน มีความรู้ความเข้าใจมีทักษะความสามารถในการจัดการเรียนการสอนตามกลุ่มสาระการเรียนรู้ ที่ตรงตามความต้องการของครูและปรับเปลี่ยนกระบวนการเรียนการสอน ให้สอดคล้องกับบริบทของสถานศึกษา เช่นเดียวกับ ชารารัตน์ มาลัยแก้ว (2561, หน้า 4) กล่าวว่า การพัฒนาครูเป็นการพัฒนาครูตามสมรรถนะและมาตรฐานวิชาชีพครูการพัฒนาครูมีอาชีพกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาครูเพื่อให้ครูได้นำความรู้ไปพัฒนาผู้เรียนพัฒนาตนเอง พัฒนาเพื่อนร่วมงาน และพัฒนาองค์กร นอกจากนี้สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร (2558, หน้า 10) กล่าวถึงการพัฒนาครูให้เกิดทักษะการจัดการเรียนรู้เพื่อทักษะแห่งศตวรรษที่ 21 มีแนวทางปฏิรูปวิธีการพัฒนาครูให้สอดคล้องกับการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 โดยลด ยกเลิกวิธีการพัฒนาที่เน้นการอบรม เป็นการพัฒนาครูโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน ให้เกิดการพัฒนาการเรียนรู้ของครูที่โรงเรียน เช่น จัดระบบการจัดการความรู้ภายในสถานศึกษา จัดตั้งชุมชนแห่งการเรียนรู้ จัดตั้งคลินิกครูเพื่อการเรียนรู้ จัดระบบครูพี่เลี้ยง เพื่อนช่วยเพื่อน การนิเทศภายใน นำเทคโนโลยีมาใช้ในการพัฒนา โดยพัฒนาระบบออนไลน์เพื่อการพัฒนาครู จัดตั้งคลังเทคโนโลยีเพื่อการพัฒนา ให้ครูสามารถใช้บริการเพื่อการจัดการเรียนรู้ได้อย่างทันสมัยและคล่องตัว ส่งเสริมการพัฒนาตนเองของครูอย่างต่อเนื่อง เช่น การเข้าประชุม สัมมนา ศึกษาต่อ ดูงาน แลกเปลี่ยนเรียนรู้ ค้นคว้าหาความรู้ด้วยตนเอง รับการนิเทศ โดยเฉพาะการเรียนรู้จากการปฏิบัติงานจนเกิดความชำนาญ และสร้างเครือข่ายการพัฒนาทั้งในและนอกสถานศึกษาเพื่อการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ เช่น เครือข่ายเสมือนจริง (ออนไลน์) เครือข่ายครูเฉพาะสาขาวิชา เครือข่ายครูสอนดี ตลอดจนส่งเสริมความรู้และการพัฒนาครูตามความต้องการ โดยวิจัยและพัฒนานวัตกรรมการเรียนรู้ และการเรียนการสอนของครูให้ทันสมัยและสอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงและความก้าวหน้าทางการศึกษาและการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง

นอกจากนี้ สุธีรา วิเศษสมบัติ (2560, หน้า 8) กล่าวว่า แนวทางการพัฒนาครูให้มีคุณภาพที่พึงประสงค์ โดยครูจะต้องมีความรู้มีลักษณะการปฏิบัติงานที่เป็นปัจจุบันซึ่งต้องได้รับการพัฒนาอย่างต่อเนื่องและมีวิธีการที่มีประสิทธิภาพเพื่อนำความรู้ไปใช้ในการปฏิบัติงานโดยมีวิธีดังนี้

1. การฝึกอบรม การนิเทศใช้วิธีการเสริมสร้าง คือ บรรยายการจัดประชุมสัมมนาและการอภิปรายการประชุมเชิงปฏิบัติการการเรียนแบบการสาธิต การฝึกหัดแก้ปัญหา และการระดมความคิด
2. การเป็นพี่เลี้ยงและการชี้แนะ ใช้วิธีการเสริมสร้าง คือ การสับเปลี่ยนหมุนเวียนงานการชี้แนะและการเป็นพี่เลี้ยง

3. การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ใช้วิธีการเสริมสร้าง คือ การศึกษาดูงานและการแลกเปลี่ยนเรียนรู้
4. การเรียนรู้ด้วยตนเองใช้วิธีการเสริมสร้าง คือ การศึกษาเอกสารการเขียนบันทึกการปฏิบัติงาน
5. การศึกษาเฉพาะกรณีการเรียนรู้จากการปฏิบัติงานและใช้วิธีการเสริมสร้าง คือ การทดลองปฏิบัติงานและการติดตามสังเกต

นอกจากวิธีการพัฒนาครูที่กล่าวมาข้างต้น นักวิชาการทางการศึกษายังให้ความสำคัญในการพัฒนาวิชาชีพครู โดยใช้กระบวนการสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ โดยเฉพาะหน่วยงานทางการศึกษาของประเทศไทยที่เล็งเห็นความสำคัญในการนำกระบวนการสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพมาใช้ในการพัฒนาคุณภาพครู โดยมีเป้าหมายเพื่อการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนให้มีความรู้และทักษะที่เท่าทันการเปลี่ยนแปลงในยุคศตวรรษที่ 21 ชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ เป็นการรวมกลุ่มทางวิชาการของครู ผู้บริหาร บุคลากรทางการศึกษา และผู้เกี่ยวข้อง เพื่อร่วมกันพัฒนาความรู้ ความสามารถ ทักษะ คุณลักษณะด้านต่าง ๆ ของครู โดยมีการวางแผนแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ที่เกิดจากความร่วมมือร่วมใจด้วยความเป็นกัลยาณมิตร มีการแบ่งปันความรู้ ความสามารถและแนวทางการปฏิบัติที่เกิดจากการนำทฤษฎีไปสู่การปฏิบัติที่มุ่งเน้นการพัฒนาการเรียนรู้ของผู้เรียนเป็นสำคัญ ส่งผลให้ครูเป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้และเกิดการพัฒนาศมรรถนะครูอย่างยั่งยืน สอดคล้องกับ พิมพันธ์ เดชะคุปต์, และเพียว ยินดีสุข (2561, หน้า 131) กล่าวว่า ชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ คือ การรวมกลุ่มของบุคลากรทางการศึกษาผู้บริหารคณะผู้บริหารชุมชนร่วมกับครูผู้สอนเป็นการชุมนุมเชิงวิชาการหรือประสบการณ์เรียนรู้จากการปฏิบัติมีการถอดบทเรียนแลกเปลี่ยนเรียนรู้สะท้อนคิดอย่างเป็นระยะและทำอย่างต่อเนื่อง นอกจากนี้ วรลักษณ์ ชูกำเนิด, และเอกรินทร์ ชูสังข์ทอง (2557, หน้า 95) กล่าวว่า ชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ เป็นการรวมตัว ร่วมใจ ร่วมพลัง ร่วมทำ และร่วมเรียนรู้ร่วมกันของครู ผู้บริหารและนักการศึกษาบนพื้นฐานวัฒนธรรมความสัมพันธ์แบบกัลยาณมิตร ที่มีวิสัยทัศน์ คุณค่า เป้าหมาย และภารกิจร่วมกัน โดยทำงานร่วมกันแบบทีม การเรียนรู้ที่ครูเป็นผู้นำร่วมกัน และผู้บริหารดูแลสนับสนุน ส่งเสริมการเรียนรู้และพัฒนาวิชาชีพ เพื่อเปลี่ยนแปลงคุณภาพตนเองสู่คุณภาพการจัดการเรียนรู้ที่เน้นความสำเร็จ หรือประสิทธิผลของผู้เรียนเป็นสำคัญ และความสุขของการทำงานร่วมกันของสมาชิกในชุมชน

จากการศึกษานิยามของชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพดังกล่าว มีการนิยามและให้ความหมายที่แตกต่างกัน แต่พบว่ามีหลายประเด็นที่ตรงกันคือ มีการทำงานร่วมกัน การร่วมมือ ร่วมพลัง การวิพากษ์ การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ที่มุ่งเน้นการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ การสะท้อนผลการปฏิบัติงาน การสร้างชุมชนแห่งความเป็นกัลยาณมิตร จนเกิดเป็นวัฒนธรรมการเรียนรู้ของทุกฝ่ายร่วมกัน ดังนั้น จึงนิยามการสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพว่า หมายถึง การรวมตัว ร่วมใจ ร่วมคิด ร่วมทำ ของครู ผู้บริหาร และนักการศึกษา ด้วยการทำงานเป็นทีมแบบกัลยาณมิตร เพื่อมุ่งพัฒนาสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ของครูผู้สอน ที่ส่งผลต่อการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนเป็นสำคัญ

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา (2562, หน้า 65) ได้ศึกษารูปแบบการพัฒนาผู้เรียนโดยใช้ชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพของสถานศึกษา พบว่า การสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพอาศัยหลักการมีส่วนร่วมของครู ผู้บริหาร และเครือข่ายในการทำงานร่วมกันโดยมีกระบวนการ ได้แก่

1. Professional การร่วมกันพัฒนาวิชาชีพและสร้างความเป็นมืออาชีพร่วมกัน โดยร่วมมือร่วมใจกันในการดำเนินงานด้วยความสมัครใจ มีการดำเนินงานที่มุ่งเน้นเป้าหมายขององค์กร ควบคู่ไปกับการพัฒนาผู้เรียน ซึ่งเป็นผลให้

การพัฒนาการศึกษาที่มีทิศทางเดียวกัน เป็นความร่วมมือที่มีเป้าหมายที่ชัดเจน มีการจับคู่ของเพื่อนร่วมวิชาชีพ เพื่อแลกเปลี่ยนประสบการณ์ความคิดเห็น และมีการช่วยเหลือแนะนำซึ่งกันและกันอย่างใกล้ชิดตลอดจนสังเกต การปฏิบัติเพื่อสะท้อนผลและแนะนำช่วยเหลือ ร่วมกันพัฒนาหรือแก้ปัญหาจนประสบผลสำเร็จและมีประสิทธิภาพ มากยิ่งขึ้น

2. Learning การเรียนรู้ โดยการศึกษาค้นคว้าการวิเคราะห์ เพื่อให้ได้แนวทางวิธีการที่ดีที่สุดส่งเสริม การเป็นบุคคลผู้เรียนรู้ ซึ่งเป็นเป้าหมายของการดำเนินงานเพื่อให้ผู้เรียนเป็นบุคคลผู้เรียนรู้ ตลอดจนการพัฒนา ผู้บริหาร ครู และผู้ที่เกี่ยวข้องให้เป็นผู้เรียนรู้ ในกระบวนการสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ ส่งเสริมภาวะผู้นำให้แก่ครู ให้มีภาวะผู้นำและภาวะผู้ตาม นอกจากนี้ยังมีเป้าหมายสำคัญเพื่อการพัฒนาผู้เรียน ผู้ที่เกี่ยวข้องต้องร่วมกันพัฒนา ผู้เรียน ด้วยวิธีการต่าง ๆ ซึ่งมีความแตกต่างกันไปตามสถานการณ์ ซึ่งถือเป็นการเรียนรู้ที่ไม่มีที่สิ้นสุด มีการถอด บทเรียนเป็นการนำผลการปฏิบัติงานร่วมกันสะท้อน วิเคราะห์ เพื่อสกัดเป็นองค์ความรู้หรือแนวปฏิบัติที่ดีซึ่งจะเป็น ประโยชน์ต่อผู้บริหารและครูที่จะนำไปประยุกต์ใช้ต่อไป

3. Communication การรวมกลุ่มของผู้เกี่ยวข้องซึ่งอาจเป็นบุคคลภายในสถานศึกษาหรือนอกสถานศึกษา เพื่อร่วมกันพัฒนาหรือแก้ปัญหาในการจัดการเรียนการสอน หรือด้านอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับผู้เรียน การสร้างชุมชนหรือ การรวมกลุ่มต้องมาจากความต้องการและความสมัครใจ ทั้งนี้เพื่อให้การดำเนินงานบรรลุผลสำเร็จการสื่อสารเนื่องจากการ รวมกลุ่ม ต้องมีการแลกเปลี่ยนประสบการณ์ แลกเปลี่ยนความคิดเห็น มีการเสนอแนะช่วยเหลือ ด้วยการพูดคุย หรือเป็นการสื่อสารออนไลน์ สมาชิกต้องสื่อสารได้ตรงตามวัตถุประสงค์ สื่อสารทางบวก ซึ่งจะช่วยให้สมาชิกมีความ สบายใจและอุ่นใจส่งผลต่อความสำเร็จของการปฏิบัติมากขึ้น

จะเห็นได้ว่าการนำกระบวนการสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพมาใช้ในการพัฒนาสมรรถนะครู จะส่งผลให้ผู้บริหาร ครู และผู้มีส่วนเกี่ยวข้องมีสมรรถนะเพิ่มมากขึ้นเนื่องจากมีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ การแนะนำ ช่วยเหลือของเพื่อนสมาชิกและร่วมลงมือปฏิบัติตลอดจนมีการสะท้อนผลที่จะทำให้เห็นภาพการปฏิบัติที่ดี ซึ่งกระบวนการ ดังกล่าวจะส่งผลให้สมาชิกในทีม PLC มีความสามารถในการดำเนินงานที่ดีขึ้นจนเกิดเป็นสมรรถนะตลอดจนมี ความคิดสร้างสรรค์ สามารถพัฒนาผู้เรียนหรือการแก้ปัญหาผู้เรียน และคิดหาวิธี คิดค้น นวัตกรรมเพื่อการพัฒนาและ การแก้ปัญหาผู้เรียนเพื่อให้สอดคล้องกับบริบทและสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงอย่างต่อเนื่องในยุคปัจจุบัน

บทสรุป

การเปลี่ยนแปลงของโลกในยุคศตวรรษที่ 21 ส่งผลให้รูปแบบการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 เกิดความเปลี่ยนแปลง ไปเป็นอย่างมาก ครูจำเป็นต้องมีความรู้ ความสามารถและมีทักษะเจตคติและค่านิยมที่เหมาะสมต่อการทำหน้าที่ครู ในยุคปัจจุบันเพื่อให้ครูสามารถพัฒนาการศึกษาและพัฒนาการเรียนรู้ของผู้เรียนในยุคศตวรรษที่ 21 ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ครูในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานจึงต้องมีสมรรถนะที่สำคัญ สำหรับการทำหน้าที่ครู ได้แก่ ด้านหลักสูตร สมรรถนะด้าน การจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ด้านสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยี ด้านวิจัยในชั้นเรียน ด้านการบริหารจัดการ ชั้นเรียน ด้านการวัดประเมินผลการเรียนรู้ และด้านคุณลักษณะในวิชาชีพครู เพราะคุณภาพของผู้เรียนขึ้นอยู่กับสมรรถนะ และความเชี่ยวชาญในวิชาชีพของครู การพัฒนาสมรรถนะครูมีหลายรูปแบบทั้งนี้ขึ้นอยู่กับวัตถุประสงค์นโยบายและ

หน่วยงานที่จะจัดให้เหมาะสมและสอดคล้องกับปัญหาความต้องการของผู้เข้ารับการพัฒนา สมรรถนะครู มีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการขับเคลื่อนและพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน เพราะครูเป็นบุคคลที่มีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการพัฒนาการศึกษาและพัฒนาการเรียนรู้ของผู้เรียนในยุคศตวรรษที่ 21 หากครูได้รับการพัฒนาสมรรถนะอย่างเหมาะสม ย่อมส่งผลต่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ตลอดจนพัฒนาคุณภาพผู้เรียนให้สามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมยุคศตวรรษที่ 21 ได้อย่างมีความสุข

เอกสารอ้างอิง

- กฤติน กุลเพ็ง. (2563). การพัฒนาสมรรถนะสำหรับองค์กร. นนทบุรี: บริษัท ภิรมย์ปริ้นต์ติ้ง แอนด์ ดีไซน์ จำกัด.
- กุลชลี จงเจริญ. (2561). การบริหารทรัพยากรบุคคลทางการศึกษา. นนทบุรี: สำนักพิมพ์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- กุลิสรา จิตรชญาวนิช. (2562). การจัดการเรียนรู้. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ชวลิต ชูแพง. (2565). ชุมชนแห่งการเรียนรู้สู่การวิจัยในชั้นเรียน. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์ มหาวิทยาลัย.
- ณิรดา เวชญาลักษณ์. (2562). การบริหารจัดการชั้นเรียน. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ทศนา แหมมณี. (2555). ศาสตร์การสอน: องค์ความรู้เพื่อการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ธารรัตน์ กล้วยแก้ว. (2561). ความเป็นครูมืออาชีพ. พะเยา: โรงพิมพ์เจริญอักษร.
- ปรียาภรณ์ ตั้งคุณานันต์. (2562). ความเป็นครูมืออาชีพ (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ: มีน เซอร์วิสซัพพลาย.
- พิมพ์พันธ์ เตชะคุปต์, และเพยาว์ ยินดีสุข. (2561). การเรียนรู้เชิงรุกแบบรวมพลังกับ PLC เพื่อการพัฒนา. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- _____. (2562). **ทักษะ 7C ของครู 4.0** (พิมพ์ครั้งที่ 4). กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- _____. (2562). **การจัดการเรียนรู้ในทศวรรษที่ 21** (พิมพ์ครั้งที่ 4). กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์ มหาวิทยาลัย.
- ไพฑูรณ์ สีนรัตน์, และนักรบ หมั่นแสน. (2560). ความเป็นครูและการพัฒนาครูมืออาชีพ. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- วรลักษณ์ ชูกำเนิด, และเอกรินทร์ สังข์ทอง. (2557). โรงเรียนแห่งชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพครู เพื่อการพัฒนา วิชาชีพครูที่เน้นผู้เรียนเป็นหัวใจสำคัญ. วารสารวิทยบริการมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์, **25(1)**, 93 - 102.
- วิจารณ์ พานิช. (2557). **วิธีสร้างการเรียนรู้เพื่อศิษย์ ในศตวรรษที่ 21**. กรุงเทพฯ: มูลนิธิสาคี-สฤกษ์ดีวงศ์.
- วิชัย วงษ์ใหญ่, และมารุต พัฒนา. (2562). **ครู 3C สำหรับผู้เรียนยุคใหม่**. กรุงเทพฯ: ศูนย์ผู้นำนวัตกรรมหลักสูตร และการเรียนรู้.
- สิทธิพล อาจอินทร์. (2562). **ศาสตร์และศิลป์การจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21**. ขอนแก่น: โรงพิมพ์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- สุธีรา วิเศษสมบัติ. (2560). การพัฒนาแนวทางพัฒนาครูด้านการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 สำหรับ สถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 2. วิทยานิพนธ์ปริญญา ดุษฎีบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2553). คู่มือการประเมินสมรรถนะครู สำนักงานคณะกรรมการ
การศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2553. (ม.ป.ท).

_____. (2563). หลักสูตรการเสริมสร้างสมรรถนะครูผู้ช่วยสู่การเป็นครูมืออาชีพ สำนักงานคณะกรรมการ
การศึกษาขั้นพื้นฐาน (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2563). (ม.ป.ท).

สำนักงานเลขาธิการคุรุสภา. (2562). กรอบสมรรถนะครูเอเชียตะวันออกเฉียงใต้. กรุงเทพฯ: บริษัท ออนป้า จำกัด.

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2556). รายงานการวิจัยและพัฒนารูปแบบการพัฒนาครูและผู้บริหาร
สถานศึกษาแบบใช้โรงเรียนเป็นฐานในโรงเรียนขนาดเล็กระยะที่ 2 จังหวัดพระนครศรีอยุธยา.
กรุงเทพฯ: พริกหวานกราฟฟิค จำกัด.

_____. (2561). การพัฒนากลไกขับเคลื่อนระบบการผลิตและพัฒนาครูสมรรถนะสูงสำหรับประเทศไทย 4.0.
กรุงเทพฯ: พริกหวานกราฟฟิค จำกัด.

_____. (2562). รายงานเฉพาะเรื่องที่ 8 การปฏิรูปครูและอาจารย์. กรุงเทพฯ: พริกหวานกราฟฟิค จำกัด.

_____. (2562). บทเรียนจากสถานศึกษาในการพัฒนาครูด้วยชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพ (PLC)
สู่การพัฒนาคุณภาพผู้เรียนตามมาตรฐานการศึกษาของชาติ. กรุงเทพฯ: บริษัท 21 เซนจูรี่ จำกัด.

สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร. (2558). เอกสารประกอบการพิจารณา สภาขับเคลื่อนการปฏิรูป
ประเทศ ด้านการศึกษา. (ม.ป.ท).

การจัดการเรียนการสอนวิชานาฏศิลป์ไทยในรูปแบบการศึกษานอกระบบ:
โรงเรียนนาฏศิลป์ไทย ชลบุรี
Learning and Teaching Management of Thai Dramatic Arts for
Non-formal Education: Chon Buri Thai Dancing Art School

ภรดา ธีระวิทย์*
Phurada Teeravit

Received: January 3, 2023 Revised: February 2, 2023 Accepted: February 24, 2023

บทคัดย่อ

บทความนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อนำเสนอการจัดการเรียนการสอนวิชานาฏศิลป์ไทยในรูปแบบการศึกษานอกระบบ กรณีศึกษา โรงเรียนนาฏศิลป์ไทย ชลบุรี ซึ่งเป็นโรงเรียนในความควบคุมของกระทรวงศึกษาธิการ มีการจัดการศึกษาในรูปแบบการศึกษานอกระบบ มีกระบวนการเรียนการสอนที่มุ่งเน้นทางด้านนาฏศิลป์ไทย และเสริมสร้างความรู้ทางด้านคุณธรรม จริยธรรม รวมถึงการปลูกฝังค่านิยมแห่งความเป็นไทยแก่เยาวชน โดยมีการกำหนดหลักสูตรการจัดการเรียนการสอน แบ่งออกเป็น 5 ช่วงวัย ได้แก่ อายุ 5 - 8 ปี อายุ 9 - 12 ปี อายุ 13 - 15 ปี อายุ 16 - 18 ปี และอายุ 19 ปี ขึ้นไป ซึ่งมีการกำหนดการเรียนรู้แต่ละเพลงตามพื้นฐานและช่วงวัยที่เหมาะสม การเรียนการสอนในรูปแบบของการศึกษานอกระบบ โดยโรงเรียนนาฏศิลป์ไทย ชลบุรี นั้น ได้จัดหลักสูตรที่คำนึงถึงผู้เรียนและความแตกต่างระหว่างบุคคลเป็นสำคัญ มีความยืดหยุ่นในเวลาและวันที่ต้องการ และสามารถฝึกฝนเพื่อใช้ในโอกาสงานต่าง ๆ ได้อย่างเหมาะสม นอกจากนี้ การเรียนการสอนนาฏศิลป์ไทย ยังเป็นการเรียนรู้ที่สามารถพัฒนาทักษะอีกหลาย ๆ ด้าน เช่น การมีบุคลิกภาพที่ดี มีความกล้าแสดงออก และการฝึกสมาธิ ที่ได้ถือว่าเป็นสิ่งที่สำคัญที่สุด ที่ผู้เรียนสามารถนำไปปรับใช้ในการทำงานหรือในชีวิตประจำวันได้อีกด้วย ดังนั้น การเรียนนาฏศิลป์ไทยสำหรับการเรียนในรูปแบบการศึกษานอกระบบนี้ ถือได้ว่าเป็นอีกหนึ่งโรงเรียนที่เป็นทางเลือกในการเปิดโอกาสให้ประชาชน หรือเยาวชนรุ่นใหม่ที่มีใจรักในศิลปวัฒนธรรมไทยเข้ามาศึกษาความรู้ เพื่อพัฒนาทักษะ ความสามารถทางด้านนาฏศิลป์ไทย อีกทั้งการสร้างผลงานที่เป็นที่ประจักษ์ และเผยแพร่สู่ชุมชน สังคม และประเทศชาติต่อไป

คำสำคัญ: การศึกษานอกระบบ, นาฏศิลป์ไทย, โรงเรียนนาฏศิลป์ไทย ชลบุรี

* ครูประจำกลุ่มสาระนาฏศิลป์ไทย ภาควิชานาฏศิลป์ วิทยาลัยนาฏศิลป์เชียงใหม่ สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์

Abstract

This article presents the learning management of the dancing arts course at Chon Buri Thai Dancing Art School, an institution under the control of the Ministry of Education that provides non-formal education focusing on learning about Thai dramatic art, constructing knowledge, morality, and ethics and cultivating Thai values for young people. The school's curriculum is divided into five age groups: 5 - 8, 9 - 12, 13 - 15, 16 - 18, and 19 years or older. The students learn each song suitably according to their basis and age ranges. The non-formal education curriculum of Chon Buri Thai Dancing Art School is organized by considering the students' differences. The lessons are flexible to the students' convenient date and time, and they can practice and apply them on various occasions. In addition, Thai dramatic art is a set of skills that will also help develop other aspects for the students, such as having a good personality, being courageous in public, and having good concentration. Most importantly, the students can apply what they have learned in their work and everyday life. The non-formal education curriculum of Chon Buri Thai Dancing Art School is another choice for those young people who love Thai arts and culture and are willing to learn and develop their skills in Thai dramatic art, as well as create outstanding works and promote Thai art and culture widely in our communities, society, and country.

Keywords: Non-formal Education, Thai Dramatic Arts, Chon Buri Thai Dancing Art School

บทนำ

การศึกษาเป็นกระบวนการหนึ่งซึ่งผ่านความรู้ ทักษะ จารีตประเพณี การสร้างสรรค์จรรโลงความก้าวหน้าทางวิชาการ การสร้างองค์ความรู้ อันเกิดจากการจัดสภาพแวดล้อม สังคม เพื่อการเรียนรู้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต ซึ่งปัจจุบันถือได้ว่าการศึกษานั้น เป็นยุคสังคมแห่งการเรียนรู้ที่เปิดกว้าง โดยมีการศึกษาหลากหลายรูปแบบที่เข้ามาพัฒนารูปแบบการจัดการศึกษาให้มีความก้าวหน้าและทันสมัยมากขึ้น

หากพูดถึงการศึกษาในปัจจุบัน มีการจัดการศึกษาที่หลากหลายรูปแบบ ได้แก่ การศึกษาในระบบการศึกษานอกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัย การศึกษาที่ได้กล่าวมานั้น มีการจัดการศึกษาของหลักสูตรที่แตกต่างกันออกไป ตามระยะเวลาและผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาที่กำหนดไว้ ซึ่งการเรียนการสอนในรายวิชานาฏศิลป์ไทย เป็นอีกหนึ่งรายวิชาที่ได้มีการจัดการศึกษาอย่างอิสระ มีทั้งการเรียนการสอนในรายวิชาเรียนตามโรงเรียนทั่วไป และการเรียนการสอนของโรงเรียนสอนพิเศษ ที่เรียกว่า โรงเรียนนอกระบบ หรือการศึกษานอกระบบนั่นเอง

การศึกษานอกระบบ เป็นการศึกษาที่มีการจัดทำหลักสูตร ระยะเวลาและการวัดและประเมินผลในการเรียนที่ยืดหยุ่น มีความสอดคล้องกับสภาพและความต้องการของผู้เรียน โดยไม่จำกัดอายุ รูปแบบการเรียนการสอนหรือสถานที่ โดยตั้งเป้าหมายเพื่อให้ประชาชนเข้ามาเรียนรู้ได้และพัฒนาตนเองได้อย่างมีประสิทธิภาพ (ธีรศักดิ์ อุปไมยอธัชย์, 2560, หน้า 78) ซึ่งในจังหวัดชลบุรีได้มีโรงเรียนที่จัดการศึกษานอกระบบหลายโรงเรียนและหลากหลายวิชาชีพด้วยกัน เช่น โรงเรียนสอนขับรถ โรงเรียนสอนตัดเสื้อ โรงเรียนสอนเสริมสวย โรงเรียนโหราศาสตร์ และโรงเรียนนาฏศิลป์ไทย ชลบุรี

โรงเรียนนาฏศิลป์ไทย ชลบุรี เป็นโรงเรียนที่จัดอยู่ในประเภทโรงเรียนนอกระบบ มีกระบวนการเรียนการสอนที่มุ่งเน้นด้านคุณธรรมจริยธรรม การเสริมสร้างทัศนคติที่ดีทางการเรียนนาฏศิลป์ไทย รวมถึงการปลูกฝังค่านิยมแห่งความเป็นไทยแก่เยาวชน ซึ่งถือได้ว่าเป็นอีกหนึ่งโรงเรียนที่เป็นทางเลือกในการเปิดโอกาสให้ประชาชน หรือเยาวชนรุ่นใหม่ที่มีใจรักในศิลปวัฒนธรรมไทยเข้ามาศึกษาความรู้ เพื่อพัฒนาทักษะ ความสามารถทางด้านนาฏศิลป์ไทย อีกทั้งการสร้างผลงานที่เป็นที่ประจักษ์ และเผยแพร่สู่ชุมชน สังคม และประเทศชาติ

จากข้อความดังกล่าวข้างต้น ผู้เขียนเล็งเห็นถึงความสำคัญของการจัดการศึกษานอกระบบที่มีการจัดการเรียนการสอนตามหลักสูตรครบถ้วนและมีการกำหนดเวลาได้ตามความเหมาะสม ซึ่งโรงเรียนนาฏศิลป์ไทย ชลบุรี ก็เป็นอีกหนึ่งโรงเรียนที่มีจัดการเรียนการสอนในรายวิชานาฏศิลป์ไทย โดยมีการกำหนดหลักสูตรที่ชัดเจนตามช่วงวัย การเลือกเวลาเรียนตามอัธยาศัย มีการรับรองการจบการศึกษาและการเผยแพร่ผลงานออกสู่สาธารณชนทั้งในและต่างประเทศ จึงเป็นอีกหนึ่งทางเลือกสำหรับผู้สนใจศึกษาและเป็นแนวทางในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา พัฒนาศักยภาพด้วยการเสริมสร้างบุคลิกภาพให้กับผู้เรียน รวมถึงการปลูกฝังจิตสำนึกของการอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรมไทยของเยาวชนรุ่นใหม่สืบไป

ความหมายของการศึกษานอกระบบ

การศึกษานอกระบบ คือ การศึกษาที่เปิดโอกาสให้กับผู้ที่สนใจจะเรียนหนังสือ หากความรู้แต่พลาดโอกาสทางการศึกษา ซึ่งการศึกษานอกระบบจะช่วยพัฒนาความรู้ ทักษะ รวมถึงสิ่งจำเป็นต่าง ๆ ในการใช้ชีวิต หรือนำไปต่อยอด

การทำงาน ไม่มีสิ้นสุด ไม่จำกัดอายุ เรียกได้ว่าสามารถเรียนได้ตลอดชีวิต

การศึกษานอกระบบ แบ่งออกเป็นหลายประเภท (มุตตาผา ลำเท, 2560, หน้า 20) ได้แก่

1. **การศึกษาต่อเนื่อง** เป็นการศึกษาที่ผู้เรียนเรียนจบไม่ว่าจะระดับชั้นใดก็ตาม แต่อยากหาความรู้เพิ่มเติมจากสิ่งที่ได้เรียนมา (ทั้งจากโรงเรียนหรือมหาวิทยาลัย) จึงเลือกศึกษานอกระบบประเภทนี้ โดยในบางสถานศึกษาจะมีการออกไปรับรองจบหรือประกาศนียบัตรให้เมื่อจบตามหลักสูตรที่กำหนดไว้

2. **การศึกษาทางไกล** เป็นการศึกษานอกระบบสำหรับผู้ที่สนใจอยากเรียนหนังสือหาความรู้แต่ไม่สามารถเดินทางมาเรียนยังสถานศึกษานั้น ๆ ได้ ก็จะใช้ประเภทนี้ที่ผู้สอนกับผู้เรียนอยู่คนละทิศทาง ห่างไกล แต่สามารถเรียนรู้ทางไกลผ่านจอภาพ (Video Conference) ทั้งแบบระบุเวลา และไม่ระบุเวลา ซึ่งผู้เรียนสามารถรับความรู้ในเรื่องที่สนใจได้

3. **การศึกษาผู้ใหญ่** เป็นการศึกษาสำหรับผู้เรียนที่มีทุกช่วงอายุไม่จำกัด ซึ่งอาจจะเป็นผู้ที่ยากจน ไม่มีโอกาสทางการศึกษา ไม่มีเวลา ต้องทำหน้าที่อย่างอื่นด้วย ฯลฯ โดยสามารถเลือกวัน เวลาเรียนได้ โดยไม่ต้องมาเรียนทุกวันหรือทั้งวัน โดยจะมุ่งเน้นให้ผู้เรียนได้รับความรู้ในทุกแขนงไม่ว่าจะคณิตศาสตร์ ภาษาอังกฤษ สังคม ไปจนถึงวิชาศิลปะ คหกรรม ฯลฯ

4. **การศึกษาชุมชน** เป็นการศึกษานอกระบบอีกประเภทที่ให้ผู้เรียนได้เข้าไปศึกษาชุมชนนั้น ๆ เรียนรู้ทางชีวภาพ กายภาพ ระบบความคิด เศรษฐกิจ สังคม การเมือง ปรัชญาการณต่าง ๆ ฯลฯ ซึ่งจะใช้วิธีสังเกต สอบถาม เรียนรู้ไปพร้อม ๆ กับนักพัฒนาตามความสนใจของผู้เรียน

สรุปได้ว่า การศึกษานอกระบบ เป็นการจัดการศึกษาที่มีการกำหนดหลักสูตรและเป้าหมายที่ชัดเจน แต่อาจมีความยืดหยุ่นตามข้อจำกัดบางประการ ซึ่งการจัดการศึกษารูปแบบนี้ ถือได้ว่าเป็นการศึกษาที่ตอบสนองความต้องการของผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยที่ให้ผู้เรียนสามารถกำหนดวัน เวลา และเลือกเรียนในสิ่งที่ตนเองสนใจได้อย่างอิสระ ภายใต้ขอบเขตของหลักสูตรที่กำหนดไว้ ซึ่งผู้เขียนมองว่า การศึกษาในลักษณะนี้ เป็นอีกหนึ่งทางเลือกสำหรับผู้เรียนที่มีความความสนใจทางวิชาชีพแขนงต่าง ๆ ซึ่งสามารถเรียนรู้ได้จากวิธีการที่หลากหลาย ทันสมัย และมีประสิทธิภาพ

บทบาทหน้าที่ในการจัดการเรียนการสอนสำหรับโรงเรียนนอกระบบ ตามพระราชบัญญัติโรงเรียนเอกชน (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2554

โรงเรียนเอกชนนอกระบบ ตามพระราชบัญญัติโรงเรียนเอกชน (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2554 หมายความว่า โรงเรียนที่จัดการศึกษาโดยมีความยืดหยุ่นในการกำหนดจุดมุ่งหมาย รูปแบบ วิธีการจัดการศึกษา ระยะเวลาของการศึกษาการวัดและประเมินผล ซึ่งเป็นเงื่อนไขสำคัญของการสำเร็จการศึกษา และให้หมายรวมถึงศูนย์ศึกษาอิสลามประจำมัสยิด (ตาดีกา) และสถาบันศึกษาปอเนาะ

ประเภทและลักษณะของโรงเรียนนอกระบบ แบ่งได้ดังนี้

1. ประเภทสอนศาสนา เป็นโรงเรียนที่จัดตั้งขึ้นโดยมีวัตถุประสงค์เฉพาะการสอนศาสนา
2. ประเภทศิลปะและกีฬา เป็นโรงเรียนที่จัดตั้งขึ้นโดยมีวัตถุประสงค์ให้การศึกษาเกี่ยวกับดนตรี ศิลปะ และกีฬา

3. ประเภทวิชาชีพ เป็นโรงเรียนที่จัดตั้งขึ้นโดยมีวัตถุประสงค์ให้การศึกษาเกี่ยวกับวิชาชีพ เพื่อให้ นักเรียนนำไปประกอบอาชีพหรือเพิ่มเติมทักษะในการประกอบอาชีพ

4. ประเภททวิศึกษา เป็นโรงเรียนที่จัดตั้งขึ้นโดยมีวัตถุประสงค์เสริมความรู้บางรายวิชา ตามหลักสูตร การศึกษาขั้นพื้นฐาน

5. ประเภทสร้างเสริมทักษะชีวิต เป็นโรงเรียนที่จัดตั้งขึ้นโดยมีวัตถุประสงค์เสริมสร้าง ความคิด เขวามันปัญญา และทักษะอื่น

การจัดการเรียนการสอนของโรงเรียนนอกระบบ แบ่งได้ดังนี้

1. จัดการเรียนการสอนโดยครูหรือผู้สอน
2. จัดการเรียนการสอนโดยใช้สื่อการเรียนการสอน
3. จัดการเรียนการสอนแบบบูรณาการโดยมีทั้งครูหรือผู้สอนและสื่อการเรียนการสอน
4. การจัดการเรียนการสอนตาม (1) (2) และ (3) อาจจะร่วมกันระหว่างโรงเรียนกับโรงเรียน หรือหน่วยงาน อื่นทั้งในและนอกสถานศึกษาอย่างมีคุณภาพมาตรฐาน

ด้านครูและผู้สอน ครูต้องมีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้ามสำหรับผู้ประกอบวิชาชีพครูตามกฎหมาย ว่าด้วยสภาครูและบุคลากรทางการศึกษา ผู้สอนจะต้องมีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้ามดังต่อไปนี้ (พระราชบัญญัติโรงเรียนเอกชน (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2554, 2566, ย่อหน้า 6)

1. อายุไม่ต่ำกว่าสิบแปดปีบริบูรณ์
2. ต้องมีความรู้ตามระเบียบกำหนด
3. มีความประพฤติเรียบร้อย ไม่บกพร่องในศีลธรรมอันดี
4. ไม่เป็นคนไร้ความสามารถหรือเสมือนไร้ความสามารถ
5. ไม่เคยถูกออกจากราชการโดยมีความผิด เว้นแต่ได้ถูกออกจากราชการมาแล้วไม่น้อยกว่า 2 ปีก่อนวัน แต่งตั้งให้เป็นผู้สอน
6. ไม่เคยได้รับโทษจำคุกโดยคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุก เว้นแต่เป็นโทษสำหรับความผิดที่ผู้อนุญาต เห็นว่าไม่ขัดต่อศีลธรรมอันดีของประชาชน หรือความผิดที่ได้กระทำโดยประมาทหรือ ความผิดลหุโทษ และพ้นโทษ มาแล้วไม่น้อยกว่า 2 ปีก่อนวันแต่งตั้งให้เป็นผู้สอน
7. ไม่ฝักใฝ่หรือเลื่อมใสในลัทธิเป็นภัยต่อความมั่นคงหรือความปลอดภัยของประเทศ หรือขัดต่อการปกครอง ระบอบประชาธิปไตยตามรัฐธรรมนูญ
8. ไม่เป็นโรคต้องห้ามที่กำหนดในกฎกระทรวง

ประวัติโรงเรียนนาฏศิลป์ไทย ชลบุรี

โรงเรียนนาฏศิลป์ไทย ชลบุรี ตั้งอยู่เลขที่ 53 / 127 - 128 ถนนสุขุมวิท ตำบลบ้านสวน อำเภอเมือง จังหวัด ชลบุรี ได้จดทะเบียนขึ้นป้ายเป็นโรงเรียนนาฏศิลป์ไทย ในความควบคุมของกระทรวงศึกษาธิการ ในวันที่ 19 มกราคม 2553 ก่อตั้งมาเป็นเวลา 12 ปี ปัจจุบัน นางอัญชลีย์ ธีระวิทย์ เป็นผู้รับใบอนุญาต – ผู้จัดการ/ผู้อำนวยการโรงเรียน

โดยจัดการเรียนการสอนตั้งแต่เด็กอายุ 5 ขวบขึ้นไป รับสมัครผู้เข้าศึกษาทั้งชายและหญิง โดยสอนวิชานาฏศิลป์ไทย ทั้งสาขาโขนและละคร (อัญชลีย์ ธีระวิทย์, 2553, หน้า 1)

การจัดห้องเรียนของโรงเรียนนาฏศิลป์ไทย ชลบุรี แบ่งออกเป็น 7 ห้อง ได้แก่ 1) ห้องนาฏลีลาชาติ 2) ห้องคีตมณีศรีรัตน์ 3) ห้องเจ็ดจรัสสุวรรณ 4) ห้องคนธรรพ์บุษบา 5) ห้องบุรพลักการ 6) ห้องพรหมมินทร์อวตาร 7) ห้องอนันตญาณสถิต

ด้วยความมุ่งหวังของโรงเรียนนาฏศิลป์ไทย ชลบุรี เป็นการเรียนการสอนที่มุ่งอบรมสั่งสอนด้านนาฏศิลป์ไทย เพื่อพัฒนานักเรียนให้เป็นผู้คนที่สมบูรณ์ มีคุณธรรม จริยธรรม มีความรู้ความสามารถ กล้าแสดงออก มีกาลเทศะ เป็นผู้คนที่รังสรรค์ผลงานการแสดงออกสู่สายตาของผู้ปกครองและชุมชน ภายใต้บรรยากาศสิ่งแวดล้อมที่สวยงามและปลอดภัย

สัญลักษณ์

ปรัชญา

“สืบทอดนาฏศิลป์อย่างรู้คุณค่า อนุรักษ์ภูมิปัญญาวัฒนธรรมไทย”

คำขวัญ

“แสดงออกเชิงสร้างสรรค์ เชื่อมันพัฒนาศักยภาพ”

คติพจน์

“สามัคคี มีวินัย รับผิดชอบ”

วิสัยทัศน์

“ปลูกฝังค่านิยมแห่งความเป็นไทย”

พันธกิจ

1. มุ่งส่งเสริมอบรมเยาวชน เพื่อสืบสานอนุรักษ์วัฒนธรรมไทย
2. เผยแพร่ความรู้ ตระหนักเห็นคุณค่าแห่งความเป็นไทย

เป้าหมาย

“มุ่งเผยแพร่ศิลปวัฒนธรรมไทย”

หลักสูตรการจัดการเรียนการสอน

โรงเรียนนาฏศิลป์ไทย ชลบุรี จัดการเรียนการสอนตลอดหลักสูตรทั้งหมด 210 ชั่วโมง โดยเปิดการสอนในวันจันทร์ วันพุธ วันศุกร์ เวลา 17.00 น. – 20.00 น. และวันเสาร์ วันอาทิตย์ เวลา 08.30 น. – 16.30 น. ซึ่งได้วางหลักสูตรการเรียนการสอนตามอายุของผู้เรียนดังนี้ (อัญชลี ธีระวิทย์, 2553, หน้า 10 - 12)

อายุ 5 – 8 ปี เริ่มการฝึกขั้นพื้นฐาน โดยเรียนรู้จากท่านาฏยศัพท์ ภาษาท่าสำหรับเด็ก การตัดตัวให้อ่อนช้อย และเหมาะสมกับสรีระของผู้เรียนแต่ละบุคคล มีการฝึกการรำขั้นพื้นฐาน โดยการใช้อุปกรณ์ถือแบบง่าย ๆ ได้แก่ เพลงเชิญพระขวัญ รำอิษฐาน รวมถึงสอดแทรกการเต้นจินตลีลา เพื่อฝึกกำลังของกล้ามเนื้อขา กล้ามเนื้อแขนสำหรับเด็ก เพื่อให้เกิดความแข็งแรง

ที่มา: ผู้เขียน, 2565

อายุ 9 - 12 ปี ยังคงมีการฝึกทักษะขั้นพื้นฐาน ทั้งในเรื่องท่านาฏยศัพท์ ภาษาท่าที่ใช้สำหรับการแสดง นาฏศิลป์ สำหรับผู้เรียนในระดับนี้ ครูผู้สอนจะมีการถ่ายทอดการเรียนรู้อีกในเพลงต่าง ๆ ที่มีความยากขึ้นจากเดิมเพียงเล็กน้อย โดยหลักสูตรการสอนที่ได้กำหนดไว้ ได้แก่ 1) รำวงมาตรฐาน 10 เพลง ซึ่งผู้เรียนจะได้ฝึกทักษะการร้อง การจดจำเนื้อเพลง ทักษะการรำเข้าคู่ และการแปรแถวเป็นวงกลม 2) ฟ้อนเงี้ยว 3) ระบำไก่ 4) รำอวยพรอ่อนหวาน 5) ฟ้อนม้าย เป็นต้น ซึ่งเพลงทั้งหมดนี้ เป็นเพลงที่มีกระบวนการทำรำและการแปรแถวที่ไม่ซับซ้อนจนเกินไป

ที่มา: ผู้เขียน, 2565

อายุ 13 - 15 ปี อยู่ในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โดยทางโรงเรียนได้กำหนดหลักสูตรสำหรับช่วงชั้นนี้ ในการฝึกทักษะขั้นพื้นฐาน โดยยึดตามหลักจากการเรียนสายวิชาชีพ (วิทยาลัยนาฏศิลป์) โดยเริ่มจากการ 1) รำเพลงช้า เพลงเร็ว ซึ่งปกติแล้วจะใช้เวลาในการรำทั้งหมด 1 ชั่วโมงครึ่ง แต่เราตัดทอนลงเพื่อไม่ให้เกิดความน่าเบื่อจนเกินไป จึงได้ปรับเป็นการรำเพลงช้า เพลงเร็ว แบบตัด ซึ่งใช้เวลารวมทั้งหมด 40 นาที 2) รำแม่บทเล็ก 3) รำสีนวล 4) รำมาตรฐาน เพลงเทพบันเทิง 5) ระบำกฤษดาภินิหาร เป็นต้น

ที่มา: ผู้เขียน, 2565

อายุ 16 - 18 ปี อยู่ในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย จะมีความยากขึ้นกว่าช่วงชั้นอื่น ๆ โดยทางโรงเรียน กำหนดเป็นการรำในรูปแบบของการรำเดี่ยว เช่น เพลงอุยฉายต่าง ๆ การรำคู่ เช่น พระรามตามกวาง ย่าหรีนตามนกยูง รวมถึงการรำมาตรฐานในเพลงต่าง ๆ เช่น ระบำดาวดึงส์ ระบำย่องหงิด เป็นต้น

ที่มา: ผู้เขียน, 2565

อายุ 19 ปี ขึ้นไป จะไม่มีการกำหนดหลักสูตรไว้อย่างตายตัว เพราะเนื่องจากว่าเป็นวงชั้นของปริญญา
คนในวัยทำงาน หรือผู้สูงอายุ ซึ่งจะเป็นเพลงที่ผู้เรียนเลือกใช้และเรียนรู้ ฝึกฝน ให้เข้ากับโอกาสที่จะนำไปใช้ในงาน
การแสดงต่าง ๆ ตามที่ต้องการอย่างเหมาะสม

ที่มา: ผู้เขียน, 2565

ช่วงเวลาที่เหมาะสมสำหรับการเรียนรู้ในแต่ละช่วงวัย

อายุ	วันที่เลือกเรียน		เวลา	สาเหตุ
	จันทร์/ พุธ/ศุกร์	เสาร์ อาทิตย์		
อายุ 5 – 8 ปี		/	08.30 น.	การเรียนรู้ใน 2 ช่วงวัยนี้ เป็นการเรียนรู้ที่ครอบครัวนั้นพยายามหากิจกรรมเสริมให้กับลูกหลาน ซึ่งวันอาทิตย์เป็นวันที่ผู้เรียนจะใช้ชีวิตอยู่บ้านปกติ จึงจำเป็นต้องหากิจกรรมเสริม เพื่อพัฒนาทักษะทางด้านสมอง สมาธิ เพื่อใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์ ผ่อนคลายและได้รับความรู้ นอกเหนือจากห้องเรียน
อายุ 9 – 12 ปี		/	10.00 น.	
อายุ 13 – 15 ปี		/	08.30 น.	การเรียนรู้ในระดับมัธยมศึกษาตอนต้นพบว่า มีการเลือกเรียนเสริมในสิ่งที่ตนสนใจในวันเสาร์ช่วงเช้า เพราะว่า ในช่วงบ่ายหรือวันอาทิตย์นั้น เด็กวัยรุ่นจะใช้ชีวิตที่ค่อนข้างอิสระ เช่น การดูหนัง การไปเที่ยวกับเพื่อน เพื่อเป็นการผ่อนคลายและพักผ่อนของผู้เรียน
อายุ 16 – 18 ปี		/	13.00 น.	การเรียนรู้ในระดับมัธยมศึกษาตอนปลายจะเลือกการเรียนรู้ในสิ่งที่ตนสนใจในช่วงบ่าย ซึ่งเป็นธรรมดาที่วัยรุ่นทั่วไปจะไม่ตื่นเช้าเท่าไร เพราะต้องการพักผ่อนจากวันจันทร์ - ศุกร์ที่ได้ร่ำเรียนมาอย่างหนักพอสมควร
อายุ 19 ปี ขึ้นไป	/		17.00 น.	การเรียนรู้ของผู้ใหญ่ในวัยทำงานนั้น จะเลือกเข้ามาศึกษา ในวันธรรมดาหลังเวลาเลิกงานเสมอ เพราะในวัยนี้จะเป็นวัยที่ใช้เวลาในแต่ละวันอย่างคุ้มค่าที่สุดเท่าที่จะทำได้ เพราะวันเสาร์และวันอาทิตย์นั้น เป็นวันที่ต้องใช้เวลาร่วมกับครอบครัวให้มากที่สุด

สรุปได้ว่า การเรียนการสอนในรูปแบบของการศึกษานอกระบบ โดยโรงเรียนนาฏศิลป์ไทย ชลบุรี นั้น ได้จัดหลักสูตรที่คำนึงถึงผู้เรียนและความแตกต่างระหว่างบุคคลเป็นสำคัญ การเรียนรู้และการพัฒนาทักษะทางด้านนาฏศิลป์ไทย ไม่เพียงแต่เรียนในห้องเรียนเท่านั้น เราสามารถเลือกที่จะเรียนในเวลาที่เราต้องการ หรือสามารถฝึกฝนเพื่อใช้ในโอกาสงานต่าง ๆ ได้ ดังนั้น ผู้เขียนมีความเห็นว่า การเรียนนาฏศิลป์ไทย ในโรงเรียนแบบนี้ ไม่ใช่เพียงแค่เรียนเพื่อรำให้เป็นอย่างเดียว แต่สิ่งสำคัญคือ การฝึกบุคลิกภาพในตนเอง การใช้สติ สมาธิ ความแม่นยำ การฝึกไหวพริบปฏิภาณ รวมไปถึงความกล้าแสดงออกในสังคมอีกด้วย

การรับรองการจบการศึกษาและการเผยแพร่ผลงานออกสู่สาธารณชน

โรงเรียนนาฏศิลป์ไทย ชลบุรี มีการรองรับการจบการศึกษาตามหลักสูตรที่กำหนด โดยแบ่งเป็น 3 ระดับ ได้แก่ ระดับขั้นต้น ระดับชั้นกลาง และระดับขั้นสูง โดยเมื่อครบการเรียนการสอนตามที่หลักสูตรกำหนดแล้ว จะมีการทดสอบผู้เรียนเพื่อทำการประเมินผลตามศักยภาพของผู้เรียนในแต่ละคน โดยทางโรงเรียนจะจัดงานแสดงความยินดีสำหรับนักเรียนที่ผ่านเกณฑ์ การประเมินในแต่ละระดับชั้น พร้อมกับนำเสนอผลงานบนเวทีให้กับวัฒนธรรมจังหวัด ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา รวมถึงคณะครู ผู้ปกครอง ในการรับชมผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาของผู้เรียน

ที่มา: ผู้เขียน, 2565

ที่มา: ผู้เขียน, 2565

นอกเหนือจากการเรียนการสอนในห้องเรียนแล้ว โรงเรียนนาฏศิลป์ไทย ชลบุรี ได้ส่งเสริมสนับสนุนกิจกรรมให้ความร่วมมือกับงานสำคัญต่าง ๆ ของทางจังหวัดเป็นอย่างดี โดยการนำนักเรียนเผยแพร่ศิลปวัฒนธรรมออกสู่สาธารณชนอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้ผู้เรียนเกิดความกล้าแสดงออก เสริมทักษะด้านปฏิภาณไหวพริบในสถานการณ์จริงบนเวที และเป็นส่วนหนึ่งในการเป็นเยาวชนต้นแบบที่ได้แสดงถึงความรักในศิลปวัฒนธรรมของชาติ

ที่มา: ผู้เขียน, 2565

สรุป

โรงเรียนนาฏศิลป์ไทย ชลบุรี ในความควบคุมของกระทรวงศึกษาธิการ มีการจัดการศึกษาในรูปแบบ การศึกษานอกระบบ โดยได้กำหนดหลักสูตรและเป้าหมายที่ชัดเจน แต่อาจมีความยืดหยุ่นตามข้อจำกัดบางประการ มีการมุ่งเน้นการเรียนการสอนทางด้านนาฏศิลป์ไทย มีทั้งรูปแบบการเรียนการสอนตามหลักสูตร และการเรียนการสอน แบบพิเศษ คือ การเรียนการสอนสำหรับผู้เรียนจากหน่วยงานต่าง ๆ ที่ต้องการนำไปใช้ในการแสดงเนื่องในโอกาสพิเศษ ขององค์กร รวมถึงการรังสรรค์ชุดการแสดงเพื่อเผยแพร่ศิลปวัฒนธรรมออกสู่สาธารณชนทั้งในประเทศและต่างประเทศ โดยมีการกำหนดหลักสูตรการจัดการเรียนการสอน แบ่งออกเป็น 5 ช่วงวัย ได้แก่ อายุ 5 - 8 ปี เริ่มการฝึกขั้นพื้นฐาน อายุ 9 - 12 ปี ยังคงมีการฝึกทักษะขั้นพื้นฐานและได้รับการถ่ายทอดการเรียนรู้ในเพลงต่าง ๆ ที่มีความยากขึ้น อายุ 13 - 15 ปี อยู่ในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โดยยึดตามหลักจากการเรียนสายวิชาชีพ (วิทยาลัยนาฏศิลป์) อายุ 16 - 18 ปี อยู่ในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายจะมีความยากขึ้นกว่าช่วงชั้นอื่น ๆ เช่น การรำในรูปแบบของการรำเดี่ยว และรำคู่ และอายุ 19 ปีขึ้นไป จะไม่มีการกำหนดหลักสูตรไว้อย่างตายตัว เหมาะสมกับช่วงวัยทำงานที่มาเรียน เพื่อแสดงในโอกาสพิเศษ โดยเปิดการเรียนการสอนในแต่ละรอบเวลา 08.30, 10.00, 13.00 และ 17.00 น. โดยใน ระหว่างการเรียนตามหลักสูตรนั้น ทางโรงเรียนมีการฝึกฝนผู้เรียนทั้งในห้องเรียนและนอกเรียน โดยให้ผู้เรียนได้แสดง ออกไปเผยแพร่ศิลปวัฒนธรรมในงานต่าง ๆ ที่ทางโรงเรียนได้รับมอบหมายมา เพื่อเป็นการฝึกฝนอีกด้านหนึ่งที่สำคัญ ของผู้เรียน คือ การแสดงบนเวทีจริงที่ต้องอาศัยทักษะต่าง ๆ ที่เรียนมาในห้องเรียนนำมาปรับใช้ในสถานการณ์จริง รวมถึงพลังกาย พลังใจจากตัวผู้เรียนเอง คณะครูและความร่วมมือของผู้ปกครองทุกท่าน อีกประการหนึ่งที่สำคัญ คือ หลังจากที่ผู้เรียนได้เรียนครบตามหลักสูตรกำหนดแล้ว ทางโรงเรียนจะมอบเกียรติบัตรที่แสดงถึงการรับรองการจบ การศึกษาของผู้เรียนอย่างสมบูรณ์ การที่ผู้เรียนได้เรียนรู้ทางด้านนาฏศิลป์ไทยจากโรงเรียนที่เป็นโรงเรียนการศึกษานอกระบบในลักษณะนี้ ถือเป็นโอกาสในทางเลือกหนึ่งในสายวิชาชีพที่สามารถเรียนรู้ผ่านการเลือกจากความต้องการ ของผู้เรียนเป็นสำคัญ เนื้อหาการเรียนครบถ้วน และมีความยืดหยุ่นในเวลาเรียนได้ตามความสะดวก

นอกจากนี้ ผู้เขียนมองว่าการเรียนทางด้านนาฏศิลป์ไทย ไม่เพียงแต่เรียนในห้องเรียนหรือเรียนเพื่อให้รำ เป็นเท่านั้น แต่ผู้เรียนจะได้ฝึกทักษะอีกหลาย ๆ ด้าน

1. การมีบุคลิกภาพที่ดี เช่น การเสริมความมั่นใจ การจัดระเบียบร่างกาย การแต่งกาย การมีเสน่ห์และการเพิ่มเอกลักษณ์เฉพาะตน
2. ความกล้าแสดงออก เช่น ความไม่เขินอาย กล้าทำ กล้าคิด กล้าตัดสินใจ
3. การฝึกสมาธิ ถือได้ว่าเป็นสิ่งสำคัญที่สุดที่ผู้เรียนจะต้องมีการจดจำท่าหรือสิ่งที่อยู่ตรงหน้า การกำหนดลมหายใจเข้าออก

การจัดการศึกษาของโรงเรียนนาฏศิลป์ไทย ชลบุรี ถือว่าเป็นการเรียนรู้ที่ตอบสนองต่อความต้องการของ ผู้เรียนในทุกช่วงวัย เป็นอีกหนึ่งทางเลือกที่ผู้เรียนมีโอกาสได้เลือกเรียนตามความถนัดและความสนใจ เป็นการส่งเสริม การเรียนรู้ที่มีประโยชน์ ได้ทั้งการเสริมบุคลิกภาพที่ดี และการประกอบอาชีพ รวมถึงผู้เรียนทุกคนถูกปลูกฝังการมี จิตสำนึกในความจงรักภักดีต่อชาติ ศาสนา และพระมหากษัตริย์ บนพื้นฐานของการอนุรักษ์ ตระหนักและเห็นคุณค่า ศิลปวัฒนธรรมของชาติให้ดำรงอยู่คู่แผ่นดินไทยตลอดไป

เอกสารอ้างอิง

- ธีรศักดิ์ อุปไมยอิชัย. (2560). **พื้นฐานการจัดการศึกษา**. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- พระราชบัญญัติโรงเรียนเอกชน (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2554. (2566). **บทบาทหน้าที่ในการจัดการเรียนการสอน สำหรับโรงเรียนนอกระบบ**. สืบค้น กุมภาพันธ์ 3, 2566, จาก <https://oar.hu.ac.th/wp-content/uploads/2022/05/AnoowatUpweb.pdf>.
- มุตตาฝา ล่าเห. (2560). **ความต้องการการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยของผู้เรียนในจังหวัดปัตตานี**. วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.
- อัญชลีย์ ธีระวิทย์. (2553). **หลักสูตรการเรียนการสอนของโรงเรียนนาฏศิลป์ไทย ชลบุรี**. ชลบุรี: ผู้แต่ง.
- _____. (2553). **เอกสารประกอบมาตรฐานที่ 1 โรงเรียนนาฏศิลป์ไทย ชลบุรี**. ชลบุรี: ผู้แต่ง.

ภาคผนวก

แนะนำผู้เขียน

วิลาวรรณ บุญเกิด

หน่วยงานสังกัด

นักศึกษาหลักสูตรบัญชีมหาบัณฑิต คณะบัญชี มหาวิทยาลัยศรีปทุม

ความสนใจทางวิชาการ

บัญชี

E-mail:

dawan27dawan@gmail.com

วรลักษณ์ วุฒิ

หน่วยงานสังกัด

คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา

ความสนใจทางวิชาการ

รัฐประศาสนศาสตร์

E-mail:

wararug@gmail.com

สุรศักดิ์ โตประสี

หน่วยงานสังกัด

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. อาจารย์หลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา

ความสนใจทางวิชาการ

รัฐประศาสนศาสตร์

E-mail:

kanyanat.se@bsru.ac.th

เทียมยศ ปะสาวะโน

หน่วยงานสังกัด

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. อาจารย์คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม

มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี

ความสนใจทางวิชาการ

การศึกษา

E-mail:

tiamyod@rmutt.ac.th

สุภาวี พูลประภาภรณ์

หน่วยงานสังกัด

นักศึกษาหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา

มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี

ความสนใจทางวิชาการ

บริหารการศึกษา

E-mail:

janesupawee131035@gmail.com

บรรลือ รัตนจรัสโรจน์

หน่วยงานสังกัด

อาจารย์ประจำ คณะวิทยาศาสตร์การกีฬาและสุขภาพ มหาวิทยาลัยการกีฬาแห่งชาติ
วิทยาเขตชัยภูมิ

ความสนใจทางวิชาการ

กีฬา, สุขภาพ

E-mail:

kornthip_lim@tnsuc.ac.th

จารุชา สมศรี

หน่วยงาน/สังกัด

นิสิตหลักสูตรการศึกษาดุษฎีบัณฑิต วิทยาลัยการจัดการ มหาวิทยาลัยพะเยา

ความสนใจทางวิชาการ

บริหารการศึกษา

E-mail:

pompom2204@gmail.com

ภรดา ธีระวิทย์

หน่วยงาน/สังกัด

ครูประจำกลุ่มสาระนาฏศิลป์ไทย ภาควิชานาฏศิลป์ วิทยาลัยนาฏศิลป์เชียงใหม่
สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์

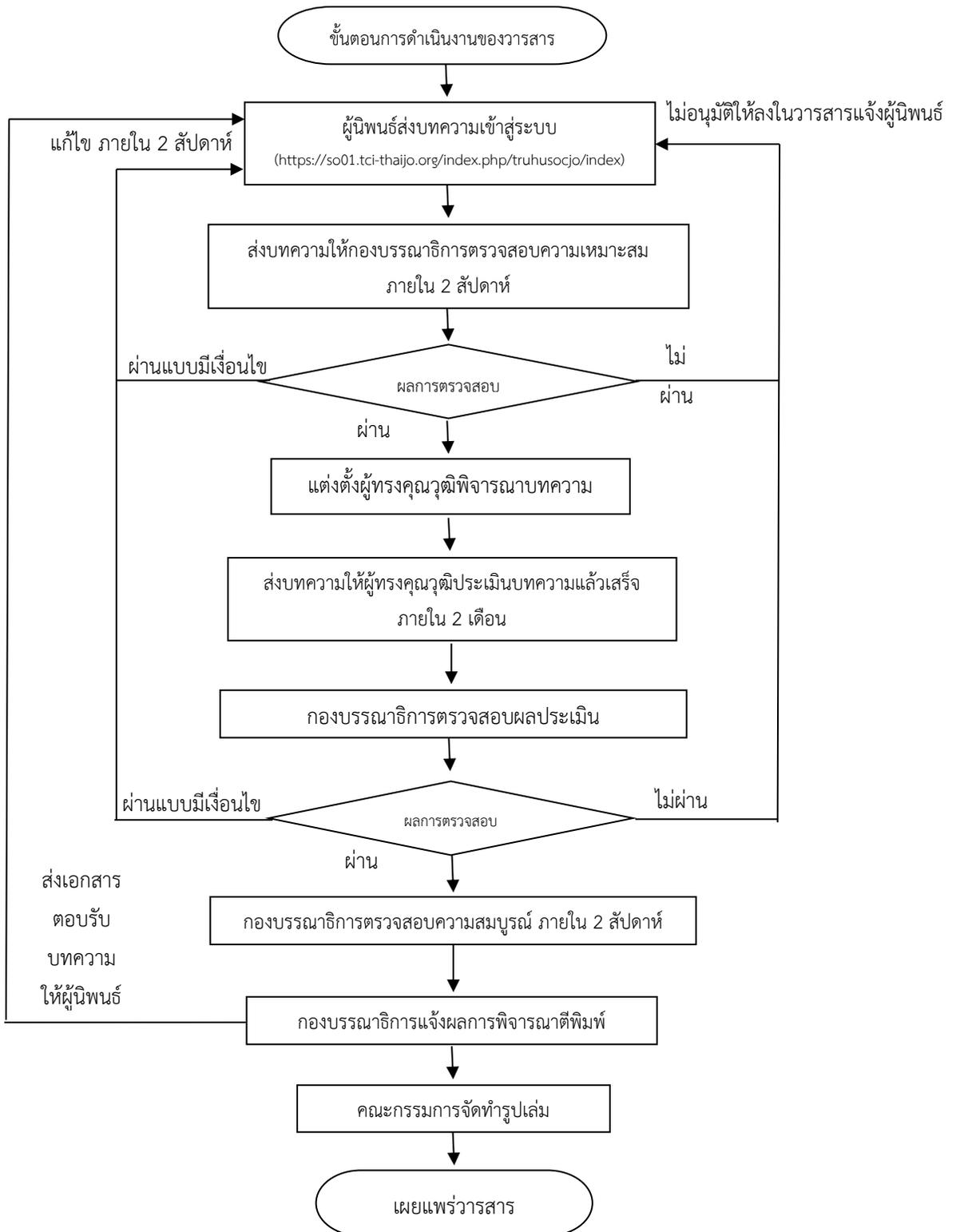
ความสนใจทางวิชาการ

นาฏศิลป์

E-mail:

Phuradaforwork@gmail.com

ขั้นตอนการดำเนินงานวารสารวิชาการคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี

คำแนะนำสำหรับผู้นิพนธ์บทความ

สถานที่ติดต่อเกี่ยวกับบทความ

สำนักงานวารสารวิชาการคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี
คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี
321 ถ.นารายณ์มหาราช ต.ทะเลชุบศร อ.เมือง จ.ลพบุรี 15000
โทรศัพท์ 064-313-8785 Email: husocjo@gmail.com

1. ส่วนประเภทของบทความที่ลงตีพิมพ์ในวารสาร

วารสารวิชาการคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี ตีพิมพ์บทความประเภทต่าง ๆ ดังนี้

1.1 บทความวิจัย (Research Article) ได้แก่ รายงานผลงานวิจัยใหม่ที่มีองค์ความรู้อันเป็นประโยชน์ซึ่งไม่เคยตีพิมพ์ในวารสารใด ๆ มาก่อน

1.2 บทความวิชาการ (Academic Article) ที่เสนอเนื้อหาความรู้ วิชาการ มีกลุ่มเป้าหมายที่เป็นนิสิตนักศึกษา หรือประชาชนทั่วไป

1.3 บทความปริทรรศน์ (Review Article) เป็นบทความที่รวบรวมความรู้จากตำรา หนังสือ และวารสารใหม่ หรือจากผลงานและประสบการณ์ของผู้นิพนธ์

การพิจารณาและคัดเลือกบทความ

บทความแต่ละบทความจะได้รับพิจารณาจากคณะกรรมการกลั่นกรองบทความวารสาร (Peer Review) 3 ท่าน ที่มีความเชี่ยวชาญในสาขาวิชาที่เกี่ยวข้อง และได้รับความเห็นชอบจากกองบรรณาธิการก่อนตีพิมพ์ โดยพิจารณาบทความจะมีรูปแบบที่ผู้พิจารณาบทความไม่ทราบชื่อหรือข้อมูลของผู้นิพนธ์บทความ และผู้นิพนธ์ไม่ทราบชื่อผู้พิจารณาบทความ (Double- Blind Peer Review)

การส่งบทความ

บทความที่จะตีพิมพ์ในวารสารวิชาการ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี จะต้องผ่านการตรวจสอบบทความและพิสูจน์อักษร

ผู้นิพนธ์ควรตระหนักถึงความสำคัญในการเตรียมบทความให้ถูกต้องตามรูปแบบของบทความที่วารสารกำหนด ตลอดจนตรวจสอบความถูกต้องแน่นอน พร้อมทั้งพิสูจน์อักษรก่อนที่จะส่งบทความนี้ให้กับกองบรรณาธิการเตรียมบทความให้ถูกต้องตามข้อกำหนดของวารสารจะทำให้การพิจารณาตีพิมพ์มีความรวดเร็วมากยิ่งขึ้น และทางกองบรรณาธิการของสงวนสิทธิ์ที่จะไม่พิจารณาบทความจนกว่าจะได้แก้ไขให้ถูกต้องตามข้อกำหนดของวารสาร

การเตรียมบทความ

บทความต้องเป็นตัวพิมพ์ดีด โดยใช้ชุดแบบอักษร (Font) ชนิดไทยสารบรรณ (TH Sarabun PSK) ขนาดอักษร 14 จัดกั้นหลังตรง และมีระยะห่างระหว่างบรรทัดหนึ่งช่อง (Double Spacing) ตลอดเอกสาร พิมพ์หน้าเดียวลงบนกระดาษพิมพ์สี่ขนาดบีห้า (B5) พิมพ์ให้ห่างจากขอบกระดาษด้านบน 1 นิ้ว ด้านซ้ายและด้านขวากับด้านล่าง 0.75 นิ้ว พร้อมใส่หมายเลขกำกับทางมุมขวาบนทุกหน้าบทความไม่ควรยาวเกิน 15 หน้ากระดาษพิมพ์สี่ โดยนับรวมภาพประกอบและตาราง

2. ส่วนบทคัดย่อ (Abstract)

บทคัดย่อควรมีความยาว 250 – 300 คำ โดยแยกต่างหากจากเนื้อเรื่อง บทความวิจัยและบทความปริทรรศน์ต้องมีบทคัดย่อทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ ซึ่งบทคัดย่อควรเขียนให้ได้ใจความทั้งหมดของเรื่อง ไม่ต้องอ้างอิงเอกสาร รูปภาพ หรือตาราง และลักษณะของบทคัดย่อควรประกอบไปด้วย วัตถุประสงค์ (Objective) วิธีการศึกษา (Methods) ผลการศึกษา (Results) สรุป (Conclusion) และคำสำคัญ (Key Words) ซึ่งควรเรียงตามลำดับและแยกหัวข้อให้ชัดเจน ดังนี้

- วัตถุประสงค์ ควรกล่าวถึงจุดมุ่งหมายของการศึกษา
- วิธีการศึกษา ควรกล่าวถึงวิธีการค้นคว้าข้อมูล ระเบียบวิธีวิจัยที่นำมาศึกษา สถิติที่นำมาใช้
- ผลการศึกษา ควรประกอบด้วยผลที่ได้รับจากการค้นคว้า ศึกษา และผลของค่าสถิติ (ในกรณีมีการวิเคราะห์)
- สรุป ควรกล่าวถึงผลสรุปของการค้นคว้าและศึกษา
- คำสำคัญ ควรมีคำสำคัญ 3 - 6 คำ ที่ครอบคลุมชื่อเรื่องที่ศึกษา และจะปรากฏอยู่ในส่วนท้ายของบทคัดย่อทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ โดยต้องจัดเรียงคำสำคัญตามตัวอักษร และค้นด้วยเครื่องหมายจุลภาค (.)

3. ส่วนเนื้อเรื่อง ควรประกอบด้วย

3.1 บทนำ (Introduction) เป็นส่วนกล่าวนำโดยอาศัยการปริทรรศน์ (Review) ข้อมูลจากรายงานวิจัย ความรู้ และหลักฐานต่างๆ จากหนังสือหรือวารสารที่เกี่ยวข้องกับเรื่องที่ศึกษา และกล่าวถึงเหตุผลหรือความสำคัญของปัญหาในการศึกษาครั้งนี้ สมมติฐานของการศึกษา ตลอดจนวัตถุประสงค์ของการศึกษาให้ชัดเจน

3.2 วิธีการศึกษา (Methods) กล่าวถึงรายละเอียดของวิธีการศึกษาประชากรและกลุ่มตัวอย่างในการศึกษา และวิธีการศึกษา เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย รวมทั้งสถิติที่นำมาใช้วิเคราะห์ข้อมูล

3.3 ผลการศึกษา (Results) เป็นการแสดงผลที่ได้จากการศึกษาและวิเคราะห์ในข้อ 3.2 ควรจำแนกผลออกเป็นหมวดหมู่และสัมพันธ์กับวัตถุประสงค์ของการศึกษา โดยการบรรยายในเนื้อเรื่องและแสดงรายละเอียดเพิ่มเติมด้วยภาพประกอบ ตาราง กราฟ หรือแผนภูมิ ตามความเหมาะสม

3.4 การอภิปรายผล (Discussion) เป็นการนำข้อมูลที่ได้มาจากการวิเคราะห์ของผู้นิพนธ์นำมาเปรียบเทียบกับผลการวิจัยของผู้อื่น เพื่อให้มีความเข้าใจหรือเกิดความรู้ใหม่ที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัยนั้น รวมทั้งข้อดี

ข้อเสียของวิธีการศึกษา เสนอแนะความคิดเห็นใหม่ๆ ปัญหาและอุปสรรคต่างๆ ที่ได้จากการศึกษาครั้งนี้ เพื่อเป็นแนวทางที่จะนำไปประยุกต์ให้เกิดประโยชน์

3.5 ข้อเสนอแนะ (Suggestion) การแนะนำการนำผลการวิจัยไปใช้ให้เกิดประโยชน์ต่อไป

3.6 กิตติกรรมประกาศ (acknowledgements) เป็นส่วนที่กล่าวขอบคุณต่อองค์กร หน่วยงานหรือบุคคลที่ให้ความช่วยเหลือร่วมมือในการวิจัย รวมทั้งแหล่งที่มาของเงินทุนวิจัย และหมายเลขของทุนวิจัย

3.7 เอกสารอ้างอิง (References) ใช้รูปแบบการอ้างอิงแทรกในเนื้อหา (Citations in text) เป็นการอ้างอิงแหล่งที่มาของข้อความไว้ในเครื่องหมายวงเล็บ () แทรกในเนื้อหา ซึ่งมีรูปแบบการเขียนอ้างอิงแตกต่างกันตามประเภทของเอกสารหรือแหล่งที่ใช้อ้างอิง ดังนี้

การจัดรูปแบบหน้ากระดาษวารสารวิชาการคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์
มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี

ระยะขอบ บน 1”

*****ตั้งค่าน้ำกระดาษ ขนาด B5
(7.17”×10.12”)****

ภายนอก 0.75”

ภายใน 0.75”

ล่าง 0.75”

ชื่อบทความภาษาไทย
ชื่อบทความภาษาอังกฤษ
(ใช้ตัวอักษร TH SarabunPSK ตัวหนา ขนาดอักษร 18)

ชื่อผู้นิพนธ์ภาษาไทย*
ชื่อผู้นิพนธ์ภาษาอังกฤษ
(ใช้ตัวอักษร TH SarabunPSK ตัวหนา ขนาดอักษร 14)

บทคัดย่อ
(ใช้ตัวอักษร TH SarabunPSK ตัวหนา ขนาดอักษร 14)

เนื้อหาของบทความ ใช้ รูปแบบอักษร TH SarabunPSK ขนาดอักษร 14 ความยาวของบทคัดย่อ ภาษาไทย 250 - 300 คำ โดยให้เขียนเป็นร้อยแก้ว เน้นเฉพาะเนื้อหาที่สำคัญ ให้ครอบคลุมวัตถุประสงค์ วิธีการ ผลและวิจารณ์ หรือข้อเสนอแนะอย่างย่อ (ใช้ตัวอักษร TH SarabunPSK ขนาดอักษร 14)

คำสำคัญ: (ใช้ตัวอักษร TH SarabunPSK ตัวหนา ขนาดอักษร 14) ควรเลือกคำสำคัญที่เกี่ยวข้องกับบทความ ประมาณ 3 - 5 คำ เป็นภาษาไทย ซึ่งตรงกับคำสำคัญในภาษาอังกฤษ เช่น รูปแบบบทความ, ขนาดตัวอักษร, รูปแบบตัวอักษร (ใช้ตัวอักษร TH SarabunPSK ขนาดอักษร 14)

* ยศ/ตำแหน่งทางวิชาการ, สาขาวิชา หน่วยงานต้นสังกัด (ใช้ตัวอักษร TH SarabunPSK ตัวธรรมดา ขนาดอักษร 12)

ABSTRACT

(ใช้ตัวอักษร TH SarabunPSK ตัวหนา ขนาดอักษร 14)

ความยาวของบทคัดย่อภาษาอังกฤษ 250 – 300 คำ และต้องตรงกับบทคัดย่อภาษาไทย (ใช้ตัวอักษร TH SarabunPSK ขนาดอักษร 14)

Keywords: (ใช้ตัวอักษร TH SarabunPSK ตัวหนา ขนาดอักษร 14) ควรเลือกคำสำคัญที่เกี่ยวข้องกับบทความ ประมาณ 3 - 5 คำ เป็นภาษาอังกฤษ ต้องตรงกับคำสำคัญในภาษาไทย (ใช้ตัวอักษร TH SarabunPSK ขนาดอักษร 14)

บทนำ

อธิบายถึงความเป็นมาของเรื่องที่วิจัย ความสำคัญของปัญหาที่ทำการศึกษาวิจัย ใช้ภาษาที่เข้าใจง่าย กระชับ และชัดเจน การใช้คำย่อ ต้องมีคำสมบูรณ์ไว้ในครั้งแรกก่อน เนื้อหาของตัวเรื่องควรมีรายละเอียด ดังต่อไปนี้ ความยาวไม่เกิน 1 หน้ากระดาษ

วัตถุประสงค์ของการวิจัย (ควรระบุเป็นข้อ ๆ)

วิธีดำเนินการวิจัย

อธิบายขั้นตอนการวิจัยด้วยภาษาที่เข้าใจง่าย โดยกล่าวถึงแหล่งข้อมูล ดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
3. การรวบรวมข้อมูล
4. การวิเคราะห์ข้อมูล

ผลการวิจัย

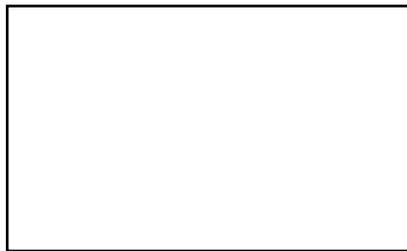
อธิบายถึงสิ่งที่ได้จากการศึกษาหรือวิจัย ผลที่ได้จากการวิเคราะห์ข้อมูล และการแสดงผลการทดสอบ สมมติฐาน และการวิจารณ์ผลการวิจัย ซึ่งการรายงานผลการวิจัยและการวิจารณ์นั้น ควรยึดวัตถุประสงค์ และ สมมติฐานของการวิจัยเป็นหลัก เพื่อชี้ให้เห็นว่าผลการวิจัยได้บรรลุวัตถุประสงค์อย่างไรบ้างและสอดคล้องกับ สมมติฐานที่วางไว้หรือไม่อย่างไร โดยเสนอหลักฐานข้อมูลอย่างเป็นระเบียบและเข้าใจง่าย

(กรณีมีตาราง)

ตาราง 1 เนื้อหาที่เป็นตารางและคำอธิบายสามารถใช้เป็นรูปแบบ 1 คอลัมน์ ได้ตามความเหมาะสม

(n=30)	
หัวข้อ	ขีดเส้น 2 เส้น
	ขีดเส้น 1 เส้น
รวม	ขีดเส้น 1 เส้น
	ขีดเส้น 2 เส้น

(กรณีมีภาพ)

ภาพ 1 ชื่อภาพ

(ที่มา: ✓

อภิปรายผล

ควรอธิบายถึงผลที่ได้รับจากการศึกษาหรือวิจัย ว่าเป็นไปตามสมมติฐานหรือไม่ ควรอ้างถึงทฤษฎี หรือ ผลการศึกษาของผู้อื่นที่เกี่ยวข้องประกอบ

ข้อเสนอแนะ

อธิบายถึงการนำผลที่ได้จากการวิจัยไปใช้ประโยชน์ หรือข้อเสนอแนะปัญหาที่พบในการวิจัย

เอกสารอ้างอิง

(รูปแบบการอ้างอิงแทรกในเนื้อหาและการเขียนเอกสารอ้างอิง)

***หากต้องการรายละเอียดเพิ่มเติม กรุณาติดต่อ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี
321 ถ.นารายณ์มหาราช ต.ทะเลชุบศร อ.เมืองลพบุรี จ.ลพบุรี 15000
โทรศัพท์ 0-3642-7485 – 93 ต่อ 40012 โทรสาร 0-3641-1150
Email: husocjo@gmail.com

การอ้างอิงแทรกในเนื้อหาและการเขียนเอกสารอ้างอิง

วิธีการเขียนอ้างอิงแทรกในเนื้อหา (Citations in text)

1. ใช้รูปแบบการอ้างอิงแทรกในเนื้อหาแบบ APA Style (The Publication Manual of the American Psychological Association) การลงรายการอ้างอิงแทรกในเนื้อหา เป็นการอ้างอิงแหล่งที่มาของข้อความไว้ในเครื่องหมายวงเล็บ () แทรกในเนื้อหา ในรูปแบบดังนี้

หมายเหตุ: เครื่องหมาย √ แสดงถึงการเคาะ 1 ครั้ง เวลาลงรายการอ้างอิงแทรกในเนื้อหาและรายการเอกสารอ้างอิงไม่ต้องใส่ลงไป

2. การลงรายการผู้แต่งทั่วไป

- ผู้แต่งที่เป็นคนไทย ใส่ ชื่อ-ชื่อสกุล โดยไม่ต้องใส่คำนำหน้านาม ยศ หรือ ตำแหน่งทางวิชาการ
- ผู้แต่งชาวต่างประเทศ ใส่เฉพาะนามสกุลและตามด้วยเครื่องหมายจุลภาค (,)

ผู้แต่งคนไทย

(ชื่อ-นามสกุลผู้แต่ง,ปีที่พิมพ์,√หน้าที่ใช้อ้างอิง)

ผู้แต่งชาวต่างชาติ

(นามสกุล,ปีที่พิมพ์,√หน้าที่ใช้อ้างอิง)

3. ถ้ามีการกล่าวถึงชื่อผู้แต่งไว้เป็นการเริ่มต้นประโยค ให้ใส่วงเล็บปีพิมพ์และเลขหน้าต่อจากชื่อผู้แต่ง โดยในวงเล็บไม่ต้องระบุชื่อผู้แต่งซ้ำอีก สำหรับชื่อชาวต่างประเทศให้ใส่นามสกุลของผู้แต่ง

ลมูล▽รัตนกร▽(2540,√หน้า▽105)

Watson▽(1992,√p.89)

4. การระบุเลขหน้าของเอกสารภาษาต่างประเทศที่นำมาอ้างอิง เอกสารหน้าเดียว ใช้อักษรย่อ p. เอกสารมากกว่า 1 หน้า ใช้อักษรย่อ pp.

(Jensen,√1991,√p.8)

(Jensen,√1991,√pp.8-15)

10. การอ้างอิงเอกสารจากอินเทอร์เน็ต ใช้คำว่า ย่อหน้า สำหรับข้อมูลภาษาไทย และคำว่า para. สำหรับข้อมูลภาษาอังกฤษ

(ชื่อผู้แต่ง,√ปีพิมพ์,√ย่อหน้า)

(สุดแดน√วิสุทธิลักษณ์,√2548,√ย่อหน้า√3)

(Gorman,√2000,√para.3)

11. การอ้างอิงแหล่งสารสนเทศภาษาต่างประเทศที่ไม่ใช่ภาษาอังกฤษ ให้เขียนชื่อสกุลผู้แต่ง เป็นภาษาอังกฤษ

(Yamada, 2020, p.3)

(Xiao, 2021, pp.85-105)

วิธีการเขียนเอกสารอ้างอิงท้ายบทความ (บรรณานุกรม)

1. พิมพ์ขีดขอบซ้าย โดยไม่ต้องจัดหน้าแบบกระจายตัวอักษร (เครื่องหมาย "v" แสดงถึงการเว้นระยะ 1 เคาะ ให้ผู้เขียนเคาะเป็น Space bar 1 เคาะ)

2. หากรายการใดไม่มี ไม่ต้องลงรายละเอียดในบรรณานุกรม ให้ลงรายการถัดมาได้เลย

3. การลงรายการผู้แต่ง ผู้แต่งอาจเป็นได้ทั้งบุคคลหรือสถาบัน

- **บุคคลสามัญชน** >> ตัดคำนำหน้านาม นาย, นาง, นางสาว ดร. นายแพทย์ พล.อ. ผศ. รศ.

- **ชาวต่างประเทศ** >> เขียนชื่อสกุลขึ้นก่อน ค้นด้วยเครื่องหมายจุลภาค ตามด้วยชื่อต้น

(First name) และ ชื่อกลาง (ถ้ามี)

Potter, James W.

Pane, John.

- **ผู้มีบรรดาศักดิ์ ฐานันดรศักดิ์หรือสมณศักดิ์** >> กลับเอาบรรดาศักดิ์ไว้หลังชื่อกับ นามสกุล ค้นด้วยเครื่องหมายจุลภาค (.)

คีฤกษ์/ปราโมช, หม่อมราชวงศ์.

พระธรรมโกศาจารย์ (ประยูร ธมฺมจิตโต).

- **สถาบัน** >> ให้บันทึกชื่อสถาบันนั้น ๆ โดยเรียงลำดับจากหน่วยงานใหญ่ไปหาหน่วยงานย่อย ค้นด้วยชื่อหน่วยงานด้วยเครื่องหมายมหัพภาค (.)

4. ผู้แต่งที่มีฐานะเป็น**บรรณาธิการ** ให้ลงชื่อผู้แต่ง แล้วตามด้วยเครื่องหมายมหัพภาค (.) และวงเล็บอักษรย่อ (บก.) สำหรับหนังสือภาษาไทย หรือ (Ed.) หรือ (Eds.) สำหรับหนังสือภาษาต่างประเทศ

ประวิทย์/สุวณิชัย.(บก.).

เอี่ยมพร/สกุลแก้ว, และวสุนธรา/ทับทิมแท้.(บก.).

Ford, George S.(Ed.).

Jordan, Roberts J., & Peter, Taylor, A.(Eds.).

5. การลงรายการชื่อหนังสือ

- ชื่อหนังสือให้พิมพ์ด้วยตัวหนาและไม่ขีดเส้นใต้

- ชื่อหนังสือที่เป็นภาษาต่างประเทศ ให้ขึ้นต้นอักษรตัวแรกของทุกคำด้วยตัวพิมพ์ใหญ่ และกรณีมีชื่อเรื่องรอง ให้พิมพ์ตามหลังเครื่องหมายมหัพภาคคู่ (:) โดยพิมพ์ขีดอักษรตัวท้าย เช่น

New Jersey: A Guide to Its Past and Present.

การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภูมิปัญญาไทยกับการพัฒนาชนบท: กรณีศึกษาจังหวัดพิษณุโลก

6. การลงรายการครั้งที่พิมพ์ ให้ลงรายการตั้งแต่การพิมพ์ครั้งที่ 2 เป็นต้นไป แล้วใส่ไว้ในเครื่องหมายวงเล็บ () แล้วตามด้วยเครื่องหมายมหัพภาค (.)

(พิมพ์ครั้งที่ 2). (พิมพ์ครั้งที่ 3). (พิมพ์ครั้งที่ 4). (2nd ed). (3rd ed). (4th ed).

ตัวอย่างการใส่เครื่องหมายมหัพภาค (.) หลังชื่อหนังสือ

ชื่อหนังสือ (พิมพ์ครั้งที่). กรณีมีพิมพ์ครั้งที่ในวงเล็บต่อท้าย ไม่ต้องใส่เครื่องหมายมหัพภาค (.) ต่อท้ายชื่อหนังสือ

บันทึกถึงดวงดาว (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ: ดอกหญ้า.

ชื่อหนังสือ. ต้องใส่เครื่องหมายมหัพภาค (.) กรณีไม่มี (พิมพ์ครั้งที่). ต่อท้าย

บันทึกถึงดวงดาว. กรุงเทพฯ: ดอกหญ้า.

7. หนังสือไม่ปรากฏสถานที่พิมพ์ สำนักพิมพ์ และปีที่พิมพ์ ใช้อักษรย่อในกรณีต่อไปนี้

	ภาษาไทย	ภาษาต่างประเทศ
ไม่ปรากฏปีที่พิมพ์	(ม.ป.ป.)	(n.d.)
ไม่ปรากฏสถานที่พิมพ์ สำนักพิมพ์	(ม.ป.ท.)	(n.p.)

นำอักษรย่อมาใส่ในตามตำแหน่ง

ชื่อผู้แต่ง.√(ปีที่พิมพ์).√**ชื่อหนังสือ**√(ครั้งที่พิมพ์).√(ม.ป.ท.).:√สำนักพิมพ์.

ชื่อผู้แต่ง.√(ปีที่พิมพ์).√**ชื่อหนังสือ**√(ครั้งที่พิมพ์).√สถานที่พิมพ์:√(ม.ป.ท.).

ชื่อผู้แต่ง.√(ม.ป.ป.).√**ชื่อหนังสือ**√(ครั้งที่พิมพ์).√สถานที่พิมพ์:√สำนักพิมพ์.

ชื่อผู้แต่ง.√(ม.ป.ป.).√**ชื่อหนังสือ**√(ครั้งที่พิมพ์).√(ม.ป.ท.).

8. หากไม่สามารถพิมพ์จบได้ภายใน 1 บรรทัด ให้ขึ้นบรรทัดใหม่โดยย่อหน้าเข้ามา 7 ตัวอักษร (7 เคาะ)

หัทยา กองจันทิก. (ม.ป.ป.). **ฉลากโภชนาการคืออะไร**. สืบค้น มกราคม 27, 2543, จาก

√√√√√√ <http://www.tda.moph.go.th/tda/html/product>

9. การจัดเรียง ให้เรียงตามลำดับอักษรของชื่อผู้แต่ง โดยเรียงตามอักษร ก-ฮ A-Z และแยกภาษาไทยกับภาษาต่างประเทศออกจากกัน

10. กรณีที่ผู้แต่งมีชื่อ-สกุลซ้ำกัน ให้เรียงตามปีพิมพ์จากน้อยไปมาก และในบรรทัดต่อไปให้พิมพ์ชิตกลาง 7 ครั้ง แล้วตามด้วยเครื่องหมายมหัพภาค (.) และใส่รายละเอียดชื่อเรื่องและอื่น ๆ ตามปกติ

กระทรวงศึกษาธิการ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ สำนักวิชาการมาตรฐาน

การศึกษา. (2551). ตัวชี้วัดและสาระการเรียนรู้แกนกลาง กลุ่มสาระการเรียนรู้
ภาษาต่างประเทศ ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551.

กรุงเทพฯ: ผู้แต่ง.

_____. (2551). ตัวชี้วัดและสาระการเรียนรู้แกนกลาง กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ตาม
หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551. กรุงเทพฯ: ผู้แต่ง.

11. การอ้างอิงแหล่งสารสนเทศภาษาต่างประเทศที่ไม่ใช่ภาษาอังกฤษ ให้เขียนชื่อผู้แต่งเป็น
ภาษาอังกฤษ และแปลข้อมูลส่วนอื่นๆ เป็นภาษาอังกฤษ

12. กรณีที่ผู้แต่งเป็นสถาบัน องค์กร หน่วยงาน และจัดพิมพ์เผยแพร่เอกสารในคราวเดียวกัน ให้ใช้คำว่า
ผู้แต่ง. ใส่ในตำแหน่งของสำนักพิมพ์ (ตามตัวอย่างข้อ 10)

รูปแบบการเขียนเอกสารอ้างอิงแทรกในเนื้อหา และการอ้างอิงท้ายบทความ

1. หนังสือ

ชื่อผู้แต่ง.(ปีที่พิมพ์).✓ชื่อหนังสือ✓(ครั้งที่พิมพ์).✓สถานที่พิมพ์:✓สำนักพิมพ์.

อ้างอิงในเนื้อหา

(สำเนาวิ ขจรศิลป์, บุญเรียง ขจรศิลป์, สมประสงค์ น่วมบุญลือ, สุริยา เสถียรกิจอำไพ, และบุญสม ธีรวณิชย์กุล, 2541, หน้า 34-36)

(Jones, 2002, p. 24)

อ้างอิงท้ายบทความ

สำเนาวิ ขจรศิลป์, บุญเรียง ขจรศิลป์, สมประสงค์ น่วมบุญลือ, สุริยา เสถียรกิจอำไพ, และบุญสม ธีรวณิชย์กุล. (2541). การพัฒนารูปแบบค่ายอาสาพัฒนาของนักศึกษา (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ: สำนักงานปลัดทบวงมหาวิทยาลัย.

Jones, M. (2002). *Social Psychology of Prejudice*. New Jersey: Prentice Hall.

2. บทความจากวารสาร

ผู้เขียนบทความ.(ปีที่พิมพ์,✓เดือน).✓ชื่อบทความ.✓ชื่อวารสาร,✓ปีที่(ฉบับที่), หน้าที่สุดพิมพ์.

อ้างอิงในเนื้อหา

(วิกุล แพทย์พาณิชย์, 2545, หน้า 175-188)

(Bowen, 2005, pp. 175-188)

อ้างอิงท้ายบทความ

วิกุล แพทย์พาณิชย์. (2545, มีนาคม-เมษายน). ธุรกิจแฟรนไชส์. *เนชั่นสุดสัปดาห์*, 4(8), 8-11.

Bowen, J. (2005, April). FRBR coming soon to your library?. *Library Resources & Technical Services*, 49(3), 175-188.

3. บทความจากหนังสือพิมพ์

ชื่อผู้แต่ง.√(ปีที่พิมพ์,√เดือน√วันที่).√ชื่อบทความ.√ชื่อหนังสือพิมพ์,√ปีที่(ฉบับที่), หน้าที่ตีพิมพ์.

อ้างอิงในเนื้อหา

(นิธิ เอียวศรีวงศ์, 2544, หน้า 6)

(Schwatz, 1993, p. 9)

อ้างอิงท้ายบทความ

นิธิ เอียวศรีวงศ์. (2544, มีนาคม 23). พม่ากับยาเสพติด. *มติชน*, 20(121), หน้า 6.

ปัญหาขยะในเมืองเชียงใหม่. (2546, 15 สิงหาคม). *ไทยนิวส์*, 12(23), หน้า 8.

Schwatz, J. (1993, September 30). Obesity affects economic, social status.

The Washington Post, 30(134), p. 9.

4. วิทยานิพนธ์

ชื่อผู้แต่ง.√(ปีที่พิมพ์).√ชื่อวิทยานิพนธ์.√ระดับวิทยานิพนธ์√มหาวิทยาลัยหรือสถาบัน.

การเขียนระดับวิทยานิพนธ์ ในรูปแบบภาษาไทยและภาษาต่างประเทศ

ปริญญาโท ใช้คำว่า วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต หรือ Master's thesis

ปริญญาเอก ใช้คำว่า วิทยานิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต หรือ Doctoral Dissertation

สำหรับวิทยานิพนธ์ภาษาต่างประเทศ หลังระดับวิทยานิพนธ์ให้ใส่เครื่องหมายจุลภาค (,) แล้วจึงตามด้วยชื่อมหาวิทยาลัย

อ้างอิงในเนื้อหา

(กิ่งแก้ว จันโจอมศึก, 2547, หน้า 6-10)

(McKenna, 1999, pp. 9-10)

อ้างอิงท้ายบทความ

กิ่งแก้ว จันโจอมศึก. (2547). ผลการเรียนรู้เชิงพุทธิพิสัยของนักศึกษาระดับอุดมศึกษาโดยใช้สื่อ

ประสมประกอบการดำเนินเรื่องผ่านคอมพิวเตอร์ช่วยสอน. วิทยานิพนธ์ปริญญา

มหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยแม่โจ้.

McKenna, J. C. (1999). *Sustainable Ethnic Tourism in Northern Thailand*. Master's thesis, University of Alberta.

5. รายงานการวิจัย

ชื่อผู้แต่ง.√ (ปีที่พิมพ์). √ชื่อรายงานการวิจัย√ (ครั้งที่พิมพ์). √สถานที่พิมพ์: √สำนักพิมพ์.

อ้างอิงในเนื้อหา

(สุขุม พรหมเมืองคุณ, 2546, หน้า 6-10)

(สุขุม พรหมเมืองคุณ, และคนอื่น ๆ, 2546, หน้า 6-10)

อ้างอิงท้ายบทความ

สุขุม พรหมเมืองคุณ. (2546). รายงานการวิจัย เรื่อง ความต้องการพัฒนาความรู้ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศของผู้นำท้องถิ่นในจังหวัดขอนแก่น. เลย: มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย.

สุขุม พรหมเมืองคุณ, และคนอื่น ๆ. (2546). รายงานการวิจัย เรื่อง ความต้องการพัฒนาความรู้ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศของผู้นำท้องถิ่นในจังหวัดขอนแก่น. เลย: มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย.

6. การสัมภาษณ์

6.1 บทสัมภาษณ์โดยตรง

ผู้ให้สัมภาษณ์.√ (ปี,√เดือน/วันที่ที่สัมภาษณ์).√ตำแหน่งหรือที่อยู่ที่สามารถติดต่อได้.√สัมภาษณ์.

อ้างอิงในเนื้อหา

(มา มั่งมูล, 2557)

อ้างอิงท้ายบทความ

มา มั่งมูล. (2557, กรกฎาคม 11). ผู้ใหญ่บ้าน. สัมภาษณ์.

6.2 บทสัมภาษณ์ที่นำมาตีพิมพ์

ผู้ให้สัมภาษณ์.√ (ปี,√เดือน/วันที่ที่สัมภาษณ์).√ตำแหน่ง√(ถ้ามี).√สัมภาษณ์.√ชื่อวารสาร,√
√√√√√ปีที่(ฉบับที่),√หน้า.

อ้างอิงในเนื้อหา

(ทฤษฎี ชาวสวนเจริญ, 2557)

อ้างอิงท้ายบทความ

ทฤษฎี ชาวสวนเจริญ. (2557, กรกฎาคม 7). อธิปไตยกรมปศุสัตว์. สัมภาษณ์. **ไทยรัฐ**, 50(1254), หน้า 5.

7. สารสนเทศจากเว็บไซต์

7.1 สารสนเทศจากเว็บไซต์

ชื่อผู้แต่งหรือชื่อหน่วยงาน.(ปีที่พิมพ์).ชื่อเรื่อง.สืบค้น/เดือน/วันที่,จาก URL

อ้างอิงในเนื้อหา

(หัตถยา กองจันทิก, 2552, ย่อหน้า 2-3)

(Chiang Mai University, n.d, para. 5)

อ้างอิงท้ายบทความ

หัตถยา กองจันทิก. (2552). **ฉลากโภชนาการคืออะไร**. สืบค้น มกราคม 27, 2553, จาก

<http://www.tda.moph.go.th/tda/html/product/food/label.html>

Chiang Mai University. (n.d.). **Academic Support and Services Units**. Retrieved

September 1, 1999, from <http://www.erin.gor.au>

7.2 บทความวารสารอิเล็กทรอนิกส์จากเว็บไซต์

ผู้เขียนบทความ.(ปีที่พิมพ์).ชื่อบทความ.ชื่อวารสาร,ปีที่(ฉบับที่), หน้า.สืบค้น/เดือน/วันที่,ปี,
จาก URL

อ้างอิงในเนื้อหา

(กนิกร ทวนทอง, และนพคุณ คุณาชีวะ, 2561, หน้า 125-136)

อ้างอิงท้ายบทความ

กนิกร ทวนทอง, และนพคุณ คุณาชีวะ. (2561). การเปรียบเทียบความสามารถในการอ่านจับ

ใจความ สำคัญของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนฤทธิยะวรรณาลัย 2 โดยใช้วิธีการสอนแบบ

SQ4R กับวิธีการสอนแบบปกติ. **วารสารออนไลน์บัณฑิตศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัย**

รามคำแหง, 4(1), 125-136. สืบค้น พฤษภาคม 16, 2564, จาก <http://www.edujournal.ru.ac.th/index.php/abstractData/viewIndex/2357.ru>

8. เอกสารการประชุมสัมมนา

8.1 เอกสารการประชุมที่ตีพิมพ์เป็นรูปเล่ม

ชื่อผู้แต่ง.(ปีที่พิมพ์).ชื่อบทความ.ในชื่องานประชุม วันที่ เดือน ปี(หน้า).สถานที่พิมพ์:
✓✓✓✓✓✓✓✓ สำนักพิมพ์.

อ้างอิงในเนื้อหา

(อุมาพร สุทธิวงศ์, 2545, หน้า 38-48)

อ้างอิงท้ายบทความ

อุมาพร สุทธิวงศ์. (2545). มาตรฐานแรงงานกับการค้า. ใน การประชุมระดับชาติมาตรฐานแรงงานเพื่อการส่งออก วันที่ 21 กุมภาพันธ์ 2545 (หน้า 38-48). กรุงเทพฯ: สำนักงานพัฒนามาตรฐานแรงงาน กรมสวัสดิการและคุ้มครองแรงงาน.

8.2 เอกสารการประชุมที่ไม่ได้ตีพิมพ์เป็นรูปเล่ม

ชื่อผู้แต่ง.(ปีที่พิมพ์).ชื่อเรื่อง.เอกสารเสนอต่อที่ประชุม✓ครั้งที่✓วันที่,✓สถานที่พิมพ์.

อ้างอิงในเนื้อหา

(ฉวีลักษณ์ บุญยะกาญจน, 2540, หน้า 12)

(O'Neill, & Chan, 2003, p. 5)

อ้างอิงท้ายบทความ

ฉวีลักษณ์ บุญยะกาญจน. (2540). การบริหารเพื่อความเป็นเลิศ. เอกสารเสนอต่อที่ประชุมสัมมนาความร่วมมือระหว่างห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษา ครั้งที่ 15 วันที่ 26-28 พฤศจิกายน 2540, ขอนแก่น.

O'Neill, Edward T., & Chan, Lois Mai. (2003). FAST (Faceted application of subject terminology): A simplified LCSH-based vocabulary. Paper presented at World Library and Information Congress, 69th IFLA General Conference and Council, 1-9 August 2003, Berlin.

9. เอกสารรอง (อ้างถึงใน)

กรณีที่น่าแนวคิดหรือทฤษฎีของผู้อื่นที่เคยอ้างอิงไว้ในสารสนเทศมาใช้ให้เขียนรูปแบบการอ้างอิงในบทความและอ้างอิงท้ายบทความดังนี้

หมายเหตุ เอกสารภาษาไทยใช้คำว่า อ้างถึงใน เอกสารภาษาต่างประเทศใช้คำว่า cited by

อ้างอิงในเนื้อหา

(จารุวรรณ สิริโสภณ, 2560, หน้า 16-25 อ้างถึงใน จินดารัตน์ เบอร์พันธ์, 2561, หน้า 23)

(Bates, 2010, p. 16 cited by Taylor, 2012, pp. 401-411)

อ้างอิงท้ายบทความ

จินดารัตน์ เบอร์พันธ์. (2561). การประมวลผลสารสนเทศสำเร็จรูป. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

Taylor, A. (2012). Rethinking Subject Cataloging in Online Environment. *Library Resources & Technical Service*, 33(4), 401-411.

10. ราชกิจจานุเบกษา

ชื่อประกาศ.(ปีพ.ศ., วันที่/เดือน)./ราชกิจจานุเบกษา./เล่ม/ตอนที่./หน้า.

อ้างอิงในเนื้อหา

(พระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยบูรพาพุทธศักราช 2533. 2533, 29 กรกฎาคม). ราชกิจจานุเบกษา. เล่ม 107 ตอนที่ 131. หน้า 1-20

อ้างอิงท้ายบทความ

พระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยบูรพาพุทธศักราช 2533. (2533, 29 กรกฎาคม). ราชกิจจานุเบกษา. เล่ม 107 ตอนที่ 131. หน้า 1-20.

จริยธรรมการวิจัย

จริยธรรมในการตีพิมพ์ผลงาน

1. ลักษณะของบทความที่จะนำลงตีพิมพ์ในวารสารวิชาการคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี ได้แก่ บทความวิจัย (Research Article) บทความวิชาการ (Academic Article) บทความปริทรรศน์ หรือบทวิจารณ์วรรณกรรม (Review Article) ที่มีลักษณะวิเคราะห์ สังเคราะห์ วิจัย และแสดงถึงการศึกษาค้นคว้าอย่างรอบด้าน หรือเสนอแง่มุมความรู้ แนวคิด และประเด็นปัญหาต่าง ๆ ทั้งนี้ ควรมีการอ้างอิงทฤษฎีหรือข้อมูลจากแหล่งเอกสารที่เชื่อถือได้

2. ผลงานที่ส่งมาเพื่อตีพิมพ์ต้องไม่เคยได้รับการตีพิมพ์หรือกำลังเสนอเพื่อตีพิมพ์ในวารสารหรือแหล่งอื่นใดมาก่อน บทความใด ๆ ที่ตีพิมพ์ในวารสาร ถือเป็นลิขสิทธิ์ของวารสารวิชาการคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี หากต้องการตีพิมพ์ซ้ำต้องได้รับอนุญาตก่อน ขอความร่วมมือ ๆ ตลอดจนข้อคิดเห็นใด ๆ เป็นของผู้เขียนแต่ละท่านโดยเฉพาะ กองบรรณาธิการวารสารวิชาการคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี ไม่จำเป็นต้องเห็นพ้องด้วย

จริยธรรมของบรรณาธิการ

1. บรรณาธิการวารสารวิชาการคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี ต้องกำกับติดตาม ดูแล และประเมินผลการดำเนินงานให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ของวารสาร การรับรองคุณภาพของผลงานวิจัย ผลงานวิชาการ ความถูกต้องตามหลักจริยธรรมสากล และสามารถชี้แจงหรือให้ข้อมูลเกี่ยวกับกระบวนการตรวจสอบประเมินบทความ (Peer Review) และพร้อมให้การชี้แจงความเบี่ยงเบนต่างๆ จากกระบวนการตรวจสอบที่ได้รับบัพได้

2. บรรณาธิการต้องไม่มีผลประโยชน์ทับซ้อนกับผู้นิพนธ์ และผู้ทรงคุณวุฒิประเมินบทความ โดยเด็ดขาด เพื่อรักษาไว้ซึ่งจริยธรรม จรรยาบรรณการทำงานอย่างเคร่งครัด

3. บรรณาธิการต้องไม่เปิดเผยข้อมูลของผู้นิพนธ์และผู้ประเมินบทความ แก่บุคคลอื่นที่ไม่เกี่ยวข้องในช่วงเวลาของการประเมินบทความ ซึ่งวารสารกำหนดเกณฑ์การประเมินคุณภาพบทความสำหรับผู้ทรงคุณวุฒิแบบปกปิดรายชื่อ (Double blinded)

4. บรรณาธิการต้องไม่ตีพิมพ์บทความที่เคยตีพิมพ์ที่อื่นมาแล้ว โดยมีการตรวจสอบการคัดลอกผลงานผู้อื่น (Plagiarism) อย่างจริงจัง โดยดูผลประเมินจากโปรแกรม Copy Cat ของระบบตอบรับบทความออนไลน์ ThaiJo 2.0 เพื่อให้แน่ใจว่า บทความที่ตีพิมพ์ในวารสารไม่มีการคัดลอกผลงานของผู้อื่น และหากตรวจพบการคัดลอกผลงานของผู้อื่นเกินตามที่กำหนดไว้ จะต้องหยุดกระบวนการประเมิน และติดต่อผู้นิพนธ์หลักทันที ขอคำชี้แจงเพื่อประกอบการ “ตอบรับ” หรือ “ปฏิเสธ” การลงตีพิมพ์บทความนั้น ๆ

5. หากปรากฏการประพฤติทุจริตภายหลังการดำเนินการตรวจสอบแล้ว บรรณาธิการต้องดำเนินการเพิกถอนบทความนั้นด้วยความชัดเจนที่จะสามารถพิสูจน์ได้ ทั้งนี้การเพิกถอนนี้ต้องให้ผู้อ่านและระบบฐานข้อมูลอื่น ๆ ทราบด้วย

จริยธรรมของผู้นิพนธ์

1. ผู้นิพนธ์ต้องรับรองว่า บทความที่ส่งเข้ามายังวารสารวิชาการคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี ยังไม่เคยได้รับการตีพิมพ์ หรืออยู่ในกระบวนการกลั่นกรองบทความในวารสารอื่น
2. ผู้นิพนธ์ต้องปฏิบัติตามหลักเกณฑ์ของวารสารอย่างเคร่งครัด ทั้งรูปแบบการจัดเอกสาร และหลักเกณฑ์การอ้างอิง โดยสามารถศึกษาได้ที่ “คำแนะนำสำหรับผู้แต่ง”
3. ผู้นิพนธ์จะต้องไม่รายงานข้อมูลที่คลาดเคลื่อน ไม่สร้างข้อมูลเท็จ บิดเบือน ตกแต่ง หรือตัดเนื้อความเพื่อประสงค์ให้สอดคล้องกับผลสรุป
4. ผู้นิพนธ์ต้องมีชื่อของตนเอง และผู้นิพนธ์ร่วม (หากมี) ปรากฏอยู่ในไฟล์บทความที่ส่งเข้ามายังระบบตอบรับบทความออนไลน์ ThaiJo 2.0 ของวารสาร
5. ผู้นิพนธ์ต้องมีการอ้างอิงเนื้อหาต่าง ๆ ในบทความของตนเอง ทั้งข้อความ ภาพ ตาราง เพื่อป้องกันการละเมิดลิขสิทธิ์ของผู้อื่น โดยให้ระบุแหล่งที่มาของข้อมูลในบรรณานุกรมตามหลักเกณฑ์การอ้างอิงของวารสาร ทั้งนี้ผู้นิพนธ์ต้องไม่ละเมิดหรือคัดลอกผลงานของผู้อื่นมาเป็นของตน ซึ่งทางวารสารจะตรวจสอบด้วยโปรแกรม Copy Cat ในระบบส่งบทความออนไลน์ ThaiJo 2.0 หากพบการละเมิดลิขสิทธิ์ ทางวารสารจะดำเนินการถอนบทความออกจากการเผยแพร่ทันที และหากมีการฟ้องร้อง ทางวารสารฯ จะไม่รับผิดชอบ และให้เป็นความรับผิดชอบของผู้นิพนธ์แต่เพียงผู้เดียว
6. เมื่อผู้นิพนธ์ได้รับผลการประเมินบทความจากผู้ทรงคุณวุฒิแล้ว ต้องทำการปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำจากผู้ทรงคุณวุฒิ และส่งกลับมายังกองบรรณาธิการในกรอบเวลาที่กำหนด

จริยธรรมของผู้ทรงคุณวุฒิประเมินบทความ

1. ผู้ประเมินควรคำนึงถึงคุณภาพบทความตามหลักวิชาการและจริยธรรมสากลเป็นหลัก โดยพิจารณาความสำคัญ คุณค่าของเนื้อหาในบทความ ใช้ความเชี่ยวชาญเพื่อวิเคราะห์คุณภาพและความเข้มข้นของผลงาน โดยปราศจากอคติหรือความคิดเห็นส่วนตัวที่ไม่มีข้อมูลทางวิชาการรองรับ เป็นเกณฑ์ในการตัดสิน และไม่มีส่วนได้ส่วนเสียกับผู้นิพนธ์ โดยไม่แสวงหาประโยชน์จากผลงานทางวิชาการที่ตนเองได้ทำการประเมิน
2. ผู้ประเมินต้องรักษาความลับและไม่เปิดเผยข้อมูลทุกส่วนของบทความที่ทำการประเมินให้แก่บุคคลอื่นที่ไม่เกี่ยวข้องในช่วงระยะเวลาของการประเมินบทความ
3. ผู้ประเมินต้องใส่ความคิดเห็นทางวิชาการของตนลงในแบบฟอร์มการประเมิน ที่อยู่ในระบบตอบรับบทความออนไลน์ของวารสาร ด้วยความชัดเจน ปราศจากความอคติ รวมทั้งต้องส่งผลการประเมินบทความตรงตามกรอบเวลาที่กองบรรณาธิการวารสารกำหนด
4. ผู้ประเมินบทความต้องไม่นำข้อมูลทุกส่วนของบทความที่ตนประเมินไปเป็นผลงานของตนเอง ยกเว้นการอ้างอิงบทความหลังจากบทความที่ตนประเมินได้รับการตีพิมพ์เผยแพร่เรียบร้อยแล้ว
5. กรณีผู้ประเมินพบว่า บทความที่ประเมินเป็นบทความที่มีความเหมือนหรือซ้ำซ้อนผลงานอื่น ผู้ประเมินต้องแจ้งให้บรรณาธิการทราบทันที ด้วยการเลือกข้อเสนอแนะ ในขั้นตอนการวิจารณ์ว่า “ปฏิเสธการตีพิมพ์บทความ” และระบุเหตุผลมาในช่อง “คำแนะนำอื่น ๆ”

วารสารวิชาการคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี
พิสูจน์อักษรภาษาไทย ภาษาอังกฤษ และภาษาต่างประเทศ

1. ผู้ช่วยศาสตราจารย์เพชรรัตน์ บริสุทธิ์	มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี
2. อาจารย์ ดร.สุธินี วงศ์วัฒนากุล	มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี
3. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ชนิดดา โชติช่วง	มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี
4. อาจารย์ฉิม เพ็ญฟูงสุข	มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี
5. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พิมพ์ระวี เรืองวัณกี	มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี
6. อาจารย์ชญาณุตม์ บุญพระเกษ	มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี
7. อาจารย์ ดร.นิธิชญา ใจเย็น	มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี

บทความทุกบทความได้รับการตรวจความถูกต้องทางวิชาการโดยผู้ทรงคุณวุฒิ ซึ่งข้อความและบทความ
เป็นความคิดเห็นของผู้เขียน มิใช่ความคิดเห็นของกองบรรณาธิการวารสารและมีใช้ความรับผิดชอบของ
วารสารวิชาการคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ บทความที่ตีพิมพ์ในวารสารนี้จะต้อง
เป็นบทความที่ไม่เคยได้รับการตีพิมพ์เผยแพร่ หรืออยู่ระหว่างการพิจารณาลงตีพิมพ์วารสารอื่นๆ
กองบรรณาธิการไม่สงวนสิทธิ์การคัดลอก แต่ให้อ้างอิงแสดงที่มา